

ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
ครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

นางชุลีกร พู่ฟุ้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Effects of Using Training Package of Guidance to Enhance Student
Advisor Competencies for Teachers in Grade Four to Six in
Pichayasuksa School in Nonthaburi Province**

Mrs. Chuleekorn Foofung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
ครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

ชื่อและนามสกุล นางชุลีกร พู่ฟุ้ง

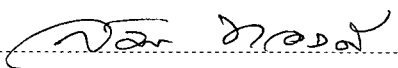
แขนงวิชา การแนะแนว

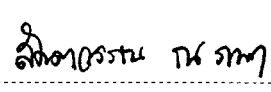
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

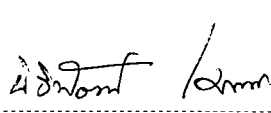
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร

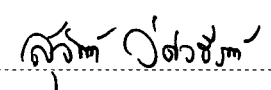
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมร ทองดี)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

 ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิวานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น

ครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัย นางชลธิกร พู่ฟุ้ง รหัสนักศึกษา 2502400092 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(การแนะแนว) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวรรณ ณ ระนอง

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี (2) ศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา และ (3) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครู โรงเรียนพิชญศึกษา จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา (2) แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบเครื่องหมาย

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้านที่ 0.97 (2) สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการใช้ชุดฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกรายการ

คำสำคัญ ชุดฝึกอบรมการแนะแนว สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ประถมศึกษา

Thesis title: The Effects of Using Training Package of Guidance to Enhance Student Advisor Competencies for Teachers in Grade Four to Six in Pichayasuksa School in Nonthaburi Province

Researcher: Mrs. Chuleekorn Foofung; **ID:** 2502400092 ;

Degree: Master of Education (Guidance);

Thesis advisors: (1) Dr. Laddawan Na Ranong, Associate Professor; (2) Dr. Nitipat Mekkhachorn, Associate Professor; **Academic year:** 2010

Abstract

The objectives of this research were to (1) develop a guidance training package to enhance student advisor competencies for Prathom Suksa IV-VI advising teachers of Pichaya Suksa School in Nonthaburi province; (2) study the effects of the guidance training package to enhance student advising competencies for advising teachers and (3) study the opinions of advising teachers toward the guidance training package to enhance student advisor competencies for advising teachers.

The sample consists of 12 teachers of Pichaya Suksa School who were volunteers. The employed research instruments were (1) the guidance training package to enhance student advising competencies for teachers; (2) a student advising competencies assessment scale; and (3) a questionnaire to assess the teachers's opinions toward the guidance training package. The statistics used in data analysis were the mean, standard deviation, and sign test.

The findings of this study were (1) the guidance training package to enhance student advising competencies for Prathom Suksa IV-VI advising teachers of Pichaya Suksa School in Nonthaburi province had the index of concordance of 0.93; and the index of concordance of all four components of the student competencies assessment scale was 0.97; (2) the post-experiment student advising competencies for advising teachers in were significantly higher, at the .01 level, than their pre-experiment counterparts; and (3) the advising teachers' had opinions that the guidance training package to enhance student advisor competencies for advising teachers was highly appropriate in all items.

Keywords: Guidance training package, Student advising competency, Primary

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวรรณ ณ ระนอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา คำแนะนำ ดูแลเอาใจใส่
เป็นกำลังใจในการทำงานนับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
กรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่าน และขอขอบคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมร ทองดี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ที่กรุณาตรวจเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำ คำปรึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้
ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นางวรรณพร ภิรมย์รัตน์ ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ นางศิริกร สุขพันธ์ ข้าราชการบำนาญ หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนปากเกร็ด
นางสุดารัตน์ ลิ้มเสรี หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม และนางสมศรี รัตนโรจนฤทธิ์
หัวหน้างานวัดและประเมินผล โรงเรียนพิชญศึกษา ที่กรุณาตรวจ พิจารณาเครื่องมือวิจัยและให้
คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือเป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณ ดร.สุนงนาท สุตะบุตร ผู้บริหารโรงเรียนพิชญศึกษา ท่านที่ปรึกษา
ของโรงเรียนพิชญศึกษา นางแสงเดือน กมลมาลย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ นาง
สมศรี รัตนโรจนฤทธิ์ หัวหน้างานวัดและประเมินผล และคณะครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
ของโรงเรียนพิชญศึกษาที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรม ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ
ข้อมูลเอกสาร ตลอดจนเป็นกำลังใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกุศลตอบแทนคุณ บิดา
มารดา ครู อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ประสบการณ์ รวมถึงผู้มีส่วนในการทำการศึกษ
วิจัยโดยทั่วกันทุกคน

ชุลีกร พู่ฟุ้ง

กุมภาพันธ์ 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา	10
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว	24
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
ประเภทและรูปแบบการวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีสร้างเครื่องมือ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา	78
ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา	81
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้าง	83
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	100
ก ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา	101
ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ ,สำเนาหนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ, สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือและเก็บข้อมูลเพื่อวิจัย	272
ค การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ที่มีต่อชุดฝึกอบรม	283
ง วิเคราะห์ผลการใช้ชุดฝึกอบรม	286
ประวัติผู้วิจัย	289

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	68
ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ด้านความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหา ของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ที่มีต่อสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	79
ตารางที่ 4.2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ด้านความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหา ของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน.....	80
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบทิศทางความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม.....	81
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม.....	82
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อ ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ที่มีต่อสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	83

		หน้า
ภาพที่ 1.1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	5
ภาพที่ 2.1	แสดงการให้น้ำหนักงานแนะแนวแต่ละด้านกับผู้เรียนแต่ละวัย.....	37
ภาพที่ 2.2	แสดงขั้นตอนและวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์.....	49
ภาพที่ 3.1	ขั้นตอนการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	59
ภาพที่ 3.2	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	63
ภาพที่ 3.3	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....	69
ภาพที่ 3.4	ขั้นตอนการฝึกอบรม.....	71
ภาพที่ 3.5	ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม.....	73

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นรากฐานและเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม และระบบการเมืองของประเทศ การที่ประเทศใดจะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ ประชาชนของประเทศชาติบ้านเมืองนั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาให้ถูกทิศทาง (เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่ 2540: 15-9) ประกอบกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เป็นแผนที่มุ่งการเตรียมคนให้มีคุณลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัย มีความอดทน มีความรู้ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงจึงมีการปฏิรูปการศึกษา 4 อย่าง คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา(ประมวล หมั่นดี 2542: 1) ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ได้มีการพัฒนา ความรู้ความสามารถให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาโดยทั่วไปเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังมาตราที่ 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 5)

การพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะดังกล่าว ท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันนั้น เป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกช่วงชั้นของชีวิต ปัญหาสังคมได้ทวีความซับซ้อนรุนแรงขึ้นทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการมีค่านิยมฟุ้งเฟ้อ การเลียนแบบ การแพร่กระจายของสารเสพติด การก่ออาชญากรรม การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย ความอ่อนไหวทางจิตใจ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญคือ บุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะ การคิดตัดสินใจแก้ปัญหาและไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจำเป็นที่ สถานศึกษาต้องใช้

กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพราะจุดมุ่งหมายของการแนะแนวคือกระบวนการที่มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤต วางแผนการศึกษาต่อ การพัฒนาคนสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ 2545: 2)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่า “ครูทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว” ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ครูทุกคนไม่ว่าจะเป็นด้านสายการสอนหรือด้านสายสนับสนุน รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา จึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลนักเรียนและหน้าที่ด้านการสอนและงานแนะแนวก็ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งความคิด ดังกล่าวนี้นักการศึกษาได้ให้ความเห็นว่า “ครูส่วนใหญ่ได้ทำการแนะแนวนักเรียนควบคู่กับการสอนเพียงแต่การแนะแนวยังไม่ได้ทำเป็นภาพที่ถูกต้อง ไม่มีโครงการแน่นอน ไม่ได้จัดเป็นกระบวนการอย่างรัดกุมเท่านั้น การแนะแนวและการสอนเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกันในกระบวนการสอนจะแบ่งแยกออกจากกันโดยเด็ดขาดย่อมไม่ได้ ฉะนั้นครูทุกคนจึงมีบทบาทในการแนะแนวด้วยกันทั้งสิ้น” (วัชร ทรัพย์มี 2522: 115)

อนึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการร่วมกับสถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัด ตลอดจนระดับอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้จัดทำมาตรฐานการแนะแนว พ.ศ. 2546 โดยกำหนดควิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของการแนะแนวมิติใหม่ที่ระบุว่า “ครูทุกคนต้องมีความรู้และสามารถแนะแนวให้คำปรึกษาได้” ดังปรากฏในด้านปัจจัยของมาตรฐานที่ 11 ว่า “ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและนำความรู้ด้านจิตวิทยาการแนะแนวไปบูรณาการในการเรียนการสอน” นั่นคือ กระบวนการแนะแนวต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของ นักเรียน ครู และบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการแนะแนว ต้องจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์อย่างเป็นธรรมชาติ ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว โดยกำหนดให้ครูมีเวลาและภาระงานใน ด้านการสอน การแนะแนว และการให้การปรึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสม

สำหรับแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาต้องกำหนดบทบาทให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว หรือมีบทบาททางการแนะแนว (จิตรอารี เนตรหิน 2545: 39) โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดและรู้จักนักเรียนมากที่สุด จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว (วัฒนาพร กระจับทุกซ์ 2545: 273) และมีความรู้พื้นฐานด้าน จิตวิทยา

ตามวัยของผู้เรียน (กุญชรี้ คำชาย 2542: 138-139) พร้อมทั้งพัฒนาทักษะ ความชำนาญ ในการให้ การปรึกษา รวมทั้งการมีประสบการณ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาตามหลักของการแนะแนว (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2545: 89)

คณะผู้บริหารของโรงเรียนพิษณุศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการสนับสนุนงานแนะแนว โดยมีนโยบาย เป้าหมาย ทิศทาง แผนงาน วิสัยทัศน์ที่มองการ แนะแนวในเชิงการพัฒนาบุคคล (Developmental Approach) และป้องกันปัญหา (Preventive Approach) มากกว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว (Curative Approach) คือ มุ่งเน้นที่การพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้” และได้กำหนด ให้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนโดยจัดงานแนะแนวไว้ในโครงสร้างฝ่ายบริหาร อย่างชัดเจน ให้การสนับสนุนทั้งด้านเครื่องมืออุปกรณ์และอาคารสถานที่ รวมทั้งด้านบริหาร จัดการต่างๆ ให้เป็นรูปธรรมโดยตระหนักว่าการประสบผลสำเร็จทางการแนะแนวต้องอาศัยความ ร่วมมือของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงมีระบบการแนะแนวแบบบูรณาการใน เชิงรุก ทั้งทางตรงและทางอ้อม พร้อมกันนี้โรงเรียนได้จัดให้มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาที่มีคุณภาพควบคู่ไปกับ โครงการพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก

จากการศึกษาสมรรถภาพทางการแนะแนวโดยการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่าครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการให้ความช่วยเหลือตาม กระบวนการแนะแนวอีกมาก

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ครูที่ปรึกษาโรงเรียนพิษณุ ศึกษาทุกคนสามารถปฏิบัติงานบทบาทหน้าที่ในฐานะครูที่ปรึกษาได้อย่าง มีคุณภาพที่พึงประสงค์ 4 ด้านคือ 1) การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว 2) การมีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนวเป็นอย่างดี 3) การมีความรู้ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลายเป็นอย่างดี 4) การมีทักษะและประสบการณ์ของการเป็นครูที่ปรึกษา

ผู้วิจัยจึงได้เลือกทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 14 กิจกรรม โดยเน้นการจัด กิจกรรมที่ยึดสมาชิกเป็นสำคัญ และใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Kottmen, Ashby and DeGraff 2001: 3 อ้างถึงใน สมร ทองดี และปรางค์ งามสุด 2545: 11) โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม เป็น 4 ขั้นตอน (Four phases of the Learning) ประกอบด้วย 1) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) 2) ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting) 3) ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) และ 4) ขั้นคิด และนำไปปฏิบัติ (Applying) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมอีกรูปแบบหนึ่งเพื่อการเสริมสร้าง การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่สมาชิกทำกิจกรรมจากประสบการณ์ตรงหลังจากได้เข้าร่วมทำกิจกรรม

ร่วมกัน และนำไปปฏิบัติจริง โดยการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม ที่สร้าง และพัฒนาขึ้นมา มีวัตถุประสงค์ให้ครูที่ศึกษามีสมรรถภาพ 4 ด้านคือ (1) มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว (2) มีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนว (3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ จิตวิทยา และพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย และ(4) มีทักษะและประสบการณ์ของการเป็นครูที่ปรึกษา

ฉะนั้นการดำเนินการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในฐานะครูที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยมีดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

2.2 เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

4.2 ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรวมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว วัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design)

5.2 ประชากร ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้คือครูที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน

5.3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2553 ที่ได้มาจากความสมัครใจ จำนวน 12 คน

5.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เริ่มตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2553 – กันยายน 2553

5.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

5.5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา จำนวน 14 กิจกรรม

5.5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 4 ด้าน คือ

- 1) การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว
- 2) การมีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนว
- 3) การมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
- 4) การมีทักษะและประสบการณ์ของการเป็นครูที่ปรึกษา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ครูที่ปรึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือนักเรียน ในด้านวิชาการ ด้านความประพฤติ และด้านปัญหาทั่วไป เพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาได้จนถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

6.2 สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา หมายถึง คุณลักษณะการเป็นครูที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ 4 ด้าน คือ

- 6.2.1 การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว
- 6.2.2 การมีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนว
- 6.2.3 การมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
- 6.2.4 การมีทักษะและประสบการณ์ของการเป็นครูที่ปรึกษา

6.3 ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว หมายถึง ชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นในรูปแบบของการฝึกอบรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางด้านการแนะแนวเป็นอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยา และ พฤติกรรมวัยเด็กตอนปลายเป็นอย่างดี มีทักษะและประสบการณ์ของการเป็นผู้ให้การปรึกษาเบื้องต้น ซึ่งชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาประกอบด้วย

6.3.1 คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยคำชี้แจง การเตรียมการของผู้วิจัย แผนการจัดกิจกรรม

6.3.2 สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรม

6.4 กิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน (four phases of the learning / ERGA) ได้แก่ (1) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) (2) ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting) (3) ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) และ (4) ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) ในการวิจัยครั้งนี้ มีชุดกิจกรรมแนะแนวรวม 14 กิจกรรม เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการแนะแนวทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ปฐมนิเทศ	กิจกรรมที่ 1 “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”
มีเจตคติที่ดี	กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน”
	กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”
	กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะแนว”
มีความรู้ด้านการแนะแนว	กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”
	กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”
	กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”
มีความรู้ด้านจิตวิทยา	กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา”
	กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”
	กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”
มีทักษะการให้การปรึกษา	กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”
	กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”
	กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”
ปัจฉิมนิเทศ	กิจกรรมที่ 14 “แนะแนวนั้นไฉน ยิ่งยืน”

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

7.2 ได้แนวทางการจัดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ด้วยการใช้ชุดฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น

7.3 ได้แนวทางการพัฒนาชุดฝึกอบรมครูที่ปรึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ด้านการศึกษา ด้านส่วนตัวและสังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

7.4 ได้นวัตกรรมทางการแนะแนว เพื่อให้ครูที่ปรึกษา หรือครูแนะแนวใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา
 - 1.1 ความหมายและความเป็นมาของสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา
 - 1.1.1 ความหมายของสมรรถภาพ
 - 1.1.2 ความหมายของครูที่ปรึกษา
 - 1.1.3 ความเป็นมาของสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
 - 1.2 บทบาท หน้าที่ คุณลักษณะและจรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา
 - 1.2.1 บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา
 - 1.2.2 คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา
 - 1.2.3 จรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา
 - 1.3.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา
 - 1.3.2 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา
2. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว
 - 2.1 แนวคิด ความหมาย หลักการ และประเภทของการแนะแนว
 - 2.1.1 ความหมายของการแนะแนว
 - 2.1.2 หลักการแนะแนว
 - 2.1.3 ประเภทของการแนะแนว
 - 2.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแนะแนว
 - 2.2.1 วัตถุประสงค์ของการแนะแนว
 - 2.2.2 เป้าหมายของการแนะแนว
 - 2.3 การกิจของบริการแนะแนว
 - 2.3.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2.3.2 บริการสนเทศ

2.3.3 บริการให้การปรึกษา

2.3.4 บริการจัดวางตัวบุคคล

2.3.5 บริการติดตามและประเมินผล

2.4 การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

2.4.1 ปรัชญาและหลักของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

2.4.2 ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการแนะแนวในระดับ

ประถมศึกษา

2.4.3 ขอบข่ายและประเภทของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

2.4.4 การจัดดำเนินงานแนะแนวในระดับประถมศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวและการปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

3. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

3.1 ความหมายและองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

3.2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

3.3 การหาคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

3.4.1 ชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนาครู

3.4.2 ชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนานักเรียน นักศึกษา

3.4.3 ชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนาบุคลากรในองค์กร

1. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา

1.1 ความหมายและความเป็นมาของสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา

1.1.1 ความหมายของสมรรถภาพ

คำว่า “สมรรถภาพ” มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันในรายละเอียดหลายลักษณะดังนี้

กู๊ด (Good 1973: 121) กล่าวว่าสมรรถภาพคือทักษะความคิดรวบยอด และทัศนคติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานทั่วไปหรืองานเฉพาะอย่าง

สติน ฮัทช์ และซู (Stein, Hauch and Sue 1982: 274) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพไว้ว่า เป็นการมีทักษะความรู้ ประสบการณ์และคุณลักษณะอื่น ๆ อันเหมาะสมกับการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งด้วยดี

ไครเออร์ (Drier 1985: 54 – 96) ให้ความหมายสมรรถภาพที่ละเอียด และครอบคลุมมากที่สุด โดยกล่าวว่า สมรรถภาพคือ เรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ ระดับทัศนคติ และระดับทักษะการปฏิบัติงานโดยที่ระดับความรู้จะเป็นผลมาจากการรับรู้และการคิด เช่น ความตั้งใจ การเลือกสรร การฝึกฝนใช้สัญลักษณ์ การสื่อความหมาย การแปลความหมาย การสะท้อนความคิด และการตอบสนองสิ่งที่ผ่านการประเมินค่าแล้วว่าดี ระดับเจตคติเป็นผลของการตอบสนองทางอารมณ์ ความรู้สึกต่อสิ่งที่พบเห็น และระดับทักษะการปฏิบัติงาน เป็นผลของการใช้อวัยวะทางกายตอบสนองสิ่งต่าง ๆ อย่างเปิดเผย และเป็นรูปธรรมที่บุคคลอื่นสังเกตเห็นหรือประเมินค่าได้

สุภาพ คำวัง (2530: 7) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพ คือสมรรถภาพ (Competency) หมายถึงความสามารถที่แสดงออกมาได้ ในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จ

ชูเชิด เกิดศักดิ์ (2531: 9) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพ (Competency) ว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ รวมถึงค่านิยมและเจตคติที่คนเรามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และยังให้ความหมายของสมรรถภาพในการเป็นครูที่พึงมีในการที่จะช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

วิทย์ เทียงบุญณภพ (2541: 71) กล่าวว่า สมรรถภาพหมายถึง ความสามารถ อำนาจ ความเหมาะสม (Ability Skill Fitness)

สุชนาถ บุญเที่ยง (2549) กล่าวว่า สมรรถภาพ (Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ หรือคุณสมบัติของบุคคล ที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าผลการปฏิบัติงานปกติหรือผลการปฏิบัติงานเฉลี่ย โดยต้องมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากความหมายสมรรถภาพดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า สมรรถภาพหมายถึง ความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ เจตคติ ความชำนาญในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จ

1.1.2 ความหมายของครูที่ปรึกษา

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ครูที่ปรึกษา (Student Advisor) ไว้หลากหลาย ดังเช่น

สุมน อมรวิวัฒน์ (2518: 119) ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์ และมีความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักวิชาการเรียนในสาขาหนึ่งๆ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง ให้คำแนะนำช่วยเหลือ แนะนำแนวทางแก้ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน และในบางครั้งช่วยเหลือนักเรียนในด้านสวัสดิการ เท่าที่ควรจะทำให้ได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาส ศึกษาเล่าเรียนไปจนสุดความสามารถ

สุจิต เพียรชอบ และวรศักดิ์ เพียรชอบ (2523: 12) ศึกษาพบว่าครูที่ปรึกษา คือ ครูที่มีความรู้ ประสบการณ์และความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งในด้านวิชาการ ด้านส่วนตัวและด้านความประพฤติ

วัฒนา พัทธราวิช (2539: 218) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ทำหน้าที่รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มหนึ่งตามที่ได้รับมอบหมาย ให้คำปรึกษา ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล อบรมบ่มนิสัยให้นักเรียนประพฤติตนเป็นคนดีและหมั่นศึกษาเล่าเรียน

ธัญพร บุญปลูก (2543: 22; อ้างอิงมาจาก Good 1973: 17) กล่าวว่าครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนด้านวิชาการ วิชาชีพ รวมไปถึงเรื่องส่วนตัวและช่วยเหลือการลงทะเลเบียนวิชาเรียนต่าง ๆ

ณัฐวร ชนะชนม์ (2544: 9) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาหมายถึงครูในสถาบันการศึกษา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากผู้บริหารในโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนในความรับผิดชอบ ทั้งด้านการดำเนินชีวิตและการศึกษา

จากความหมายของครูที่ปรึกษาดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าครูที่ปรึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือนักเรียน ในด้าน วิชาการ ด้านความประพฤติและด้านปัญหาทั่วไป เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาได้จนถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

1.1.3 ความเป็นมาของสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา มีความเป็นมา ดังนี้

สุธน บุญชัย (2545: 23-24) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสมรรถภาพของครูที่ปรึกษาสรุปได้ว่า ในระหว่างปี ค.ศ.1640-1860 นักการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้มองเห็นความสำคัญเรื่องสภาพความเป็นอยู่ ระเบียบวินัยและสวัสดิการทั่วไปของนักเรียน ว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกับสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน จึงได้เริ่มให้มีการจัดงานบริการนักเรียน โดยจัดให้มีการให้คำปรึกษาในโปรแกรมการแนะนำและรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เพื่อความสะดวก ในการติดต่อให้บริการแก่นักเรียน การให้คำปรึกษาจะเกี่ยวกับปัญหาทั่วไปในการศึกษา โดยมุ่งให้

นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนการให้คำแนะนำในด้านการประกอบอาชีพ รวมทั้งบริการแนะนำการจัดกิจกรรมนักเรียนตามความสนใจ และบริการจัดหางานในฤดูร้อน ซึ่งได้มีการฝึกบุคคลในคณะต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา

สำหรับบทบาทครูที่ปรึกษาได้มีการปฏิบัติจริงจิง ในปี ค.ศ.1910

โดยเฉพาะ ที่มหาวิทยาลัยคาร์บัท ได้มีการก่อตั้งกลุ่มครูที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนในความดูแลรับผิดชอบของตน ครูที่ปรึกษาและนักเรียนได้มีความสัมพันธ์กันเหมือนเพื่อนสนิท นักเรียนรู้สึกไว้วางใจครูที่ปรึกษา โดยครูที่ปรึกษาจะนัดพบนักเรียนตามที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ ครูที่ปรึกษาสนิทสนมเป็นกันเองกับนักเรียน จะมีนักเรียนไปขอรับคำปรึกษาอยู่เสมอ

ต่อมาในศตวรรษที่ 19 ได้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบจากความสัมพันธ์แบบเคร่งครัด ไม่เป็นกันเองมาเป็นความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน มีบริการให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ จึงเป็นที่มาของสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา คือ ในด้านการเรียนครูที่ปรึกษา จะต้อง

1. เป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา เทคนิค และแผนการเรียน
2. สามารถแนะนำนักเรียนในการวางแผนการเรียนและกำหนดเป้าหมายในการเรียนได้
3. ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนก่อนการลงทะเบียนในการเลือกวิชาเรียนให้ครบตามหลักสูตร และเพิ่ม - ถอนวิชาเรียนในแต่ละภาคเรียน
4. เอาใจใส่งานวิชาการ ให้คำแนะนำวิธีการเรียน และแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน

ในด้านการแนะแนว ครูที่ปรึกษาจะต้อง

1. สนใจและให้ความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักเรียนแต่ละคนนอกเวลาเรียน
2. เอาใจใส่นักเรียนในด้านสุขภาพ การเงิน นิสัย และให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องในสาขาวิชาชีพ
3. สามารถแปลความหมายของข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้
4. สามารถนำข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

5. ในการให้คำปรึกษาครูที่ปรึกษาต้องสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาเข้าใจข้อเท็จจริงและเข้าใจว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

จากความเป็นมาดังกล่าว สรุปได้ว่า สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาของครูที่ปรึกษาควรมีทั้งด้านการเรียนและการแนะแนว ครูที่ปรึกษาต้องสามารถแนะนำวิธีการเรียนและ

การแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียนและให้ความสนใจ ให้ความสนใจเป็นกันเองกับนักเรียนแต่ละคนได้

1.2 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา มีประเด็นสำคัญดังนี้

1.2.1 บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษามีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อสนองต่อสังคม และประเทศชาติ (สำเนา ขจรศิลป์ 2525: 31) ผลอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ทำให้บทบาทของครูที่ปรึกษาเปลี่ยนแปลงไป ครูที่ปรึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับแนวโน้มของสมาคมโลก แนวโน้มด้านสังคมการเมืองภายใต้บริบทที่มีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ มากมาย เพื่อให้สามารถทำงานด้านการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธัญพร บุญปลุกษ์ 2543: 23; อ้างอิงมาจาก Bemak and Hanna. 1998: 209-218)

แฮริงตัน (Harrington 1974: 223-235) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นทั้งผู้แนะแนวและเป็นทั้งครูว่ามีบทบาทต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. บทบาทในฐานะที่เป็นครู เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษามักจะมีปัญหาด้านวิชาการและการปรับตัว ครูมักจะช่วยนักเรียนแก้ปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ
2. บทบาทในฐานะผู้แนะแนว การแนะแนวส่วนใหญ่จะเป็นการให้คำปรึกษาทางวิชาการและความคับข้องใจต่างๆ ของนักเรียน
3. บทบาทในฐานะเป็นครูผู้หนึ่ง ในบรรดาครูทั้งหมด ครูที่ปรึกษาอาจได้รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในความรับผิดชอบของครูอื่นๆ และในขณะเดียวกันตนเองก็เป็นผู้ให้ข้อมูลของนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษาอื่น ๆ ด้วย
4. บทบาทในฐานะผู้บริหาร ผู้บริหารที่ทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาดังนั้นนอกจากจะทำหน้าที่ด้านการบริหารแล้วยังเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แฮริงตัน และเดรสเซล (Dressel 1974: 57) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของครูที่ปรึกษาไว้ว่า ครูที่ปรึกษาจะต้องให้ความสนใจนักเรียนในความรับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการและสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน การจัดโปรแกรม การเรียนให้แก่แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งต้องเป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในด้านอื่นๆ ซึ่งนอกเหนือจากด้านวิชาการ เป็นต้นว่า ด้านปัญหาส่วนตัวให้แก่แก่นักเรียนได้ด้วย

สุนน อมรวิวัฒน์ (2518: 120-122) กล่าวถึง บทบาทของครูที่ปรึกษาว่า เมื่อครูที่ปรึกษาได้มอบหมายให้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ลักษณะรายวิชาและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง และถูกต้องจนสามารถให้คำแนะนำและแนะทางเลือกแก่นักเรียนได้อย่างมั่นใจ

2. ศึกษาระเบียบและกฎเกณฑ์ของสถานศึกษาอย่างละเอียด พิจารณาข้อบกพร่องและการยืดหยุ่นในข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อสามารถดูแลให้นักเรียนเคารพกฎเกณฑ์ของสถาบันแต่ก็ไม่เป็นครูที่เคร่งครัดจนกลายเป็นผู้ก่อความยุ่งยากแก่นักเรียน

3. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนในความดูแล พยายามทำความรู้จักนักเรียนอย่างละเอียดพอสมควรในด้านต่างๆ เช่น สภาพทางบ้าน สุขภาพ ลักษณะนิสัย ความสนใจ ความเชื่อ ความสามารถในการเรียน ความสามารถในการเข้าสังคมและพฤติกรรมบางประการที่เด่นชัดของนักเรียนแต่ละคน และที่สำคัญที่สุดที่จะให้ครูที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้ดีคือ การทำให้นักเรียนเกิดความสุขสบายใจและไว้วางใจในตัวครูที่ปรึกษา

4. ติดตามปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดในหมู่ครูที่ปรึกษาดูด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงการดูแลนักเรียนได้ดีขึ้น หากในขณะใดมีครูที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่าง เช่น ครูผู้ประสานงานในแต่ละสาขาวิชา ครูหัวหน้าโปรแกรมการศึกษา หรือครูฝ่ายกิจการนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจะประสานงานกับครูเหล่านั้น เพื่อให้รับทราบข้อมูลเป็นลำดับก่อนผ่านเรื่องถึงผู้บริหารสถานศึกษา

5. จัดเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบข่าวสารและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เหตุการณ์ เวลาที่จัดขึ้นอาจใช้แตกต่างกันได้ เช่น จัดไว้สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง หรือนัดพบกันสัปดาห์เว้นสัปดาห์ หรือจัดบ่อยขึ้น ระยะเวลาลงทะเบียนเรียนในช่วงเปิดภาคการศึกษา ครูที่ปรึกษาบางรายจัดเวลาให้นักเรียนพบได้เป็นรายบุคคลซึ่งได้ผลมาก สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่มักเห็นความสำคัญของชั่วโมงให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และยอมรับว่าเป็นชั่วโมงปฏิบัติงานทางวิชาการเช่นเดียวกับชั่วโมงการสอนในห้องเรียน

6. เก็บข้อมูลและเรื่องราวของนักเรียนในความดูแลไว้อย่างมีระบบระเบียบ แม้ว่าประวัติและเรื่องราวของนักเรียนจะมีอยู่แล้วที่หน่วยทะเบียน แต่การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักเรียน ครูที่ปรึกษามักจะมีเอกสารต่างๆ เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนเฉพาะราย เช่น แผนการเรียน ตลอดจนหลักสูตร หลักฐานสำเนาใบคำร้อง และสำเนาใบอนุมัติต่างๆ จดหมายของผู้ปกครองที่มาติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ หรือบางครั้งอาจมีจดหมายของนักเรียนที่ต้องการเล่าปัญหาของตนด้วยการเขียน เอกสารเหล่านี้ควรได้รับการเก็บเข้าแฟ้มอย่างมีระเบียบจนกว่านักเรียนในความดูแลจะจบการศึกษา

7. ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษา ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้บริหารและนักเรียน ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์หรือปัญหาใดขึ้นมา การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วและเป็นไปตามลำดับขั้นเป็นสิ่งจำเป็นมาก และเป็นทางที่นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างได้ผล ทั้งนี้ครูจะต้องกลั่นกรองข้อเท็จจริง มีความเที่ยงธรรมและสุ่มรอบคอบ

วัฒนา พัทธราวิช (2539: 220) กล่าวถึงหน้าที่ของครูที่ปรึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ทำหน้าที่สำรวจความต้องการของนักเรียนในกลุ่ม เพื่อเสนอต่อฝ่ายบริหารของสถาบัน
2. วางแผนร่วมกับฝ่ายบริหาร ฝ่ายแนะแนวและฝ่ายอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน
3. สร้างบรรยากาศอันดีงามให้นักเรียนรู้สึกมีเสรีภาพที่จะแสดงออกในฐานะสมาชิกของกลุ่ม
4. สร้างบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและสมควรที่จะให้ความเคารพนับถือ
5. จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบันให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายอื่น ๆ ในสถาบัน
6. สร้างความอบอุ่นใจ สนับสนุนค้ำค้ำกับนักเรียน ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุก ๆ คน
7. สนับสนุนให้นักเรียนในกลุ่มได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันด้วยความสมัครใจ
8. จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาการเรียนและช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่เรียนดีให้ไปจนถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล
9. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนไว้ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมและการแสวงหาแนวทางการช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา
10. จัดส่งนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์หรือจิตแพทย์ เป็นต้น
11. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
12. ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

13. ให้ข้อเสนอสถานที่ต่าง ๆ แก่นักเรียนในกลุ่มอย่างเหมาะสมกับวัย
ความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล
 14. ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่กับฝ่ายแนะแนวอันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนต่อไป
 15. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเรียนและวิชาชีพซึ่งนักเรียนจะนำไปใช้ได้ในอนาคต
 16. ช่วยเหลือให้คำแนะนำทุก ๆ ด้านที่นักเรียนมาปรึกษา เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาส่วนตัวและสังคม ปัญหาอาชีพ รวมทั้งปัญหาอื่นๆ
 17. ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ต่างๆ ทุกด้าน
 18. ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและเห็นข้อบกพร่องของตนเองแล้วพยายามเสริมคุณค่าที่มีอยู่ให้พัฒนาเรื่อย ๆ และหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง
 19. ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในกลุ่มตลอดเวลาด้วยความเต็มใจ
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 10-11 และ 2546(จ): 42-43) และ สมจิตร์ วัฒนกุลตั้ง (2547: 12-21) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา สรุปได้ดังนี้
1. ให้การดูแลนักเรียนโดยทั่วไป (เช็คเวลาเรียน ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ฯลฯ) และดูแลให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ไม่สร้างความกดดันให้เกิดปัญหา
 2. ศึกษาหาข้อมูลเพื่อการรู้จักและคัดกรองนักเรียน โดยรวบรวมและศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วจัดทำข้อมูลเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง พร้อมสอดส่องดูแล คัดกรองผู้เรียน จำแนกกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ และประสานข้อมูลกับครูแนะแนว
 3. สอนหรืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยใช้หลักการและวิธีการแนะแนวที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
 4. ศึกษาเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาและการแนะแนว เพื่อเข้าใจธรรมชาติตามวัยของนักเรียนที่รับผิดชอบ มีความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อการเสริมสร้างพัฒนาการ ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แก่นักเรียน

5. จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมโฮมรูมโดยสอดแทรก และบูรณาการกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ในรายวิชาต่าง ๆ

6. จัดกิจกรรม โครงการ/โครงการงาน ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักรักและ เห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย

7. ให้คำปรึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาที่สอน เพื่อการวางแผนในการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ

8. ดูแลช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหา และให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ตามกำลังความสามารถ และมีวิธีการส่งต่อนักเรียนให้แก่ครู แนะแนวอย่างรีบด่วนในกรณีที่ไม่สามารถให้คำปรึกษานักเรียนได้โดยไม่ปิดความรับผิดชอบให้ นักเรียน ไปหาครูแนะแนวเอง

9. มีจรรยาบรรณในการให้คำปรึกษา คือ ต้องรักษาข้อมูลส่วนตัวของ นักเรียนไว้เป็นความลับ รับผิดชอบการให้ข้อมูลของนักเรียนแก่ผู้อื่น และข้อมูลของผู้อื่นแก่ นักเรียน โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของนักเรียน ไม่ก่อให้เกิดผลเสียแก่นักเรียนโดยไม่เป็นธรรม และไม่รักษาผลประโยชน์ของนักเรียนจนไม่เป็นธรรมแก่ผู้อื่น และที่สำคัญคือต้องไม่เปิดเผย หลักฐานแสดงตัวของนักเรียน เมื่อต้องการนำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนในความดูแลไปเผยแพร่ (สุรน บัญชัย 2545: 28-29)

10. มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาในลักษณะ เครือข่าย การแนะแนว และรับนโยบายของผู้บริหารหรือฝ่ายแนะแนวมาปฏิบัติต่อนักเรียน

11. สร้างความสัมพันธ์และประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาคูผู้เรียน

12. ติดตามผลการส่งเสริมพัฒนา และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินคุณภาพพัฒนาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียน และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานแนะแนวของสถานศึกษา

ฉะนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าครูที่ปรึกษา จะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่หลากหลาย รวมทั้ง ต้องทำหน้าที่แนะแนวได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนที่อยู่ภายใต้ ความดูแลมากที่สุด นั่นคือการบรรลุตามเป้าหมายของสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2.2 คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา

เนื่องจากมีผู้กำหนดคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาไว้หลายแนวทาง เช่น หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537: 89-90) มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ และคณะ (2545: 19) วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) กมลพร บัณฑิตยานนท์ (2546: 287) และกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2546 (จ): 42-43) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีความประพฤติดี รับผิดชอบต่อความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่นตามความคาดหวังของสังคมอย่างพอเหมาะ ควบคุมตนเองได้อย่างมั่นคง และเป็นต้นแบบที่ดีงามให้แก่นักเรียนได้

2) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานหรือปรับตัวกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ง่าย ใช้คำพูดได้เหมาะสม มีความเป็นกัลยาณมิตร มีน้ำใจและความจริงใจ ไม่เสแสร้ง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน พร้อมเสมอที่จะให้อภัย มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าผู้อื่นจะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรก็ตาม มีความเมตตาและความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

3) เป็นคนมีเหตุผล เป็นผู้รับฟังที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น คือมีความเป็นผู้นำและผู้ตามด้วยเหตุผล ไม่ครอบงำความคิดผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความสามารถเข้าใจ ช่างสังเกต และไวต่อความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น มองโลกในแง่ดี มีความสุขุมและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เข้าใจที่มาของปัญหาและวินิจฉัยหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง มีเหตุผล เคารพในสิทธิส่วนบุคคลและยอมรับว่าทุกคนมีคุณค่า

4) เป็นคนที่มีอารมณ์ขันและมองโลกในแง่ดี มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์มั่นคง คือ ปรับตัวได้ดี และสามารถเผชิญปัญหาได้ทุกรูปแบบ

5) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท และตั้งใจจริงในการทำงาน อดทน ใจเย็น ตรงต่อเวลา และรักษาคำพูด

6) เป็นผู้ที่มีพื้นฐานศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะประสบการณ์เกี่ยวกับงานแนะแนว และการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจรรยาบรรณอันเหมาะสมกับงานแนะแนว สามารถรักษาความลับได้เป็นอย่างดี

กมลพร บัณฑิตยานนท์ (2546: 297-298 อ้างถึงใน Hellmut R.Lang และคณะ 1955) ให้ข้อคิดไว้ว่า “ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพที่ต้องช่วยเหลือบุคคลทั้งหลาย ถ้าไม่ได้รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้แล้ว ก็ไม่สามารถที่จะช่วยผู้อื่นได้” ดังนั้นครูที่ปรึกษาจึงต้องทำความรู้จักตนเองซึ่งทำได้โดยการวิเคราะห์จิตใจและอารมณ์ของตนเองในเรื่อง ต่อไปนี้

- แรงบันดาลใจ มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม แรงบันดาลใจของแต่ละคน อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันไป และแรงบันดาลใจของคน ๆ หนึ่ง อาจจะให้คุณหรือโทษต่ออีกคนหนึ่งก็ได้ ดังนั้นผู้ที่เป็นครูจึงต้องมีความเข้าใจ มีความตระหนัก และแยกแยะ มิให้แรงบันดาลใจซึ่งเป็นส่วนตัวของครูมามีอิทธิพลเหนือผู้เรียน

- ความเชื่อและค่านิยม เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ความเชื่อและค่านิยมของครูในบางกรณี อาจจะไม่เหมาะสมกับผู้เรียน

- ความปรารถนาและความรู้สึส่วนตัว ครูต้องเป็นผู้ที่บังคับและควบคุม ความปรารถนาหรือความต้องการ ตลอดจนความรู้สึของตนเองได้อย่างมั่นคง

- การเป็นแบบอย่าง เป็นความจริงที่แน่แท้ว่าครูทุกคนล้วนเป็นแบบอย่าง หรือมีอิทธิพลต่อผู้เรียนอย่างไม่สามารถปฏิเสธได้ ไม่ว่าครูจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น จึงเป็น ความ รับผิดชอบของครูทุกคนที่จะต้องเป็นต้นแบบที่ดีงามและสร้างสรรค์แก่ศิษย์

- ความมีจริยธรรมเป็นการแสดงออกทางความประพฤติ ซึ่งสะท้อนให้เห็น ถึง คุณธรรมที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล สำหรับผู้เป็นครูย่อมก่อปรด้วยคุณธรรมและจริยธรรมทั้ง ในชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ดั่งที่องค์วิชาชีพครูได้กำหนดจรรยาบรรณของครูไว้

- การกำหนดความรับผิดชอบของตนเอง ครูต้องเรียนรู้ที่จะกำหนดบทบาท ความรับผิดชอบ ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ตามความคาดหวังของสังคมอย่างพอเหมาะ

ดังนั้น คุณลักษณะของครูที่ปรึภษาดังที่กล่าวมาข้างต้น หากนำมาสรุปโดย ใช้หลักของการแนะแนวจะแบ่งได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. การมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมีเจตคติต่องานแนะแนวใน ทางบวก ได้แก่ การมองเห็นคุณค่า ความสามารถ ศักยภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมองเห็น ว่าการบริการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นภารกิจที่พึงกระทำด้วยเมตตา ด้วยความรู้ความเข้าใจ และ ทุกคนมีส่วนร่วม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546(ฉ): 33)

2. การมีความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนวที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือรู้จัก และเข้าใจผู้เรียน รู้วิธีการใช้กระบวนการแนะแนวในการจัดการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือและ พัฒนา ผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน สามารถนำ หลักการแนะแนวไปบูรณาการในการเรียนการสอน และต้องมีการพัฒนาตนเองด้านการแนะแนว อยู่เสมอ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546(ฉ): 87-92)

3. การมีความรู้ทางด้านจิตวิทยา และพัฒนาการตามวัยของผู้เรียนที่ รับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน อันเป็นแนวทางสำคัญในการป้องกัน และ

แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งสามารถเสริมสร้างให้บุคคลพัฒนาตนเองได้สูงสุดตามศักยภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(ณ): 51)

4. ต้องมีทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนวตามสถานภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะในการให้การปรึกษาเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาต้องนำกลยุทธ์การแนะแนววิธีการต่างๆ มาใช้ในการรู้จัก เข้าใจ ผู้เรียน และใช้ประโยชน์จากการรู้จักผู้เรียนมาวางแผนพัฒนา ส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขสอดส่องดูแลผู้เรียนด้วยการเลือกจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (ณ): 87)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า สมรรถภาพของครูที่ปรึกษาควรมีคุณลักษณะ ที่สำคัญ 4 ด้านคือ

1. การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว ได้แก่การมองเห็นคุณค่า ความสามารถ ศักยภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมองเห็นว่าการบริการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นภารกิจที่พึงกระทำด้วยความเมตตา ด้วยความรู้ ความเข้าใจ และทุกคนมีส่วนร่วม

2. การมีความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว คือรู้จักและเข้าใจนักเรียน รู้วิธีการใช้กระบวนการแนะแนวในการจัดการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและศักยภาพของนักเรียน สามารถนำหลักการแนะแนวไปบูรณาการในการเรียนการสอน และต้องการพัฒนาตนเองด้านการแนะแนวอยู่เสมอ

3. การมีความรู้ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของนักเรียน อันเป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งสามารถเสริมสร้างให้บุคคลพัฒนาตนเองได้สูงสุดตามศักยภาพ

4. การมีทักษะและประสบการณ์ด้าน การให้การปรึกษาเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาต้องนำกลยุทธ์การแนะแนววิธีการต่างๆ มาใช้ในการรู้จัก เข้าใจนักเรียน และใช้ประโยชน์จากการรู้จักนักเรียนมาวางแผนพัฒนา ส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไข สอดส่องดูแลนักเรียนด้วยการเลือกจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม

1.2.3 จรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา

อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สังคมโดยวิธีการแห่งปัญญา เป็นผู้นำความรู้ไปอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพครูอยู่เสมอ เพื่อให้ ครู-อาจารย์มีความรู้สูงขึ้นทันกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและขณะเดียวกันยังคำนึงถึงคุณภาพในวิชาชีพครูด้วย โดยมีจรรยาบรรณของอาชีพครูเป็นแนวปฏิบัติ

จรรยาบรรณครู ได้เริ่มปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในสมัย มล. ปิ่น มาลากุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดจรรยาบรรณครู 9 ประการ(ประมวล หมั่นดี 2542 :19) ดังนี้

1. ครูต้องรักเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

2. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3. ครูจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา ใจ

4. ครูต้องไม่กระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์

5. ครูต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ในการปฏิบัติตามปกติและไม่ใช้ศิษย์ให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน

6. ครูย่อมพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และมีวิสัยทัศน์ให้ทันการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533: 4-5) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. รักษาความลับของศิษย์อย่างเคร่งครัด

2. พึงทักและปกป้องผลประโยชน์ของศิษย์

3. อุทิศเวลาเพื่องานครูที่ปรึกษา

4. ให้ความช่วยเหลือจนเต็มความสามารถ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษาจึงเป็นบุคคลแรกที่นักเรียนนึกถึงและขอความช่วยเหลือ ครูที่ปรึกษาจึงต้องกระทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี สร้างความเชื่อถือศรัทธาเลื่อมใสให้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักจรรยาบรรณในการปฏิบัติ

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา พบว่างานวิจัยย้อนหลังส่วนใหญ่เป็น การวิจัยเกี่ยวกับครูที่ปรึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย และสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่ามีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับครูที่ปรึกษา

ระดับประถมศึกษาไว้น้อยมาก ซึ่งงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องับสมรรถภาพ และการเป็นครูที่ปรึกษาที่ผู้วิจัยนำเสนอในที่นี้ ได้แก่ การพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ คุณลักษณะที่สำคัญของครูที่ปรึกษา การจัดบริการแนะแนวใน โรงเรียนของครูที่ปรึกษา สมรรถภาพในการให้คำปรึกษาสำหรับครูแนะแนวมีดังต่อไปนี้

1.3.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา

มัลลวีร์ อุดุลวัฒน์ศิริ และคณะ(2545) อ้างถึงในประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ (2530) ศึกษา “รูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ครูมัธยมต้องการพัฒนาตนเองใน 5 งาน คือ (1) งานสอน (2) งานกิจการนักเรียน (3) งานแนะแนว (4) งานธุรการ (5) งานพัฒนา และครูต้องการให้มีการพัฒนาสมรรถภาพของครูทั้งก่อนเป็นครูและในระหว่างที่เป็นครูประจำการ โดยการพัฒนาหลักสูตรครูศึกษาเพื่อให้ผู้ที่จะเป็นครูมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์และให้มีการพัฒนาครูประจำการ โดยให้ความรู้และการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ รวมทั้งให้การฝึกอบรมใน รูปแบบที่เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถาวร โดยมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา 1 ปี หลังการอบรม

พรทิพย์ ปัญญาตระกูล (2534) ศึกษา “คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา ที่สำคัญตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่สำคัญ ได้แก่ อารมณ์มั่นคง หนักแน่น ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดี เข้าใจปัญหาความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียน เอาใจใส่และสนใจในตัวนักเรียนแต่ละคน เต็มใจช่วยเหลือนักเรียน มีความจริงใจ และหวังดีต่อนักเรียน รักษาความลับของนักเรียน มีเหตุผลในการพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ มีความอดทน ปัญหาอุปสรรคของครูที่ปรึกษาที่พบมากคือด้านการให้คำปรึกษา และการใช้เทคนิคแนะแนว

สุธน บุญชัย (2545) ศึกษา “การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาที่มีระดับความผูกพันต่างกัน:กรณีศึกษาโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีความผูกพันต่อโรงเรียนและผูกพันต่องาน จะปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาได้ดี

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้งจากทางอินเทอร์เน็ตและเอกสารอื่น ๆ ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว

2.1 แนวคิด หลักการ และประเภทของการแนะแนว

ในที่นี้จะกล่าวถึงความหมาย หลักการแนะแนวและประเภทของการแนะแนวพอเป็นสังเขป ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการแนะแนว

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแนะแนว ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

โจนส์ (Jones 1963: 8) กล่าวว่า การแนะแนว คือ การที่บุคคลหนึ่งพยายามจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลหนึ่ง เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้สามารถปรับตนเองให้ดีขึ้น รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง จุดมุ่งหมายของการแนะแนวนั้นมุ่งที่จะให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในด้านของความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้อย่างสมบูรณ์

ครัมโบลท์ (Kruboltz 1970: 365) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้มีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ และนักแนะแนวที่ผ่านการฝึกฝนอบรมมาอย่างดี รวมทั้งผ่านการศึกษากับการแนะแนวมาแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายปลายทางที่จะช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะเผชิญกับสภาพความเป็นจริง และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กู๊ด (Good 1973: 270) ให้ความหมายของการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้แต่ละบุคคลสามารถเข้าใจตนเองและโลกเกี่ยวกับตนเองได้ดี สามารถหาความรู้เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การพัฒนาทางอาชีพและการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

มิลเลอร์ (Miller 1976: 13) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือแต่ละบุคคลให้สามารถเข้าใจตนเอง ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และมีการวางแผนในการพัฒนาระบบชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529: 1) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการผูกพันเพื่อพัฒนาชีวิต เพื่อช่วยให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นสามารถช่วยตนเอง นำตนเอง ปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถป้องกันปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชร ทรัพย์มี (2531: 1) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ ตัดสินใจได้ว่า จะศึกษา ด้านใด

ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

วัฒนา พืชรานิข (2531: 8) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวว่า เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจตนเอง รวมทั้งเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว รู้จักคิด และใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจด้วยตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

วีระ บำรุงรักษ์ (2538: 7) กล่าวถึง ความหมายของการแนะแนวว่า คือ กิจกรรมและกระบวนการช่วยเหลือให้ผู้รับบริการแนะแนวสามารถคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่เหมาะสมได้ด้วยตนเอง ปัญหาและความต้องการดังกล่าว อาจจะเป็นเรื่องของการศึกษาซึ่งเรียกว่า “การแนะแนวการศึกษา” เรื่องของการอาชีพซึ่งเรียกว่า “การแนะแนวอาชีพ” และเรื่องอื่น ๆ ในชีวิต ซึ่งอาจจะเรียกว่า “การแนะแนวชีวิต”

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2539: 26) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า เป็นกระบวนการของการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง เพราะการเข้าใจตนเองนั้น จะส่งผลกระทบต่อกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในอนาคต การรู้จักและเข้าใจตนเองจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกการประกอบอาชีพ หรือรู้จักปฏิบัติตัวเพื่อจะอยู่ในสังคมและรู้จักดำเนินชีวิตของตนให้ดีและมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2540: 25) ได้กล่าวถึงการแนะแนวว่า เป็นกระบวนการ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละบุคคลเกี่ยวกับการช่วยให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ช่วยให้สามารถใช้ความสามารถ ความสนใจและคุณลักษณะอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ช่วยให้มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างฉลาดรวมทั้งช่วยให้สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคมได้อย่างเต็มที่

จากนิยามที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การแนะแนวหมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

2.1.2 หลักการแนะแนว

การดำเนินงานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ นักแนะแนวมียึดถือข้อดีถือปฏิบัติ ดังนี้(วัชร ทรัพย์มี 2531: 4-5)

1. การแนะแนวจัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลในทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
 2. การแนะแนวนั้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
 3. การแนะแนวเกิดจากความร่วมมือ การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพต้องเกิดจากความร่วมมือและความเต็มใจของผู้มาใช้บริการและบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูอื่น ๆ บุคลากรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่แนะแนวจะต้องเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 4. การแนะแนวยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล นักแนะแนวตระหนักในสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการที่จะเลือกตัดสินใจที่จะนำชีวิตของตนเอง นักแนะแนวจะเป็นผู้ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการจะได้ตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้แนะแนวจะไม่เป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจให้แก่ผู้รับบริการ
 5. การแนะแนวเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การจัดบริการแนะแนวนั้นจะต้องมีความต่อเนื่องในแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา และจะต้องจัดดำเนินการต่าง ๆ เป็นขั้น ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ฉะนั้นการจัดบริการแนะแนวจะต้องมีการวางแผนระยะยาว
 6. การแนะแนวมุ่งหมายทั้งทางด้านการป้องกันปัญหา การแก้ปัญหา และการส่งเสริมพัฒนาการ
 7. ผู้ทำหน้าที่แนะแนวจะต้องมีคุณสมบัติและการฝึกอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะ
 8. การแนะแนวมุ่งหลักการในการช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดีในปัจจุบัน และมีการวางแผนที่ดีในอนาคต
 9. การแนะแนวตั้งอยู่บนหลักการว่าถ้าบุคคลแต่ละคนได้พัฒนาจนถึงขีดสุดในทุกด้านและสามารถปรับตัวได้ดีแล้วสังคมก็จะพัฒนารุ่งเรืองตามไปด้วย
- จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักในการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพจะต้องจัดเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคคลในทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้ นักแนะแนวต้องตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของผู้รับบริการในการตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2.1.3 ประเภทของการแนะแนว

คมเพชร จัตรสุกกุล (2529: 10-11) กล่าวถึงประเภทของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การแนะแนวการศึกษา(Education Guidance) หมายถึงกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ได้รับความสำเร็จทางการศึกษาตามความสามารถของเขา ในบางครั้งการที่บุคคลใดก็ตามไม่สามารถจะประสบความสำเร็จได้นั้น อาจจะเป็นเพราะมีอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ เช่น เลือกเรียนวิชาที่ไม่เหมาะสม ขาดวิธีการเรียนที่ดี ขาดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่จะทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน ด้วยเหตุนี้จึงควรจะมีการจัดบริการแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ลดน้อยลงหรือหมดไป

2. การแนะแนวอาชีพ(Vocational Guidance) หมายถึงกระบวนการที่จะช่วยเหลือบุคคลให้สามารถมีอาชีพที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ ดังนั้น กระบวนการแนะแนวอาชีพนั้นจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและต้องใช้เวลาเพราะจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่การพิจารณาตัวบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและสติปัญญา เศรษฐกิจและอื่น ๆ ที่สำคัญแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาว่าเด็กควรจะเลือกอาชีพอะไร หลังจากตัดสินใจเลือกก็จะต้องให้ข้อมูลว่าเด็กจะต้องเตรียมตัวเพื่ออาชีพโดยวิธีใด เช่น เข้ารับการอบรม เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือเข้าไปทำงานเลยโดยการฝึกฝน นอกจากนี้แล้วถ้าเป็นไปได้ เด็กจะต้องมีโอกาเข้าไปทำงานจริง และมีเส้นทางในการเจริญก้าวหน้า ตลอดจนประสบความสำเร็จ กระบวนการแนะแนวอาชีพนั้นจะต้องมีการให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพร่วมอยู่ด้วย(Vocational Counseling)

3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม(Personal and Social Guidance) เป็นกระบวนการ ให้ความช่วยเหลือบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตตนเองได้อย่างมีความสุข สาเหตุสืบเนื่องมาจากการที่บุคคลอาจจะประสบความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต เช่น การเลือกคบเพื่อน การเลือกคู่ครอง การมีปมด้อยต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว และอื่น ๆ ถ้าบุคคลมีความทุกข์จากปัญหามากเกินไป ย่อมจะทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้รับการแนะแนว และแก้ไขปัญหาได้ เขาก็จะมีโอกาสกระทำการสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตอย่างประสบความสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดบริการแนะแนวมี 3 ประเภท ได้แก่ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพและการแนะแนวส่วนตัวและสังคม

2.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแนะแนว

2.2.1 วัตถุประสงค์ของการแนะแนว

ในทางการแนะแนว การระบุวัตถุประสงค์กับเป้าหมายค่อนข้างมีความแตกต่างกันอย่างสังเกตเห็นได้ ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

วชิรญา บัวศรี (2533: 18-19) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. วัตถุประสงค์ของการแนะแนวสำหรับนักเรียน ซึ่งเน้นการช่วยให้นักเรียน ทุกคนสามารถรู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมสร้างพัฒนาการแก่เด็กทุกด้านสร้าง และส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการเรียน ป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น และช่วยให้นักเรียนสามารถเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ได้
 2. วัตถุประสงค์ของการแนะแนวสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งเน้นให้ผู้ปกครอง รู้จักและเข้าใจเด็ก แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนประสานความร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม
 3. วัตถุประสงค์ของการแนะแนวสำหรับครู อาจารย์ โดยเน้นช่วยให้ครู อาจารย์เข้าใจธรรมชาติและพฤติกรรมของนักเรียน ให้สามารถนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ครูอาจารย์ สามารถช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
- โคซาร์ (Kochhar 1984: 34) ระบุวัตถุประสงค์ของการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ให้สามารถ ปรับตัวในการเรียน ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดำรงชีวิตในโรงเรียนให้มีผลสูงสุดต่อการพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ และกายภาพ
2. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกวิชาเรียนได้อย่างเหมาะสม
4. เพื่อช่วยนักเรียนในการเลือกเรียนวิชาชีพ
5. เพื่อช่วยนักเรียนในการวางแผนการเรียนให้เหมาะสมกับตน
6. เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ
7. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ สามารถสอนนักเรียนได้ตามต้องการ

ส่วนกรมวิชาการ (2540: 1) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการแนะแนวทั้งในและนอกระบบการศึกษาซึ่งกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมผู้เรียนทุกระดับ บุคลากร ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปด้วย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. รู้จักตนเอง สามารถควบคุมตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้มีความสุขและมีคุณธรรม จริยธรรม
2. สามารถเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสมสามารถวางแผน และจัดการชีวิต การเรียน การงาน และอาชีพอย่างมีคุณภาพ
3. รู้จักแสวงหาความรู้และเพิ่มพูนทักษะเพื่อพัฒนางานสู่ความเป็นสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย
4. มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในครอบครัวและสังคม

จะเห็นว่าการระบุวัตถุประสงค์ของการแนะแนวนำมากล่าวจาก 3 แหล่งค่อนข้างสอดคล้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมวิชาการจะมีความครอบคลุมบุคคลทุกกลุ่ม ทุกวัย ทั้งใน-นอก ระบบการศึกษา และยังเป็นการกำหนดในบริบทของสังคมไทยอีกด้วย

2.2.2 เป้าหมายของการแนะแนว

ได้มีผู้กล่าวถึงเป้าหมายของการแนะแนวไว้หลายแนวทางดังต่อไปนี้

โคซาร์ (Kochhar 1984: 14) เป้าหมายของการแนะแนว คือ การส่งเสริมพัฒนาการ ของบุคคลเพื่อให้แต่ละคนเข้าใจความสามารถ ความสนใจของตน พัฒนาตนให้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และนำมา ใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายของชีวิต และท้ายสุดเพื่อภาวะที่สมบูรณ์พร้อมและการแนะแนวตนเอง

วชิรญา บัวศรี (2539: 16-17) ได้กล่าวว่าเป้าหมายของการแนะแนวนั้นประกอบด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวใน 3 ลักษณะคือ

1. การส่งเสริมและพัฒนา ซึ่งเน้นการให้เด็กเข้าใจตนเอง เห็นตัวเองมีคุณค่าพอใจที่จะเป็นตัวของตัวเอง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ ในสังคม รู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ การสนองความต้องการของเด็กในด้านที่เด็กต้องการ ได้รับความสำเร็จ การส่งเสริมให้ได้เรียนเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่
2. การป้องกันซึ่งเน้นป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น หรือถ้าเกิดขึ้นก็รู้วิธีแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ รู้เท่าทันในสิ่งที่เกิดขึ้น รู้ว่าควรปฏิบัติตัวเช่นไร รู้จักการยับยั้งชั่งใจ รู้จักรักษาดตนให้ปลอดภัย พ้นอันตราย เป้าหมายข้อนี้คือเน้นการป้องกันก่อนที่จะเกิดปัญหาขึ้น ซึ่งจะสำเร็จได้ควรได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ทั้งทางบ้าน โรงเรียน และชุมชน

3. การแก้ไขปัญหาคึงเน้นการแก้ไขปัญหาคึงไม่รุนแรง หรือระยะเริ่ม ก่อตัวให้หายไป หมดไป ปัญหาที่หนักให้บรรเทาจนหายไปนาคึงที่สุด การแก้ไขปัญหาคึงจะประสบผลสำเร็จได้มีปัจจัยหลายส่วน เช่น การสามารถวินิจฉัยปัญหาและสาเหตุได้ถูกต้อง การสามารถใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาคึง การประสานความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ เป็นต้น บุคลากรที่จะมีความสามารถดังกล่าวต้องเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วอย่างดี เช่น นักแนะแนว นักจิตวิทยา คลินิกจิตแพทย์ เป็นต้น

รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์ (2542: 14) ระบุน้าเป้าหมายของการแนะแนวว่า เน้น 3 ลักษณะดังกล่าวเช่นกัน และได้กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ควรอยู่ในขอบข่ายของเป้าหมาย โดยสาระสำคัญ คือ ควรมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติ ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาคึง โดยปัญหาแยกได้ที่สำคัญ 5 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการเรียน 2) ปัญหาด้านการปรับตัว 3) ปัญหาด้านบุคลิกภาพ 4) ปัญหาด้านความประพฤติ และ 5) ปัญหาด้านการวางแผนชีวิตในอนาคต

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า เป้าหมายของการแนะแนว คือ “การสร้างคุณภาพชีวิตให้กับบุคคล หรือการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญสูงสุดในทุกด้าน(ตามศักยภาพ) ซึ่งอาจทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ ส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาคึงในขอบข่ายของการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม

2.3 การกิจของบริการแนะแนว

บริการแนะแนวเป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือการป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญหาคึง และส่งเสริมพัฒนาการเรียนทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการแนะแนว ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวจึงต้องปฏิบัติการกิจที่สำคัญดังนี้

2.3.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล (Individual inventory service)

บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แนะแนวและครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ดำเนินการแนะแนวนักเรียนได้อย่างเหมาะสม กับทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้นักเรียนได้รู้จัก และเข้าใจตนเองดียิ่งขึ้น บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลถือว่าเป็นพื้นฐานของบริการอื่น ๆ ในงานแนะแนวอีกด้วย บริการนี้มีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน ประการที่สองเป็นการบันทึกและแปลความหมายข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำมาใช้ในการแนะแนว

ไรอัน (ปราณี พันธส่วาง 2532: 17 ; อ้างอิงมาจาก Ryn 1978: 13) ได้ให้ความเห็นว่า ข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ควรมีการเก็บรวบรวมไว้ ได้แก่

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
2. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ
4. ข้อมูลจากการรายงานเกี่ยวกับตนเองของนักเรียน เช่น ประวัติ การ

บันทึกประจำวัน

พรหมธิดา แสงคำเครือ (2528: 31) ได้ให้ความเห็นว่า การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นวิธีการที่จะให้ความช่วยเหลือและการแนะแนวแก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ตรงกับปัญหาและความต้องการมากขึ้น พร้อมทั้งได้เสนอเครื่องมือและกลวิธีที่สำคัญ ๆ หลายอย่างในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ดังนี้

1. การสังเกต
2. ระเบียบพฤติกรรม
3. มาตรฐานประมาณค่า
4. อัตชีวประวัติ
5. อนุทินและบันทึกประจำวัน
6. การเยี่ยมบ้าน
7. การสัมภาษณ์
8. แบบสอบถาม
9. สังคมมิติ
10. ระเบียบสะสม
11. การศึกษารายกรณี
12. แบบทดสอบ
13. กลวิธีให้บุคคลระบายความในใจหรือกลวิธีฉายภาพจิต

กล่าวโดยสรุป การบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อนำมาศึกษาก่อนที่จะให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคลต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาแต่ละฝ่ายก็มีความจำเป็น ที่จะต้องใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวนี้จึงจะประสบผลสำเร็จ

2.3.2 บริการสนเทศ (Information service)

บริการสนเทศ ไม่เพียงแต่จะเป็นการให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียนเท่านั้น แต่จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะวางแผนการในชีวิต นอกจากนั้นยังมีจุดประสงค์ที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ตลอดจนมีนิสัยในการทำงานที่ดี รู้จักวิธีการทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ บริการสนเทศมีขอบข่ายครอบคลุมในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม การรวบรวมข้อสนเทศจะต้องทำอย่างต่อเนื่องและมีการวางแผนล่วงหน้า ลักษณะของข้อสนเทศจะต้องเป็นข้อสนเทศที่ทันสมัยเชื่อถือได้ สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และระดับการศึกษาของนักเรียน วิธีการให้บริการสนเทศอาจทำได้ทั้งชนิดให้บริการสนเทศเป็นรายบุคคล และการให้บริการสนเทศเป็นกลุ่ม รูปแบบการให้บริการสนเทศเป็นกลุ่มซึ่งนิยมจัดได้แก่ การประชุมใหญ่ ปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ การอภิปราย นิทรรศการ ป้ายสนเทศ โฮมรูม ทักษะศึกษา เสียงตามสาย ฉายภาพยนตร์หรือภาพนิ่ง บทบาทสมมติ การประชุมร่วมกับผู้ปกครอง

ดังนั้น การจัดบริการสนเทศ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริการนักเรียนเพื่อให้บริการที่เป็นความรู้และข่าวสารต่าง ๆ แก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียน การเลือกอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การปฏิบัติตนในสังคม ตลอดจนการปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันจุดมุ่งหมายของบริการสนเทศนั้นไม่เพียงแต่จะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่นักเรียนแต่จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะวางแผนชีวิต ปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ตลอดจนนิสัยการทำงานที่ดีและการอยู่ร่วมกับคนในสังคมที่มีประสิทธิภาพ

2.3.3 บริการให้การปรึกษา (Counseling Service)

บริการให้การปรึกษาเป็นบริการที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การวางแผนในการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมกัน

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2537: 181) กล่าวว่า บริการให้การปรึกษา เป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม แล้วนำไปสู่การป้องกันปัญหา พัฒนาสิ่งที่ตนเองปรารถนาอย่างเหมาะสม โดยผู้รับบริการพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามมา หลังจากการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของตน

สุชา จันท์เอม (2527: 6) ได้กล่าวถึงบริการให้การปรึกษาว่า คือ การช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถเผชิญกับความจริง มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเองเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

บริการให้การปรึกษาในสถานศึกษาจะจัดเป็นบริการให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งจะช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน(สมชาย อรัญอนันต์ชัย 2541: 29; อ้างอิงมาจาก อรสา หงษ์นิกร 2529: 25) ได้กล่าวถึงบริการให้การปรึกษาด้านต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. บริการให้การศึกษาด้านการศึกษา เป็นบริการที่ช่วยนักเรียนในเรื่อง การพัฒนาทักษะในการเรียน การให้การปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน

2. บริการให้การศึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการที่จะช่วยให้นักเรียนได้วางแผน เกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะให้บริการในด้านการวางแผนการดำเนินชีวิต การให้ข้อมูล ด้านอาชีพและการทดสอบในด้านต่าง ๆ

3. บริการให้การศึกษาด้านส่วนตัวและสังคม เป็นบริการที่จะช่วยนักเรียน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าบริการให้การปรึกษาเป็น “หัวใจของการบริการ เน้นแนะแนว” ซึ่งถือว่าเป็นบริการที่สำคัญที่สุดในการบริการแนะแนว และมีความสำคัญอย่างยิ่งใน การดำเนินงานในสถาบันการศึกษา เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับบริการมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการปรึกษา ผู้รับบริการจะมีโอกาสได้สำรวจ ตนเองกับทั้งได้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยการแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตของ ตนเอง การให้การปรึกษาสามารถทำได้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

หลักการของการให้บริการปรึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ควรคำนึง ดังนี้

1. เด็กวัยประถมศึกษาแต่ละคนมีลักษณะประจำตัวที่แตกต่างกัน ผู้ให้บริการ ปรึกษาต้องมีทักษะในการ “ฟังเสียงที่เด็กไม่ได้พูด” ซึ่งเป็นความที่แฝงอยู่ในคำพูดผิวเผินบางคำ แฝงอยู่ในท่าทีบางลักษณะอาจเป็นภาษาท่าทาง การขยับตัว การเคลื่อนไหวของ ใบหน้า มือ เท้า นิ้ว แววตา ทิศทางของการทอดสายตา ซึ่งจะเป็นสัญญาณให้ทราบถึงการยอมรับ การต่อต้าน การร่วมมือ หรือการวางเฉย หรือแม้แต่การเงียบเฉย

2. เด็กวัยประถมศึกษา ยังไม่มีความสามารถเท่าผู้ใหญ่ในการสื่อ ความใน ใจหรือปัญหาของเขาให้กับผู้ให้บริการปรึกษา ดังนั้นผู้ให้บริการปรึกษาต้องประยุกต์วิธีการบาง ประการเมื่อนำมาใช้กับเด็กโดยควรใช้คำพูดง่าย ๆ ที่เด็กพอจะเข้าใจได้

3) เด็กวัยประถมศึกษามีประสบการณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ในการใช้ภาษา การ ใช้คำบางคำในการสื่อความกับผู้ใหญ่จึงเป็นไปตามประสบการณ์ของตน ดังนั้นผู้ให้บริการปรึกษา จึงต้องมีทักษะที่จะเข้าใจภาษาของเด็ก กับต้องสังเกตภาษาท่าทางและข้อมูลแวดล้อมตัวเด็กมาประกอบ คำหรือข้อความที่เด็กพูดสื่อความมาด้วยเพื่อป้องกันปัญหาการตีความหมายที่ไม่ตรงกันระหว่างเด็ก กับผู้ให้บริการปรึกษา ซึ่งจะเกิดผลเสียมากต่อประสิทธิภาพของการให้บริการปรึกษานั้น

4. เด็กวัยประถมศึกษามีความสามารถในการสื่อความและเข้าใจ สิ่งรอบตัว น้อยกว่าผู้ใหญ่ กับตระหนักในปัญหาของตนน้อยกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ให้บริการปรึกษา จึงต้อง

พร้อมต่อการพูด อธิบาย นำสนทนา มีทักษะในการใช้ประโยคปลายเปิดหรือการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นการพูดของเด็กและมีทักษะในการให้แรงเสริมกับการแสดงออกของเด็กด้วย

5. เด็กวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่ยังเกี่ยวพันตนเองกับการเล่นการให้บริการปรึกษาแก่เด็กวัยนี้ในบางรายต้องใช้การเล่นเข้าร่วมในกระบวนการให้บริการปรึกษา ผู้ให้บริการปรึกษาก็ต้องทำความเข้าใจด้วยว่า “การเล่น” ในที่นี้มีใช้การเล่นธรรมดาแต่เป็นการเล่นเพื่อเป้าหมายของการให้บริการปรึกษาในครั้งนั้น ๆ

6. เด็กวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่ชีวิตยังขึ้นอยู่กับผู้แวดล้อมอีกมาก เช่น ผู้ปกครอง บิดามารดา ครูผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผู้ให้บริการปรึกษาต้องทำการติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อรับทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็ก เพื่อร่วมกันวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาเพื่อวางแผนช่วยเหลือและดำเนินการช่วยเหลือร่วมกัน

7. เด็กวัยประถมศึกษา เป็นวัยที่ความสามารถในการคิดหาเหตุผลมีจำกัด ประสบการณ์ชีวิตก็มีจำกัด ผู้ให้บริการปรึกษาจึงต้องรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง ของพ่อแม่ และสังคมทั่วไปด้วย เพื่อช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวให้เหมาะสมกับ สภาพปัญหาและสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง พ่อแม่ ครู และสังคมทั่วไปโดย ได้ประสิทธิภาพ

2.3.4 บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service)

บริการจัดวางตัวบุคคลช่วยให้นักเรียนใช้ความสามารถของตนเองกับงานตามความสนใจและทำได้เต็มที่ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงาน มีผู้กล่าวถึงประเภทการบริการจัดวางตัวบุคคลไว้ดังนี้

คมเพชร จัตรสุภกุล (2529: 109-110) ได้กล่าวถึงประเภทของการจัดวางตัวบุคคลว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษา และการจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ กิจกรรมที่สำคัญของการจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษา คือ การจัดให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับรายวิชาที่เปิดสอน ความทันสมัย มีการสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อพิจารณาความต้องการและความเข้าใจของนักเรียน พัฒนาสัมพันธภาพในการทำงานที่ดีกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน รวบรวมเอกสารเป็นสมาชิกชุมชนต่าง ๆ ของนักเรียน และเปิดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (ม.ป.ป.: 194-195) ได้กล่าวว่า หากจะพิจารณาการแบ่งประเภทการจัดวางตัวบุคคล โดยถือประเภทของการแนะแนวเป็นเกณฑ์สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การจัดวางตัวบุคคลในด้านการศึกษา คือ การจัดให้นักเรียนได้เรียนวิชาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับตนและถูกต้องตามหลักสูตร การจัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนที่ช่วยส่งเสริมทางด้านการศึกษา เป็นต้น

2. การจัดวางตัวบุคคลทางด้านอาชีพเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียนให้ทำงานประเภทเต็มเวลา (Full-Time Employment) หรือประเภทบางเวลา (Part-Time Employment) ตามความเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนอาชีพที่เหมาะสม เป็นต้น

3. การจัดวางตัวบุคคลในด้านส่วนตัวและสังคม เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการเข้าสังคม การสมาคมกับเพื่อน รวมทั้งการเข้าร่วมในกิจกรรมบางประเภท เพื่อสนองตอบความต้องการส่วนตัวของนักเรียนบางคนด้วย เป็นต้น

สรุปได้ว่าการจัดบริการจัดวางตัวบุคคล เป็นการดำเนินงานที่มีความมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือผู้เรียน ได้เลือกหลักสูตรหรือวิชาเรียน ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยให้แต่ละคนได้เรียนและประกอบอาชีพ ตามความสนใจ ความสามารถ ความถนัดของนักเรียนช่วยให้นักเรียนใช้ความสามารถของตนเองกับงานได้อย่างเต็มที่และถ้านั้นเป็นงานที่นักเรียนสนใจก็จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงาน นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดสวัสดิการให้กับนักเรียนอีกด้วย

2.3.5 บริการติดตามและประเมินผล (Follow-up and evaluation service)

บริการติดตามและประเมินผล ทำให้โรงเรียนได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและบริการแนะแนว มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของบริการติดตามผลไว้ดังนี้

คมเพชร จิตรสุภกุล (2529: 116-117) และสถิติ วังศ์สวรรค์ (2531: 306) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของบริการติดตามผลไว้เป็นแนวเดียวกันดังนี้

1. เพื่อประเมินผลบริการแนะแนวว่าบริการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่แก่นักเรียนไปแล้วได้ผลเพียงใด
2. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไป ถ้านักเรียนยังมีปัญหาใหม่
3. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงโครงการแนะแนวและหลักสูตร
5. ให้ความช่วยเหลือศิษย์เก่าที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ในการทำงานเป็นการต่อเนื่อง

6. ทำให้ทราบสาเหตุของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน

การติดตามผล เป็นการศึกษาหรือติดตามผลเพื่อช่วยให้โรงเรียนได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและบริการแนะแนว การติดตามผลจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้เรียนรู้ ถึงจุดอ่อนและข้อบกพร่อง อันควรปรับปรุงส่งเสริมในบริการแนะแนว และได้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน การติดตามผลอาจจำแนกได้หลายวิธี ซึ่ง วัชร ทรัพย์มี (2523: 93) ได้จำแนกไว้ดังนี้

1. วิธีการสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัวกับนักเรียน บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน หรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียน เช่น บิดา มารดา เพื่อน

2. วิธีประชุมศิษย์เก่า เพื่อไต่ถามความเคลื่อนไหวของศิษย์เก่า

3. วิธีใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลนักเรียน

โดยทั่วไปการจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษา ประกอบด้วยบริการที่สำคัญดังกล่าว ในการจัดบริการต่างๆ ให้กับนักเรียนในสถานศึกษา ควรจะต้องสอดคล้องกับวัย ของนักเรียน ซึ่งอาจจะพิจารณากว้าง ๆ เป็นวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ กล่าวคือ

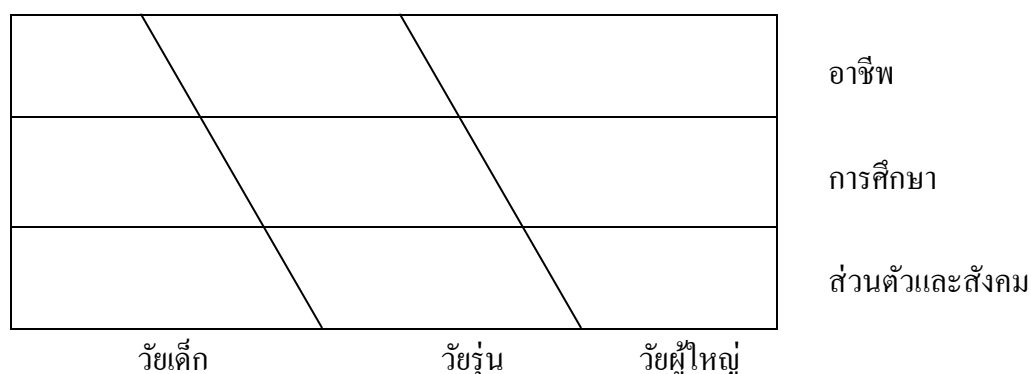
1. ในผู้เรียนวัยเด็ก (อายุ 2-12 ปี) การแนะแนวควรเน้นไปที่ด้านส่วนตัว และสังคมให้มากที่สุด คือให้เขารู้จักตนเองและผู้อื่น ยอมรับตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัว และอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ ที่เน้นรองลงไปคือด้านการศึกษา การแนะแนวจะช่วยสร้างความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการศึกษาให้เขาได้มีพื้นฐานที่ดีให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเบื้องต้น ด้านอาชีพในวัยเด็กอาจเริ่มให้ได้รู้จักอาชีพต่าง ๆ ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในแต่ละอาชีพ และ ความสำคัญของแต่ละอาชีพ

2. ในผู้เรียนวัยรุ่น (อายุ 13-19 ปี) การแนะแนวแม้ด้านส่วนตัวและสังคม จะยังสำคัญอยู่มาก เพราะเป็นวัยที่มีกลุ่มเพื่อนจะต้องปรับตัวกับเพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางกายที่เกิดขึ้น แต่การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ก็ต้องเน้น มากขึ้น อาจมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ในด้านการศึกษาซึ่งจะต้องมีการเลือกแผนการเรียน เลือกวิชา เรียนที่ตรงกับความสนใจและความถนัด การปรับตัวเมื่อมีปัญหาทางการเรียน งานแนะแนวอาจให้ ความช่วยเหลือได้ในด้านอาชีพ นักเรียนวัยนี้จะเริ่มชัดเจนในอาชีพที่ตนสนใจ และต้องตัดสินใจ ด้วยตนเอง การเข้าสู่จุดเริ่มต้นทางด้านอาชีพ(การเลือกแผนการเรียน)นับว่าสำคัญอย่างยิ่ง ฝ่ายแนะ แนวมีบทบาทที่จะช่วยนักเรียนให้เกิดความชัดเจนในส่วนนี้

3. ในผู้เรียนวัยผู้ใหญ่(อายุ 20 ปี ขึ้นไป) เนื่องจากเป็นวัยที่บุคลิกภาพ ค่อนข้างแน่นอนแล้ว มีประสบการณ์ทางสังคมสูง การแนะแนวในด้านส่วนตัว และสังคมอาจลด ความจำเป็นลงไป ขณะที่ด้านอาชีพสำคัญที่สุด เพราะเป็นวัยที่จะเริ่มประกอบอาชีพ หรือควรมี ความชัดเจนในเรื่องอาชีพแล้ว หากผู้เรียนยังไม่ชัดเจนหรือมีปัญหาในด้านนี้ฝ่ายแนะแนวอาจให้ ความช่วยเหลือได้ ส่วนทางด้านการศึกษาก็ยังถือว่าสำคัญแม้จะอยู่ในช่วงหลังการตัดสินใจเลือก (แผนการเรียนแล้ว) แต่ความจำเป็นที่จะต้องให้ประสบความสำเร็จในการเรียน หรือปรับเปลี่ยน แผนการเรียนหากมีปัญหา ยังคงมีอยู่ ฉะนั้นการแนะแนวในด้านนี้ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญ

ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่ง แบ่งสถานศึกษาเป็น 2 ระดับนั้น สถานศึกษาระดับพื้นฐานจะมีนักเรียนวัยเด็ก และวัยรุ่นอยู่

ส่วนสถานศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นจะมีผู้เรียนวัยรุ่น(ตอนปลาย) และวัยผู้ใหญ่อยู่ การให้น้ำหนักกับงานแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ในผู้รับบริการ 3 วัย อาจแสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงการให้น้ำหนักงานแนะแนวแต่ละด้านกับผู้เรียนแต่ละวัย

ที่มา : จากประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวทางการแนะแนว มสธ.หน่วยที่ 1 หน้า 24

ตามภาพที่แสดงนี้เป็นบทบาทการแนะแนวในขอบข่ายต่าง ๆ โดยภาพรวมของผู้รับบริการแนะแนวแต่ละวัย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านส่วนตัว สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ทางสังคม แม้จะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกันก็อาจต้องการบริการที่แตกต่างกันออกไป

อนึ่ง ในเรื่องการแบ่งวัยของผู้เรียนหรือผู้รับบริการแนะแนวนั้น การกำหนดช่วงอายุของแต่ละวัยเป็นข้อสรุปจากผลการศึกษาพัฒนาการของนักวิชาการที่ปรากฏในเอกสาร ทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย(Vandar Zander 1993; สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2525; คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก 2535) และจากข้อสรุปของแขนงวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2542) โดยกำหนดวัยเด็กเป็น 1-12 ปี วัยรุ่นเป็น 13-19 ปี และวัยผู้ใหญ่เป็น 20 ปีขึ้นไป)

2.4 การจัดบริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้เล่าเรียนกันทุกคน และถือว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐพึงจัดให้ทั่วถึง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับประถมศึกษาว่ามุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 8)

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษามีผลสัมฤทธิ์ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โรงเรียนระดับประถมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการจัดงานแนะแนวขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังที่ทำอยู่ ทั้งนี้ก็เพราะการแนะแนวอย่างมีระบบจะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพของสังคมไทย กิจกรรมที่จัดเพื่อการแนะแนวก็จะช่วยเตรียมตัวนักเรียนให้มีความพร้อมในการที่จะออกไปประกอบอาชีพตามความสามารถของแต่ละคน และยิ่งกว่านั้นการแนะแนวจะช่วยป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นถ้าไม่ได้รับการชี้แนะจากผู้มีประสบการณ์ ในกรณีที่นักเรียนประสบปัญหา ทำให้มีอุปสรรคในการเรียนหรือการดำเนินชีวิต ครูแนะแนวซึ่งมีเทคนิคในการให้บริการปรึกษาจะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาได้ทันทั่วถึง

จากผลการวิจัยของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา มีความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับจุดเด่นจุดด้อยของตน อยากรู้ว่าตนมีความสามารถด้านใด มีความต้องการที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในสังคม เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความต้องการที่จะเป็นอิสระ รับผิดชอบตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยตนเอง มีความต้องการจะประสบความสำเร็จและมีความหวังในชีวิตอนาคต มีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยและมีความต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนนั้นมีคุณค่าได้รับการยกย่อง การที่โรงเรียนจะสนองความต้องการเหล่านี้ของนักเรียนได้ ก็จำเป็นต้องมีการจัดบริการแนะแนวระดับประถมศึกษา จัดหาบุคลากรที่จะทำหน้าที่ให้บริการแนะแนวอย่างเหมาะสม เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกคนเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตได้โดยมีความสุขความสำเร็จ ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหอันเกิดขึ้นในชีวิตท่ามกลางสังคมอันมีความสลับซับซ้อน ซับซ้อน ของสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งมีผลกระทบ กับสมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่ นักเรียนยังอยู่ในสภาพที่ช่วยตนเองไม่ได้เต็มที่จะต้องการบริการแนะแนวให้ความช่วยเหลือประจักษ์แจ้งสว่างส่องทางแก้ไขให้แก่ชีวิตของนักเรียน

2.4.1 ปรัชญาและหลักการของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีระบบนั้นเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 และได้มีการพัฒนาเรื่อยมา การแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนานักเรียนทุกด้าน โรงเรียนประถมศึกษาจึงควรจัดให้มีบริการแนะแนว เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนประถมศึกษาให้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยยึดปรัชญาและหลักการที่สำคัญดังนี้

1) ปรัชญาของการแนะแนว

การจัดบริการแนะแนวโดยทั่วไปยึดหลักปรัชญาที่สำคัญ คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ศักยภาพของแต่ละบุคคล การจัดบริการอย่างต่อเนื่อง และบุคคลย่อมต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่มีความสามารถ

2) หลักการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

หลักการแนะแนวในระดับประถมศึกษานั้น เป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวยึดถือเป็นแนวทางในการกำหนดขอบข่ายของการบริการแนะแนว รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและวิธีการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.4.2 ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

1) ความสำคัญของการจัดการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

การจัดการแนะแนวในระดับประถมศึกษาจะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการช่วยในด้านการเตรียมตัวด้านอาชีพ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านเพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนไปในทิศทางที่เหมาะสม

2) จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในระดับประถมศึกษานั้น มุ่งจัดให้แก่เด็กทุกคน โดยมุ่งเน้นการแนะแนวเพื่อพัฒนาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านป้องกันก่อนเกิดปัญหา และแก้ปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3) วัตถุประสงค์ของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการแนะแนวในระดับประถมศึกษา จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแนะแนว นั่นคือช่วยพัฒนานักเรียนทุกคน ตลอดจนช่วยให้ผู้ปกครองและคณะครูอาจารย์สามารถร่วมมือกันส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม

2.4.3 ขอบข่ายและประเภทของบริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

1) ขอบข่ายและบริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

การจัดบริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา มีขอบข่ายการจัดบริการแนะแนวคือการจัดบริการแก่นักเรียน การจัดบริการแก่ผู้ปกครอง การจัดบริการแก่คณะครูอาจารย์ในโรงเรียน การจัดบริการแก่ผู้บริหารในโรงเรียนและผู้ปกครอง

2) ประเภทของบริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา

บริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวส่วนตัวและสังคม และการแนะแนวอาชีพ

2.4.4 การจัดดำเนินงานแนะแนวในระดับประถมศึกษา

1) การจัดองค์กรแนะแนว

การแนะแนวจะประสบผลสำเร็จ ถ้ามีการจัดงานเป็นระบบ โดยมีการจัดองค์กรแนะแนวขึ้นและแบ่งงานออกเป็นฝ่าย กำหนดตัวผู้รับผิดชอบ มีเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตลอดจนกำหนดแผนงาน และมีการประเมินผลเพื่อได้ข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2) ขั้นตอนการจัดดำเนินงานแนะแนว

การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินงานที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจ ขั้นวางแผน และขั้นปฏิบัติการ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะต้องมีการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้สามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น

3) การประสานงานแนะแนว

การประสานงานแนะแนวจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการแนะแนวของผู้บริหารและครูในโรงเรียน คุณภาพของครูแนะแนว ความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายและการจัดระบบบริหารงาน

4) บทบาทของนักแนะแนว

บริการแนะแนวจะเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่หรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว นักแนะแนวเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการดำเนินงานแนะแนว และมีบทบาทดังที่นักวิชาการแนะแนวได้กล่าวไว้ดังนี้

วัชร ทรัพย์มี (2531: 125-127) ได้ประมวลบทบาทนักแนะแนวไว้ดังนี้

1. จัดบริการให้แก่นักเรียน คือ

1.1 บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 บริการสนเทศ ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม

1.3 บริการให้คำปรึกษา แก่นักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

1.4 บริการจัดวางตัวบุคคล ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ กิจกรรม

เสริมหลักสูตร และบริการต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน

1.5 บริการติดตามผลนักเรียน หลังจากได้รับบริการแนะแนว

2. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน วางแผนงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดโครงการแนะแนว ตลอดจนการประเมินผลและร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนว นอกจากนี้ยังต้องสำรวจความต้องการบริการแนะแนวของโรงเรียนเสนอผู้บริหารโรงเรียน เสนอบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานแนะแนว

3. ประสานงานกับครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ส่งเสริมความเข้าใจ และเจตคติที่ดีแก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เกี่ยวกับประโยชน์และลักษณะของบริการแนะแนว และชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของครูที่มีต่อบริการแนะแนวในโรงเรียน จัดการ อบรมให้ความรู้ด้านการแนะแนวแก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมประจำห้องเรียน และแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามผลนักเรียนแก่ครู

4. ประสานงานกับผู้ปกครอง สร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์และลักษณะของบริการแนะแนว เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดบริการแนะแนว แจ้งให้ผู้ปกครองทราบข้อมูลข่าวสารอันจะเป็นประโยชน์กับเด็ก และเชิญผู้ปกครองมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องของเด็ก หรือเชิญมาเป็นวิทยากร

5. ประสานงานกับสถาบันและบุคคลในชุมชน ติดต่อกับแหล่งวิทยากร และชุมชนในท้องถิ่นเพื่อการประสานงานกับหน่วยแนะแนวเป็นต้นว่า การเชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากร การจัดหาทุนต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน การขอชมโรงงานต่าง ๆ ในชุมชน และส่งตัวนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ

6. การประเมินผลงานแนะแนวและการวิจัย

7. การเผยแพร่กิจกรรมแนะแนว

พนม ลีมอารีย์ (2533: 258-260) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนวไว้ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการดำเนินงานบริการแนะแนวในโรงเรียน โดยการจัดให้มีบริการหลักที่สำคัญทั้ง 5 บริการ คือ บริการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามผล

2. เป็นผู้ประสานงานและมีบทบาทร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดโครงการบริการแนะแนว

3. ดำเนินงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูแนะแนวและบุคลากรในโรงเรียน

4. ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนเชิญชวนให้บุคลากรในโรงเรียนได้สนใจงานแนะแนวและให้บริการแนะแนว เช่น ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นต้น

5. ทำหน้าที่ชี้แจง ทำความเข้าใจ ให้ความรู้แก่คณะครูและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน เกี่ยวกับความมุ่งหมาย ขอบข่ายและประโยชน์ของบริการแนะแนว เพื่อช่วยให้ครู และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีเจตคติที่ดีต่อการแนะแนว มองเห็นความสำคัญและยินดีให้ความร่วมมือในการทำงานแนะแนว

6. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ผู้ปกครอง ได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของบริการแนะแนวและยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการทำงานเกี่ยวกับการแนะแนว เช่น การเก็บข้อมูลนักเรียน การแก้ปัญหาความยุ่งยากของนักเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัด เช่น การเชิญเข้าร่วมประชุม การจัดงานอาชีพ การปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น

7. ทำหน้าที่ติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงาน สถาบันและหรือบุคคลในชุมชนในการจัดกิจกรรมแนะแนว เช่น การขอชมสถานที่ การเชิญมาเป็นวิทยากรและขอทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทุน ขาดทุน การส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เป็นต้น

8. การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนมาใช้บริการและเผยแพร่งานแนะแนวในกลุ่มประชาชนประเภทต่าง ๆ ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้า

9. ทำหน้าที่วิจัยและประเมินผลงานแนะแนวเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขบริการแนะแนวให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนวนับว่ามีความสำคัญมากนอกจากจะจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการให้แก่แก่นักเรียนแล้วยังต้องประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานแนะแนว นอกจากนี้ต้องมีการวิจัยและประเมินผลงานแนะแนวอยู่เสมอ เพื่อพัฒนางานแนะแนวให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5) คุณลักษณะและคุณสมบัติของครูแนะแนว

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดบริการแนะแนว ผู้ทำหน้าที่ครูแนะแนวนั้นนอกจากจะต้องมีความรู้แล้ว ยังจะต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติของครูแนะแนวอีกด้วย ซึ่งผู้รู้ทางการแนะแนวได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นของครูแนะแนวไว้ดังนี้

สวัสดี สุวรรณอักษร (2529: 47-48) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการประเมินคุณสมบัติครูแนะแนวที่สมาคมแนะแนว ได้เสนอไว้ 20 ข้อคือ

1. มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่
2. มีความขยันขันแข็ง อุตสาหะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. การอุทิศเวลาให้งานและส่วนรวม
4. การเห็นคุณค่าของงานและความศรัทธาในการทำงาน
5. การให้บริการด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน
6. การปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ทุกประเภท
7. ความคล่องตัวในการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ
8. การวางตัวให้เหมาะสมและการรู้จักกาลเทศะ
9. ความสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
10. ความใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
11. ความใจเย็น สุขุมรอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย
12. ความมีน้ำใจ เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
13. การรับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม
14. การพิจารณาใคร่ครวญสถานการณ์อย่างมีเหตุผล
15. การรักษาความลับของผู้รับบริการ
16. การรู้จักประหยัด รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของ ส่วนรวม
17. ความมีปฏิภาณไหวพริบ มีความสามารถในการแก้ปัญหา
18. ความสนใจใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนางานแนะแนว
19. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานแนะแนว
20. การให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อ

ประโยชน์ส่วนรวม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการแนะแนวและการปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

วุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะครูแนะแนวที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญมากที่สุด ส่วนด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านประสบการณ์และการดำเนินชีวิต ด้านความรู้เกี่ยวกับการสอนและการแนะแนว และด้านทักษะในการแนะแนว ครูและผู้บริหารในโครงการมีทัศนะในระดับความสำคัญมาก

อรลดา แก้วศิริบัณฑิต (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณสมบัติที่ใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งครูแนะแนวในทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของครูแนะแนวที่ใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งในทัศนะของผู้บริหาร ด้านบุคลิกภาพของครูแนะแนวอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด ส่วนในด้านวุฒิและประสบการณ์ทางการแนะแนว ด้านจรรยาบรรณของครูแนะแนว และด้านคุณสมบัติเฉพาะตัว อื่น ๆ อยู่ในระดับสำคัญมาก

ระพินทร์ คงประเสริฐ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่องานแนะแนว และปัญหาของนักเรียนกับการปฏิบัติงานแนะแนวของครูประจำชั้นในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาเขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่องานแนะแนวมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับการปฏิบัติงานแนะแนวของครูประจำชั้น ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าเจตคติต่องานแนะแนวสามารถทำนายการปฏิบัติงานแนะแนวของครูประจำชั้นได้

กัญญาวดี แสงงาน (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก
2. ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ได้แก่ เจตคติต่องานแนะแนว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแนะแนว บุคลิกภาพมิติด้านการเก็บตัว-แสดงตัว ความรู้ทางด้านการแนะแนว และวุฒิการศึกษา ส่วนบุคลิกภาพมิติด้านความห้วนไหว-มันคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ตัวพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวของ ครูแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ เจตคติต่องานแนะแนว ความรู้ทางการแนะแนว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแนะแนว และวุฒิการศึกษา

สมาคมการปรึกษาและการพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา(ศศิธร ลิ้มรัตน์. 2529: 25-26; อ้างอิงมาจาก Dameron, ed. 1980 ed. 1980: 4-96) ได้ศึกษาสมรรถภาพที่เป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมเพื่อใช้วัดการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว

ผลการวิจัยพบว่าได้สมรรถภาพที่เป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมเพื่อใช้วัดการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวที่ครอบคลุม ทั้ง 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว(Personal Characteristics)
2. ด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยา(Counseling)
 - การศึกษาเป็นรายบุคคล(Individual Counseling)
 - การศึกษาในโรงเรียน(School Counseling)
 - การศึกษาโดยการเล่นและการศึกษาสำหรับครอบครัว (Play Therapy and Family Counseling)
 - การศึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling)]
3. ด้านการเป็นที่ปรึกษา (Counsultation)
4. ด้านการประสานงาน (Coordination)
5. ด้านการพัฒนาการทางอาชีพ (Career Development)
6. ด้านการวางแผนและการพัฒนา (Planning and Development)
7. ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation)
8. ด้านการวิจัย (Research)
9. ด้านการจัดวางตัวบุคคลและติดตามผล (Placement and Follow-Up)
10. ด้านการส่งผู้รับบริการไปรับความช่วยเหลือจากบุคลากรที่มี

ความสามารถเฉพาะด้าน (Referral)

คัลป์ (Culp 1981: 547 A) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การให้บริการด้านกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเซมินอล(Seminole) เมือง แชนฟอร์ด (Florida) ผลการวิจัยพบว่า

1. บริการที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา คือ ด้านการศึกษา การทดสอบการจัดหางานบริการให้คำปรึกษา ด้านการศึกษาและอาชีพ บริการสนเทศ
2. นักศึกษาใหม่สนใจบริการให้คำปรึกษา ด้านวิชาการและอาชีพ
3. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความเห็นว่าบริการจัดหางานและบริการให้คำปรึกษา ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ

อัลเลน (นันทวรรณ เกาจีน 2530 ; อ้างอิงจาก Allen 1986: 3259-A) ได้ทำการศึกษาการเข้าร่วมปฐมนิเทศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเซาท์เทิน อิลลินอยส์ (Southern Illinois University) ที่เมือง คาร์บอนเดล (Carbondale) ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมปฐมนิเทศของนักศึกษาปีที่ 1 มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจอยู่ศึกษาต่อในภาคเรียนที่ 2 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ตลอดจนการที่นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและคณาจารย์ของนักศึกษาปีที่ 1

และการที่นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยจัดให้เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักศึกษาตัดสินใจในการเลือกที่จะศึกษาในสถาบันเดิมของตนเอง และนักศึกษาจะเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนที่น้อยที่สุดเมื่อได้รับทราบรายละเอียดในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ต่อไป ดังนั้นการจัดบริการปฐมนิเทศ จึงเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาทุกแห่งควรจะทำให้เพื่อให้นักศึกษาได้ข้อมูลต่าง ๆ จะเป็น การช่วยในการตัดสินใจของนักศึกษาได้มากขึ้น

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า งานในความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษานอกจากงานด้านการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดปัญญา ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ แล้ว ยังมีบทบาทในการแนะแนวแทรกอยู่ด้วยเป็นอย่างมาก งานแนะแนวมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ช่วยเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตของนักเรียนโดยเฉพาะงานแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว อาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถใช้กระบวนการแนะแนวได้อย่างผสมกลมกลืน และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เข้าใจ หรือไม่เห็นความสำคัญ หรือคุณค่าของการแนะแนว ความมุ่งหวังที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ย่อมจะไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดแน่นอน

3. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

3.1 ความหมายและองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

ลัขณา ศศิภัทรกุล (2545: 33) ได้ให้ความหมายของ “ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว” ไว้ดังนี้

“การฝึกอบรม” (Training) หมายถึง กรรมวิธีที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งการที่ จะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมนั้นมีเหตุผลอันจำเป็นอยู่หลายประการ

“ชุดกิจกรรมแนะแนว” (Guidance Activities Package) หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมาย และขอบข่ายของการแนะแนว โดยในชุดกิจกรรมแนะแนวจะประกอบด้วย (1) คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจง แผนการจัดกิจกรรม การเตรียมการของผู้ให้บริการ (2) คู่มือผู้รับบริการ ซึ่งมีใบงานใบความรู้ และแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (3) สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

“ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว” (Guidance Training Package) หมายถึงชุดกิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นในรูปแบบของการฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเชิงพัฒนา ป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า “ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว” หมายถึง ชุดกิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นในรูปแบบของการฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับบริการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการทำงาน เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาสู่การมีพฤติกรรม ที่พึงประสงค์

องค์ประกอบของชุดวิชากิจกรรมทางการแนะแนวที่จัดขึ้นในรูปแบบของการฝึกอบรม

จิรภา สุกิจจวนิช (2548: 25) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดวิชากิจกรรมทางการแนะแนวที่จัดขึ้นในรูปแบบของการฝึกอบรม ว่ามีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบชุดกิจกรรมแนะแนวแตกต่างกันไป เช่น จากมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งที่ 5/2531 ประจำปีภาคต้นปีการศึกษา 2531 ลงวันที่ 27 กันยายน 2531 ในวาระที่ 3 วลัยลักษณ์ ภักดีผล (2533: 9) ให้ข้อสรุปว่า “ชุดการแนะแนว” ควรมีรายละเอียดดังนี้

1. คู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีการใช้ และเครื่องมือวัด เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบเป็นต้น
2. โปรแกรมกิจกรรม หัวข้อเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ อุปกรณ์และการประเมิน

ความคิดเห็นของ ดวน (ปีนันทน์ 2538: 23; อ้างอิงมาจาก Duance 1973: 169-174; อ้างถึงใน ลำภู จำพันธ์ 2546: 32) กล่าวว่า ควรประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐาน 7 ส่วนคือ หลักการและเหตุผล รายละเอียดของเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การค้นหาทางเลือกหรือกิจกรรมในการแสดงออก (เลือกกิจกรรม) เครื่องมือในการประเมินผลเบื้องต้น (การประเมินผลตนเอง และการประเมินผลภายหลัง) และคู่มือการใช้ นอกจากนี้ยังมีข้อสรุปจากการเข้าร่วมสัมมนาเข้มของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2545 (22 กันยายน 2545) ได้กำหนดว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย

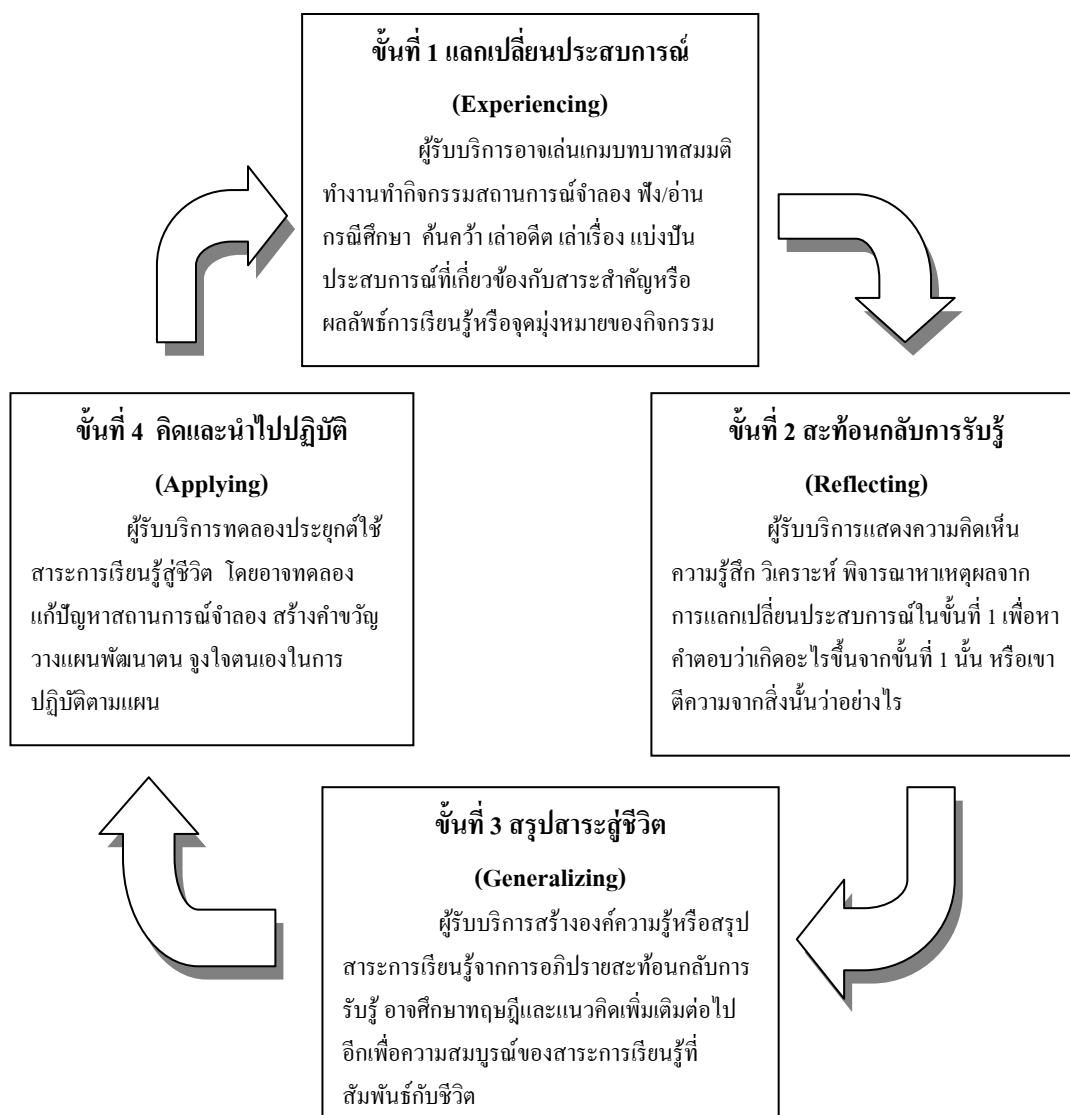
1. คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการแนะแนว แผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบก่อน-หลัง
3. สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้น ในรูปแบบของการฝึกอบรม ควรประกอบด้วย (1) คู่มือผู้ให้บริการซึ่งมีคำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการ (ผู้จัดกิจกรรม) แผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (2) คู่มือผู้ให้บริการ(ผู้ร่วมกิจกรรม) ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้แบบทดสอบก่อน-หลัง และ (3) สื่อ อุปกรณ์การจัดกิจกรรม

3.2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนว จะเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นสำคัญ ซึ่งผู้สร้าง ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีคำอธิบายแตกต่างกันไปบ้าง ในบางส่วน จากผลการศึกษาของลักเนอร์ และแนดเลอร์(Luckner and Nadler, 1997: 4 cited by Kottman, Ashby and DeGraaf, 2001: 13 อ้างถึงใน สมร ทองดี และปราณี รามสูต 2545: 50) ได้กล่าวถึงขั้นตอน ของกิจกรรมว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ERGA หรือวงจรการเรียนรู้ คือ “แลกเปลี่ยนประสบการณ์ → สะท้อนกลับการเรียนรู้ → สรุปสาระสู่ชีวิต → คิดและนำไป ปฏิบัติ” แสดงเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงขั้นตอนและวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

ที่มา : สมร ทองดี และปราณี รามสูต(2545) “แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ใน
 ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9 หน้า 40
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวในขั้นที่ 4 คือ การคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง หรือในปัจจุบันนิยมเรียกว่า “นำองค์ความรู้สู่วิถีชีวิต” (apply the new information to daily life) ซึ่งเปรียบได้กับหัวใจของการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ส่งผลให้ครูที่ปรึกษา เกิดการรู้จัก เข้าใจตนเอง เข้าใจหน้าที่และบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการแนะแนวสู่การปฏิบัติงานในการเรียนการสอน มีทักษะและประสบการณ์ให้บริการแนะแนว รวมทั้งการให้การปรึกษาเบื้องต้นและสามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

3.3 การหาคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

การหาคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวซึ่งเป็นเครื่องมือประเภทสื่อ นั้น โดยทั่วไปจะใช้อยู่ 2 วิธีการ คือ (พิตร ทองชั้น 2536: 246-247)

1. ใช้วิธีทางเหตุผล (Rational Approach) เป็นการตรวจคุณภาพโดยใช้การพิจารณาเชิงเหตุผล(ก่อนนำไปใช้จริง) โดยอาศัยหลักเกณฑ์หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้เก็บข้อมูลเพื่อวิจัยต่อไปหรือไม่
2. ใช้วิธีทางสถิติ (Empirical Approach) เป็นการตรวจสอบเพื่อกำหนดคุณภาพเครื่องมือออกมาเป็นสเกลต่าง ๆ ซึ่งจะทำขึ้นหลังจากที่นำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่วิจัยหรือกับกลุ่มที่เป็นแบบอย่างหรืออุดมคติเพื่อการหาสเกลเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบการใช้วิธีการทางสถิตินี้ อาจจะทำให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างก็จะเป็นการตรวจสอบคุณภาพที่ดี ทำให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ

การประเมินคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับนั้น โกศล มีคุณ (2545: 286-287) สรุปไว้ว่า คุณภาพที่มักพิจารณาประเมิน คือ ความตรงของเครื่องมือมี 3 ประเภท คือความตรงตามเนื้อหา ประเมินได้โดยผู้เชี่ยวชาญ ความตรงตามโครงสร้างประเมินได้หลายวิธี เช่น ใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสัมพันธ์กับเกณฑ์การวิเคราะห์องค์ประกอบ และความตรงเชิงสหสัมพันธ์กับเกณฑ์ ซึ่งประเมินได้โดยเปรียบเทียบผลการวัดจากกลุ่มที่สภาพจริงต่างกันอยู่แล้วเป็นต้น ในที่นี้ขอสรุปเฉพาะด้านความตรงตามเนื้อหาและความตรงตามโครงสร้างซึ่งสามารถตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. สร้างเครื่องมือโดยวิเคราะห์องค์ประกอบหรือนิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อได้เครื่องมือที่ต้องการวัด
2. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่ามีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด และมีโครงสร้างตามองค์ประกอบ หรือนิยามเชิงปฏิบัติการ

3. ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นโดยเสนอความเห็นว่ายตรง(+1) ไม่ตรง(-1) หรือตัดสินไม่ได้(0)

4. นำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาความสอดคล้องการประเมินโดยค่า IOC (Index Of Concordance)

5. นำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุง

จากข้อมูลข้างต้น การหาคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาผู้รับบริการชนิดหนึ่ง สามารถเลือกใช้วิธีในการหาคุณภาพได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้สร้าง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ซึ่ง ผู้วิจัยพิจารณาว่าเป็นกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้ตามองค์ประกอบของแนวคิดดังกล่าวได้ จึงเลือกการหาประสิทธิภาพโดยหาความตรงตามเนื้อหาและโครงสร้างตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว และชุดฝึกอบรมเพื่อใช้พัฒนาครู-นักเรียน และบุคลากรในองค์กร ที่พบมีดังต่อไปนี้

3.4.1 ชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนาครู

1) ลัดดา แดงหอม (2543) ศึกษา “ผลการพัฒนาครูโดยใช้ชุดฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนวัดกระเหรียงคอม้าและโรงเรียนวัดโป่งมงคล สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยพบว่าชุดฝึกอบรม สามารถพัฒนาครูผู้สอน และพัฒนาการสอนเข้าสู่ระดับคุณภาพที่สูงขึ้นกว่าเดิมทั้ง 4 มาตรฐาน คือ ด้านการพัฒนาแผนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) สุพิน ทองไทย (2543) ศึกษา “ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537” ผลการวิจัยพบว่า ครูเห็นด้วยกับการใช้ชุดฝึกอบรมในด้านการใช้ชุดและเห็นด้วยระดับปานกลางกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชุดฝึกอบรม และพบปัญหาว่าครูโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีแผน ที่ช่วยให้ครูร่วมเรียนกับนักเรียน และทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานมีข้อเสนอแนะว่าการวิจัยเรื่องนี้ควรขยายกลุ่มให้ครอบคลุมโรงเรียนเอกชนทั่วทุกภาคและศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูหลังการใช้ชุดฝึกอบรม

3) พัชรี ผลโยธิน วรรณ บัวเกิด และอรุณี หรดาล (2549) ศึกษา “การพัฒนา ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์”

ผลการวิจัยพบว่า (1) ได้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 4 ตอน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ การสอนแบบโครงการหรือโครงงาน การสอนแบบสตอรีไลน์ และการสอนรูปแบบชิปป์ พร้อมด้วยตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ โดยมีสื่อประกอบการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยใบงานประกอบการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๋ว ใบบความรู้ การสอนแบบโครงการหรือโครงงาน การสอนแบบสตอรีไลน์ และการสอนรูปแบบ ชิปปป์ พร้อมตัวอย่างแผนการสอนแต่ละวิธี (2) ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นหญิงที่มีอายุ มากกว่า 45 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ตำแหน่งหน้าที่ของผู้รับการอบรมเป็นครูผู้สอนมากที่สุด และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 25 ปี (3) ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ การสอนแบบโครงการหรือโครงงาน การสอนแบบสตอรีไลน์ และการสอนรูปแบบชิปปป์ มากกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ(4) ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่า การจัดฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้าน คือ สื่อและกิจกรรมการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลโดยใช้วิธีสอนรูปแบบอื่น ที่นอกเหนือจากการสอนแบบโครงการหรือโครงงาน การสอนแบบสตอรีไลน์ การสอนรูปแบบชิปปป์ และควรนำชุดฝึกอบรมทางไกลไปทดลองใช้กับครูผู้สอน ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำผลมาพัฒนาและปรับปรุงชุดฝึกอบรมทางไกลให้ดียิ่งขึ้น

3.4.2 ชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนานักเรียน นักศึกษา

1) ลัษณา ศศิภัทรกุล (2545) ศึกษา “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวมีประสิทธิภาพตามการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทางการแนะแนว โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ .96 (2) หลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวนักศึกษามีเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) รัญจวน คำชिरพิทักษ์ (2545) ศึกษา “การสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” ผลการวิจัยพบว่า ได้ชุดฝึกอบรมทางไกล ที่เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน และผู้สนใจทั่วไป ให้สามารถนำเครื่องมือวัดบุคลิกภาพที่ใช้ชื่อว่า “STOU PER 2003” ซึ่งมีมาตรฐานในการจำแนกบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของ

ผู้เรียน รวมทั้งได้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์พร้อม คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ไปปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพครบถ้วน

3) ญัฐยา สามพระยา (2548) “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่าได้ชุดฝึกอบรมสมรรถภาพของการเป็นครูที่ปรึกษา สูงขึ้นกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอบรม และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมในระดับ “เห็นด้วย” มากที่สุด

4) นางจิตติภรณ์ รังคะวรเศรษฐ์ (2547) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่าได้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.4.3 ชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนาบุคลากรในองค์กร

1) จิรภา สุกิจจวนิช (2548) ศึกษา “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท แม็กซิม อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.97 (2) หลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว พนักงานมีระดับความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) พนักงานมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวในระดับมาก

2) เมธิณี คุปพิทยานันท์ (2547) รายงานการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมทัศนคติสุขภาพเด็กนักเรียนประถมศึกษา”

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อใช้พัฒนาครู-นักเรียนและบุคลากรในองค์กร สามารถพัฒนาผู้สอนและพัฒนางานสอนเข้าสู่ระดับคุณภาพที่สูงขึ้นชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพตามการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ครูเห็นด้วยกับการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว ทำให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ
การเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี
มีวิธีดำเนินการวิจัยในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประเภทและรูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประเภทและรูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว วัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) ดังแผนภาพต่อไปนี้

- O_1 หมายถึง การวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนการทดลอง
- X หมายถึง การใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ
การเป็นครูที่ปรึกษา
- O_2 หมายถึง การวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนพิชญศึกษาระดับชั้น ป.4-6 จังหวัดนนทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปี 2553 จำนวน 20 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษาที่ 2/2553 จำนวน 12 คน ได้มาจากการสุ่มเลือกของครูโรงเรียนพิชญศึกษา ที่ทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้น จนเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรม

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ

ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ มีดังนี้

3.1 ตัวแปร ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา จำนวน 14 กิจกรรม

3.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 4 ด้าน ที่ได้จาก

- (1) มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว
- (2) มีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนว
- (3) มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
- (4) มีทักษะและประสบการณ์การเป็นครูที่ปรึกษา

3.2 นิยามศัพท์

3.2.1 สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา หมายถึงครูที่ปรึกษาที่มีคุณลักษณะการเป็นครูที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ 4 ด้านคือ

- 1) มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว
- 2) มีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนว
- 3) มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย

4) มีทักษะและประสบการณ์การเป็นครูที่ปรึกษา

3.2.2 ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา หมายถึง ชุดกิจกรรมทางการแนะแนวเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางด้านการแนะแนว มีความรู้ ความเข้าใจ จิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย มีทักษะและประสบการณ์ของการเป็นครูที่ปรึกษา ซึ่งชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย

1) คู่มือผู้ให้บริการซึ่งมีคำชี้แจง การเตรียมการของผู้ให้บริการ แผนการจัดกิจกรรมรวม 14 กิจกรรม

2) ใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม

3) สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

3.2.3 กิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน (four phases of the learning / ERGA)

1) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing)

2) ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting)

3) ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing)

4) ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying)

กิจกรรมในครั้งนี้ได้จัดรวมเป็นชุดเรียกว่า “ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา” โดยแบ่งกิจกรรมเป็น 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยรวมทั้งสิ้น 14 กิจกรรม ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้รับการอบรมมีพื้นฐานด้านการแนะแนว โดยมีกิจกรรมรวม 4 กิจกรรม ที่นำเสนอเนื้อหาความรู้สำหรับครูที่ปรึกษาดำเนินการสำคัญต่อการแนะแนวเบื้องต้น เพื่อเสริมสร้างการมีเจตคติทางบวก ต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”

กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน”

กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”

กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะแนว”

องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการ เข้าร่วม อบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรมที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการ

เรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา ให้มีความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการแนะแนวสู่การปฏิบัติงานในการเรียนการสอน มีทักษะในการให้บริการแนะแนว รวมทั้งมีความรู้ด้าน จิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”

กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”

กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”

องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วม อบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติที่เหมาะสม และเสริมสร้างแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”

กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”

องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การปรึกษา” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 4 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติในการเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีทักษะ ความชำนาญในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”

กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”

กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”

กิจกรรมที่ 14 ปัจฉิมนิเทศ “แนะแนวนั้นใช่รู้ ยิ่งยืน”

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ (1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา (2) เครื่องมือวัด ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาและแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม

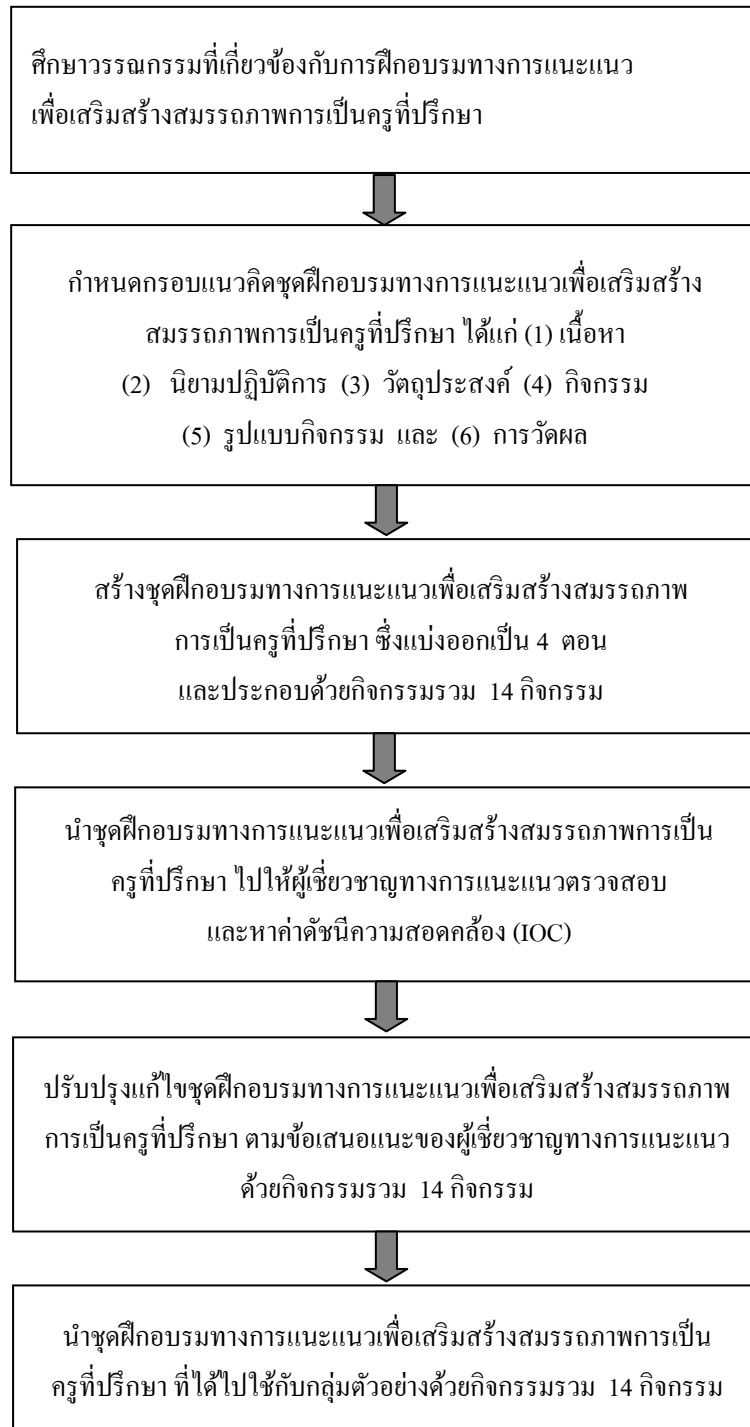
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาซึ่งขั้นตอนการสร้างและตัวอย่างเครื่องมือแต่ละประเภทมีดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนการสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาและตัวอย่างกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

4.1.1 ขั้นตอนการสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

- 1) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมทางการแนะแนว และสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาได้แก่ เนื้อหา นิยามปฏิบัติการ วัตถุประสงค์กิจกรรม รูปแบบกิจกรรมและการวัดผล
- 3) ดำเนินการสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโดยกำหนดโครงสร้างของชุดฝึกอบรม แผนการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรม เทคนิคและวิธีการในแต่ละกิจกรรม ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา
- 4) นำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษาที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- 5) นำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว และได้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาดังตัวอย่างในข้อ 4.1.2
- 6) นำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
ดังกล่าวแล้วข้างต้น มีขั้นตอนตามแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

4.1.2 ตัวอย่างกิจกรรมในชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา

ตัวอย่างกิจกรรมในชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ
การเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรมที่ 11 ของตอนที่ 2 ซึ่งเป็นการฝึกฝนด้วยกัน เป็นดังนี้

กิจกรรมที่ 11 เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี

ประเภทของกิจกรรม เสริมทักษะในการให้การปรึกษา

ระดับ/วัยของผู้รับบริการ ครูที่ปรึกษา / วัยผู้ใหญ่

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลาดำเนินการ 60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้เรียนรู้ สำรวจตนเองและเตรียมความพร้อมในการให้การปรึกษา
เบื้องต้นแก่นักเรียน

แนวคิด

การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว
จะต้องมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในการให้การปรึกษาเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่าง
เหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียนไวท์บอร์ด
2. ใบความรู้ที่ 1 “บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษา”
3. ใบงานที่ 1 “เมื่อดอกไม้บาน”
4. ใบงานที่ 2 “แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การปรึกษา”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้ให้บริการศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้ให้บริการเตรียมสื่อ / อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

1.1 ผู้ให้บริการแจกใบงานที่ 1 “เมื่อดอกไม้บาน” แล้วให้ครูที่ปรึกษาบอก
ลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ให้การปรึกษา เขียนลงบนกลีบดอกไม้

1.2 ผู้ให้บริการให้ครูที่ปรึกษา 2 คน แสดงบทบาทสมมติ ดังนี้

แสดงบทบาทเป็น	เรื่องที่แสดง
เด็กหญิงดวงใจ นักเรียนชั้น ป.6	มีปัญหาเรื่องโกรธกับเพื่อนในกลุ่ม
ครูโสภาพรรณ ครูที่ปรึกษาชั้น ป.6	ให้การปรึกษาแก่เด็กหญิงดวงใจเรื่องโกรธกับเพื่อนในกลุ่ม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ (15 นาที)

- 2.1 ให้ครูที่ปรึกษาช่วยกันสรุปว่า ผู้ให้การปรึกษาในบทบาทสมมติ มีลักษณะที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ตรงกับข้อใดที่ท่านเขียนไว้บนกลีบดอกไม้ในข้อ 1.1
- 2.2 ผู้ให้บริการให้ครูที่ปรึกษาตอบคำถามที่ว่า ท่านคิดว่าผู้เรียนที่อยู่ในวัยเด็กตอนปลาย(9-12 ปี) ต้องการภาพลักษณ์ของครูที่ปรึกษาแบบใด ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 3

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต (15 นาที)

- 3.1 ให้ครูที่ปรึกษาศึกษาใบความรู้ที่ 1 “บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษา”
- 3.2 ผู้ให้บริการแจกใบงานที่ 2 “แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การปรึกษา” และให้ครูที่ปรึกษากรอกแบบสำรวจบุคลิกภาพตนเองขณะให้การปรึกษาแก่ผู้เรียนตามความเป็นจริง ลงในใบงานที่ 2 แล้วให้ครูที่ปรึกษาตรวจสอบการตอบจากแนวการตอบ
- 3.3 ให้ครูที่ปรึกษาร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยกับเหตุผลในแนวการตอบข้อใดบ้างหรือไม่ แล้วหาเหตุผลสรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ (10 นาที)

- 4.1 ให้ครูที่ปรึกษาช่วยกันตอบคำถามดังต่อไปนี้

- (1) จริงหรือไม่ที่ว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียนจะบรรลุเป้าหมายของการให้การปรึกษาเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง การแสดงออกถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริงของครูที่ปรึกษา และการมองนักเรียนในแง่บวก
- (2) จริงหรือไม่ที่ว่า ครูที่ปรึกษาต้องมีความรู้ มีประสบการณ์และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพทั้งทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคมและทางสติปัญญา ให้เป็นบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

4.2 ขั้นตอนและตัวอย่างการสร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

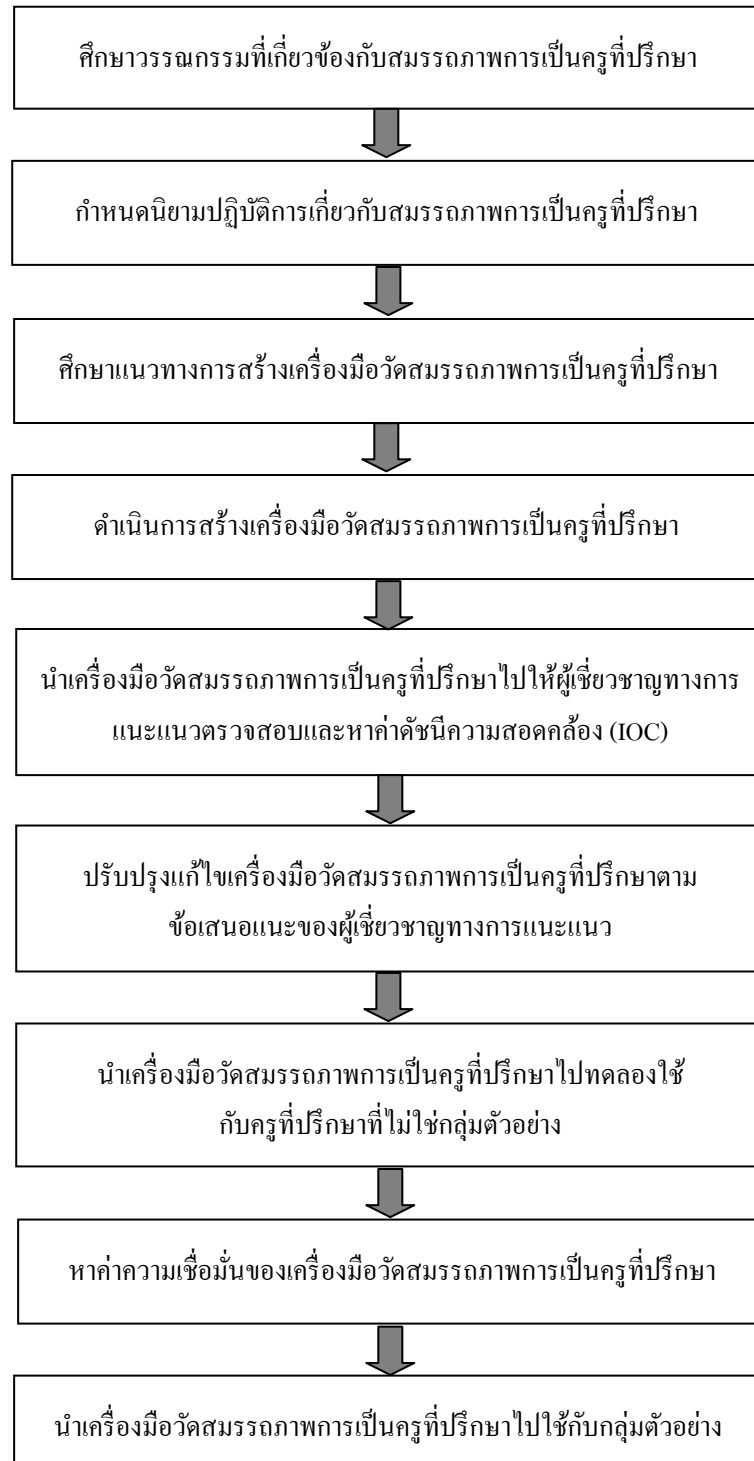
เครื่องมือวัดในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และ (2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

4.2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ซึ่งประกอบด้วย (1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว (2) แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้น เกี่ยวกับงานแนะแนว (3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และ (4) แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนวมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
วิเคราะห์เนื้อหา วัดอุปประสงค์ แนวคิด วิธีการสร้างแบบทดสอบ
- 2) กำหนดนิยามปฏิบัติการเกี่ยวกับสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
- 3) ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
- 4) สร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
- 5) นำเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว 5 ท่าน ตรวจสอบด้านเนื้อหาและความเหมาะสม รวมทั้งความชัดเจนการใช้ภาษาของแบบวัด และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- 6) นำเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว และได้เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาดังตัวอย่างในข้อ 4.2.2
- 7) นำเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ไปทดลองใช้กับครูซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน
- 8) นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้งฉบับซึ่งแบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนวมียาค่าเท่ากับ 0.83 แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนวมียาค่าเท่ากับ 0.84 แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายมีค่าเท่ากับ 0.86 และ แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว มีค่าเท่ากับ 0.85
- 9) นำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาไปใช้ทดสอบก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษากับการทดลองแบบภาคสนาม จำนวน 12 คน

การสร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ศึกษาดังกล่าวแล้วข้างต้น
มีขั้นตอนตามแผนผังดังนี้

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

4.2.2 ตัวอย่างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ตัวอย่างเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา มีดังนี้

1) ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนวก่อนและ

หลัง ฝึกอบรมจากทั้งหมด 30 ข้อ

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความทีละข้อแล้วพิจารณาว่า “ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงกับตัวท่าน” หรือไม่

◆ หากข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับตัวท่านให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ใช่”

◆ หากข้อความนั้นไม่เป็นจริงสำหรับตัวท่านให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

“ไม่ใช่”

◆ ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ฉะนั้นกรุณาตอบให้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด และ

โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
	วัดเจตคติต่อตนเอง		
1	ฉันพอใจกับจุดเด่นที่มีอยู่ในตัวของฉัน		
2	ฉันเป็นคนพูดความจริง		
3	ฉันชอบแสดงความคิดเห็น		
4	ฉันเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น		
5	ฉันยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตัวฉัน		
6	ฉันคิดว่าการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ของฉันถูกต้องเสมอ		
7	หลาย ๆ ครั้งที่ฉันรู้สึกว่าคุณเป็นคนไม่มีความหมาย		
8	ฉันไม่เชื่อว่าจะมีใครจริงใจกับฉัน		
9	ฉันรู้สึกว่ามีใครที่น่าไว้วางใจ		
10	ฉันคิดว่าการคบหาสมาคมกันในสังคมเป็นสิ่งที่ลวงตา		
	วัดเจตคติต่อผู้อื่น		
11	ฉันเชื่อว่าธรรมชาติของคนทุกคนเป็นคนดี		
12	ฉันคิดว่าคนอื่นเป็นคนมีเหตุผล		
13	ฉันคิดว่าความคิดของผู้อื่นน่าสนใจ		
14	ฉันคิดว่า “เขามีส่วนเลวบ้างช่วงหัวเขางเลือกเอาส่วนดีเขามีอยู่”		
15	ใครจะทุกข์อย่างไรก็ช่างเขา เราไม่เกี่ยว		

2) ตัวอย่างแบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว ก่อนและหลังฝึกอบรม

จากทั้งหมด 20 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดย

ทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบข้อที่ต้องการ (ข้อละ 1 คะแนน)

1. ความหมายของการแนะแนวคือข้อใด
 - ก. การบอกทางที่ดีให้
 - ข. การช่วยแก้ไขปัญหาให้นักเรียน
 - ค. การให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่นักเรียน
 - ง. งานช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจเอง
2. เป้าหมายของการแนะแนวคือข้อใด
 - ก. แนะนำ ป้องกัน ส่งเสริม
 - ข. ส่งเสริม ป้องกัน ช่วยเหลือ
 - ค. ตัดสินใจให้ ป้องกัน ส่งเสริม
 - ง. แนะนำ ช่วยเหลือ ตัดสินใจให้
3. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานแนะแนวในโรงเรียนดูได้จากข้อใด
 - ก. นักเรียนพึงตนเองได้
 - ข. นักเรียนเรียนหนังสือเก่ง
 - ค. นักเรียนจบออกไปแล้วได้งานทำมาก
 - ง. นักเรียนมีวินัยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย
4. คำกล่าวที่ว่า “ไม่ยังต่างปล้อง พี่น้องยังต่างกัน” นั้น สอดคล้องกับปรัชญาแนะแนวข้อใด
 - ก. คนทุกคนมีปัญหา
 - ข. คนทุกคนมีศักดิ์ศรี
 - ค. คนทุกคนมีคุณค่า
 - ง. คนทุกคนแตกต่างกัน

3) ตัวอย่างแบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย ก่อนและหลังฝึกอบรม จากทั้งหมด 10 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดย

ทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบข้อที่ต้องการ (ข้อละ 1 คะแนน)

1. ความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) คือข้อใด
 - ก. ต้องการความรัก
 - ข. ต้องการความปลอดภัย
 - ค. ต้องการความสำเร็จแห่งตน
 - ง. ต้องการเด่น ดี มีเกียรติ
2. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน คือข้อใด
 - ก. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และพันธุกรรม
 - ข. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
 - ค. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการอบรมเลี้ยงดู
 - ง. พันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดู
3. โรงเรียนจะมีส่วนช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างไร
 - ก. การปกครองดูแลนักเรียนด้วยระเบียบวินัย
 - ข. การปกครองดูแลนักเรียนเป็นแบบประชาธิปไตย
 - ค. การจัดการเรียนการสอนตามตำราเรียนอย่างเคร่งครัด
 - ง. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสอนของครู
4. ครูควรจัดกิจกรรมข้อใดเพื่อส่งเสริมนักเรียนระดับอาชีวศึกษาให้เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น
 - ก. จัดกิจกรรมที่ปลูกฝังระเบียบวินัย กฎ กติกา
 - ข. จัดกิจกรรมให้มีการเคลื่อนไหว และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
 - ค. จัดกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติงานนาน ๆ เพื่อจะได้รู้จักควบคุมกล้ามเนื้อได้ดี
 - ง. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง

4) ตัวอย่างแบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว
ก่อนและหลังฝึกอบรม จากทั้งหมด 20 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดย

ทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบข้อที่ต้องการ (ข้อละ 1 คะแนน)

1. การยอมรับตนเองโดยการเรียนรู้ข้อดีและข้อเสียของตนเอง มีคุณค่าต่อลักษณะใด
มากที่สุด

- ก. เป็นครูที่ปรึกษาที่ดีได้
- ข. สามารถพัฒนาตนเองได้
- ค. สามารถปฏิบัติงานแนะแนวได้ดี
- ง. สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ครูที่ปรึกษาที่รู้จัก ยอมรับและเข้าใจผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีลักษณะตรงกับข้อใด

- ก. ยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน
- ข. รู้ประวัติของผู้เรียนเป็นอย่างดี
- ค. รู้ปัญหาของผู้เรียนเป็นอย่างดี
- ง. รู้ความลับของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูที่ปรึกษาจำเป็นที่จะต้องรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างถ่องแท้ ชัดเจน
มากที่สุดในด้านใด

- ก. ประสบการณ์ พื้นฐานความรู้และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน
- ข. รูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน อัตมโนทัศน์และพัฒนาการตามวัย
- ค. ความต้องการพื้นฐานและพฤติกรรมของมนุษย์และรูปแบบการเรียนรู้ใน

ปัจจุบัน

- ง. ความต้องการพื้นฐานและพฤติกรรมของมนุษย์ อัตมโนทัศน์และพัฒนาการ

ตามวัย

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาไปทดลองใช้กับครูซึ่งมีลักษณะ
คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน และนำผลคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบวัด
ทั้งฉบับ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา	ความเชื่อมั่นของ แบบวัดทั้งฉบับ	ข้อคำถามทุกข้อ มีอำนาจจำแนกในระดับ
1. แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อ งานแนะแนว	0.83	ยอมรับได้
2. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว	0.84	ยอมรับได้
3. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา วัยเด็กตอนปลาย	0.86	ยอมรับได้
4. แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับ การปฏิบัติงานแนะแนว	0.85	ยอมรับได้

จากตารางที่ 3.1 แสดงว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคือ ช่วงระหว่าง 0.80-1.00 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.83, 0.84
0.86 และ 0.845 ตามลำดับ

4.3 ขั้นตอนและตัวอย่างการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อ ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

4.3.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุด ฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
ครูที่ปรึกษาที่สร้างขึ้น วิเคราะห์เนื้อหา วัตถุประสงค์ แนวคิดและวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 2) ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มี
ต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
- 3) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
- 4) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ตรวจสอบด้านเนื้อหาและความเหมาะสม รวมทั้งความชัดเจนของการใช้ภาษา

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อ ชุด ฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาตามข้อเสนอแนะ ของ อาจารย์ที่ปรึกษาและได้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาดังตัวอย่างในข้อ 4.3.2

6) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาไปใช้สอบถามครูที่ปรึกษาจำนวน 12 คน หลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาดังกล่าวแล้วข้างต้น มีขั้นตอนตาม แผนผังดังนี้

ภาพที่ 3.3 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

4.3.2 ตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา มีดังนี้

คำชี้แจง แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

เมื่อครูที่ปรึกษาได้ร่วมกิจกรรมเสร็จแล้วขอให้ครูที่ปรึกษาแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ในช่องระดับความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น

คำแนะนำการตอบแบบสอบถาม

เห็นด้วยมากที่สุด	ในช่องหมายเลข 4
เห็นด้วยมาก	ในช่องหมายเลข 3
เห็นด้วยน้อย	ในช่องหมายเลข 2
ไม่เห็นด้วย	ในช่องหมายเลข 1

	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
1	วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเป็นไปตามที่ท่านต้องการ				
2	ใบความรู้และใบงานช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น				
3	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม				
4	เวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม				
5	รูปแบบของแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมและเข้าใจง่าย				
6	ขั้นตอนการจัดแผนการเรียนรู้และกิจกรรมทำให้เข้าใจง่ายขึ้น				
7	แผนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้น่าสนใจและได้ความรู้				
8	หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมแล้วทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น				
9	ความรู้ที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้				
10	หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมครั้งนี้อายากเข้าร่วมใช้ชุดฝึกอบรมแบบนี้อีก				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาและความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาตามขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาดังนี้

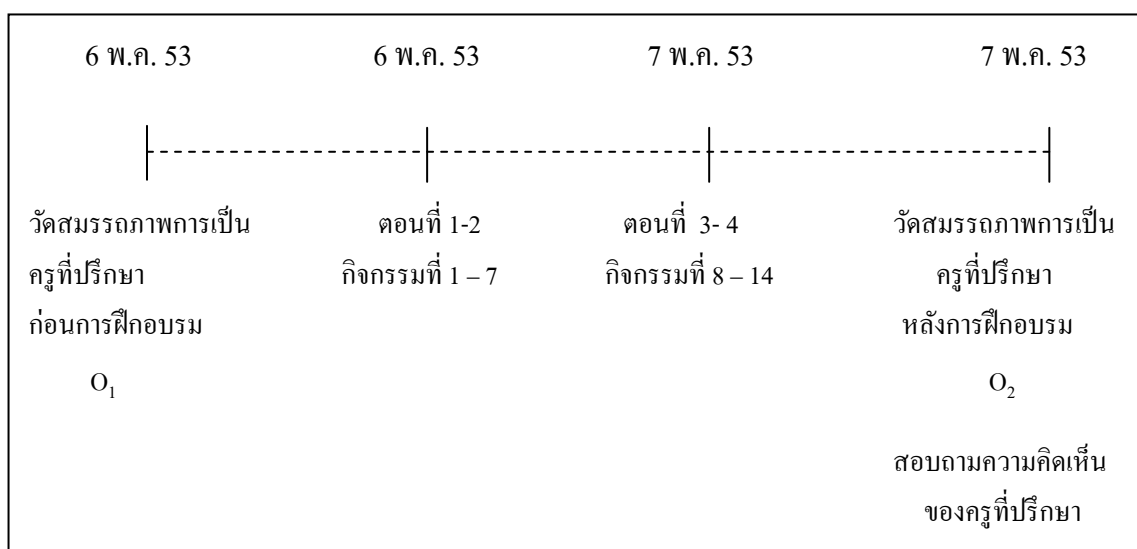
5.1 ขั้นตอนเตรียมการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

5.1.1 เตรียมชุดฝึกอบรม สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม

5.1.2 ขอความร่วมมือจากครูโรงเรียนพินิจศึกษา ตามรายละเอียดในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมทำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาจำนวน 12 คน

5.2 ขั้นตอนดำเนินการฝึกอบรม

5.2.1 วัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา (pretest) โดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำ (1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว (2) แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว (3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย (4) แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว ดังนี้

ภาพที่ 3.4 ขั้นตอนการฝึกอบรม

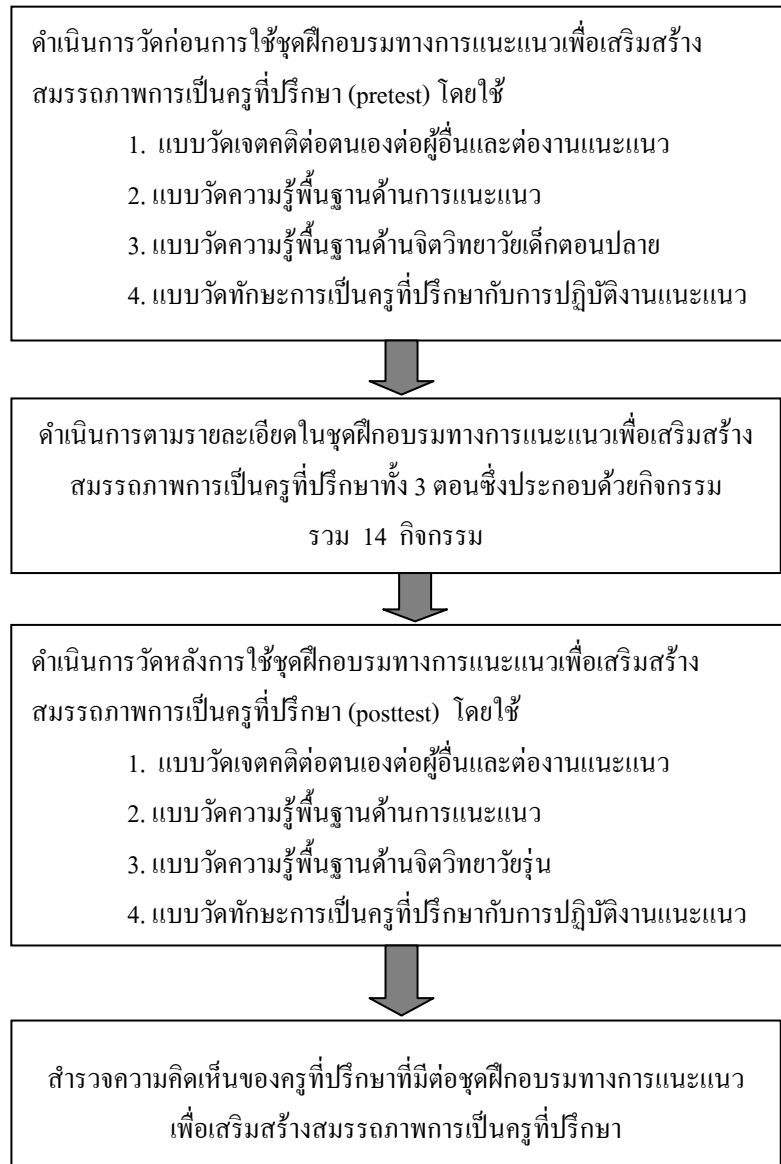
5.2.2 ดำเนินการฝึกอบรมตามรายละเอียดในชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ตอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 14 กิจกรรม โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

วันที่ 6 พฤษภาคม 2553 ให้กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติการฝึกอบรมตอนที่ 1 (มีเจตคติที่ดี) และตอนที่ 2 (มีความรู้ด้านการแนะแนว) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1-7

วันที่ 7 พฤษภาคม 2553 ให้กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติการฝึกอบรมตอนที่ 3 (มีความรู้ด้านจิตวิทยา) และตอนที่ 4 (มีทักษะการให้การปรึกษา) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่ 8-14

5.2.3 วัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา (posttest) โดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำ (1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว (2) แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว (3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และ (4) แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว

5.2.4 สอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครู ที่ปรึกษา จากนั้นตอนการฝึกอบรมที่กล่าวมา สามารถนำมาสรุปเป็นแผนผังขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรมของการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

ภาพที่ 3.5 ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของคะแนนแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 คะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

6.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน(Standard deviation) โดยคำนวณจากสูตร(ถ้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ.2538: 79) ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่า IOC, KR 20, หาค่าความยากง่าย และการหาค่าอำนาจจำแนก

6.2.1 ค่า IOC เป็นสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาคือค่าดัชนีการสอดคล้อง (Index Of Concordance -IOC) ได้แก่ ความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหาของชุดฝึกอบรม

ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว จำนวน 5 ท่าน ตามสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว

6.2.2 KR-20 เป็นสถิติที่ใช้ในการหาความเที่ยงของแบบทดสอบ ใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) โดยคำนวณจากสูตร KR-20 (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ 2538: 197-198) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

6.2.3 ค่าความยากง่าย เป็นสถิติที่ใช้หาคุณภาพของข้อสอบแต่ละข้อค่าความยากง่าย (Difficulty) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 210-211) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนครูที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนครูทั้งหมด

6.2.4 ค่าอำนาจจำแนก โดยหาจากสหสัมพันธ์ แบบพอยท์-ไบซีเรียล(Point-Biserial Correlation) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538:214-215) ดังนี้

$$r_{p\text{bis}} = \frac{\overline{X_p} - \overline{X_f}}{S_t} \cdot \sqrt{pq}$$

เมื่อ	$r_{p\text{bis}}$	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	X_p	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำข้อสอบข้อนั้นได้
	X_f	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำข้อสอบข้อนั้นไม่ได้
	S_t	แทน	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบฉบับนั้น
	p	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำข้อสอบข้อนั้นได้
	q	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำข้อสอบข้อนั้นไม่ได้ หรือ 1-p

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้การ

ทดสอบด้วยสถิติ непараметрикс (Nonparametric statistics) โดยการทดสอบเครื่องหมาย (Sign-test) ของ วรณดี แสงประทีปทอง (วรณดี แสงประทีปทอง 2545: 289) เป็นการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเข้ารับการอบรม โดย ดังนี้

เมื่อ	T_1E	แทน	คะแนนก่อนเข้ารับการอบรม
	T_2E	แทน	คะแนนหลังเข้ารับการอบรม
	$T_2E - T_1E$	แทน	ทิศทางของความแตกต่างของการทดสอบทีละคู่
ซึ่ง	R^+	แทน	เป็นบวกเมื่อ $T_2E > T_1E$
	R^-	แทน	เป็นลบเมื่อ $T_2E > T_1E$
	R	แทน	เป็นศูนย์เมื่อ $T_2E > T_1E$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในความหมายข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	IOC ค่าดัชนีความสอดคล้อง	
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว	
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว	
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน	
$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด	
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละตัว ยกกำลังสอง	
T_1E	แทน	คะแนนก่อนเข้ารับการอบรม	
T_2E	แทน	คะแนนหลังเข้ารับการอบรม	
$T_2E - T_1E$	แทน	ทิศทางของความแตกต่างของการทดสอบทีละคู่	
R^+	แทน	เป็นบวกเมื่อ	$T_2E > T_1E$
R^-	แทน	เป็นลบเมื่อ	$T_2E < T_1E$
R	แทน	เป็นศูนย์เมื่อ	$T_2E = T_1E$
R^+	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนที่มีค่าเป็น บวก	
R^-	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนที่มีค่าเป็น ลบ	

โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่เป็นชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงเนื้อหาของชุดฝึกอบรม และแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนวมาพิจารณาความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Concordance-IOC) ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงเนื้อหาของชุด
 ฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาที่มีต่อ
 สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ กิจกรรม	1	2	3	4	5	IOC
กิจกรรมที่ 1	0.8	0.8	0.8	0.9	1.0	0.86
กิจกรรมที่ 2	0.8	0.8	0.9	0.9	1.0	0.88
กิจกรรมที่ 3	0.7	0.8	0.9	1.0	1.0	0.88
กิจกรรมที่ 4	0.9	0.8	1.0	1.0	1.0	0.94
กิจกรรมที่ 5	1.0	0.8	1.0	0.9	1.0	0.94
กิจกรรมที่ 6	1.0	0.8	1.0	0.8	1.0	0.92
กิจกรรมที่ 7	1.0	0.9	0.9	1.0	1.0	0.96
กิจกรรมที่ 8	0.9	0.8	0.9	1.0	1.0	0.92
กิจกรรมที่ 9	1.0	0.9	1.0	0.9	1.0	0.96
กิจกรรมที่ 10	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	0.98
กิจกรรมที่ 11	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.96
กิจกรรมที่ 12	1.0	0.9	1.0	1.0	1.0	0.98
กิจกรรมที่ 13	1.0	1.0	0.9	1.0	0.9	0.96
กิจกรรมที่ 14	1.0	1.0	0.9	1.0	1.0	0.98
ค่า IOC เฉลี่ย						0.93

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้าง
 และความตรงเชิงเนื้อหาของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
 ครูที่ปรึกษา อยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 โดยมีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.93

ตารางที่ 4.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงเนื้อหาของ
แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่	1	2	3	4	5	IOC
แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา						
1. แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและ ต่องานแนะแนว	1.0	1.0	1.0	0.80	1	0.96
2. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว	0.95	1.0	1.0	0.8	0.85	0.92
3. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา วัยเด็กตอนปลาย	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
4. แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับ การปฏิบัติงานแนะแนว	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
				ค่า IOC เฉลี่ย		0.97

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้าง
และความตรงเชิงเนื้อหา ของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในช่วงระหว่าง
0.8 – 1.0 โดยมีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา

ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาปรากฏผลตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบทิศทางการแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม

ผู้เข้ารับการ อบรมคนที่	คะแนน คะแนน	คะแนนก่อน	คะแนน หลัง	ทิศทาง	เครื่องหมาย
		เข้ารับการอบรม (T ₁ E)	เข้ารับการอบรม (T ₂ E)	ความแตกต่าง (T ₂ E - T ₁ E)	
1		58	66	T ₂ E > T ₁ E	—
2		63	66	T ₂ E > T ₁ E	—
3		54	62	T ₂ E > T ₁ E	—
4		54	63	T ₂ E > T ₁ E	—
5		58	67	T ₂ E > T ₁ E	—
6		58	63	T ₂ E > T ₁ E	—
7		62	66	T ₂ E > T ₁ E	—
8		60	64	T ₂ E > T ₁ E	—
9		57	67	T ₂ E > T ₁ E	—
10		60	64	T ₂ E > T ₁ E	—
11		57	67	T ₁ E < T ₂ E	—
12		57	64	T ₁ E < T ₂ E	—

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.3 พบว่าคะแนนทดสอบก่อนได้รับการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างทางการเป็นครูที่ปรึกษา มีคะแนนสูงขึ้นซึ่งแสดงว่าระดับความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมเพิ่มขึ้น ดังนั้นทิศทางความแตกต่างจึงมีเครื่องหมายเป็นบวก ทั้งหมด (N=12) เมื่อนำค่า N ไปเปิดตารางในการทดสอบไบนอมิอัล(The Binomial Test) (สถิติสำหรับการวิจัย กัลยา วาณิชย์บัญชา 2548: 295) จะพบค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .5404 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม

ผู้เข้ารับการ อบรมคนที่	คะแนน คะแนน	คะแนนก่อน เข้ารับการอบรม (T ₁ E)	คะแนน หลัง เข้ารับการอบรม (T ₂ E)	ผลต่าง ของคะแนน	อันดับ	R ⁺	R ⁻
1		58	66	8	5	+5	-5
2		63	6	3	1	+1	-1
3		54	62	8	5	+5	-5
4		54	63	9	6	+6	-6
5		58	67	9	6	+6	-6
6		58	63	5	3	+3	-3
7		62	66	4	2	+2	-2
8		60	64	4	2	+2	-2
9		57	67	10	7	+7	-7
10		60	64	4	2	+2	-2
11		57	67	10	7	+7	-7
12		57	64	7	4	+4	-4

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

จากตารางค่าวิกฤติ (Critical Value) ของ T ในวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test) (สถิติสำหรับการวิจัย กัลยา วาณิชย์บัญชา 2548: 303) ในระดับนัยสำคัญที่ .05 ค่า T ที่คำนวณได้เท่ากับ 3 (N=12)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.4 ปรากฏว่า การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนมีค่าเป็น บวกทั้งหมด ค่า T ที่คำนวณได้จึงเท่ากับ 0 แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ผู้วิจัยได้ประเมินความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่เข้ารับการอบรมทุกคน โดยให้ครูที่ปรึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ได้ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ที่มีต่อสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา	X	S.D.	ความหมาย
1. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมเป็นไปตามที่ท่านต้องการ	3.83	2.89	มากที่สุด
2. ได้รับความรู้และใบงานช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	4.00	0.00	มากที่สุด
3. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.75	2.66	มากที่สุด
4. เวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม	4.00	0.00	มากที่สุด
5. รูปแบบของแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.00	0.00	มากที่สุด
6. ขั้นตอนการจัดแผนการเรียนรู้และกิจกรรมทำให้เข้าใจง่ายขึ้น	4.00	0.00	มากที่สุด
7. แผนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้ น่าสนใจและได้ความรู้	4.00	0.00	มากที่สุด
8. หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมแล้วทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	4.00	0.00	มากที่สุด
9. ความรู้ที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้	4.00	0.00	มากที่สุด
10. หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมครั้งนี้ อยากเข้าร่วมใช้ชุดฝึกอบรมแบบนี้อีก	4.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.95	3.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่าครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นว่ามีมากที่สุดทุกรายการ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลงานวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย เป็นดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1.1.1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

1.1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ปฏิบัติงานในปี 2553 จำนวน 20 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่ปรึกษา ระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จำนวน 12 คน ได้มาจากการสุ่มเจาะจง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา จำนวน 14 กิจกรรม

2) *เครื่องมือวัด* ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) *สร้างชุดฝึกอบรม* ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โดยแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 14 กิจกรรม คือ

องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี” มี 4 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ” กิจกรรมที่ 2 “รู้จักคุณค่าในตน” กิจกรรมที่ 3 “รู้จักคุณค่าคน” กิจกรรมที่ 4 “รู้จักคุณค่างานแนะแนว”

องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว” มี 3 กิจกรรม กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้” กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา” กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”

องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา” มี 3 กิจกรรม กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา” กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน” กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”

องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา” กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี” กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ” กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม” กิจกรรมที่ 14 ปัจฉินิเทศ “แนะแนวนั้นไฉน ยิ่งยืน”

2) *สร้างเครื่องมือวัดและทดสอบเครื่องมือ* ได้แก่ (1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว 30 ข้อ (2) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว 20 ข้อ (3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย 10 ข้อ (4) แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว 20 ข้อ (5) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 10 ข้อ

3) *ขั้นเตรียมการฝึกอบรม* ได้แก่ การเตรียมชุดฝึกอบรม ใบความรู้ ใบงาน สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม รวมทั้งการขอความร่วมมือจากครูโรงเรียนพิษณุพิทยาสรรพ์ เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน 12 คน

4) ขั้นดำเนินการฝึกอบรม

(1) *วัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม* ทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และแบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว

(2) *ดำเนินการตามรายละเอียด* ในชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ทั้ง 4 ตอน 14 กิจกรรม

(3) วัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังใช้ชุดฝึกอบรม ทาง การแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และแบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว

(4) สอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทาง การแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา โดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็น

(5) ตรวจสอบให้คะแนนแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวิธีการทางสถิติ เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทาง การแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทดลองเพียงกลุ่มเดียว วัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง

1.3 ผลการวิจัย

จากการศึกษา “ผลการใช้ ชุดฝึกอบรมทาง การแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี” สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.3.1 ได้ชุดฝึกอบรมทาง การแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี” ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหาของชุดฝึกอบรม อยู่ในช่วงระหว่าง 0.8 – 1.0 โดยมีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.93 และแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน มีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.97

1.3.2 ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทาง การแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี” พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้านพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.3.3 ครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมทาง การแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.19 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรีสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เป็นสำคัญ ยึดหลักการดำเนินงานโดยกล่าวถึงขั้นตอนของกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ERGA หรือวงจรการเรียนรู้ คือ “แลกเปลี่ยนประสบการณ์ → สะท้อนกลับการเรียนรู้ → สรุปสาระสู่ชีวิต → คิดและนำไปปฏิบัติ” นอกจากนี้ได้มีขั้นตอนโดยมีการนำเสนอชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ศึกษาระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและมีการปรับหลังจากการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการอ้างอิงงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหาของชุดฝึกอบรม อยู่ในช่วง 0.8-1.0 โดยมีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.93 และแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 4 ด้าน มีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.97 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้มีการทดลองและปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ทั้ง 4 ด้าน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา โดยเน้นให้ครูที่ปรึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และได้้นำการใช้กรณีตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในการทำงานมาใช้ในกิจกรรม

2.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ครูที่ปรึกษาโรงเรียนพิชญศึกษา จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาในครั้งนี้ ทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ได้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลัง การฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมและเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 คือ ครูที่ปรึกษา

มีสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังจาก ใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสูงกว่าก่อนใช้ ชุดฝึกอบรม

สมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะการมีเจตคติต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว ความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนวตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าครูโรงเรียนพิชญศึกษาที่มีสมรรถภาพในการเป็นครูที่ปรึกษามากขึ้นหลังจากการได้เรียนรู้จากการใช้ชุด ฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาและชุดฝึกอบรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมรวม 14 กิจกรรม ชุดนี้สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติ และประสบการณ์ทางการแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 โดยครูที่ปรึกษามีความเห็นในประเด็น ดังนี้คือ 1) ความรู้ที่ได้จากการใช้การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ และ2) วัตถุประสงค์ ของชุดฝึกอบรมเป็นไปตามที่ผู้รับบริการต้องการเป็นลำดับแรก ลำดับที่สองคือ 1) ใบความรู้และใบงานช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น 2) สื่อและอุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม 3) ขั้นตอนการจัดแผนการเรียนรู้ และกิจกรรมทำให้เข้าใจง่ายขึ้น และ4) หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมแล้ว ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และลำดับที่สามคือ 1) รูปแบบของแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมและเข้าใจง่าย และ2) แผนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้น่าสนใจและได้ความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้มีการปรับเนื้อหาโครงสร้าง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว โดยปรับปรุงใบความรู้ให้ตรงตามรายละเอียดในการเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และผู้นำกิจกรรมสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

สำหรับในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม ครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นทั้งการใช้เวลาบางกิจกรรมน้อยเกินไป อาจเป็นเพราะบางกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องศึกษา รายละเอียด ให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมที่ 10 “พาเกิเพียรตามจรรยา” ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการให้การศึกษา ซึ่งนอกจากต้องเรียนรู้หลักการของการปรึกษาแล้ว ยังต้องมีการฝึกปฏิบัติทักษะเบื้องต้นของการให้การศึกษา ดังนั้น ครูที่ปรึกษาจึงต้องการใช้เวลาให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฝึก

ปฏิบัติ การให้การปรึกษา เพื่อที่ว่าครูที่ปรึกษาจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเป็นผู้ให้การปรึกษามากขึ้น อนึ่ง ครูที่ปรึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรม ยังมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบนี้ในระดับมากเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสามารถพัฒนาสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูโรงเรียนพหุศึกษา ดังนั้น ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา น่าจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารงานแนะแนวในโรงเรียนเอกชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาได้ รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ คือ

3.1.1 โรงเรียนเอกชนที่ต้องการพัฒนาบุคลากรครูและครูที่ปรึกษาอาจนำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษานี้ไปใช้ในการจัดการฝึกอบรมครูที่ปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่มีการบรรจุครูเข้าทำงานใหม่พร้อม ๆ กัน โดยอาจจัดเป็นกลุ่ม และควรมีสมาชิกประมาณ 8-12 คน ทั้งนี้ถ้าหากจำนวนสมาชิกมากเกินไป อาจมีผลต่อการฝึกปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

3.1.2 การนำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา อาจจะต้องดัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3.1.3 การนำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาไปใช้อาจยืดหยุ่นเวลาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.1.4 การนำแบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย โดยเฉพาะแบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนวไปใช้ ควรกำหนดวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งปรับปรุงเนื้อหาของแต่ละข้อ ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3.1.5 การเตรียมสื่อ-อุปกรณ์การฝึกอบรม โดยเฉพาะการเตรียมสื่อการศึกษาในแต่ละกิจกรรม ถ้ามีการเตรียมพร้อมอย่างเหมาะสมทุกขั้นตอนมาแล้วเป็นอย่างดี เช่นการนำเสนอ

ด้วยเพาเวอร์พอยท์ (Power Point) จะทำให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจคำสั่งและทำใบงานหรืออ่านใบความรู้ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

3.1.7 ควรมีการติดตามผลการเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา หลังเสร็จสิ้นการใช้ชุดฝึกอบรมแล้ว 3 เดือน และ 6 เดือน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาในด้านการให้การปรึกษาและนำไปพัฒนาครูในโรงเรียนในแต่ละระดับชั้นต่อไป

3.2.2 ควรพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโดยกำหนดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับระดับชั้นการสอนของครูที่ปรึกษา และอาจใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยายเพิ่มเติม หรือเพิ่มการนันทนาการที่เหมาะสมแทรกเนื้อหา ของกิจกรรมที่เป็นวิชาการ หลังการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หาเหตุผลและเสนอแนวคิดติดต่อกันหลายกิจกรรม เพื่อการผ่อนคลายบรรยากาศในการฝึกอบรม

3.2.3 การฝึกทักษะการให้การปรึกษา อาจต้องใช้เวลาในการเสริมสร้างความรู้ และประสบการณ์ในการเป็นผู้ให้การปรึกษาโดยการฝึกปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมมากกว่างานอื่น ๆ และอาจใช้วิธีการฝึกอบรมในด้านนี้โดยเฉพาะ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา (2548) *สถิติสำหรับการวิจัย พ.ศ.2548* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- กมลพร บัณฑิตยานนท์ (2546) *จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สู่บทบาทของครู
มิติใหม่ แนวคิดและปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร*
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 10-11 และ 2546(จ): 42-43) และสมจิตร วัฒนคุลัง
(2547: 12-21) วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533 : 4-5) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา
(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครู
ที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2545) “เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544” *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ*
- กุญชรี้ คำชาย (2542) *จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา*
- กู๊ด (Good 1973: 121) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการ
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียน
บริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*
- โกศล มีคุณ (2545) “การประเมินคุณภาพของเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว” ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน้าที่ 14 252-319 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน เลขาธิการรัฐมนตรี (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร*
- ক্রিম ប៉อลซ์ (Krumholtz, 1970: 365) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2529) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- โคขาร์ (Kochhar 1984: 34) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการ
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียน
บริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- จิตติภณัท สังคหวรเศรษฐ์ (2546) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวโดยใช้คอมพิวเตอร์
ช่วยสอนเพื่อจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
สำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
- จิรภา สุกิจจวนิช (2548) “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความผูกพันต่อ
องค์กรของพนักงานบริษัท แม็กซิม อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- จิราภรณ์ พรหมทอง (2546) “ปัญหาการจัดบริการแนะแนวของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนศรีธนา
พาณิชย์การเทคโนโลยีเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จิรพรพรณ พูลศรี (2546) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการปรับตัว
กับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชูเชิด เกิดศักดิ์ (2531: 9) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการ
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียน
บริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- ณฐวร ชนะชนม์ (2544) “การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปฏิบัติงานจริงและพึงประสงค์ของ
โรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
- ไครเออร์ (Drier, 1985: 54 – 96) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการ
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียน
บริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.

- นิชลักษณ์ สุขสวัสดิ์ (2546) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2540) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- ธัญพร บุญปลุกย์ (2543); อ้างอิงมาจาก Good. (1973: 17) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- บุษบากร ดัชนีวรรณ (2545) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์มิสมิธและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขलगันคร จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545) “การให้การปรึกษากับการปฏิรูปการเรียนรู้ ใน ประมวลบทความ การเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ หน้า 89 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ผ่องศรี ศิริพงษ์ ม.ป.ป. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองเพื่อรับการประเมินภายนอกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 จังหวัดสกลนคร ม.ป.ท.
- ฝ่ายวิชาการ (2546) รวมกฎหมายการศึกษาฉบับสมบูรณ์ กรุงเทพมหานคร มีเดีย อินเทลลิเจนซ์ เทคโนโลยี
- พรทิพย์ ปัญญาตระกูล (2543) “คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- พรพิมล ไวยทยางกูร (2544) “กิจกรรมจัดวางตัวบุคคลด้านส่วนตัวและสังคมให้แก่วัยรุ่น” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการแนะแนว* หน้าที่ 10 หน้า 203
นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิทยาภรณ์ พิทยาธรรกุล (2546) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อปรับพฤติกรรมก่อน
ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัด
กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เพชรสุดา เพชรใส (2547) “การศึกษาและพัฒนาสมรรถภาพในการให้คำปรึกษาสำหรับครู
แนะแนว” วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528: 31) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*
- มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ ศุภลักษณ์ จารุรัตน์จามร และเพ็ญศิริ สิมารักษ์ (2545) *การพัฒนาคู
แนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายงานการวิจัย* หน้า 19-38
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มิลเลอร์ (Miller, 1976: 13) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการ
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียน
บริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*
- ยนต์ ชุ่มจิต (2530) *การพัฒนาคู* กรุงเทพมหานคร เดียนสโตร์
- รวีวรรณ ชินะตระกูล (2539: 26) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*
- รณจวน คำขิรพิทักษ์ (2545) “การสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” ใน *กลวิธีการพัฒนาบุคลิกภาพที่พึง
ประสงค์ให้ผู้เรียนด้วยชุดฝึกอบรม 25 ปี ศักยภาพศาสตร์: ประมวลบทความทางการศึกษา*
หน้า 95-114 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ไรอัน (ปราณี พันธุ์สว่าง 2532: 17, อ้างอิงมาจาก Ryn, 1978: 13) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548)
*การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.*

- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2544) “หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการแนะแนว* หน่วยที่ 14 หน้า 107 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วชิรญา บัวศรี (2533: 18-19) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- วลัยลักษณ์ ภักดีผล (2533) “ผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร” *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร* หน้า 9
- วัชร ทรัพย์มี (2531: 1) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- _____. (2531) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- วัฒนา พัชรวานิช (2539: 218) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- _____. (2539: 220) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- วารี กชศิลา (2546) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- วิทย์ เทียงบุญภพ (2541: 71) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.

- วินิจ เกตุขำ (2545) “สัมมนาการแนะแนวในสถานศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการสัมมนาทางการแนะแนว* หน่วยที่ 5 หน้า 215-216 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วีระ บำรุงรักษ์ (2538: 7) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- สติน ฮัทช์ และชู (Stein, Hauch and Sue. 1982: 274) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- สมจิตร วัฒนคุลัง (2457) “ครูยุคปฏิรูป...นำเด็กไทยไปสู่ฝัน” ใน *ประมวลบทความทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในทศวรรษหน้า* หน้า 12-21 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมร ทองดี และปราณี रामสูต (2545) “แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ใน *ประมวลสาระ ชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน่วยที่ 9 หน้า 11, 29 - 41, 50 ,59 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมศักดิ์ คงเที่ยง (2544) *การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน* หน้า 76-78 กรุงเทพมหานคร ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุจิต เพียรชอบ และวรศักดิ์ เพียรชอบ (2523: 12) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- สุภาพ คำวัง (2530: 7) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา(2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- สุชานาด บุญเที่ยง (2549) อ้างถึงใน ญัฐยา สามพระยา (2548) *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต* ม.ป.ท.
- สุชน บุญชัย (2545) “การปฏิบัติหน้าที่ครูที่มีระดับความผูกพันต่างกัน :กรณีศึกษาโรงเรียน กำแพงแสนวิทยา จังหวัดนครปฐม” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*

- สุพิน ทองไทย (2543) “ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้ชุด
ฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐาน(วิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537)”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุมน อมรวิวัฒน์ (2518: 119) อ้างถึงใน ฉันทยา สามพระยา(2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการ
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาโรงเรียน
บริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- สุมน อมรวิวัฒน์ (2518: 120-122) อ้างถึงใน ฉันทยา สามพระยา(2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.
- สุดใจ ทองอ่อน (ม.ป.ป.) การพัฒนาชุดฝึกอบรมพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตนักเรียน หน้าที่ 158 ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณบดี การวิจัยแห่งชาติ
อุบลราชธานี
- สุทธิพันธุ์ สุภารัตน์ (ม.ป.ป.) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อการจัดกิจกรรมแนะแนว
ในชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับครูที่ปรึกษา โรงเรียนจักรคำคณาทร
จังหวัดลำพูน
- วชิรญา บัวศรี และสมร ทองดี (2553) “แนวคิดและการจัดบริการแนะแนวในระดับประถมศึกษา”
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1
พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
_____. (2545) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ : การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของการ
แนะแนวมิติ ใหม่ กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
_____. (2545) แผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9
(พ.ศ. 2545 - 2549) กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
_____. (2546) มาตรฐานการแนะแนว กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
_____. (2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับงานแนะแนว กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ
_____. (2546 จ)) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2
ครู สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับงานแนะแนว กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2537) การจัดแนะแนวในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน

อัมพร ชนะทอง (2546) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้
เหตุผล เชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนวัด
พลับพลา จังหวัด จันทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อัมพร แสงวิเชียร (2546) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรม
ประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนกุดบากราชภูบารุง จังหวัด
สกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แฮริงตัน และเดรสเซล (Dressel, 1974: 57) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา(2548) การพัฒนา
ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครู
ที่ปรึกษาโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.

แฮริงตัน (Harrington, 1974: 223-235) อ้างถึงใน ณัฐยา สามพระยา(2548) การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
โรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ม.ป.ท.

Lang., H., Mcbeath, A. and Hebert, J. (1995) *Teaching : Strategies and Methods for student –
centered Instruction.* New York : Heather McWhinney.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

กิตติกรรมประกาศ

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี นี้ เป็นชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวที่สร้างขึ้นจาก การค้นคว้า วิจัย และพัฒนาของผู้วิจัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

สำหรับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครูที่ปรึกษานี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาในการให้ความรู้ คำปรึกษา และชี้แนะจาก รองศาสตราจารย์สมร ทองดี รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์นิธิพัฒน์ เมฆจร ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สำหรับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครูที่ปรึกษาชุดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาทุกท่าน ในการพัฒนาสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และสามารถนำไปใช้ช่วยเหลือและให้การปรึกษาแก่นักเรียนได้ถูกแนวทาง เหมาะสมตามกรณีต่อไป

นางชุลีกร พู่ฟุ้ง

ธันวาคม 2553

สารบัญชุดฝึกอบรม

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	102
สารบัญตาราง	105
1. คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	106
คำชี้แจงการใช้ชุดฝึกอบรม.....คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	1 107
คู่มือผู้ให้บริการ.....คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	2 108
ข้อแนะนำในการใช้ชุดฝึกอบรมสำหรับผู้ให้บริการ.....คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	4 110
วัตถุประสงค์และโครงสร้างชุดฝึกอบรม.....คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	5 111
2. ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว.....	125
วัตถุประสงค์และองค์ประกอบชุดฝึกอบรม.....ชุดฝึกอบรม	1 137
องค์ประกอบที่ 1 มีเจตคติที่ดี	ชุดฝึกอบรม 5 131
กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”.....ชุดฝึกอบรม	7 134
กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน”.....ชุดฝึกอบรม	17 144
กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”.....ชุดฝึกอบรม	25 152
กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะแนว”.....ชุดฝึกอบรม	33 160
องค์ประกอบที่ 2 มีความรู้ด้านการแนะแนว.....	ชุดฝึกอบรม 45 172
กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”.....ชุดฝึกอบรม	47 184
กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”.....ชุดฝึกอบรม	51 188
กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”.....ชุดฝึกอบรม	57 185
องค์ประกอบที่ 3 มีความรู้ด้านจิตวิทยา	ชุดฝึกอบรม 67 195
กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา”.....ชุดฝึกอบรม	69 197
กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”.....ชุดฝึกอบรม	73 201
กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”.....ชุดฝึกอบรม	78 206
องค์ประกอบที่ 4 มีทักษะการให้การปรึกษา.....	ชุดฝึกอบรม 87 215
กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”.....ชุดฝึกอบรม	89 217
กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”.....ชุดฝึกอบรม	96 224
กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”.....ชุดฝึกอบรม	102 230
กิจกรรมที่ 14 “แนะแนวนั้นไฉน ยิ่งยืน”.....ชุดฝึกอบรม	112 240

สารบัญชุดฝึกอบรม(ต่อ)

		หน้า
3. คู่มือการใช้เครื่องมือเพื่อการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม		
.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	1	249
แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	2	250
แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว		
.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	4	252
แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	8	256
แบบวัดการเป็นผู้ให้การปรึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษา.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	11	259
เกณฑ์คำถามแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	16	264
แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม		
.....เครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	20	268
4. บรรณานุกรมชุดฝึกอบรม.....บรรณานุกรมชุดฝึกอบรม	1	269

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา ตัวบ่งชี้และกิจกรรมทั้ง 14 กิจกรรมคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	7 113
ตารางที่ 2 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรม วัตถุประสงค์ เทคนิค/วิธีการคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	9 115
ตารางที่ 3 สรุปโครงสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรีคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม	11 116
ตารางที่ 4 เกณฑ์คำถามแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนและหลัง การฝึกอบรมเครื่องมือประกอบชุดฝึกอบรม	16 264

คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
ครูที่ปรึกษาสำหรับครู ที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

จัดทำโดย นางชุลีกร พู่ฟุ้ง

คำชี้แจงการใช้ชุดฝึกอบรม

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และตามหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาจนได้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย กิจกรรมรวม 14 กิจกรรม

ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม สำหรับผู้ให้บริการได้ศึกษาก่อนการนำชุดฝึกอบรมไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย

1. คู่มือผู้ให้บริการ ประกอบด้วย

- 1.1 ข้อเสนอแนะในการใช้ชุดฝึกอบรมสำหรับผู้ให้บริการ ได้แก่ (1) ขั้นตอนเตรียมการ (2) ขั้นตอนดำเนินการ (3) ขั้นตอนทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และ (4) สรุปขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรม

1.2 วัตถุประสงค์และโครงสร้างชุดฝึกอบรม

2. ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครู ที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี มี 4 องค์ประกอบ รวม 14 กิจกรรม

3. คู่มือการใช้เครื่องมือเพื่อการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ประกอบด้วยเครื่องมือต่อไปนี้

3.1 แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ได้แก่ (1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว (2) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว (3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และ (4) แบบวัดการเป็นผู้ให้การปรึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษา

3.2 เกณฑ์คำถามแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

เครื่องมือดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

1. คู่มือผู้ให้บริการ

คู่มือผู้ให้บริการ มีดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมื่อนำในการใช้ชุดฝึกอบรมสำหรับผู้ให้บริการ

การนำชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษาไปใช้ ควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1.1.1 ขั้นเตรียมการ

- 1) อ่านคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษาอย่างละเอียดจนเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้
- 2) ส่วนใดที่ไม่เข้าใจให้อ่านซ้ำ หากยังไม่เข้าใจให้ติดต่อผู้จัดทำชุดฝึกอบรมตามที่อยู่ดังนี้ โรงเรียนพิชญศึกษา เลขที่ 94/1 หมู่ 8 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
- 3) เมื่อเข้าใจแล้ว ให้ทดลองดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 12 คน เพื่อหาความเป็นไปได้ในการดำเนินการ
- 4) เตรียมสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมฝึกอบรม ควรเป็นสถานที่ที่สะอาด สงบ สบาย มีความเป็นส่วนตัว อีกทั้งกว้างพอที่จะดำเนินกิจกรรมได้โดยสะดวก จัดโต๊ะไว้ 3-4 ตัว จัดเก้าอี้นั่ง 4 ตัว ไว้รอบโต๊ะแต่ละตัว
- 5) เตรียมสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้พร้อม

1.1.2 ขั้นดำเนินการ

- 1) คัดเลือกครูที่จะเข้าร่วมฝึกอบรม ซึ่งเป็นครูที่มีลักษณะดังนี้ คือ (1) เป็นครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ระดับชั้น ป.4-6 และ (2) สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้น จนเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรม
- 2) จำนวนครูที่เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ไม่ควรน้อยกว่า 10 คน และไม่ควรมากกว่า 15 คน
- 3) วัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนการฝึกอบรม ด้วยการให้ ผู้เข้าอบรมทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 4 ด้าน ได้แก่ (1) แบบวัดเจตคติทางบวก ต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว (2) แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว (3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา วัยเด็กตอนปลาย และ (4) แบบ วัดทักษะการเป็นครูผู้ให้การศึกษาเบื้องต้น
- 4) ดำเนินการฝึกอบรม ตามกำหนดการฝึกอบรมและตามแผนการจัดกิจกรรม

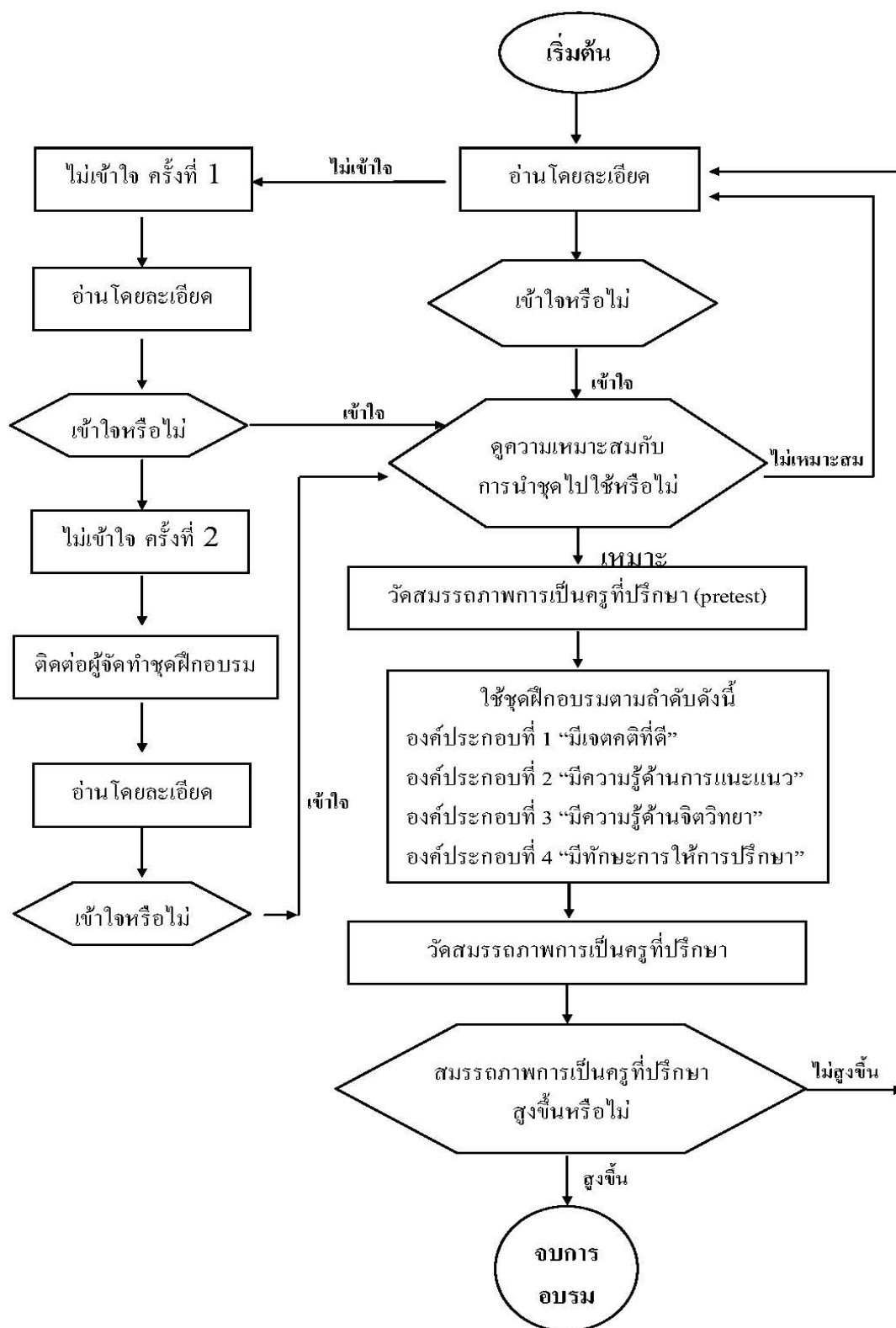
5) วัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการฝึกอบรม ด้วยการให้ผู้เข้าอบรมทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 4 ด้าน โดยใช้ข้อคำถามชุดเดียวกันกับแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ก่อนการฝึกอบรม

6) สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรม ด้วยการให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา

1.1.3 ขั้นตอนการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม

นำข้อมูลไปวิเคราะห์ หากสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงขึ้น แสดงว่าชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครู ที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา สามารถพัฒนา ผู้เข้าอบรมได้ แต่หากเป็นไปในทางตรงกันข้าม ให้ทบทวนวิธีดำเนินการเพื่อแก้ไขปรับปรุง ชุดฝึกอบรมต่อไป

1.1.4 สรุป ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

1.2 วัตถุประสงค์และโครงสร้างชุดฝึกอบรม

1.2.1 วัตถุประสงค์

จากปัญหาของการวิจัยในครั้งนี้ทำอย่างไรจึงจะทำให้ครูในโรงเรียนพหุศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในฐานะครูที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารโรงเรียนพหุศึกษา ได้เลือกแนวทางการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพหุศึกษา เพื่อให้ความรู้และทักษะเบื้องต้นทางการแนะแนว โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว
2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ทางการแนะแนว
3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
4. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีทักษะและประสบการณ์ด้านการให้การปรึกษาเบื้องต้น

1.2.2 องค์ประกอบ

1. การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว
2. การมีความรู้พื้นฐานทางการแนะแนว
3. การมีความรู้ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
4. การมีทักษะและประสบการณ์ด้านการให้การปรึกษาเบื้องต้น

1.2.3 โครงสร้างชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพหุศึกษา เป็นชุด การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับครูโรงเรียนพหุศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”, องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”, องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”, องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การปรึกษา”

♦ **องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”** เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้รับการอบรมมีพื้นฐานด้านการแนะแนว โดยมีกิจกรรมรวม 4 กิจกรรม ที่นำเสนอเนื้อหาความรู้สำหรับครูที่ปรึกษาด้วยแนวคิดที่สำคัญต่อการแนะแนวเบื้องต้น เพื่อเสริมสร้างการมีเจตคติทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว กิจกรรมมีดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”
- กิจกรรมที่ 2 “รู้จักคุณค่าในตน”
- กิจกรรมที่ 3 “รู้จักคุณค่าคน”
- กิจกรรมที่ 4 “รู้จักคุณค่างานแนะแนว”

♦ **องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”** เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วม อบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรมที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา ให้มีความสามารถในการประยุกต์และบูรณา

การความรู้ทางการแนะแนวสู่การปฏิบัติงานในการเรียนการสอน มีทักษะในการให้บริการแนะแนว รวมทั้งมีความรู้ด้าน จิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”

กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”

กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”

♦ **องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”** เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วม อบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติที่เหมาะสม และเสริมสร้างแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”

กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”

♦ **องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การปรึกษา”** เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 4 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติในการเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีทักษะ ความชำนาญในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”

กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”

กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”

กิจกรรมที่ 14 ปัจฉิมนิเทศ “แนะแนวนั้น ไชริ์ ยั่งยืน”

โครงสร้างชุดชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพหุศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่
ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพืชมงคลศึกษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพการเป็นครูที่
ปรึกษา ตัวบ่งชี้ และกิจกรรมทั้ง 14 กิจกรรม

มาตรฐานสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	ชุดฝึกกิจกรรม
กิจกรรมปฐมนิเทศ	1) สัมพันธภาพที่ดี 2) การรับทราบจุดประสงค์และการปฏิบัติตนใน การเข้าร่วมกิจกรรม 3) การมีเจตคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น	กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”	องค์ประกอบที่ ๑ “มีเจตคติที่ดี”
1. เสริมสร้างเจตคติ ทางบวก 1.1 เสริมสร้างเจตคติ ต่อตนเอง 1.2 เสริมสร้างเจตคติ ต่อผู้อื่น 1.3 เสริมสร้างเจตคติ ต่องานแนะแนว	1) เจตคติทางบวกต่อตนเอง 2) เจตคติทางบวกต่อผู้อื่น 3) มีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนวความรู้พื้นฐาน ด้านการแนะแนว - ความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนว - ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว - บริการแนะแนวและขอบข่ายงานแนะแนว - การพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน - เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว	กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน” กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน” กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่า งานแนะแนว”	
2. ความรู้ด้านการแนะ แนว	1) ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย - ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ - ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ - พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย - กลไกการป้องกันตนเอง 2) ความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน - การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในการเรียน การสอน - การนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการเรียน การสอน	กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้” กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา” กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความ แตกต่าง”	องค์ประกอบที่ ๒ “มีความรู้ด้าน การ แนะแนว”

มาตรฐานสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	ชุดฝึกกิจกรรม
3. ความรู้ด้านจิตวิทยา และทักษะในการ ปฏิบัติงานแนะแนว	1) นำความรู้มาประยุกต์และบูรณาการในการ ปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา 2) รู้เข้าใจ การปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพ 3) กล้าเผชิญปัญหาทุกรูปแบบ 4) มีเมตตา ความจริงใจ และมีอุเบกขา	กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วย จิตวิทยา” กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนา นักเรียน” กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตาม จรรยา”	องค์ประกอบที่ ๓ “มีความรู้ด้าน จิตวิทยา”
4. ทักษะในการ ให้การปรึกษา	1) บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการให้การปรึกษา 2) ทักษะในการให้การปรึกษาที่จำเป็นเบื้องต้น 3) เข้าใจพฤติกรรม เอกลักษณ์ และจิตวิทยา ของวัยเด็กตอนปลาย	กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การ ปรึกษาที่ดี” กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความ ชำนาญ” กิจกรรมที่ 13 “ศึกษา ประสบการณ์ เพิ่มเติม”	องค์ประกอบที่ ๔ “มีทักษะการ ให้การปรึกษา”
5 ปัจฉินิเทศ	1) การประเมินผลตนเองหลังฝึกฝน 2) ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	กิจกรรมที่ 14 ปัจฉินิเทศ “แนะแนวนั้น ไฉนยังยืน”	

ตารางที่ 2 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพินิจศึกษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรม วัตถุประสงค์ และเทคนิควิธีการ

มาตรฐาน สมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ วิธีการ
1. เสริมสร้างเจตคติ ทางบวก	กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ” กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน” กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน” กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะ แนว”	1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูที่ ปรึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัย 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถอธิบาย จุดประสงค์และวิธีการปฏิบัติตนในการ เข้าร่วมกิจกรรมได้ 3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเสริมสร้างการเห็น คุณค่าในตนเองได้ 4. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถระบุเจต คติในทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อ งานแนะแนวได้	กลุ่มย่อย อภิปราย
2. ความรู้ด้าน การแนะแนว	กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้” กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา” กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”	1. เพื่อสร้างเจตคติทางบวกต่องานแนะ แนวให้แก่ครูที่ปรึกษาได้ 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถจัดบริการ แนะแนวตามปรัชญาและหลักการ แนะแนวได้ 1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาอธิบายความรู้ พื้นฐานด้านจิตวิทยาตอนปลายได้ 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาระบุพฤติกรรมวัย เด็กตอนปลายได้ 3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษานำความรู้พื้นฐาน ด้านจิตวิทยาพฤติกรรมวัยเด็กตอน ปลายมาช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสม 4. เพื่อให้ครูที่ปรึกษานำความรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาและหลักการแนะแนวเบื้องต้น มาประยุกต์และบูรณาการในการเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสม	กลุ่มย่อย อภิปราย กลุ่มย่อย อภิปราย

**ตารางที่ 3 สรุปโครงสร้างชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
ครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ศึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิบูลศึกษา**

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
กิจกรรม ปฐมนิเทศ ♠ สร้าง สัมพันธ์ดี	1) สัมพันธภาพที่ดี 2) การรับทราบ จุดประสงค์และการ ปฏิบัติตนในการเข้า ร่วมกิจกรรม	องค์ประกอบ ที่ ๑ “มีเจตคติที่ ดี” กิจกรรมที่ 1 “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”	1) เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้วิจัยและผู้เข้า รับการอบรม 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้า รับการอบรมสามารถ อธิบายจุดประสงค์และ วิธีการปฏิบัติตนในการ เข้าร่วม กิจกรรมได้ 3) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้า รับการอบรมสามารถ อธิบายความสำคัญของ การปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนวได้	♦ กิจกรรม “สร้างสัมพันธ์ ดี” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ♦ กิจกรรมหน้าต่างเปิดใจ ♦ การอภิปราย	การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมจะช่วย สร้างความรู้สึกร่วมกันที่ดีต่อกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถร่วมงาน กันได้อย่างราบรื่น และการที่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับรู้และ เข้าใจวัตถุประสงค์ของการ ฝึกอบรมจะช่วยให้สามารถ ปฏิบัติตนในการเข้าร่วม กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม เพื่อ นำไปสู่การเป็นครูที่ปรึกษาที่ สามารถปฏิบัติงานแนะแนวได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 1 “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ” 1. กระดาษเปล่า 2. กระดาษช่องหน้าต่างสี่เหลี่ยม 3. ชวงจดหมาย 4. ปากกา 5. ใบความรู้ที่ 1 “หน้าต่างเปิดใจ ของโจฮารี” 6. ใบงานที่ 1 “หน้าต่างเปิดใจ” 7. ใบงานที่ 2 “คุณเห็นด้วยกับความคิด นี้หรือไม่” 8. แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครู แนะแนวของครูที่ปรึกษาก่อน ฝึกอบรม 9. ตารางฝึกอบรม

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
1. เสริมสร้าง เจตคติ ทางบวก	เจตคติทางบวก ต่อตนเอง	กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าใน ตน”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้า รับการอบรมสามารถ ระบุคุณค่าของตนได้ อย่างน้อย 3 ข้อ 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้า รับการอบรมสามารถ อธิบายความสำคัญ ของการเห็นคุณค่าใน ตนได้	◆ กิจกรรม “รู้คุณค่า ในตน” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ กิจกรรมการเห็นคุณค่าใน ตนเอง ◆ การอภิปราย	การรู้คุณค่าในตนได้แก่การ รู้ความสามารถ ความ ภาคภูมิใจเกี่ยวกับตนใน ทางบวก จะเป็นพื้นฐาน สำคัญที่จะนำไปสู่การ รักตนเอง การรักผู้อื่นและ เห็นคุณค่าผู้อื่น รวมทั้งยัง สร้างพลังใจให้แก่ตนเองได้	แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน” 1. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตน 2. กระดาษรูปไล่ คนละ 1 แผ่น 3. แผนกิจกรรมที่ 2 4. ใบความรู้ที่ 1 “การเห็นคุณค่าในตนเอง” 5. ใบความรู้ที่ 2 “การเห็นคุณค่าในตนเอง” 6. ใบความรู้ที่ 3 “การเสริมสร้างการเห็น คุณค่าในตนเองให้คงอยู่ตลอดไป” 7. ใบงานที่ 1 แบบวัด “การเห็นคุณค่าใน ตนเอง” 8. ใบงานที่ 2 การเสริมสร้าง “การเห็นคุณค่า ในตนเอง” 9. แนวการตอบใบงานที่ 1
	เจตคติทางบวก ต่อผู้อื่น	กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”	1) เพื่อให้สมาชิก ผู้เข้า รับการอบรมระบุเจต คติทางบวกต่อผู้อื่นได้ อย่างเหมาะสม 2) เพื่อให้สมาชิก ผู้เข้า รับการอบรมขยาย ความสำคัญของการรู้ คุณค่าผู้อื่นได้	◆ กิจกรรม “รู้คุณค่าคน” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ กิจกรรมชื่นใจ ◆ การอภิปราย	การมีเจตคติทางบวกต่อ ตนเองและผู้อื่น เป็นจุด เริ่มต้นของการสร้าง สัมพันธภาพกับทุกคน และมีความสำคัญต่อการ เข้าใจซึ่งกันและกัน ร่วมมือ กันและช่วยเหลือกัน	ประเมินตนเองก่อนฝึกอบรมแบบวัดความรู้ พื้นฐานด้านการแนะแนว แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 3 “ฝึกฝนงานแนะแนว” 1. ใบความรู้ที่ 1 “มองแต่ส่วนดี” 2. ใบความรู้ที่ 2 “เจตคติคืออะไร” 3. ใบงานที่ 1 “ชื่นใจ” 4. ใบงานที่ 2 “คุณเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่” 5. ใบงานที่ 3 “คุณค่าการมองบวก” 6. เทป/ซีดี เพลง “ขอมอบดอกไม้”

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
	มีเจตคติที่ดีต่อ งานแนะแนว	กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างาน แนะแนว”	1) เพื่อสร้างเจตคติ ทางบวกต่องานแนะแนว 2) เพื่อให้ครูที่ปรึกษา สามารถจัดบริการ แนะแนวตามปรัชญา และหลักการแนะแนว ได้	◆ กิจกรรม “รู้คุณค่า งานแนะแนว” เป็น กิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ การอภิปราย	สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมที่มี สมรรถภาพทางการแนะแนว นอกจากการมีเจตคติทางบวก ต่องานแนะแนวแล้ว จะต้อง มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญา หลักการ และความรู้พื้นฐาน ด้านการแนะแนว เพื่อการ ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่าง ถูกต้อง	1. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว ก่อนการฝึกอบรม 2. ใบความรู้ที่ 1 “ความหมายและจุดมุ่งหมาย ของการแนะแนว” 3. ใบความรู้ที่ 2 “ปรัชญาและหลักการของ การแนะแนว” 4. ใบความรู้ที่ 3 “บริการแนะแนวและ ขอบข่ายงานแนะแนว” 5. ใบความรู้ที่ 4 “การพัฒนางานแนะแนวใน โรงเรียน” 6. ใบงานที่ 1 “ความหมายและจุดมุ่งหมาย ของการแนะแนว” 7. ใบงานที่ 2 “ปรัชญาและหลักการของการ แนะแนว” 8. ใบงานที่ 3 “บริการแนะแนวและขอบข่าย งานแนะแนว” 9. ใบงานที่ 4 “การพัฒนางานแนะแนวใน โรงเรียน” 10. แนวการตอบใบงานที่ 1, 2, 3 และ 4

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
2. ความรู้เกี่ยวกับ การแนะแนว	ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย	องค์ประกอบที่ ๒ “มีความรู้ด้านการแนะแนว” กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมอธิบายความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายได้ 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถระบุพฤติกรรมที่แสดงออกของวัยเด็กตอนปลายได้	◆กิจกรรม “มีแนวความรู้” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆การอภิปราย	การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนวจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา การเข้าใจพฤติกรรมของเด็กวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนวัยเด็กตอนปลาย เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามกรณี	- ประเมินตนเองก่อนฝึกอบรม: แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว - แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้” 1. แผนกิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้” 2. ใบความรู้ที่ 1 “พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย” 3. ใบงานที่ 1 “พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย” 4. แนวการตอบใบงานที่ 1
3. ทักษะการเป็นครูที่ปรึกษา และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	ความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมอธิบายความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมระบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพได้	◆กิจกรรม “มุ่งสู่การพัฒนา” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ บทบาทสมมติ ◆ อภิปราย	การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนวจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านความต้องการของมนุษย์ เข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนวัยต่าง ๆ	- แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายก่อนการฝึกอบรม - ใบความรู้ที่ 1 “ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์” - ใบความรู้ที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ” - ใบงานที่ 1 “อะไร... ที่มนุษย์ต้องการ” - ใบงานที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ”

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
	ความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมค้นพบ รู้จัก ยอมรับ และเข้าใจนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา พฤติกรรม วัยเด็กตอนปลายและความรู้ปรัชญา มาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอนและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม	◆ กิจกรรม “ศึกษาความแตกต่าง” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการรับรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ การอภิปราย ◆ การฝึกปฏิบัติ	การเสริมสร้างสมรรถนะในการเป็นครูที่ปรึกษาให้สามารถค้นพบ รู้จัก ยอมรับและเข้าใจนักเรียน โดยคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและยังสามารถนำความรู้พื้นฐานจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายมาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามควรในแต่ละกรณี	1. ถั่วลิสงคั่ว ถั่วลิสงคั่ว ถั่วลิสงเคลือบ 2. จานกระดาษ 3. ปากกา 4. ใบความรู้ที่ 1 “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” 5. ใบความรู้ที่ 2 “การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในงานแนะแนว” 6. ใบงานที่ 1 “ถั่ว....ที่ไม่ถั่ว” 7. ใบงานที่ 2 “ใช้หลักการทางจิตวิทยาในการเรียนการสอนหรือยัง”

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
4. ทักษะในการปฏิบัติงาน แนะแนว	1) นำความรู้มา ประยุกต์และ บูรณาการในการ ปฏิบัติหน้าที่ครู ที่ปรึกษา 2) กล้าเผชิญ ปัญหาทุก รูปแบบ	องค์ประกอบ ที่ ๘ “มีความรู้ด้าน จิตวิทยา” กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้าง ด้วยจิตวิทยา”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้า รับการอบรมสามารถ ระบุพฤติกรรมที่ แสดงออกถึงกลไกการ ป้องกันตนเองได้ 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้า รับการอบรมสามารถ บอกถึงความสอดคล้อง ระหว่างกลไกการ ป้องกันตนเอง และ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ สัมพันธ์กัน	◆ กิจกรรม “เสริมสร้าง ด้วยจิตวิทยา” เป็นกิจกรรม การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการรับรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ การอภิปราย	การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนที่มี สมรรถภาพทางการแนะแนว จะต้องมีความ รู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา การเข้าใจ พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน เพื่อ ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตาม กรณี	- แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 8 “มีความรู้ คู่คน” - แผนกิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างจิตวิทยา” 1. ใบความรู้ที่ 1 “มารู้จักกลไก การป้องกันตนเอง” 2. ใบงานที่ 1 “กลไกการป้องกัน ตนเอง”
	1) นำความรู้มา ประยุกต์และ บูรณาการในการ ปฏิบัติหน้าที่ครู ที่ปรึกษา 2) กล้าเผชิญ ปัญหาทุก รูปแบบ	กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนา นักเรียน”	1) เพื่อให้ครูที่ปรึกษานำ ความรู้พื้นฐานด้าน จิตวิทยาและหลักการ แนะแนวเบื้องต้นมา ประยุกต์และบูรณาการ ในการเรียนการสอน และช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม	◆ กิจกรรม “เร่งพัฒนา นักเรียน” เป็นกิจกรรมการ เรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการรับรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ การอภิปราย ◆ การฝึกปฏิบัติ	การเสริมสร้างสมรรถนะในการเป็นครู ที่ปรึกษาให้สามารถค้นพบรู้จักยอมรับ และเข้าใจนักเรียนโดยคำนึงถึงพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำ ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ และยังสามารถนำความรู้พื้นฐาน จิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายมาประยุกต์ และบูรณาการในการเรียนการสอนเพื่อ ช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม ตามกรณี	- แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนา นักเรียน” 1. ใบความรู้ที่ 1 “การนำ หลักการแนะแนวไปใช้ ในการดูแลนักเรียน” 2. ใบงานที่ 1 “ใช้หลักการ แนะแนวในการดูแล นักเรียนหรือยัง”

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
	1) รู้เข้าใจการปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพ 2) มีเมตตาความจริงใจ และมีอุเบกขา	กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ ทำความเข้าใจบริการการให้การปรึกษาและปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพ เน้นแนวได้อย่างเหมาะสม 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมระบุนความสำคัญของบริการให้การปรึกษา และการมีจรรยาวิชาชีพ เน้นแนวได้	◆ กิจกรรม “พากเพียรตามจรรยา” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ กรณีศึกษา ◆ การอภิปราย	ครูที่ปรึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว นอกจากการมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนวแล้วจะต้อง มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการการปรึกษาและจรรยาวิชาชีพแนะแนวอันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานช่วยเหลือและให้การปรึกษากับนักเรียนได้ถูกแนวทางอย่างเหมาะสมตามกรณี	- แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา” 1. ใบความรู้ที่ 1 บริการให้การปรึกษา 2. ใบความรู้ที่ 2 ขั้นตอนการปรึกษา 3. ใบความรู้ที่ 3 ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา 4. ใบงานที่ 1 บริการให้การปรึกษา ขั้นตอนการให้การปรึกษาและทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา 5. ใบงานที่ 2 “คุณครูขวัญตา” 6. ใบงานที่ 3 จรรยาวิชาชีพแนะแนว
5. ทักษะในการให้การปรึกษา	มีความรู้และเข้าใจในการให้การปรึกษา	องค์ประกอบที่ ๔ “มีทักษะการให้การปรึกษา” กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ สำนวนตนเอง และเตรียมความพร้อมในการให้การปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง	◆ กิจกรรม “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ กรณีศึกษา ◆ การอภิปราย	การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนวจะต้องมีความพร้อม ที่จะพัฒนาตนเองในการให้การปรึกษาเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามกรณี	- แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี” - แผนกิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี” 1. ใบงานที่ 1 “เมื่อดอกไม้บาน” 2. ใบความรู้ที่ 1 “บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของผู้ให้การปรึกษา” 3. ใบงานที่ 2 “แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การปรึกษา” 4. แนวการตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การปรึกษา

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
	1) บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการให้การปรึกษา	กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถระบุทักษะที่สำคัญของการให้การปรึกษาได้ 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกฝนตนเองจนมีความชำนาญในทักษะที่สำคัญได้อย่างเหมาะสม	♦ กิจกรรม “มีทักษะความชำนาญ” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ	การเสริมสร้างทักษะในการให้การปรึกษาเบื้องต้นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการช่วยเหลือและให้การปรึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกแนวทางอย่างเหมาะสมตามควรแก่กรณี	- แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ” - แผนกิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ” 1. ใบความรู้ที่ 1 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา” 2. ใบงานที่ 1 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา”
	ทักษะในการให้การปรึกษาที่จำเป็นเบื้องต้น	กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกฝนวิธีการให้การปรึกษา และเสริมสร้างประสบการณ์ในการให้การปรึกษาเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถสรุปแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาได้ถูกต้อง	♦ กิจกรรม “ฝึกประสบการณ์เพิ่มเติม” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ♦ การอภิปราย	การให้การปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้ให้การปรึกษาคควมีความรู้และทักษะที่สำคัญในการปรึกษา ทั้งยังควรมีการเสริมสร้างทักษะในการให้การปรึกษาเบื้องต้นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้สามารถช่วยเหลือและให้การปรึกษาแก่นักเรียนได้ถูกแนวทางตามความเหมาะสมตามควรแก่กรณี	- แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่ 13 “ฝึกประสบการณ์เพิ่มเติม” - แผนกิจกรรมที่ 13 “ฝึกประสบการณ์เพิ่มเติม” 1. ใบงานที่ 1 มาพินิจทานกันใหม่ “เรื่อง นกกากับเหยือกน้ำ” 2. ใบความรู้ที่ 1 “การพัฒนาทักษะการให้การปรึกษา” 3. ใบความรู้ที่ 2 “การพัฒนาทักษะสัมพันธ์ภาพของการให้การปรึกษา”

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ	แนวคิด	สื่อ/อุปกรณ์
6. บัณฑิตมีทักษะ “เนาะเนว นั้นไชร์ ยังยืน”	1) การประเมินผล ตนเองหลังฝึกฝน 2) ความคิดเห็นของ ผู้เข้ารับการอบรม	กิจกรรมที่ 14 บัณฑิตมีทักษะ “เนาะเนว นั้น ไชร์ ยังยืน”	1) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติทางบวก ต่องานเนาะเนวและ สามารถนำความรู้หลักการ เนาะเนว รวมทั้งความรู้ ด้านจิตวิทยายัยเด็กตอน ปลาย มาเป็นแนวทางใน การให้ความช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัด กิจกรรมเนาะเนวตาม ขั้นตอนต่าง ๆ ในโครงการ พัฒนางานเนาะเนวเชิงรุก โรงเรียนพิษณุพิทยาสรรพ์ ปีการศึกษา 2552-2553	◆ กิจกรรม บัณฑิตมีทักษะ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ (ERGA) 4 ขั้นตอน คือ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สะท้อนกลับการเรียนรู้ - สรุปสาระสู่ชีวิต - คิดและนำไปปฏิบัติ ◆ การอภิปราย	การมีเจตคติทางบวกต่องาน เนาะเนว และการนำความรู้ หลักการเนาะเนวเบื้องต้น ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยายัย เด็กตอนปลาย รวมทั้งการนำ ทักษะในการให้การปรึกษา เบื้องต้น มาประยุกต์และ บูรณาการในการปฏิบัติหน้าที่ ของครูที่ปรึกษามาเป็นแนวทาง ในการช่วยเหลือและให้การ ปรึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกแนวทาง อย่างเหมาะสมตามกรณี	1. ใบความรู้ที่ 1 “เจตคติทางบวก ต่องานเนาะเนว” 2. ใบงานที่ 1 “เจตคติทางบวก ต่องานเนาะเนว” 3. ใบงานที่ 2 “โครงการพัฒนางาน เนาะเนวเชิงรุก” 4. แบบทดสอบการวัดสมรรถภาพ การเป็นครูที่ปรึกษาหลังการฝึก อบรม 5. แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ ชุดการฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
สำหรับครู ที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา
จังหวัดนนทบุรี

จัดทำโดย นางชุลีกร พู่ฟูง

2. ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา มีส่วนประกอบดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม,

2.2 ข้อปฏิบัติในการใช้ชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ระดับชั้น
ประถมศึกษา ปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา เป็นชุด การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับครู โรงเรียน
พิชญศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”,
องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”, องค์ประกอบ ที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”,
องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การปรึกษา” ประกอบด้วยกิจกรรมที่ 1-14 โดยมีรายละเอียด
ตามหัวข้อดังนี้

2.3.1 แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	(2) แนวคิด
(3) สื่อประกอบกิจกรรม	(4) แนวปฏิบัติ

2.3.2 แผนกิจกรรมประกอบด้วย

(1) ประเภทของกิจกรรม	(2) ระดับ / วัยของผู้รับบริการ
(3) ขนาดของกลุ่ม	(4) ระยะเวลาดำเนินการ
(5) วัตถุประสงค์	(6) แนวคิด
(7) สื่อประกอบกิจกรรม	(8) การเตรียมตัวล่วงหน้า
(9) การดำเนินกิจกรรม	(10) การประเมินผล

2.3.3 ใบงานของแต่ละกิจกรรม

2.3.4 ใบความรู้ของแต่ละกิจกรรม

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

การแนะแนวมีดีไหมระบุว่า “ครูทุกคนต้องมีความรู้และสามารถปฏิบัติงานแนะแนว
รวมทั้งให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้” และตามมาตรฐานการแนะแนว พ.ศ. 2546 ของกระทรวง
ศึกษาธิการได้ระบุว่า “ครูรู้จัก และเข้าใจผู้เรียน ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาและนำความรู้ด้าน
จิตวิทยาแนะแนวไปบูรณาการในการเรียนการสอน” ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นฝ่ายบริหารโรงเรียน
พิชญศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงมีนโยบายสนับสนุนการให้ความรู้และทักษะ
เบื้องต้นทางด้านการแนะแนวแก่ครูทุกคนด้วยชุดฝึกอบรมฯ นี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีเจตคติทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว
2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนว
3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
4. เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีทักษะและประสบการณ์ด้านการให้การปรึกษาเบื้องต้น

ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครู
ที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษาเป็นชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมี
องค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้รับการอบรมมีพื้นฐาน
ด้านการแนะแนว โดยมีกิจกรรมรวม 4 กิจกรรม ที่นำเสนอเนื้อหาความรู้สำหรับ ครูที่ปรึกษา
ด้วยการแนะแนวเบื้องต้น เพื่อเสริมสร้างการมีเจตคติทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องาน
แนะแนว มีกิจกรรมดังนี้

ปฐมนิเทศ	กิจกรรมที่ 1 “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”
	กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน”
	กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”
	กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะแนว”

องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรมที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์(ERGA) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา ให้มีความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการแนะแนวสู่การปฏิบัติงาน ในการเรียนการสอน มีทักษะในการให้บริการแนะแนว รวมทั้งมีความรู้ด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”

กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”

กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”

องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์(ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติที่เหมาะสม และเสริมสร้างแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”

กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”

องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การปรึกษา” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 4 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์(ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติในการเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีทักษะ ความชำนาญในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”

กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”

กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”

ปัจฉิมนิเทศ กิจกรรมที่ 14 “แนะแนวนั้นไฉน ยิ่งยืน”

สำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ จะดำเนินการฝึกอบรมเป็นเวลา 2 วัน วันละ 7 ชั่วโมง

การปฏิบัติตนเพื่อใช้ชุดฝึกอบรมนี้ให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ ผู้เข้ารับการอบรม จะต้องร่วมกิจกรรมในชุดฝึกอบรมทั้ง 4 องค์ประกอบ ตามลำดับโดย

1. ประเมินสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ก่อนการฝึกอบรม เพื่อทราบพื้นฐานทางเจตคติและความรู้ความสามารถของตน
2. ศึกษากิจกรรมและปฏิบัติงานตามคำแนะนำในแต่ละกิจกรรม
3. ศึกษาหาประสบการณ์เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ประกอบ
4. นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปทดลองปฏิบัติงานจริง
5. ประเมินสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการฝึกอบรมเพื่อทราบผลการพัฒนาความเปลี่ยนแปลงของตนเอง

ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

องค์ประกอบ

1. การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว
2. การมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางการแนะแนว
3. การมีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
4. การมีทักษะและประสบการณ์ด้านการให้การปรึกษาเบื้องต้น

โครงสร้างชุดฝึกอบรม

องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”	
องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”	
องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”	
องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การปรึกษา”	
ปฐมนิเทศ	กิจกรรมที่ 1 “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”
องค์ประกอบที่ 1 (มีเจตคติที่ดี)	กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน”
	กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”
	กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะแนว”
	กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”
องค์ประกอบที่ 2 (มีความรู้ด้านการแนะแนว)	กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”
	กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”
	กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างจิตวิทยา”
องค์ประกอบที่ 3 (มีความรู้ด้านจิตวิทยา)	กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”
	กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”
	กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”
องค์ประกอบที่ 4 (มีทักษะการให้การปรึกษา)	กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”
	กิจกรรมที่ 13 “ฝึกประสบการณ์เพิ่มเติม”
	กิจกรรมที่ 14 “แนะแนวนั้นใช่ ชัยยืน”
ปัจฉินิเทศ	

ชุดฝึกอบรม องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”

เชิญเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูน
ความรู้ความเข้าใจในงานแนะแนว

โปรดศึกษาและปฏิบัติตามใบงานที่กำหนดไว้

ก่อนการศึกษากิจกรรมที่ 1, 2, 3, และ 4 ของชุดฝึกอบรม
องค์ประกอบที่ 1 ขอให้ท่านทำ

“แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ก่อนการฝึกอบรม”

เพื่อทราบพื้นฐานทางเจตคติและความรู้ความสามารถของท่าน
ดังต่อไปนี้

- ❶ แบบวัดเจตคติทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและ
ต่องานแนะแนว
- ❷ แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว
- ❸ แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย

มาทำแบบวัดสมรรถภาพการ
เป็นครูที่ปรึกษาก่อนการ
ฝึกอบรมกันก่อนนะคะ

ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”

♦องค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้รับการอบรม ได้มีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษาที่เข้ารับการอบรมและผู้วิจัย โดยมีกิจกรรมรวม 4 กิจกรรม ที่นำเสนอเนื้อหาความรู้สำหรับครูที่ปรึกษาด้วยแนวคิดที่สำคัญต่อการแนะแนว เบื้องต้น เพื่อเสริมสร้างการมีเจตคติทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว กิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”

กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าในตน”

กิจกรรมที่ 3 “รู้คุณค่าคน”

กิจกรรมที่ 4 “รู้คุณค่างานแนะแนว”

การอบรมเชิงปฏิบัติการในองค์ประกอบที่ 1 นี้ใช้เวลาดำเนินการรวม 4 ชั่วโมง 30 นาที

☆☆☆ ข้อปฏิบัติ ☆☆☆

1. ทำ “แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนฝึกอบรม” เพื่อทราบพื้นฐานทางเจตคติและความรู้ความสามารถของตนเอง
2. ศึกษา “ใบความรู้” และปฏิบัติตามใบงานในแต่ละกิจกรรม
3. นำความรู้และปัญหาที่เกิดขึ้นมาร่วม “กิจกรรมการฝึกอบรมในองค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่ 3 และองค์ประกอบที่ 4” ต่อไป

แผนการเรียนรู้

ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและผู้เข้ารับการอบรม
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายจุดประสงค์และวิธีการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้
3. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวได้

แนวคิด

การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมจะช่วยสร้างความรู้สึกรักใคร่ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถร่วมงานกันได้อย่างราบรื่น และการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมจะช่วยให้สามารถปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเป็นครูที่ปรึกษาที่สามารถปฏิบัติงานแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อประกอบกิจกรรม

1. กระดาษเปล่า
2. กระดาษช่องหน้าต่างสี่เหลี่ยม
3. ชองจดหมาย
4. ปากกา
5. ใบความรู้ที่ 1 “หน้าต่างเปิดใจของโจฮารี”
6. ใบงานที่ 1 “หน้าต่างเปิดใจ”
7. ใบงานที่ 2 “คุณเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่”
8. แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูแนะแนวของครูที่ปรึกษา ก่อนฝึกอบรม
9. ตารางฝึกอบรม

การเตรียมตัวล่วงหน้า

1. ผู้วิจัย ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมนั่งเป็นวงกลมวงเดียว ผู้ให้บริการแจกกระดาษเปล่าเพื่อกรอกข้อความ คนละ 12 แผ่น ของจดหมาย 1 ซอง และกระดาษช่องหน้าต่างสี่เหลี่ยม 1 แผ่น
- 1.2 ผู้วิจัยชี้แจงกติกาและวิธีการร่วมกิจกรรม “หน้าต่างเปิดใจ”
- 1.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนเขียนชื่อ-นามสกุล ของตนเองที่หน้าของจดหมาย
- 1.4 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนเขียนความดีของตนเอง 3 ข้อ ลงในกระดาษ 1 แผ่น แยกเก็บไว้เอง
- 1.5 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมทุกคนเขียนชื่อเพื่อนครูแยกลงในกระดาษเป็นรายคน รวม 11 แผ่น แล้วเขียนความดีของเพื่อนครูแต่ละคน คนละ 2 ข้อให้ครบทั้ง 11 คน
- 1.6 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมส่งซองเปล่าที่เขียนชื่อตนเองไปให้เพื่อนครูที่นั่งข้างขวามือ
- 1.7 เมื่อได้รับซองที่เป็นชื่อของเพื่อนครูคนใด ให้ใส่กระดาษที่เขียนความดีของเพื่อนครูคนนั้นลงในซอง แล้วส่งต่อไปทางขวามือ
- 1.8 ทำเช่นนี้จนกระดาษที่เขียนความดีของเพื่อนครูได้ใส่ซองหมดครบตามรายชื่อทุกซอง

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 เมื่อสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้รับซองที่เป็นชื่อของตนเองคืนมา ให้ทุกคนนำกระดาษในซอง 11 แผ่น ที่เพื่อนครูทุกคนเขียนถึงความดีของตน คนละ 2 ข้อ มาเรียงลำดับดู แล้วเปรียบเทียบความดี ที่ตนเองรู้และคนอื่นรู้เขียนลงในกระดาษช่องหน้าต่างสี่เหลี่ยมที่ได้รับแจกซองที่ 1
- 2.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนระบุสิ่งที่ตนเองรู้แต่คนอื่นไม่รู้เขียนลงในกระดาษสี่เหลี่ยมซองที่ 3
- 2.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแยกกลุ่มย่อย กลุ่มละ 3 คน ร่วมกันระบุสิ่งที่คนอื่นรู้แต่ตนเองไม่รู้ มา 1 อย่าง เขียนลงในกระดาษช่องหน้าต่างสี่เหลี่ยมซองที่ 2
- 2.4 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมกลับมานั่งที่เดิม ผู้ให้บริการแจกใบงานที่ 1 “หน้าต่างเปิดใจ” และให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมทุกท่านคิด พิจารณาตนเองว่าความดีที่ตนเองรู้และคนอื่นรู้นั้น เป็นจริงหรือไม่ เพียงไร
- 2.5 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองในขณะที่

- (1) เขียนความดีของตนเองทั้ง 3 ข้อ ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 1
 - (2) เขียนความดีของเพื่อนครู รวม 2 ข้อ ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 2
 - (3) เมื่อได้รับซองที่เป็นชื่อของตนเอง อ่านข้อความที่เพื่อนครูเขียนความดีของเราทั้ง 2 ข้อ ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 3
- 2.6 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมคิดและพิจารณาว่า การรู้ความดีและจุดบอดของตนเองมีประโยชน์อย่างไร แล้วเขียนลงในใบงานที่ 1 ข้อ 4 และข้อ 5

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 “หน้าต่างเปิดใจของโจฮารี” ให้สมาชิกผู้รับการอบรมอ่าน
- 3.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้รับการอบรมอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกันว่า

- (1) การที่เราได้รู้ความดีและจุดบอดของตนเองนั้น มีคุณค่าต่อตนเองหรือไม่ อย่างไร
- (2) การที่เราได้รู้ความดีและจุดบอดของผู้อื่น มีประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคลหรือไม่ อย่างไร
- เขียนลงในใบงานที่ 1 ข้อ 6

ขั้นที่ 4 กิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ให้สมาชิกผู้รับการอบรมอ่านคำกลอน

ความสัมพันธ์สร้างได้ไม่ยากนัก	ถ้ารู้จักการให้ย่อมได้ผล
ให้ความรักให้ภัยให้เกียรติคน	ไม่ยกตนข่มใครมันไม่ดี
จะพูดจาง่าฟังทั้งอ่อนหวาน	ไม่ระรานผู้ใดให้หมองศรี
รู้คุณค่าแทนคุณค่าในทันที	ไม่ย่ำยีเหยียดหยามประณามคน
เริ่มจากเราจริงใจให้เขาก่อน	ผลสะท้อนจะมีทวีผล
ยังตัวเราเอาใจเขาใส่ใจตน	จะเกิดผลพบมิตรสนิทใจ

- 4.2 ให้สมาชิกผู้รับการอบรมร่วมกันอภิปรายว่า หากสามารถปฏิบัติตนได้ตามคำกลอนนี้ จะได้ผลอย่างไร โดยให้สมาชิกผู้รับการอบรมร่วมกันตอบคำถามดังต่อไปนี้ แล้วเขียนบันทึกไว้ ในใบงานที่ 2

- (1) คุณคิดว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะช่วยให้มีสุขภาพจิตดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- (2) คุณคิดว่าการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานและแนวของสมาชิกผู้รับการอบรม เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

- 4.3 ผู้วิจัยชี้แจง อธิบายจุดประสงค์และวิธีปฏิบัติตนในการเข้าร่วมการฝึกอบรมตามลำดับพร้อมตารางเวลาการฝึกอบรมรายกิจกรรม
- 4.4 ให้สมาชิกผู้รับการอบรมทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูแนะแนวของสมาชิกผู้รับการอบรม

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือและการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมกิจกรรม			
2	เข้าใจแนวทางการเข้าร่วมกิจกรรม			
3	เข้าใจจุดประสงค์ของการอบรม			

ผู้ประเมิน.....

ใบงานที่ 1

“หน้าต่างเปิดใจ”

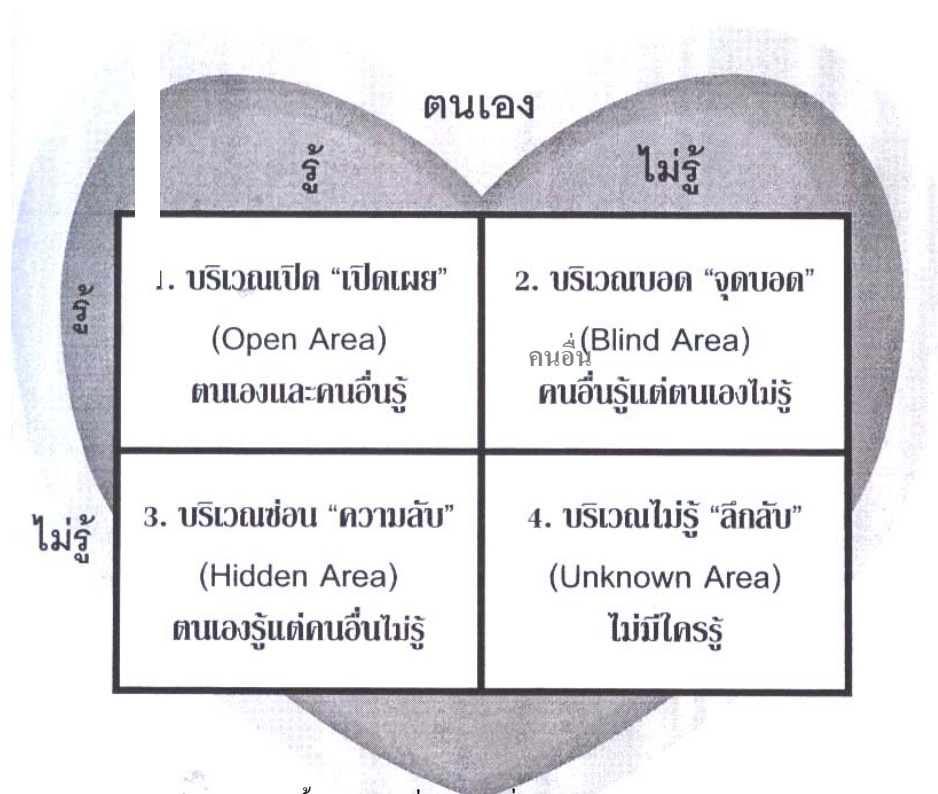
ให้ทุกท่าน “พิจารณาตนเอง” ตามประเด็นที่สำคัญต่อไปนี้

1. เวลาเขียนความคิดของตนเอง รู้สึกอย่างไร
.....
.....
2. เวลาเขียนความคิดของเพื่อนๆ รู้สึกอย่างไร
.....
.....
3. เมื่อได้รับชม และอ่านข้อความที่เพื่อนๆ เขียนความคิดของเรา รู้สึกอย่างไร
.....
.....
4. การรู้ความคิดของตน มีประโยชน์อย่างไร
.....
.....
5. การรู้จุดบอดของตน มีประโยชน์อย่างไร
.....
.....
6. การรู้ความคิดและจุดบอดของผู้อื่น (เพื่อนๆ หรือนักเรียน) มีประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคลหรือไม่ อย่างไร
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ 1

“หน้าต่างเปิดใจ ของโจฮารี”

หน้าต่างเปิดใจของ โจฮารี” (Johari’s Window) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการรู้จัก ยอมรับและพัฒนาตนเอง ที่คิดขึ้นโดย Joseph Luft และ Harry Ingham (1955) ในรูปแบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ 2 มิติคือ มิติตนเองจะอยู่ในแนวแกนนอน และมิติผู้อื่นจะอยู่ในแนวแกนตั้ง โดยใช้ระดับการรู้และการไม่รู้ ลงในแต่ละช่องหน้าต่างสี่เหลี่ยม มีลักษณะดังนี้

หน้าต่างเปิดใจนี้ แสดงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในตัวคนเราทุกคน ในรูปแบบการรับรู้ตนเอง โดยตัวเอง และการรับรู้โดยผู้อื่น แบ่งออกเป็น 4 บริเวณด้วยกันคือ

หน้าต่างบานแรก คือบริเวณเปิด หรือเปิดเผย (Open Area) เป็นบริเวณที่แสดงถึงบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลทั้งที่ตนเองรู้และคนอื่นก็รู้ด้วย เช่น การแต่งกาย สวมแว่นตา ลักษณะรูปร่าง ตัวเล็ก สูง เรียวแก่ง พุคเร็ว กินจุ เป็นต้น

ข้อคิด ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นในระดับเปิดเผย โดยตนเองและผู้อื่น รู้จักและเข้าใจพฤติกรรม จะเป็นพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อกันอย่างเข้าใจ เป็นการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การเปิดเผยตนเองต่อผู้อื่นและการรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

หน้าต่างบานที่สอง คือบริเวณบอดหรือจุดบอด (Blind Area) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกโดยไม่รู้ตัว แต่ผู้อื่นสังเกตเห็นและรู้ได้ เช่น การพูดพร้อมกันชักช้า ความลำเอียง การเอาแต่ใจตนเอง ความเห็นแก่ตัว ความไม่จริงใจ การปกป้องตัวตนเอง เป็นต้น จุดบอดนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) จุดบอดชั่วคราว เป็นข้อบกพร่องทางรูปสมบัติ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว
- 2) จุดบอดถาวร เป็นคุณสมบัติหรือความเคยชินในการประพฤติปฏิบัติ

ข้อคิด ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นในระดับไม่รู้สำนึก หมายถึงตนเองไม่รู้จักตนเองอย่างแท้จริง ตนเองไม่สามารถรับรู้ตนเองได้ แต่ผู้อื่นสามารถรับรู้ ทำให้บุคคลต้องหันมาพิจารณาตนเองว่า ทำไมผู้อื่น จึงรังเกียจ ไม่อยากพบกับเรา เราเองมีจุดบอดอะไรหรือเปล่า ถ้าเราไม่พิจารณาตนเองจะทำให้การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเกิดขึ้นได้ยาก

หน้าต่างบานที่สาม คือบริเวณซ่อนหรือความลับ (Hidden Area) หรือบริเวณชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลรู้ว่า ตนเองเป็นอย่างไร แต่ปกปิดไม่ให้คนอื่นรู้ เช่น ปมด้อย ความพยายาม ความขี้ ความน้อยโง่งหรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อคนอื่น

ข้อคิด ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นในระดับของการปิดบัง เป็นส่วนที่ตนเองรู้ แต่ผู้อื่นไม่รู้ ความสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่า เราเป็นคนไม่เปิดเผย ไม่จริงใจ มีการปิดบัง ปิดเบือนอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่มีใครอยากร่วมงานด้วย หรืออยู่ใกล้แล้วไม่สบายใจ เป็นต้น

หน้าต่างบานที่สี่ คือบริเวณไม่รู้หรือลึกลับ (Unknown Area) เป็นความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่กระทำลงไปโดยที่ตนเองและคนอื่นไม่รู้ โดยลักษณะนี้มักจะเก็บกดไว้ภายใต้จิตไร้สำนึก (Unconscious Mind)

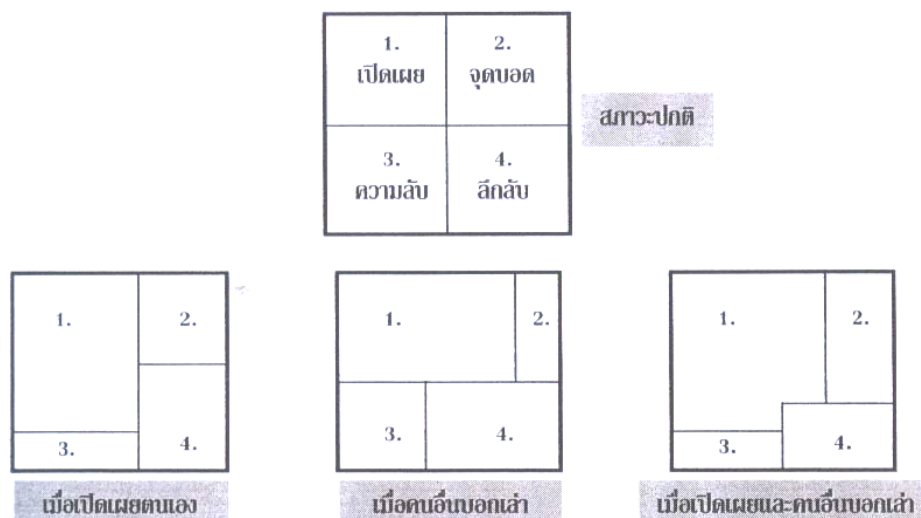
ข้อคิด ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นในระดับที่ตนเองก็ไม่เข้าใจตนเอง และผู้อื่นก็ไม่เข้าใจตนเอง เป็นระดับของการมีปัญหาทางจิต ต้องได้รับการช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ในการดึงความสัมพันธ์ระดับใต้สำนึกขึ้นมาสู่ระดับเปิดเผยให้มากขึ้น เพื่อให้บุคคลรู้จักตนเองและช่วยเหลือตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มากขึ้น

การที่บุคคลจะรู้จักยอมรับตนเองและผู้อื่นได้นั้น บุคคลจะต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นหรือคำวิพากษ์วิจารณ์ ถึงจุดบกพร่องที่ตนมีอยู่จากผู้อื่นให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้เข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และนำไปสู่การเข้าใจ และยอมรับพฤติกรรมของผู้อื่น

โดยปกติแล้ว บริเวณทั้ง 4 จะมีปริมาณหรือลักษณะต่าง ๆ ไม่เท่ากัน บุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นจะต้องมีบริเวณเปิดมากกว่าบริเวณอื่น และบริเวณต่าง ๆ เหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น

1. เมื่อมีการเปิดเผยตนเอง บริเวณเปิดเผยจะเพิ่มมากขึ้น บริเวณความลับจะลดลง
2. เมื่อได้รับการบอกเล่าจากคนอื่น บริเวณจุดบอดจะลดลง บริเวณเปิดเผยจะเพิ่มขึ้น

3. เมื่อเปิดเผยตนเอง และได้รับการบอกเล่าจากคนอื่น บริเวณเปิดเผยจะมากขึ้นมาก บริเวณจุดบอด และความลับจะลดลง

สำหรับคนที่มีสุขภาพจิตดี หน้าต่างบานแรก “บริเวณเปิดเผย” จะเปิดกว้างออก สิ่งที่เคยปกปิดไว้ถ้าบุคคลกล้ายอมรับตนเอง กล้าเผชิญความจริง กล้าเปิดเผย ก็จะไม่รู้สึกเป็นปมด้อยอีกต่อไป แต่หากบุคคลยังถูกเหยียดหยามตนเอง ไม่กล้ายอมรับความจริง คนอื่นก็ไม่มีทางที่จะเห็นว่าเรา “ดี” กว่าตัวเราที่เห็นตัวเองเป็นแน่ อนึ่ง การที่บริเวณเปิดเผยจะกว้างขึ้นเพียงใดนั้น จำเป็นต้องลดบริเวณอื่นให้น้อยลงไป โดยบุคคลจะต้องเริ่มพัฒนาตนเอง เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน ให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปความจาก

1. นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2533) “กิจกรรมและเครื่องมือสำรวจความเข้าใจตนเอง” เอกสารการสอนชุดวิชา กิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 13 หน้า 607-611 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
2. รชมน สุขหุม (2533) “การพัฒนาอ้อมโนทัศน์ ของข้าราชการครูระดับบริหาร โดยกระบวนการ Sensitivity Training” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หน้า 56-57, 170-171
3. รัชจวน คำศิริพิทักษ์ (2546) “บุคลิกภาพของนักแนะแนว” ในประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การแนะแนวหน่วยที่ 4 หน้า 222-223 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วิธีการเปิดเผยหัวใจซึ่งกันและกัน โดยการเป็น “กระจก” ส่องให้กันและกันที่ภาษาอังกฤษ
ใช้คำว่า ให้ “Feedback” ซึ่งกันและกัน การให้ “Feedback” ซึ่งกันและกันนั้น จำเป็นต้องมีศิลปะในการให้และ
ต้องมีการฝึกฝน มิฉะนั้นผู้รับอาจจะไม่ยอมรับหรือเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจและเกิดความโกรธเคืองได้

ศิลปะในการให้ “Feedback” ซึ่งกันและกัน

1. ควรวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ ดีเพื่อก่อ มีเจตนาที่ดีในการวิพากษ์วิจารณ์
2. ใช้คำพูดที่สุภาพ ใช้กิริยาที่นุ่มนวล
3. ใช้คำพูดที่บอกถึงข้อเท็จจริง แต่ไม่พยายามใช้คำพูดที่เป็นการประเมินว่าดี หรือ เลว
4. ใช้คำพูดในทางบวก มากกว่า ลบ
5. พยายามวิจารณ์โดยไม่ทำให้เขาเสียหน้า เพราะการเสียหน้าอาจถูกต่อต้าน
6. พยายามวิจารณ์ในสิ่งที่เขาจะสามารถปรับปรุงตัวได้ การติในข้อบกพร่องทางร่างกายที่เกิน
ความสามารถจะปรับปรุงตัวได้นั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์
7. ควรทำใจไว้ให้กว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะต้องคิดว่าไม่มีใครที่จะสมบูรณ์แบบ 100
% แต่เราพยายามจะรู้ข้อบกพร่องของเราเองในส่วนที่เราได้รู้ จะปรับปรุงแก้ไขตัวเองให้มี
บุคลิกภาพที่สมบูรณ์แบบ อยู่ร่วมกับคนอื่น ทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ อย่างได้ผลดี และมีความสุขต่อไป

คัดลอกและปรับปรุงจาก มานพ สวามีชัย(2536) “จิตวิทยาทั่วไป” บริษัทพัฒนาวิชาการ(2525) จำกัด
กรุงเทพมหานคร หน้า 184

เมตตา	กรุณา	ปรารถนาดี
จิต...วิถี	ยอมรับเขา	ต่างเราได้
คนเรา	มีคุณค่า	ถ้าดูไป
ตัวคนไฉริ	อย่าขี้เกียจ	คำหัวคน
รู้จักพูด	รู้จักฟัง	ทั้งสองอย่าง
ให้นำทาง	สู่สัมพันธ	อันเป็นผล
รู้ช่วยเหลือ	เกื้อกูลไว้	ไม่อับจน
เกิดเป็นคน	สัมพันธดี	ไม่มีพัง
		ดร.เสรี วงศ์มณฑา

ใบงานที่ 2

“คุณเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่....?”

ความสัมพันธ์สร้างได้ไม่ยากนัก	ถ้ารู้จักการให้ย่อมได้ผล
ให้ความรัก ให้อกษ์ ให้เกียรติคน	ไม่ยกตน ข่มใคร มันไม่ดี
จะพูดจ่าน่าฟัง ทั้งออกหวาน	ไม่ระรานผู้ใดให้หมองศรี
รู้คุณค่า แทนคุณค่า ในทันที	ไม่ขำยี้ เหยียดหยาม ประณามคน
เริ่มจากเราจริงใจให้เขาก่อน	ผลสะท้อนจะมีทวีผล
ยังตัวเราเอาใจเขาใส่ใจตน	จะเกิดผล พบมิตร สนิทใจ

- (1) คุณคิดว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะช่วยให้มีสุขภาพจิตดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

.....

.....

คุณคิดว่าการสร้างสัมพันธ์ภาพ มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานและแนวของครูที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ นักเรียน
ได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

แผนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”

กิจกรรมที่ 2 “รู้คุณค่าตน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถระบุคุณค่าของตนได้อย่างน้อย 3 ข้อ
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนได้

แนวคิด

การรู้คุณค่าในตนได้แก่การรู้ความสามารถ ความภาคภูมิใจเกี่ยวกับตนในทางบวก จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การรักตนเอง การรักผู้อื่นและเห็นคุณค่าผู้อื่น รวมทั้งยังสร้างพลังใจให้แก่ตนเองได้

สื่อประกอบกิจกรรม

1. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตน
2. กระดาษรูปโล่ คนละ 1 แผ่น
3. แผนกิจกรรมที่ 2
4. ใบความรู้ที่ 1 “การเห็นคุณค่าในตนเอง”
5. ใบความรู้ที่ 2 “การเห็นคุณค่าในตนเอง”
6. ใบความรู้ที่ 3 “การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้คงอยู่ตลอดไป”
7. ใบงานที่ 1 แบบวัด “การเห็นคุณค่าในตนเอง”
8. ใบงานที่ 2 การเสริมสร้าง “การเห็นคุณค่าในตนเอง”

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ให้สมาชิกนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม แล้วผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 “แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง” โดยใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที เพื่อประเมินตนเองเสร็จแล้วผู้วิจัยเฉลยและแปลความหมาย
- 1.2 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับผลการวัดการเห็นคุณค่าในตน โดยอาจใช้คำถามเช่นการเห็นคุณค่าในตนเอง มีผลต่อการพัฒนาตนเองอย่างไร เพราะเหตุใด
- 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษรูปโล่ให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น แล้วให้สมาชิกขีดเส้นแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังรูป

- 1.4 ให้สมาชิกระบุสิ่งที่ตนประสบความสำเร็จ/ภาคภูมิใจ คนละ 4 ประการ ในรูป
- 1.5 แบ่งสมาชิกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 4 คน แล้วให้แต่ละคนเล่าสิ่งที่ประสบความสำเร็จ/ภาคภูมิใจ พร้อมทั้งอธิบายผลที่ได้รับจากความสำเร็จนั้น ๆ อย่างสั้น ๆ

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

2.1 ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่สำคัญ เช่น

- 1) เมื่อพูดให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับความสำเร็จ/ความภาคภูมิใจของตนแล้วรู้สึกอย่างไร
- 2) เมื่อฟังความสำเร็จของผู้อื่นแล้วได้ข้อคิดอะไรบ้าง
- 3) การพูด/ฟัง ความสำเร็จของตน/ผู้อื่นแล้ว ได้ประโยชน์อะไรบ้าง

2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกอ่านบทกลอน ดังนี้

แม้มิได้เป็นภูผาพนาสูร	ใช่อาดูร คำด้อย น้อยศักดิ์ศรี
แม้มิได้จำเริญเป็นวาริ	ก็ขอเป็นผู้ที่มีราคา
อันมนุษย์เกิดมาย่อมแตกต่าง ทั้งรูปร่างเผ่าพันธุ์การศึกษา	
ทั้งพื้นฐานอันแวดล้อมดั้งเดิมมา	แต่ไม่อาจกำหนดว่าค่าต่างกัน
ถึงคงอยู่เป็นใครในแหล่งหล้า	ไม่นำพาขอภูมิใจในตัวฉัน
รู้สร้างคุณ รู้สร้างสุข รู้แบ่งปัน	รู้จักสรรค์ เห็นคุณค่า สรรพทาน

2.3 สมาชิกได้ข้อคิดอะไรบ้าง จากการอ่านบทกลอนนี้

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต (แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง)

3.1 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 และ 2 “การเห็นคุณค่าในตนเอง”

3.2 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสาระในใบความรู้

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

4.1 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันในประเด็นที่สำคัญ เช่น

- 1) ท่านคิดว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก ผู้เข้ารับการอบรมหรือไม่ อย่างไร
- 2) ท่านจะมีวิธีการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนให้เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมควรส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนบ้างหรือไม่เพราะเหตุใด

4.2 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2

4.3 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ประสพการณ์ที่ได้รับของกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	สามารถระบุคุณค่าของตนได้			
2	มีวิธีการสำรวจคุณค่าของตนต่อไปได้			
3	มีวิธีการเสริมสร้างคุณค่าของตนได้			
4	เห็นความสำคัญของการเห็นคุณค่าของตนได้			

ผู้ประเมิน

ใบความรู้ที่ 1

“การเห็นคุณค่าในตนเอง”

การเห็นคุณค่าในตนเอง (self esteem) หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง มีความเคารพหรือยอมรับในตนเองว่ามีความสำคัญ มีความสามารถ และใช้ความสามารถที่มีอยู่กระทำการต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยได้รับการยอมรับจากบุคคล ในสังคม

องค์ประกอบของ “การเห็นคุณค่าในตนเอง”

1. **องค์ประกอบภายในบุคคล** หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคน ที่มีผลทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะรูปร่างหน้าตาที่น่านมอง ท่าทาง ความงาม และความแข็งแรง

1.2 ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ และการกระทำ หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจแก้ปัญหา การปรับตัวและการทำงานกับผู้อื่น การใฝ่รู้ใฝ่เรียน กระตือรือร้นในการหาความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเอง

1.3 ภาวะทางอารมณ์ หมายถึง การแสดงออกเมื่อมีอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งทางสีหน้า ท่าทาง หรือน้ำเสียง กิริยาที่แสดงออก การควบคุมอารมณ์ และความมั่นคงในอารมณ์

1.4 ความทะเยอทะยาน หมายถึง ความต้องการของบุคคลในด้านความสำเร็จจากผล การปฏิบัติงาน และความสามารถของตน

1.5 ค่านิยมส่วนตัว หมายถึง การกระทำที่เกิดจากความเชื่อ และการให้คุณค่าต่อสิ่งนั้น

2. **องค์ประกอบภายนอกบุคคล** หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบด้วย

2.1 สัมพันธภาพกับครอบครัวหรือพ่อแม่ หมายถึง การยอมรับของครอบครัวหรือพ่อแม่ การเอาใจใส่จากครอบครัว ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในบ้าน

2.2 โรงเรียนและการศึกษา หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียนในด้านการทำกิจกรรม การได้รับความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ความสัมพันธ์กับครู

2.3 สังคมในกลุ่มเพื่อน หมายถึง การได้รับการยอมรับจากเพื่อน ความทักทายกับเพื่อนในกลุ่ม

คัดจาก นุชบากร ตันทวารณ (2545) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขलगันคร จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน้า 45-46

ลักษณะของผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง

1. รู้สึกว่าตนเองมีศักดิ์ศรีและมีความสุขตามอัธยาศัย
2. ดำเนินชีวิตคุ้มค่ากับเวลาที่ผ่านมา
3. มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อคนรอบข้าง
4. ตระหนักถึงความสำเร็จในสิ่งที่ปฏิบัติ
5. รู้สึกว่าบุคคลรอบข้างมีความภาคภูมิใจต่อตัวท่าน

การสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของครูที่ปรึกษา

1. ค้นหาความถนัดหรือความสามารถพิเศษของตนเอง
2. กำหนดกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมอันอยู่ในวิสัยที่ควรกระทำได้
3. ตรวจสอบสิ่งที่ตนเองประทับใจในความช่วยเหลือนักเรียน/ลูกศิษย์ ที่ได้เคยกระทำ
4. ระบุถึงสิ่งที่อยากให้ผู้อื่นพูดถึงตนเอง
5. ระบุการกระทำในสิ่งที่ประ โยชน์ต่อผู้อื่น

แนวการตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ใบงานที่ 1

ข้อ 1, 3, 4, 5, 6 7, 11, 12 ตอบใช่ ได้ 1 ตอบไม่ใช่ ได้ 0

ข้อ 2, 8, 9, 10, 13, 14, 15 ตอบใช่ ได้ 0 ตอบไม่ใช่ ได้ 1

ก. การแปลความหมาย

ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 7 ลงมา มีการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างต่ำ

ใบงานที่ 1

แบบวัด “การเห็นคุณค่าในตนเอง”

ให้ท่านอ่านข้อความทีละข้อ แล้วพิจารณาว่า “ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงกับตัวท่าน” หรือไม่

ถ้าข้อความใดตรงกับสิ่งที่จริงกับตัวท่าน ให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ใช่”

ถ้าข้อความใดไม่ตรงกับสิ่งที่จริงกับตัวท่าน ให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ไม่ใช่”

เมื่อทำเสร็จแล้ว ดูวิธีการให้คะแนนในเฉลยคำตอบ ให้คะแนนตนเอง

รวมคะแนน ที่ได้ และแปลความหมาย

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	สิ่งต่าง ๆ มักจะไม่รบกวนฉัน		
2	ถ้าเป็นไปได้ ฉันอยากเปลี่ยนหลายสิ่งหลายอย่างในตัวฉัน		
3	ฉันเป็นคนสนุกสนานที่ใคร ๆ ก็อยากอยู่ใกล้		
4	ฉันเป็นที่นิยมชมชอบของเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน		
5	โดยปกติครอบครัวของฉันให้การยอมรับฉัน		
6	การดำเนินชีวิตของฉันคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป		
7	โดยปกติคนอื่น ๆ จะเห็นด้วยกับความคิดของฉัน		
8	ฉันมีความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ดีต่อตนเอง		
9	มีหลายครั้งที่ฉันอยากออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่น		
10	ฉันรู้สึกหงุดหงิดบ่อย ๆ เกี่ยวกับงาน		
11	ฉันพึงพอใจกับบุคลิกลักษณะประจำตัวของฉัน		
12	บุคคลรอบข้างเข้าใจตัวฉัน		
13	ฉันมีความรู้สึกถูกบีบคั้น และถูกกดดันเสมอ		
14	ฉันมักเกิดความคิดอยู่บ่อย ครั้งว่าอยากเป็นคนอื่น		
15	ฉันไม่เคยเป็นที่พึงของใครได้		
รวม			
รวมคะแนนที่ได้			

คัดจาก รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ (2547) “กลวิธีการพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียนด้วยชุดฝึกอบรม”
 ใน 25 ปี ศึกษาศาสตร์: ประมวลบทความทางการศึกษา หน้า 106 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ใบความรู้ที่ 3

“การเห็นคุณค่าในตนเอง”

การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้คงอยู่ตลอดไป

การตระหนักถึงความจริงที่ว่า คนทุกคนมีส่วนดีและจุดอ่อนในตนเองทั้งนั้น จะช่วยให้บุคคลยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น การสำรวจตนเองและมองตนเองอย่างตรงไปตรงมา จะเป็นวิธีที่ช่วยให้เราเห็นคุณค่าในตนเอง และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีค่ายิ่งขึ้นต่อไป เนื่องจากบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีเจตคติที่ดีต่อตนเองในภาพรวมและมีความพึงพอใจในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพคล่องแคล่ว ว่องไว ชอบพูดแสดงความคิดเห็น เป็นฝ่ายเปลี่ยนหรือพูดชักนำผู้อื่นมากกว่าเป็นผู้ตาม หรือเป็นผู้ฟังการอภิปรายของคนอื่น มีความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติและความคาดหวังที่ดี ยอมให้สังคมกำหนดการกระทำของตนเองน้อย ใช้ชีวิตอย่างยืดหยุ่น สามารถหาทางออกและมีวิธีการคิดที่เป็นตัวของตัวเอง ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย เชื่อมมั่นในการตัดสินใจของตนเอง มีความมั่นคงทางจิตใจ มีความวิตกกังวลต่ำ มีความกระตือรือร้นต่อสิ่งใหม่ ๆ และสิ่งที่ท้าทาย บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมากขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นผู้ตั้งเป้าหมายหรือความคาดหวังในชีวิตสูงขึ้นเท่านั้น

ในขณะที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะพัฒนาความด้อยของตนเอง ขาดความเชื่อมั่นและกายอมรับนับถือตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่คิดแปลกไปจากธรรมดา ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่า จะแสดงบทบาท ใฝ่ต่อวิพากษ์วิจารณ์ ปิดกั้นตนเอง พร้อมทั้งจะเชื่อว่าผู้อื่นกล่าวถึงตนเองในแง่ร้าย ขาดความมั่นใจ ที่จะปฏิเสธคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ ขาดพลังความสามารถที่จะทำสิ่งหนึ่ง สิ่งใดให้สำเร็จ มีความวิตกกังวลสูง มักมีลักษณะเก็บกด ขี้อาย และหลีกเลี่ยงปัญหา

ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการเห็นคุณค่าของผู้อื่น และการเห็นคุณค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่น และต่อหน้าที่การงานอีกด้วย

แม้มิได้เป็นภูผาพนาสูร

ใช้อำนาจ ค่าด้อย น้อยศักดิ์ศรี

แม้มิได้ล้ำเส้นเป็นวารี

ก็ขอเป็น ผู้ที่ มีราคา

อันมนุษย์เกิดมาย่อมแตกต่าง

ทั้งรูปร่าง เผ่าพันธุ์ การศึกษา

ทั้งพื้นฐานอันแวดล้อมดั้งเดิมมา

แต่ไม่อาจ กำหนดค่า ค่าต่างกัน

ถึงคงอยู่เป็นใครในแหล่งหล้า

ไม่นำพา ขอบุณิใจ ในตัวฉัน

รู้สร้างคุณ รู้สร้างสุข รู้แบ่งปัน

รู้จักสรรค์ เห็นคุณค่า ศรัทธาตน

โปรดปฏิบัติตามใบงานที่ 2

ใบงานที่ 2

การสร้างเสริม “การเห็นคุณค่าในตนเอง”

1. โปรดระบุความถนัดหรือความสามารถพิเศษของท่านอย่างน้อย 1 อย่าง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงชอบทำกิจกรรมนั้น

.....

2. โปรดระบุสิ่งที่ประทับใจเมื่อท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษามา 1 เหตุการณ์

.....

3. ท่านอยากให้ผู้อื่นมาพูดถึงตัวท่านอย่างไรบ้าง (โปรดระบุอย่างน้อย 2 ประการ)

.....

4. ท่านได้ทำสิ่งใดบ้างที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น (โปรดระบุอย่างน้อย 3 ประการ)

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่านักเรียนต้องการครูที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

6. ท่านคิดว่าจะส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองได้ด้วยวิธีใดบ้าง

.....

.....

กิจกรรมที่ 3 “รู้ คุณค่าคน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมระบุเจตคติทางบวกต่อผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมขยายความสำคัญของการรู้คุณค่าผู้อื่นได้

แนวคิด

การมีเจตคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพกับทุกคน และมีความสำคัญต่อการเข้าใจซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันและช่วยเหลือกัน

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบงาน “ชื่นใจ”
2. ใบความรู้ “มองแต่ส่วนดี”
3. ใบความรู้ “เจตคติคืออะไร”
4. ใบงาน “คุณค่าการมองบวก”
5. เทป/ซีดี เพลง “ขอมอบดอกไม้”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของแต่ละกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกจัดกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2 คน โดยให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควรเพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันและกัน
- 1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลง “ขอมอบดอกไม้” เบา ๆ
- 1.3 ให้สมาชิกคนที่ 1 มอบดอกไม้ที่คิดว่ามีคุณลักษณะคล้ายกับคู่ของตน เช่น ขอมอบดอกมะลิให้คุณ เพราะเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมและมีคุณค่าหลายอย่างเมื่อเป็นดอกตูมนำมาร้อยมาลัยบูชาพระ เมื่อตากให้แห้งก็ใช้เป็นยาได้ ซึ่งเปรียบได้กับคุณที่ได้ทำคุณค่าให้กับโรงเรียน เป็นครูที่ดีที่ลูกศิษย์เคารพและคอยช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี เป็นต้น
- 1.4 ให้สมาชิกคนที่ 2 มอบดอกไม้ให้คนที่ 1 เช่นเดียวกัน
- 1.5 ขอตั๋วแทน 2-3 คู่ ให้ออกมาเล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟัง
- 1.6 ผู้วิจัยแจกใบงาน “ชื่นใจ” ให้สมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ให้แต่ละคนเล่าตามที่ระบุไว้ในใบงาน “ชื่นใจ” ให้เพื่อนฟัง
- 2.2 ผู้วิจัยสุ่มให้สมาชิกกลุ่มละ 1 คน เล่าให้สมาชิกทั้งหมดฟัง
- 2.3 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันในประเด็นสำคัญเช่น

- 1) เมื่อได้รับฟังคำชมเชยที่เพื่อนบอก รู้สึกอย่างไร
- 2) การมอบสิ่งดี ๆ ให้แก่กันและกันมีคุณค่าหรือไม่ อย่างไร
- 3) การมองสิ่งที่ดีของผู้อื่น มีคุณค่าต่อบุคคลใดบ้าง
- 4) คุณเห็นด้วยกับคำกลอน “มองแต่ส่วนดี” หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 5) ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 “มองแต่ส่วนดี”

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

3.1 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 2 “เจตคติ” คืออะไร

ผู้วิจัยอธิบายความหมาย ความสำคัญเจตคติ เจตคติทางบวก การมองบวก อย่างย่อ ๆ

3.2 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับ “แนวทางการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น”

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ผู้วิจัยแจกใบงาน “คุณเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่..?”
- 4.2 ผู้วิจัยแจกใบงาน “คุณค่าการมองบวก” ให้สมาชิกทุกคน
- 4.3 ผู้วิจัยกระตุ้นให้สมาชิกสร้างเจตคติทางบวกทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และการปฏิบัติงานเป็น ครูที่ปรึกษา

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	มีเจตคติในทางบวกต่อผู้อื่น			
2	มีแนวทางในการเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อผู้อื่น			
3	มีแนวทางในการเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อตนเอง			
4	เห็นความสำคัญของการมีเจตคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น			

ผู้ประเมิน

ใบงานที่ 1

“ชื่นใจ”

1. ดอกไม้ที่ได้รับมอบคือ

เหตุผล:

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกขณะที่รับฟัง

.....

.....

.....

3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 1

“มองแต่ส่วนดี”

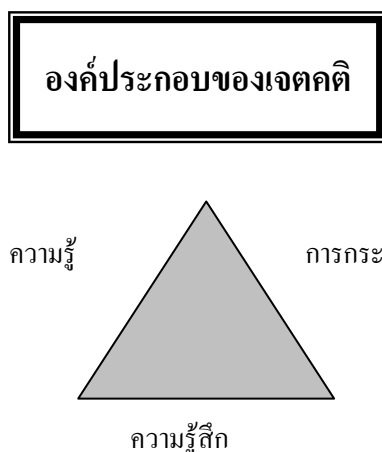
เขามีส่วนเลวบ้าง ช่างหัวเขา
มีประโยชน์ต่อโลกบ้างยังน่าดู
จะหาคนมีดีโดยส่วนเดียว
เหมือนเที่ยวหาหนวดเต่าขายเปล่าเลย

จงเลือกเอาส่วนที่ดีเขามีอยู่
ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย
อย่ามัวเที่ยวค้นหาสหายเอ๋ย
ฝึกให้เคยมองแต่ดี มีคุณจริง
พุทธทาสภิกขุ

ใบความรู้ที่ 2

เจตคติ คืออะไร(1)

“เจตคติ” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Attitude” เดิมใช้คำว่า ทศนคติ ต่อมาคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถาน ให้ใช้คำว่าเจตคติ จากแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะมีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความรู้สึกนั้น ด้วยความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน เจตคติเป็นนามธรรม และเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล

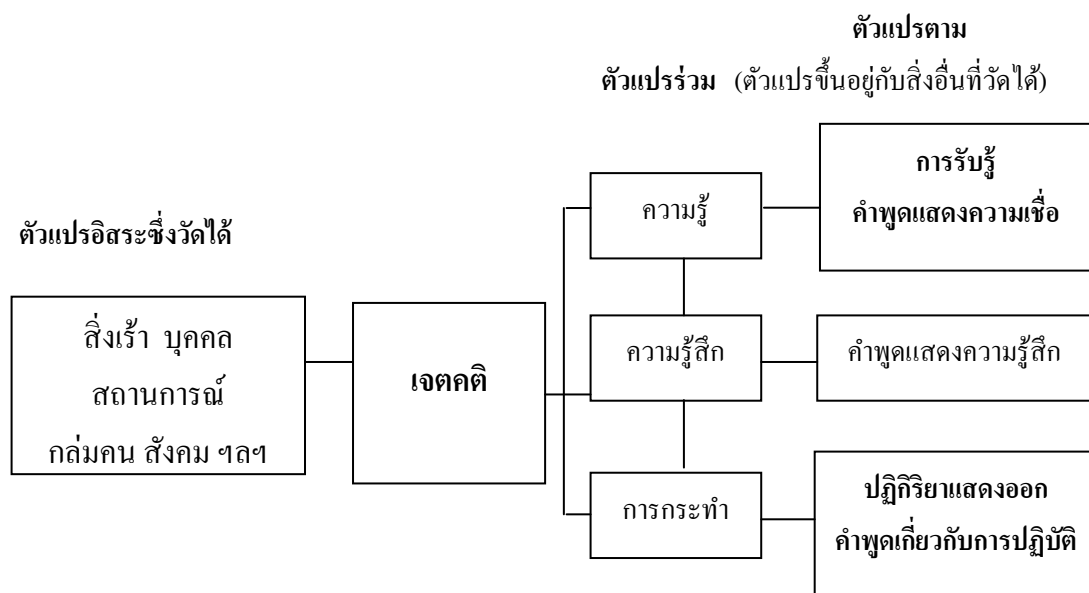

- 1. ด้านความรู้ (Cognitive Component)** บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร จะต้องอาศัยความรู้ หรือประสบการณ์ว่าเคยรู้จัก หรือเคยรับรู้มาก่อน มิฉะนั้นบุคคลจะไม่อาจกำหนดความรู้สึกหรือทำท่าว่าชอบหรือไม่ชอบ เช่น บุคคลที่จะบอกว่าชอบเป็นครูหรือไม่ชอบเป็นครูนั้น จะต้องทราบเสียก่อนว่าครูมีบทบาทอย่างไร มีผลต่อตนเองอย่างไร มิฉะนั้นจะไม่อาจบอกถึงเจตคติของตนได้
- 2. ด้านความรู้สึก (Affective Component)** การที่บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร เช่น ชอบอะไร หรือไม่ชอบอะไรก็ตาม จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือความรู้สึก จะบ่งชี้ว่าชอบหรือไม่ชอบ เช่น ความรู้สึกชอบเป็นครูหรือไม่ชอบเป็นครู เป็นต้น
- 3. ด้านการกระทำ (Behavior Component)** บุคคลจะมีเจตคติอย่างไรให้สังเกตจากการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล ถึงแม้พฤติกรรมจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติ แต่ยังมีความสำคัญน้อยกว่าความรู้สึก เพราะในบางครั้งบุคคลกระทำไปโดยขัดกับความรู้สึก เช่น ยกมือไหว้และกล่าวคำสวัสดิ์ แต่ในความรู้สึกจริง ๆ นั้น อาจมิได้เลื่อมใสก็ได้

ใบความรู้ที่ 2

เจตคติ คืออะไร(2)

องค์ประกอบทั้งสาม ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังแผนภูมิประกอบดังนี้

การวัดเจตคติ ทำได้โดยใช้วิธีการสังเกต ให้ตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ซึ่งทำให้เราเข้าใจเจตคติของบุคคล และสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ เพื่อหาทางป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาคัดแย้งต่าง ๆ และเกิดความร่วมมือร่วมใจกันได้

บุคคลที่มีเจตคติต่อตนเองในทางบวก คือ ผู้ที่สามารถเห็นคุณค่าในตนเอง จึงมีความพึงพอใจในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพคล่องแคล่ว ว่องไว ชอบพูดแสดงความเห็นเป็นฝ่ายเปลี่ยนหรือพูดชักนำผู้อื่นมากกว่าเป็นผู้ตามหรือเป็นผู้ฟังการอภิปรายของคนอื่น มีความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติและความคาดหวังที่ดี ยอมให้สังคมกำหนดการกระทำของตนเองน้อย ใช้ชีวิตอย่างยืดหยุ่น สามารถหาทางออก และมีวิธีการคิดที่เป็นตัวของตัวเอง ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ง่าย เชื่อมมั่นในการตัดสินใจของ ตนเอง มีความมั่นคงทางจิตใจ มีความวิตกกังวล มีความกระตือรือร้นต่อสิ่งใหม่ๆ และสิ่งท้าทาย บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมากขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นผู้ตั้งเป้าหมายหรือความคาดหวังในชีวิตสูงขึ้นเท่านั้น

คุณเห็นความสำคัญของการมี

“เจตคติทางบวก”

หรือยัง?

ใบความรู้ที่ 2

เจตคติ กี่อะไร(3)

แนวทางการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างเจตคติในทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น

- เราต้องยอมรับว่าทุกคนมีความดีและความบกพร่อง
- เราควรมองคนในแง่ดี อย่ามองคนในแง่ร้าย
- ตัวเราเองก็เป็นคนมีส่วนที่ดี จงมั่นใจในตนเองที่จะทำความดี
- การมองคนในแง่ดีทำให้เรารักและไว้อภัย ให้เกียรติเขา
- การมองตนเองในแง่ดี ทำให้ผู้อื่นมองเห็นความดีของเราด้วย
- เมื่อเรารู้ตัวว่าดี ยิ่งควรอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ควรโอ้อวด จะทำให้ผู้อื่นไม่ชอบ แต่ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับตนเองในทางที่ดี
- ธรรมชาติของคนเรามักพยายามปกปิดความบกพร่องของตนเอง
- ถ้าเราไม่เปิดเผยซึ่งกันและกัน เราก็รู้จักกันไม่มากพอ ก่อให้เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกัน
- คนเราจะคบกันได้ยาวนาน ต้องจริงใจต่อกัน ถ้าพูดความจริง ไม่หลอกลวง แกล้งกัน แต่การเสนอความจริงต้องดูกาลเทศะและเวลาที่เหมาะสม จึงจะเกิดผลดี
- ความจริง บางครั้งขื่นขม ถ้าเราทำได้ ยอมรับความจริง พยายามแก้ไขข้อบกพร่อง เราจะสามารถพัฒนาตนเองได้
- เมื่อเห็นความบกพร่องของเพื่อน ไม่ควรพูดทับถม ควรเห็นใจ ให้อภัย และหาทางแก้ไข เพราะตัวเราเองก็มีข้อบกพร่องเหมือนกัน
- ผู้ที่กล้าเปิดเผยความจริง ยอมรับการกระทำของตนเองจะช่วยพัฒนาจิตใจได้

โปรตปฏิบัติตามใบงานที่ 2

ใบงานที่ 2

“คุณเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่....?”

เขามีส่วนเลวบ้าง ช่างหัวเขา
มีประโยชน์ต่อโลกบ้างยังน่าดู
จะหาคนมีดีโดยส่วนเดียว
เหมือนที่ขวหาหนวดเต่าตายเปล่าเลย

จงเลือกเอาส่วนที่ดีเขามีอยู่
ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย
อย่ามัวเพียวค้นหาสหายเอ๋ย
ฝึกให้เคยมองแต่ดี มีคุณจริง

พุทธทาสภิกขุ

- (1) คุณคิดว่าการมองตนเองในแง่ดี ทำให้ผู้อื่นมองเห็นความดีของเราด้วย ทำให้เรามั่นใจในตนเองที่จะทำความดีต่อไปหรือไม่
- (2) การที่เราต้องยอมรับว่าทุกคนมีความดีและความบกพร่อง เราควรมองคนในแง่ดี อย่ามองคนในแง่ร้ายนั้น มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร
- (3) คุณคิดว่าผู้ที่กล้าเปิดเผยความจริง ยอมรับผลการกระทำของตนเองจะช่วยพัฒนาจิตใจได้ และสามารถพัฒนาตนได้ง่ายขึ้นเป็นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- (4) คุณเห็นด้วยหรือไม่ว่า การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นนั้น ทำได้โดยการยอมรับความจริงแล้วพยายามแก้ไขข้อบกพร่อง เราจะสามารถพัฒนาตนเองได้

ใบงานที่ 3

“คุณค่าการมองบวก”

1. โปรดระบุสิ่งที่ท่านภูมิใจมากที่สุดมา 1 อย่าง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลอย่างสั้น ๆ.....

2. โปรดระบุชื่อบุคคลที่ท่านชื่นชอบมากที่สุดมา 1 ท่าน พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล

3. ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการเสริมสร้างเจตคติในทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น.....

4. ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลใด เมื่อท่านประสบปัญหา และท่าน
พึงพอใจกับความช่วยเหลือนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

5. ท่านสามารถนำสิ่งที่ท่านได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและปฏิบัติ
หน้าที่ของครูที่ปรึกษาของท่านได้อย่างไร.....

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 1 “มีเจตคติที่ดี”

กิจกรรมที่ 4 “รู้ คุณค่า งานแนะแนว”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเจตคติทางบวกต่องานแนะแนวให้แก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดบริการแนะแนวตามปรัชญาและหลักการแนะแนวได้
3. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนวได้
4. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกปรัชญาและหลักการแนะแนวได้

แนวคิด

สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว นอกจากการมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนวแล้วจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญา หลักการ และความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

สื่อประกอบกิจกรรม

1. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนวก่อนการฝึกอบรม
2. ใบความรู้ที่ 1 “ความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนว”
3. ใบความรู้ที่ 2 “ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว”
4. ใบความรู้ที่ 3 “บริการแนะแนวและขอบข่ายงานแนะแนว”
5. ใบความรู้ที่ 4 “การพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน”
6. ใบงานที่ 1 “ความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนว”
7. ใบงานที่ 2 “ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว”
8. ใบงานที่ 3 “บริการแนะแนวและขอบข่ายงานแนะแนว”
9. ใบงานที่ 4 “การพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน”
10. แนวการตอบใบงานที่ 2, 3, 4, 5, และ 7

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของแต่ละกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันในประเด็นสำคัญ เช่น
 - (1) คุณเห็นด้วยหรือไม่ที่ในหลักสูตรระบุว่าครูที่ปรึกษาทุกคนต้องทำหน้าที่เป็นครูแนะแนว

- (2) คุณเข้าใจเกี่ยวกับงานแนะแนวเพียงใด งานแนะแนวมีจุดมุ่งหมาย ปรัชญา หลักการที่สำคัญอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยแจกใบงานให้สมาชิกตอบ ตามใบงานที่ 1
- (3) ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 2 ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว และอภิปรายร่วมกัน
- (4) ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 ให้สมาชิกได้ลงมือทำ
- 1.2 ให้สมาชิกจับกลุ่ม ๆ ละ 6 คน เพื่อร่วมกันสรุปคำตอบในใบงานที่ 2 แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มออกมารายงานให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง
- 1.3 ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุปคำตอบที่ถูกต้องของใบงานที่ 2
- 1.4 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 3 และใบงานที่ 3 ให้สมาชิก

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

- 2.1 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันจากใบงานที่ 3
- 2.2 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 3 “การแนะแนวกับการมีส่วนร่วม”
- 2.3 ให้สมาชิกจับกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหาคำตอบในใบงานที่ 3

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 4 “การพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน” พร้อมทั้งให้สมาชิกอภิปรายและตอบคำถามในใบงานที่ 4

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายในประเด็นสำคัญ เช่น”

- (1) ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในงานแนะแนวอย่างไร
- (2) บริการแนะแนวใดที่ครูที่ปรึกษาควรมีส่วนร่วมมากที่สุด
- (3) งานบริการแนะแนวใดที่ครูที่ปรึกษาจะต้องขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ
- (4) คุณคิดว่าความสำเร็จของการให้บริการแนะแนวขึ้นอยู่กับบุคคลใดบ้าง
- (5) คุณคิดว่าครูที่ปรึกษาควรมีบทบาทในงานแนะแนวอย่างไรบ้าง

การประเมินผล

5. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
6. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
7. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
8. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	มีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนว			
2	รู้จุดมุ่งหมายของการแนะแนว			
3	เข้าใจปรัชญาและหลักการแนะแนว			
4	เข้าใจแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามหลักการแนะแนว			

ผู้ประเมิน

ใบความรู้ที่ 1

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนว

การแนะแนว (Guidance) คือจิตวิทยาประยุกต์ที่เป็นกระบวนการส่งเสริมให้บุคคลช่วยเหลือตนเองได้ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อป้องกันปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหา และเพื่อพัฒนาหรือเสริมสร้างให้บุคคลได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จุดมุ่งหมายของการแนะแนว เพื่อให้บุคคล (ทุกวัย) รู้จักตนเองและโลกแวดล้อม สามารถตัดสินใจด้วยตนเองหรือพึ่งตนเองได้หรือปรับตนได้อย่างเหมาะสมตลอดจนพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือเต็มตามศักยภาพรวมทั้งรู้จักเลือกและวางแผนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้มีความสุข ความสำเร็จและเป็นประโยชน์ โดยการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาตามขอบข่ายการดำรงชีวิตในด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม

การแนะแนวต่างกับการแนะนำอย่างไร		
ประเด็นพิจารณา	การแนะแนว	การแนะนำ
1. ลักษณะ	- ใช้เทคนิคช่วยให้บุคคลรู้จักคิดหาคำตอบด้วยตัวเอง - ช่วยให้บุคคลรู้จักแสวงหาข้อมูลที่ต้องการและใช้ดุลยพินิจหรือวิจารณ์ญาณของตนก่อนตัดสินใจ	* เป็นการบอกคำตอบจากประสบการณ์ความรู้ของผู้แนะนำ
2. บทบาท	ผู้แนะแนวจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้รับการแนะแนวได้ใช้ศักยภาพของตนเอง	* ผู้แนะนำแสดงตนเป็นผู้รู้เหนือกว่า
3. ความรับผิดชอบ	ผู้รับการแนะแนวจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง	* ผู้แนะนำต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของผู้รับการแนะนำ
4. ผลกระทบ	ผู้รับการแนะแนวจะรู้จักใช้ปัญหาพิจารณาไตร่ตรอง รู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความเข้มแข็ง มีความมั่นใจและมีวุฒิภาวะ สามารถพึ่งตนเองได้ มีสำนึกในการรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	* ถ้าหากการแนะนำได้ผล จะมีความเชื่อถือและมอบความไว้วางใจแก่ผู้แนะนำจนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มักพึ่งผู้แนะนำหรือผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา * หากการแนะนำไม่ได้ผล ผู้รับการแนะนำจะรู้สึกโทษผู้แนะนำแทนที่จะรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 32 และ 45

โปรดปฏิบัติงานตามใบงานที่ 1

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนว

1. ท่านมีประสบการณ์ในด้านการแนะนำนักเรียน หรือการช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือไม่ ถ้ามีโปรดเล่าประสบการณ์ที่ท่านภาคภูมิใจอย่างน้อย 1 กรณี

[illegible]

โปรดศึกษาใบความรู้ที่ 2 “ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว”

ใบความรู้ที่ 2

ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว “ทำอย่างไรจึงจะปฏิบัติงานแนะแนวได้อย่างถูกต้อง”

ในการปฏิบัติงานแนะแนวจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ “ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว” อย่างกระจ่าง เพื่อจะนำไปเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ปรัชญา (ความเชื่อตามหลักจิตวิทยาและประชาธิปไตย)	หลักการ (สิ่งที่ควรยึดถือในการปฏิบัติ)
1. ทุกคนมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์	1. จัดบริการให้กับทุกคน (ไม่เลือกปฏิบัติ) และบริการด้วยความเคารพในเกียรติแห่งความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ
2. คนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพทัดเทียมกัน	2. การจัดการบริการจะต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่มีการบังคับ
3. แต่ละคนมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้	3. การให้บริการต้องเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีบทบาทสำคัญในการใช้ปัญญาเรียนรู้ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองและได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพของตน
4. แต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่มีความต้องการพื้นฐานที่เหมือนกัน	4. การให้บริการต้องตอบสนองตามความต้องการของผู้รับบริการ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. พฤติกรรมย่อมมีสาเหตุ และบุคคลย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเหตุ	5. การให้บริการคือการอำนวยความสะดวกปัจจัยที่เหมาะสมในการสร้างเสริมพัฒนาการหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์
6. ทุกคนย่อมมีปัญหา คนเป็นสัตว์สังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และพฤติกรรมของแต่ละบุคคลย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น	6. การให้บริการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นภารกิจที่พึงกระทำด้วยความเมตตาและความรู้ความเข้าใจ และทุกคนมีส่วนร่วม

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 33

โปรดปฏิบัติงานตามใบงานที่ 2

ใบงานที่ 2
ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว

ข้อความต่อไปนี้ “ขัดแย้ง” หรือ “สอดคล้อง” กับ ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว	
ข้อความ	คำตอบ (ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว)
1. ครู พนัศดา มักให้ความสนใจและพูดคุยกับนักเรียนที่มีฐานะดี ส่วนนักเรียนยากจนจะพูดจาถากถางเสมอ	1.
2. โรงเรียนแห่งหนึ่งไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนรายวิชาตามที่นักเรียนสนใจเลย โดยอ้างว่าไม่มีครูสอน	2.
3. โรงเรียนมักออกกฎเกณฑ์มาบังคับให้นักเรียนปฏิบัติโดยไม่ยอมฟังความคิดเห็นของนักเรียนเลย	3.
4. ครูสมศรี จะสอนนักเรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.
5. ครูจรรยา โกธจัดเมื่อเห็นวิทยาทำการบ้านที่ให้ไปไม่ได้ จึงดุวิทยาไปว่า “เธอกินแกลบหรือไง จึงทำการบ้านไม่ได้ อย่างเพื่อนเขา”	5.
6. สันดอนขุดได้ แต่สันดานขุดไม่ได้	6.
7. ปลุกเร้าตามใจผู้อยู่ ผูกมัดตามใจผู้นอน	7.
8. ในขณะที่คุมสอบ ครูวรรณศิริ ชี้นักเรียนที่กำลังทำข้อสอบและพูดว่า “เธอใจอย่างนี้ คงตอบอะไรไม่ได้หรอก”	8.
9. อย่าเสียเวลาเลย คนชั่วเลี้ยวอย่างไรก็ไม่เซื่อง	9.
10. อย่าแกล้งทำหาเสียงให้ลำบาก อย่าหน้อยยากไปยุ่งเรื่องของเขา ใครจะตายช่วงหัวไร่ตัวเรา ช่วยให้น้อยเปล่า ๆ ทำไมกัน	10.

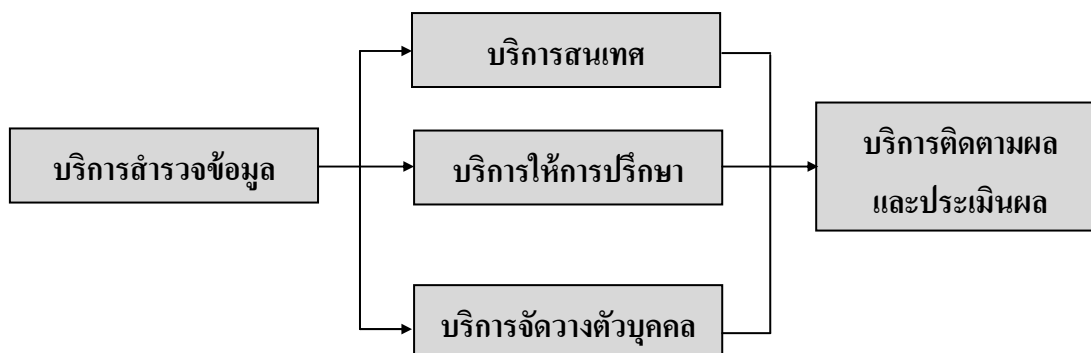
คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 34 - 35

โปรดศึกษาใบความรู้ที่ 3

ใบความรู้ที่ 3

บริการแนะแนวและขอป้ายงานแนะแนว

กระบวนการแนะแนวมีบริการหลัก 5 บริการ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ดังนี้

จุดมุ่งหมายและวิธีการของบริการแนะแนว 5 บริการ		
บริการ	จุดมุ่งหมาย	วิธีการ / เทคนิค / เครื่องมือ
1. บริการสำรวจข้อมูล	เพื่อให้รู้จักผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเองในทุกด้านเช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ	การสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม ทดสอบ อัดชีวประวัติ ระเบียบพฤติกรรม สังคมมิติ ระเบียบสะสม การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. บริการสนเทศ	เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่จำเป็นในด้านการศึกษา สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และเลือกปรับตนให้เหมาะสมต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลง	การปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ โฮมรูม การจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ ตลอดจนการใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทุกประเภท
3. บริการให้การศึกษา	เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิด ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้อย่างรอบคอบและเหมาะสม	การให้การศึกษารายบุคคลและรายกลุ่ม
4. บริการจัดวางตัวบุคคล	เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับบริการและประสบการณ์ เป็นการแก้ปัญหา และพัฒนาตนเองตามความต้องการและความเหมาะสม	การจัดผู้เรียนเข้าเรียนหรือร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมตามความถนัด การสอนซ่อมเสริม การฝึกทักษะการเรียน ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตและสังคม การจัดหางาน การฝึกงาน การจัดทุนการศึกษา
5. บริการติดตามผลและประเมินผล	เพื่อติดตามผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาและติดตามการดำเนินงานแนะแนวทั้งระบบ เพื่อประเมินผลสำเร็จและการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น	การสังเกต สัมภาษณ์ จดหมายติดต่อ แบบสอบถาม การอภิปราย แบบประเมินต่าง ๆ

ใบความรู้ที่ 4

บริการแนะแนวและขอขำงานแนะแนว(2)

ขอขำงานแนะแนว มี 3 ด้าน ได้แก่

- 1. ด้านการศึกษา** มีขอขำงานตั้งแต่ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน การฝึกทักษะ หรือเทคนิค การเรียนที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนการเรียนที่ดี การรู้ช่องทางการศึกษา และการเลือกทางศึกษา ต่อ ตลอดจนการสร้างนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2. ด้านอาชีพ** มีขอขำงานตั้งแต่ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ การสร้างความตระหนัก รับรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของโลกอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจวางแผนด้านอาชีพ การเตรียมตัวเพื่ออาชีพ การเข้าสู่อาชีพและการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ การปรับตัวในการทำงาน การเปลี่ยนงานและเกษียณจากงาน
- 3. ด้านชีวิตส่วนตัวและสังคม** มีขอขำงานตั้งแต่ การรู้จักชีวิต-สังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรู้จักตนเองและรู้คุณค่าของตน การรู้จักปรับตัว-แก้ปัญหา การพัฒนาตนเอง การฝึกทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้มีบุคลิกภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี

ความสัมพันธ์ของบริการแนะแนว 5 บริการ และ ขอขำงานแนะแนวทั้ง 3 ด้าน			
ด้าน บริการ	การศึกษา	อาชีพ	ชีวิตส่วนตัว-สังคม
1. บริการสำรวจ ข้อมูล	* ข้อมูลด้านการศึกษา	* ข้อมูลด้านความถนัด * ข้อมูลด้านความสามารถ	* ข้อมูลด้านความสนใจ * ข้อมูลด้านบุคลิกภาพ
2. บริการ สนเทศ	* ข้อมูลด้านโลกการศึกษา และเทคนิคการเรียนรู้	* ข้อมูลด้านโลกอาชีพ เศรษฐกิจ ตลาดแรงงาน	* ข้อมูลด้านชีวิตและสังคม
3. บริการให้การ ปรึกษา	* การให้การปรึกษาด้าน การเรียนและการศึกษาต่อ	* การให้การปรึกษาด้านการ เลือก-การปรับตัวทางอาชีพ	* การให้การปรึกษาด้านชีวิต และ สังคม
4. บริการ จัดวางตัว บุคคล	* การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มการ เรียนและการร่วมกิจกรรม พิเศษอื่น ๆ * การฝึกทักษะทางการเรียน	* การฝึกงาน * การจัดหางาน	* การฝึกทักษะชีวิต * การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
5.บริการติดตาม ผลและประเมินผล	* ติดตามผลด้านการเรียน และการศึกษาต่อ	* ติดตามผลด้านการทำงาน - การประกอบอาชีพ	* ติดตามผลด้านการใช้ชีวิต และการอยู่ร่วมในสังคม

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 36 – 39

โปรดปฏิบัติงานตามใบงานที่ 3

[illegible]

This image shows a blank sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

ใบความรู้ที่ 4

การพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน

1. การจัดการบริการแนะแนวอย่างเป็นระบบ โดยมีบริการครบ 5 บริการ และครอบคลุมขอบข่ายงานแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนและต้องมีแผนงานโครงการ แผนปฏิบัติงาน งบประมาณต่อเนื่องทั้งปี

2. การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร คือ กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน(ได้แก่กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน) และ ถือเป็นส่วนสำคัญในการจบหลักสูตร

3. การประยุกต์ใช้หลักการและกระบวนการแนะแนว ในการจัดหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน การปกครองดูแลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การนำกระบวนการแนะแนวไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน	
ขั้นตอนการแนะแนว	ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร
1. บริการสำรวจข้อมูล	สำรวจข้อมูลของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสถานศึกษา แล้วกำหนดหลักสูตรและแผนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สภาพท้องถิ่นและความพร้อมของสถานศึกษา
2. บริการสนเทศ	ประชาสัมพันธ์ชี้แจงหลักสูตรแบบเปิดกว้างให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้อง
3. บริการให้การปรึกษา	หากผู้เรียนยังตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่เรียนไม่ได้ ก็ควรให้การปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
4. บริการจัดวางตัวบุคคล	ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจว่าจะเลือกสาขาวิชาใดหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามที่ตนสนใจและถนัด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างแท้จริง
5. บริการติดตามผลและประเมินผล	หลังจากผู้เรียนลงทะเบียนเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ควรจะได้ติดตามการเรียนหรือการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลสำเร็จ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 40 และ 49

โปรดปฏิบัติงานตามใบงานที่ 4

[illegible][illegible]

ชุดฝึกอบรม
องค์ประกอบที่ 2
“มีความรู้ด้านการแนะแนว”

เชิญเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูน
ความรู้ความเข้าใจในงานแนะแนว

ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”

◆ องค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรมที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา ให้มีความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการแนะแนวสู่การปฏิบัติงานในการเรียนการสอน และมีทักษะในการให้บริการแนะแนว รวมทั้งมีความรู้ด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”

กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”

กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”

การอบรมเชิงปฏิบัติการในองค์ประกอบที่ 2 นี้ใช้เวลาดำเนินการรวม 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”

กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมอธิบายความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายได้
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถระบุพฤติกรรมการแสดงออกของวัยเด็กตอนปลายได้

แนวคิด

การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว จะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา การเข้าใจพฤติกรรมของเด็กวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนวัยเด็กตอนปลาย เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายก่อนการฝึกอบรม
2. ใบความรู้ที่ 1 “พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย”
3. ใบงานที่ 1 “พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย”
4. แนวการตอบใบงานที่ 1

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มสมาชิกเป็น 3 กลุ่ม
- 1.2 แจกใบงานที่ 1 และให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบงานพร้อมทั้งพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกวิเคราะห์ พิจารณาการตอบคำถามในใบงานที่ 1 อย่างละเอียด

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ผู้วิจัยสรุปให้ข้อคิดแก่สมาชิกว่า สมาชิกจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลายเพื่อจะช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงประเด็น
- 3.2 ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติของพฤติกรรมวัยเด็กตอนปลายกลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมแสดงความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ
- 3.3 ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 และตรวจสอบกับใบงานอีกครั้ง

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ผู้วิจัยให้ข้อคิดแก่สมาชิกว่า เมื่อครูที่ปรึกษาค้นพบ รู้จัก ยอมรับและเข้าใจนักเรียนจะสามารถนำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา พฤติกรรมวัยเด็กตอนปลายมาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	มีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนว			
2	รู้จักมุ่งหมายของการแนะแนว			
3	เข้าใจปรัชญาและหลักการแนะแนว			
4	เข้าใจแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามหลักการแนะแนว			

ผู้ประเมิน

ใบความรู้ที่ 1

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย

ช่วงลักษณะ	วัยเด็กตอนปลาย(10-12 ปี)	แนวทางส่งเสริม
1. ทางร่างกาย	* ร่างกายเจริญเติบโตรวดเร็วโดยเฉพาะเด็กหญิง มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการเริ่มจากการเจริญเติบโตของเต้านม การมีประจำเดือน เด็กชายมีการเพิ่มขนาดของอวัยวะและถุงอัณฑะ ต่อมลูกหมากเริ่มทำงาน * ความสมบูรณ์ของตา ยังไม่เจริญสูงสุด ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ	* ครูควรสอนเรื่องเพศศึกษา เพื่อให้รู้จักการปฏิบัติตัวในทางที่ถูก * ครูควรชี้แจงและสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ทางร่างกายและจิตใจ
2. ทางอารมณ์	* มีความขัดแย้งเกิดขึ้นในใจระหว่างความต้องการเป็น ผู้ใหญ่แต่ยังไม่กล้าทั้งความเป็นเด็กจึงเกิดอารมณ์ แปรปรวนได้ง่าย กล่าวว่าจะแตกต่างจากผู้อื่น * ไม่ชอบการแข่งขัน การเปรียบเทียบกับผู้อื่นต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ยกย่องชมเชย * ไม่มีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ ชอบเข้าหาเพื่อน ๆ ไม่ระมัดระวังเครื่องแต่งกาย ชอบออกไปเที่ยวที่ต่าง ๆ โดยไม่ขออนุญาต มีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามน้อย	* ครูควรมีความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติต่อนักเรียน แสดงการยอมรับและให้เกียรติ นักเรียนเหมือนเช่นเขาเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่ง ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ และภาคภูมิใจในตนเอง * ครูควรให้ออกาสนักเรียนได้เรียนรู้ทักษะ เฉพาะอย่าง เพื่อให้เขาเด่นและมีคนสนใจ * ครูควรลดการแสดงอารมณ์โดยการสัมผัส ตัว นักเรียนเบา ๆ เปลี่ยนเรื่องพูดหรือเริ่มกิจกรรมใหม่ * ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี
3. ทางสติปัญญา	* มีช่วงความสนใจนานขึ้น รู้จักเลือกสิ่งที่น่าสนใจ ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน หนังสือประเภทที่เป็นจริงและเรื่องที่แต่งขึ้น * เข้าใจสิ่งง่าย ๆ ทั่วไปได้ดีขึ้น มีความสามารถในการใช้เหตุผลและใช้ความคิดได้พัฒนาดีขึ้น รู้จักแยกแยะความแตกต่างของสิ่งรอบตัวมากขึ้น * สามารถเข้าใจสิ่งที่เพื่อนามธรรมชาติขึ้น โดยเฉพาะเรื่องศีลธรรม-จรรยา	* ครูควรหากิจกรรมที่ทำพ่ายให้นักเรียนทำ * ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แก้ปัญหา หรืออภิปรายในด้านปรัชญา ศาสนา เพื่อใช้เป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต
4. ทางสังคม	* มีพัฒนาการทางสังคมกว้างขวางขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น คนเพื่อนได้กว้างขวางขึ้น มีความพอใจเพื่อนของตน * กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง จะไว้วางใจเพื่อนยิ่งกว่าพ่อแม่ เริ่มแยกกันเล่น และทำกิจกรรมระหว่างกลุ่ม เด็กหญิง เด็กชาย * รู้จักความยุติธรรม มีเหตุผล ต้องการแสดงความสามารถ * ไม่ชอบเล่นกับวัตถุ แต่ชอบเล่นกับบุคคล ไม่ชอบอยู่หรือเล่นคนเดียว เอาใจใส่ตนเองเพื่อสังคม โทรทัศน์และสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเด็กมาก	* ครูส่งเสริมอิสรภาพที่ผู้เรียนต้องการโดย ช่วยกันวางกฎเกณฑ์การปฏิบัติที่รัดกุม * ครูควรให้ความสนิทสนมและเป็นกันเองเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจ * ครูช่วยให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองด้วยการให้การยอมรับให้กำลังใจหรือให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น * ครูควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการวางตัว และการคบเพื่อนต่างเพศ

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 60-69
 บริษัทอักษรกิจเจริญทัศน์ หนังสือเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ : การดูแลสุขภาพของเด็กวัยเรียน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ใบงานที่ 1

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ตรงกับพัฒนาการของวัยรุ่นหรือไม่

- ถ้าข้อความใดสอดคล้องกับความเห็นของท่าน ให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ใช่”
- ถ้าข้อความใดไม่สอดคล้องกับความเห็นของท่าน ให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ไม่ใช่”
- เมื่อทำเสร็จแล้วจึงดูวิธีการให้คะแนน ให้คะแนนตนเอง และ รวมคะแนนที่ได้

ข้อ	ข้อความ	😊 ใช่	☹ ไม่ใช่
1	วัยเด็กตอนปลายเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วทั้งทางร่างกายและจิตใจ		
2	วัยเด็กตอนปลายเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตไปสู่ภาวะพร้อม ๆ กัน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา		
3	วัยเด็กตอนปลายมีความไม่มั่นใจกับการปรับตัว และการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย มากกว่าวัยอื่น ๆ		
4	วัยเด็กตอนปลายมักจะเจ้าอารมณ์ เจ้าคิดเจ้าแค้น ตัดสินใจรวดเร็วและรุนแรง		
5	วัยเด็กตอนปลายได้ชื่อว่าวัยครึ่งเด็กครึ่งผู้ใหญ่		
6	วัยเด็กตอนปลายสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม		
7	วัยเด็กตอนปลายมีความสามารถอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ยังไม่สามารถใช้ความสามารถในสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่		
8	วัยเด็กตอนปลายจะมีความคิดของตนเอง เพื่อค้นหาตนเองในเรื่องค่านิยม ปรัชญาชีวิต และความสามารถของตนเอง		
9	วัยเด็กตอนปลายใช้เหตุผลในการพิจารณาตัดสินความสัมพันธ์ของสิ่งรอบตัวเสมอ แยกแยะความแตกต่างของสิ่งรอบตัวได้มากขึ้น		
10	วัยเด็กตอนปลายมีความรู้สึกว่ามีเพื่อนมีอิทธิพลมากทั้งด้านส่วนตัวและด้านอื่น ๆ		
11	วัยเด็กตอนปลายจะมีลักษณะความขัดแย้งในตนเอง สลับหรือย้อนกลับกันไปมา		
12	สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลต่างวัย (ขัดแย้งกับผู้ใหญ่) เนื่องจากวัยเด็กตอนปลายมีพัฒนาการของวุฒิภาวะทางร่างกายและสติปัญญา เจริญรวดเร็วกว่าทางสังคม		
13	วัยเด็กตอนปลายมักช่วยเหลือกัน โดยการเข้าร่วมเป็นกลุ่มเพื่อน และสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมคติของกลุ่มขึ้นมา		
14	วัยเด็กตอนปลายเพศหญิงจะมีพัฒนาการทางร่างกายและสังคม เร็วกว่าเพศชาย		
15	วัยเด็กตอนปลายต้องการการยกย่อง ชมเชย การยอมรับ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของคนอื่นและการยึดถือตนเองจะค่อย ๆ ลดน้อยลง		

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”

กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมอธิบายความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมระบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพได้

แนวคิด

การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว จะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านความต้องการของมนุษย์ เข้าใจพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนวัยต่าง ๆ

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์”
2. ใบความรู้ที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ”
3. ใบงานที่ 1 “อะไร... ที่มนุษย์ต้องการ”
4. ใบงานที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ”
5. ใบเฉลยกิจกรรม

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันในประเด็นสำคัญคือ
 - (1) อะไร.... ที่มนุษย์ต้องการ
 - (2) ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

- 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2
- 2.2 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 “ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์” และใบงานที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ”
- 2.3 ให้สมาชิกจับกลุ่ม ๆ ละ 6 คน ร่วมกันอภิปรายเพื่อหาคำตอบในใบงาน

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกันว่า

- (1) สาระสำคัญของทฤษฎีแรงจูงใจมนุษย์ของมาสโลว์ เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์อย่างไร

3.2 การพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์มีความสำคัญอย่างไร

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

4.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันอภิปรายว่า หากสามารถปฏิบัติได้ตามใบความรู้แล้ว จะเกิดผลดีแก่ตนอย่างไร

4.2 พุฒยถึงประสบการณ์ที่ได้รับของกิจกรรม

การประเมินผล

- สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
- สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
- สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
- การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	สามารถระบุความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้			
2	สามารถระบุบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ได้			
3	บอกปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพได้			
4	เห็นความสำคัญของการมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ได้			

ผู้ประเมิน

โปรตีนศึกษาในความรู้ที่ 1 “ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์”

ในความรู้

ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

มีหลายแนวคิดและหลายทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปคือ “**ทฤษฎีแรงจูงใจมนุษย์ของมาสโลว์**” ซึ่งมนุษย์มีลำดับขั้นความต้องการ ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงสูงสุด 5 ขั้น ดังนี้

ต้องการความสำเร็จแห่งตน

การพัฒนาตนเองอย่างเต็มขีดสุดของความสามารถ

ต้องการเด่น ดี มีเกียรติ

การยอมรับนับถือจากตนเองและผู้อื่น

ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ความรัก ความผูกพันจากครอบครัว เพื่อน บุคคลทั่วไป

ต้องการความปลอดภัย

ความปลอดภัยทางร่างกาย ความมั่นคงทางการเงิน สวัสดิการต่าง ๆ
ความเชื่อมั่นในตนเอง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ต้องการสิ่งจำเป็นพื้นฐาน

ด้านชีวภาพ (ปัจจัยสี่) เช่น อาหาร เสื้อผ้า การออกกำลังกาย ความต้องการทางเพศ

ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ขั้น

ตามทฤษฎีแรงจูงใจมนุษย์ (Theory of Human Motivation) ของ Maslow

สาระสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ มนุษย์ทั่วไปจะมีความต้องการตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการชีวภาพ (ปัจจัยสี่) ถ้าความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ก็เป็นไปได้ที่บุคคลจะมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้น และผู้ที่บรรลุความต้องการในระดับที่สูง ก็อาจมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้นอีก จนบางคนมีความต้องการขั้นสูงสุดและสามารถบรรลุได้ **ถ้าบุคคลมีความต้องการในขั้นใด สิ่งตอบสนองความต้องการในขั้นนั้นก็มีอิทธิพลต่อเขามากที่สุด** เช่น คนที่ไม่มีอาหารกิน อาหารเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อเขามากที่สุด เขาอาจทำอะไรก็ได้เพื่อให้ได้อาหารมากิน ผู้ที่ต้องการชื่อเสียง อาจกระทำการใด ๆ ก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียงตามที่เขาต้องการ การทราบระดับความต้องการของคนจึงช่วยให้สามารถใช้สิ่ง จูงใจหรือการจูงใจได้อย่างเหมาะสม

คัดลอกและปรับปรุงจาก โกศล มีคุณ และ เจียรนัย ทรงชัยกุล (2546) “การบริหารงานแนะแนว” ใน ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาวิทยาลัยการแนะแนว หน่วยที่ 3 หน้า 161 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โปรดปฏิบัติตามใบงานที่ 1

ใบงานที่ 1

อะไร.... ที่มนุษย์ต้องการ

ให้ท่าน จับคู่ พฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์

ความต้องการของมนุษย์	พฤติกรรม
1. ต้องการสิ่งจำเป็นพื้นฐาน (ชีวภาพ ปัจจัยสี่)	(ก) ทุกเช้า ด.ญ.รัชส์สุดา มักซื้อดอกไม้และขนมให้คุณครูต้องตา ทุกวันเพราะต้องการการดูแลจากครู ตอบ
2. ต้องการความปลอดภัย (ความมั่นคงทางการเงิน)	(ข) อาจารย์นั้นทางจบปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต หาเวลาไปเรียนปริญญาโทต่อที่มหาวิทยาลัยทุกวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ตอบ
3. ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (ต้องการความรัก ความผูกพันจากบุคคลทั่วไป)	(ค) ด.ช.วิกรม มีความสามารถด้านการว่ายน้ำ จึงพยายามฝึกฝนตนเองจนเป็นนักกีฬาว่ายน้ำของจังหวัด ตอบ
4. ต้องการเด่น ดี มีเกียรติ การยอมรับนับถือจากตนเองและผู้อื่น	(ง) ด.ญ.โสมฉาย เรียนอยู่ชั้น ป.1 ต้องการหารายได้เพื่อช่วยเหลือ ตนเองและน้องชาย โดยการไปรับจ้างล้างจานที่ร้านอาหาร ตอบ
5. ต้องการความสำเร็จแห่งตน (พัฒนาตนเองเต็มความสามารถ)	(จ) ผู้ประสพภัยสึนามิ “ชาวบ้านน้ำเค็ม” ต้องการข่าวสารอาหารแห้งอย่างเร่งด่วน ตอบ

โปรดศึกษาใบความรู้ที่ 2

ใบความรู้ที่ 2

ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ

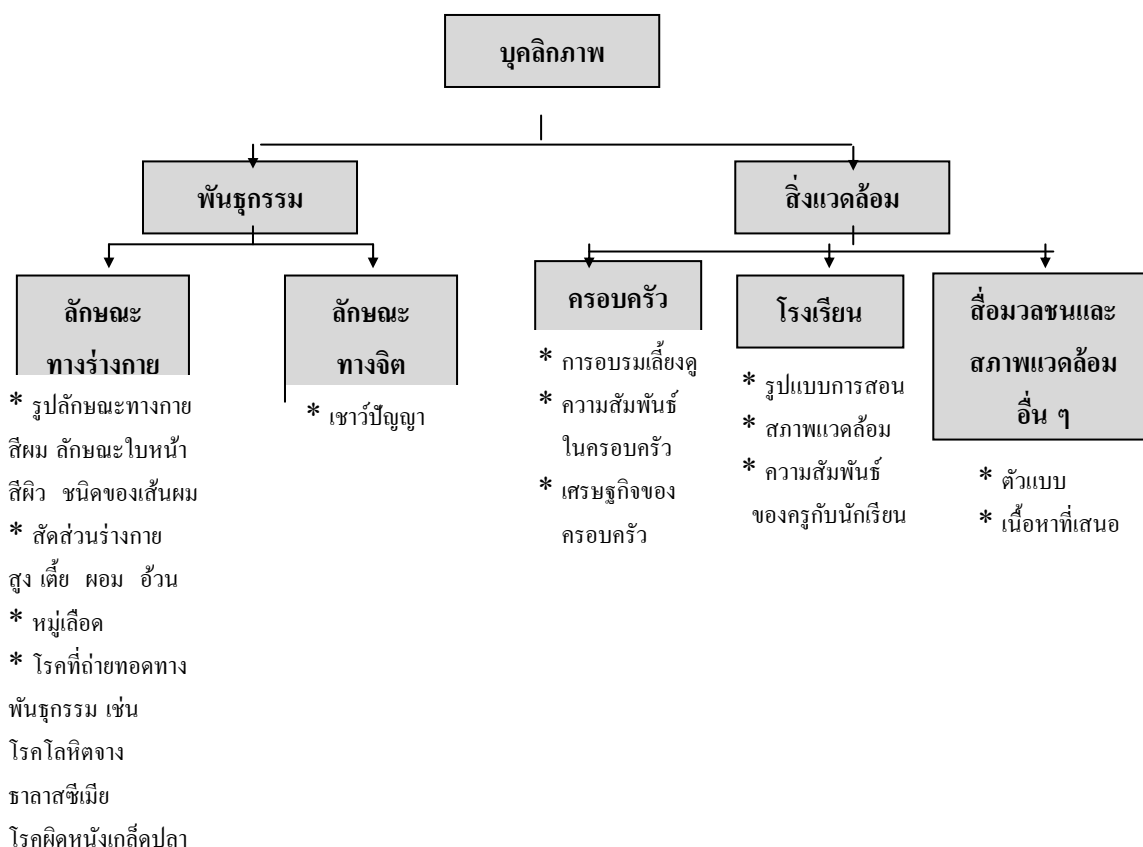
บุคลิกภาพคืออะไร

บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของลักษณะทางกาย จิต และสังคม ซึ่งแสดงออกทางลักษณะรูปร่าง หน้าตา และพฤติกรรม

การพัฒนาบุคลิกภาพสำคัญอย่างไร

การพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน ย่อมหมายถึง การสร้างแนวทางการพัฒนาบุคคลให้มีบุคลิกภาพในลักษณะที่พึงประสงค์

ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 54

ใบความรู้ที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ(2)

การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เป็นกระบวนการพัฒนาต่อเนื่องมาตั้งแต่วัยเด็กบุคลิกภาพของวัยเด็ก จะมีลักษณะคงที่ และมีลักษณะที่สามารถปรับเปลี่ยนได้โดยอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ และวุฒิภาวะของแต่ละบุคคล

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยของ “การแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน” ซึ่งมีพื้นฐานจากการพัฒนาตั้งแต่วัยทารกเรื่อยมา วัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จในการแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน ก็จะเป็นผู้รู้จักตนเองและจะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ได้

มโนภาพแห่งตนหรือตัวตน(Self concept) คือ แนวคิดที่เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นใคร เป็นอะไร ซึ่งเปรียบเสมือนมองในกระจกเงาที่สะท้อนให้บุคคลได้เห็นตนเอง รู้จักตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะรู้จักตนเองนั้น แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. **ตนตามอัตภาพ(actual self)** คือ ตัวตนแท้จริงหรือที่เป็นอยู่จริง ๆ เช่น เก่ง ฉลาด ซื่อสัตย์ ขี้เกียจ สุจริต พุจริต
 2. **ตนตามอุดมคติ(ideal self)** คือ ตัวตนที่ปรารถนาจะเป็นหรือที่ควรจะเป็น โดยเกิดจากการอบรม สั่งสอน ให้รู้จักกับผิชอบชั่วดี ยึดมั่นในคุณงามความดี มีคุณธรรม จริยธรรม
 3. **ตนตามความต้องการของสังคม(public self)** คือ ตัวตนที่ต้องการให้ผู้อื่นคิดถึงเรา เป็นส่วนที่มี บุคลิกภาพที่ได้จากการปรุงแต่งตามความนิยมของสังคม เช่น ตัวตนที่เป็นไปตามค่านิยม ความเชื่อและข้อกำหนดของสังคม
- วัยรุ่นที่มโนภาพแห่งตนทั้งสามใกล้เคียงกัน ก็จะทำให้มีเอกลักษณ์แห่งตน คือ รู้ความสามารถและ ข้อจำกัดของตน สามารถมองเห็นคุณค่าของตน รู้จักนำความสามารถของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

บุคลิกภาพของนักเรียนประถมศึกษาสามารถสร้างเสริม ปรุงแต่ง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม หรือเป็นที่พึงประสงค์ได้ การที่นักเรียนจะพัฒนาบุคลิกภาพของตนได้มาก-น้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การกล่อมเกลาจากครอบครัว สถานศึกษาและสังคม โดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดู การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ที่เหมาะสม โดยมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ การตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพของตน และมีการวางแผนพัฒนาตนเอง

ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี พิจารณาได้จาก

1. บุคลิกภาพทางกาย เช่น การแต่งกาย กิริยาท่าทางที่เหมาะสมกับกาลเทศะ
2. บุคลิกภาพทางสติปัญญา เช่น การแสดงความคิดเห็นการแก้ปัญหา การตัดสินใจ
3. บุคลิกภาพทางอารมณ์ เช่น ร่าเริง ยิ้มแย้ม แจ่มใส ควบคุมอารมณ์ได้
4. บุคลิกภาพทางสังคม เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการปรับตัวดี

คัดลอกและปรับปรุงจาก สมร ทองดี (2531) “การพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคม ของนักเรียนวัยรุ่น” ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 4 หน้า 126-136 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ-

1. ท่านคิดว่าสถานศึกษา มีส่วนในการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างไร

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

2. ท่านคิดว่าบุคลิกภาพของครูที่ปรึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของนักเรียนวัยเด็กตอนปลายหรือไม่เพราะเหตุใด_____

[illegible]

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 2 “มีความรู้ด้านการแนะแนว”

กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมค้นพบ รู้จัก ยอมรับ และเข้าใจนักเรียนให้ได้รับการพัฒนา
ศักยภาพโดยคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา พฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย
และความรู้ปรัชญา มาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอนและช่วยเหลือนักเรียน.
ได้อย่างเหมาะสม

แนวคิด

การเสริมสร้างสมรรถนะในการเป็นครูที่ปรึกษาให้สามารถค้นพบ รู้จัก ยอมรับและเข้าใจนักเรียนโดย
คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและยังสามารถนำ
ความรู้พื้นฐานจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายมาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้
อย่างเหมาะสมตามควรในแต่ละกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ถั่วลิสงต้ม ถั่วลิสงคั่ว ถั่วลิสงเคลือบ
2. จานกระดาษ
3. ปากกา
4. ใบความรู้ที่ 1 “ความแตกต่างระหว่างบุคคล”
5. ใบความรู้ที่ 2 “การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในงานแนะแนว”
6. ใบงานที่ 1 “ถั่ว....ที่ไม่ถั่ว”
7. ใบงานที่ 2 “ใช้หลักการทางจิตวิทยาในการเรียนการสอนหรือยัง”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ / อุปกรณ์ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยแจกถั่วลิสงต้มทั้งเปลือกให้ครูที่ปรึกษาคนละ 1 กำมือ และแจกใบงานที่ 1 “ถั่ว...ที่ไม่ถั่ว”
- 1.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมนับจำนวนถั่วลิสงทั้งหมดที่ได้รับแจก แล้วแยกขนาดฝักถั่วลิสงออกตามจำนวนเมล็ดในฝักคือ 4, 3, 2, และ 1 เมล็ดต่อฝัก บันทึกจำนวน ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 1
- 1.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเลือกถั่วลิสงคนละ 1 ฝัก พิจารณาดูข้อดีข้อเสียของถั่วที่ตนเองเลือกได้ และเขียนลงในใบงานที่ 1 ข้อ 2
- 1.4 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเลือกถั่วใหม่อีกครั้งซึ่งสามารถเลือกถั่วที่ซ้ำฝักกันได้ พร้อมทั้งบอกเหตุผลในการเลือก เขียนลงในใบงานที่ 1 ข้อ 3
- 1.5 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแกะถั่วที่เลือกในข้อ 1.4 เปรียบเทียบลักษณะภายใน(เมล็ดถั่ว) กับลักษณะภายนอก(เปลือกถั่ว) และนับจำนวนเมล็ดในฝัก เขียนบันทึกจำนวน ลักษณะเมล็ดลงในใบงานที่ 1 ข้อ 4
- 1.6 ผู้วิจัยแจกถั่วลิสงคั่วและถั่วลิสงเคลือบ ให้ครูที่ปรึกษาคนละ 1 ซ้อน
- 1.7 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมรับประทานถั่วลิสงต้ม ถั่วลิสงคั่ว และถั่วลิสงเคลือบ บันทึกรสชาติของถั่วที่รับประทานทุกชนิดลงในใบงานที่ 1 ข้อ 5

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายว่า การได้เรียนรู้ธรรมชาติของถั่วชนิดต่าง ๆ (จากการได้พิจารณาจำนวนเมล็ดถั่วลิสงในแต่ละฝัก) การได้รับประทานถั่วลิสงชนิดแปรรูปชนิดต่าง ๆ แล้วข้างต้น

- (1) มีความรู้สึกและได้ข้อคิดอย่างไรจากกิจกรรมนี้ เขียนสรุปลงในใบงานที่ 1 ข้อ 6
- (2) ถ้าเปรียบเทียบว่าถั่วลิสงเป็นผู้เรียน(ลูกศิษย์) ท่านคิดว่าได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมนี้ เขียนสรุปลงในใบงานที่ 1 ข้อ 7

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 1 “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” แล้วให้ครูที่ปรึกษา ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่ว่า เมล็ดถั่วลิสงที่แตกต่างกันในแต่ละฝัก หรือถั่วลิสงเช่นกัน สามารถนำไปปรุงแต่งได้หลากหลายรสชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนแล้ว ท่านคิดว่าอย่างไร

3.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- (1) จริงหรือไม่ที่ว่า การที่ครูที่ปรึกษามีนักเรียน (ลูกศิษย์) แต่ละคนไม่เหมือนกัน นักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันตามศักยภาพของตนเอง ฉะนั้นการปฏิบัติต่อผู้เรียนแต่ละคนต้องแตกต่างกันตามสภาพและครูที่ปรึกษาไม่ควรนำนักเรียนแต่ละคนมาเปรียบเทียบกับ
- (2) จริงหรือไม่ที่ว่า ครูที่ปรึกษาไม่สามารถเลือกสอนหรือให้การปรึกษา เฉพาะนักเรียนที่ตนรักหรือชอบ
- (3) จริงหรือไม่ที่ว่า นักเรียนบางคนอาจไม่มีปัญหา แต่บางคนมีปัญหามากมาย และ ปัญหานั้นย่อมมีความแตกต่างกัน ครูที่ปรึกษาจึงต้องเตรียมเผชิญกับปัญหาของนักเรียนที่หลากหลาย

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 2 “การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในการเรียนการสอน” แล้วให้ครูที่ปรึกษาตอบคำถามใบงานที่ 2 “ใช้หลักการทางจิตวิทยาในการเรียนการสอนหรือยัง”

ผู้วิจัยให้ข้อคิดแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า เมื่อครูที่ปรึกษาค้นพบ รู้จัก ยอมรับ และเข้าใจ นักเรียนจะสามารถนำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา พฤติกรรมวัยเด็กตอนปลาย มาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอนและให้การแนะแนวได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยให้ข้อคิดแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า เมื่อครูที่ปรึกษาค้นพบ รู้จัก ยอมรับและเข้าใจนักเรียนจะสามารถนำความรู้ ความรู้ปรัชญา มาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอนและการให้การแนะแนวได้เป็นอย่างดี

การประเมินผล

5. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
6. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
7. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
8. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	ได้ค้นพบ รู้จัก ยอมรับ และเข้าใจผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล			
2	สามารถนำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาพฤติกรรม วิชเด็กตอนปลายและความรู้ปรัชญา หลักการแนะแนว เบื้องต้น มาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอน และช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม			

ผู้ประเมิน

ใบงานที่ 1 “ถั่ว... ที่ไม่ถั่ว”

เมื่อครูที่ปรึกษาทุกท่านได้รับแจกถั่วลิสง 1 กำมือ แล้วดำเนินการดังนี้

1. นับจำนวนถั่วลิสงทั้งหมดที่ได้รับ จำนวน..... ฟัก
 - 1.1 มีถั่วลิสงที่มองเห็นว่ามีจำนวนเมล็ดในฟัก 4 เมล็ด จำนวน..... ฟัก
 - 1.2 มีถั่วลิสงที่มองเห็นว่ามีจำนวนเมล็ดในฟัก 3 เมล็ด จำนวน..... ฟัก
 - 1.3 มีถั่วลิสงที่มองเห็นว่ามีจำนวนเมล็ดในฟัก 2 เมล็ด จำนวน..... ฟัก
 - 1.4 มีถั่วลิสงที่มองเห็นว่ามีจำนวนเมล็ดในฟัก 1 เมล็ด จำนวน..... ฟัก
2. เลือกถั่วลิสง(ตามที่ชอบใจ) มา 1 ฟัก ถั่วลิสงฟักที่เลือกมานี้มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร
.....
.....
3. เลือกถั่วลิสง(ตามที่ชอบใจ หรืออาจเป็นฟักเดิมก็ได้) อีก 1 ฟัก ทำไมถึงเลือกถั่วลิสงฟักนี้
.....
.....
4. แกะถั่วลิสงที่เลือกไว้ในข้อ 3 นับจำนวนเมล็ดในฟักได้..... เมล็ด
 - ☐ มีเมล็ดที่สมบูรณ์ เมล็ด
 - ☐ มีเมล็ดขนาดปานกลาง..... เมล็ด
 - ☐ มีเมล็ดลีบ..... เมล็ด
5. เมื่อรับประทานถั่วลิสงแปรรูปแต่ละชนิด รสชาติเป็นอย่างไร?
 ถั่วลิสงคั่ว.....
 ถั่วลิสงคั่ว.....
 ถั่วลิสงเคลือบ.....
6. ท่านมีความรู้สึก และได้ข้อคิดอย่างไรจากกิจกรรมนี้.....

7. ถ้าเปรียบเทียบถั่วลิสงเป็นนักเรียน (ลูกศิษย์) ท่านคิดว่าได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมนี้.....

ใบความรู้ที่ 1

ความแตกต่างระหว่างบุคคล(1)

ธรรมชาติของมนุษย์มี “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างทางกาย ได้แก่ ความแตกต่างกันในด้านหน้าตา รูปร่าง ท่าทาง น้ำเสียงลักษณะรูปร่าง หน้าตา
2. ความแตกต่างทางอารมณ์ ได้แก่ ความแตกต่างในด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ และความแตกต่างในด้านการแสดงพฤติกรรมเมื่อเกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ความแตกต่างทางสังคม ได้แก่ ความแตกต่างในด้านการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม
4. ความแตกต่างทางสติปัญญา ได้แก่ ความแตกต่างในด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

การยอมรับธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลนั้น คือการให้ความสำคัญกับความคิด คำพูด หรือการกระทำของเขา นอกจากนี้ความแตกต่างระหว่างบุคคลยังสร้างความหลากหลายให้แก่ความคิด การพูดและการกระทำ ความหลากหลายเหล่านี้ ทำให้สามารถมองสิ่งต่าง ๆ ได้หลายแง่หลายมุม และมีความรอบคอบมากขึ้น

ครูที่ปรึกษาจึงควรให้ความสำคัญแก่เอกลักษณ์ของบุคคล เพราะนอกจากทำให้ได้รับประโยชน์จากการเสนอแนะของผู้อื่นแล้ว ยังได้รับความสำคัญจากบุคคลอื่นอีกด้วย นั่นคือ เมื่อต่างฝ่ายต่างยอมรับเอกลักษณ์ของกันและกัน ก็จะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและประสานงานกันได้ง่ายยิ่งขึ้น

คัดลอกและปรับปรุงจาก ประดิษฐ์ อุปรมย์ และ ปรีชา วิหคโต(2545) “12.2.1 มนุษย์สัมพันธ์ในการประสานงานแนะแนว: การประสานงานแนะแนวในสถานศึกษาและชุมชน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบการแนะแนวในสถานศึกษา หน่วยที่ 12 หน้า 512-513 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ใบความรู้ที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล(2)

ชวนคิด สะกิดหน่อย

“นักเรียน 3 คน ก็มีปัญห 3 แบบ” และวิธีการช่วยเหลือก็แตกต่างกัน แล้วในโรงเรียนพิเศษศึกษาระยะ 100 คน ก็ 100 ปัญหา จริงไหม.....? (ใช่... ไม่น่าถามเลย)

เนื่องจากนักเรียนก็มีความแตกต่างกันทางพันธุกรรมและสภาพแวดล้อม เช่น สภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ที่ได้พบ ฯลฯ ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องมีวิธีการคลี่คลายปัญหาเหล่านี้ด้วยแนวทาง

1. รู้จักนักเรียน ด้วยการศึกษข้อมูลจากเครื่องมือ เทคนิควิธีการหลากหลาย
2. วิเคราะห์สาเหตุ ด้วยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ วินิจฉัย
3. ช่วยเหลือแก้ไข ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามกระบวนการแนะแนว

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 99

ใบความรู้ที่ 2

การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในงานแนะแนว

เป็นภารกิจของครูที่ปรึกษาทุกคนที่จะต้องรู้จักนักเรียน และเข้าใจนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านพฤติกรรม สาเหตุของพฤติกรรม เพื่อทำความเข้าใจและให้คำแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนในเบื้องต้นตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาในเรื่องต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนและการให้การแนะแนว ได้แก่

1. อัตมโนทัศน์ (Self Concept) หมายถึง เจตคติ ความรู้สึก การยอมรับที่ผู้เรียนมีต่อ

ตนเอง และส่งผลถึงพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งเป็นไปได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ อีกทั้งอารมณ์ การแสดงออก การยอมรับของครูตลอดจนการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น ดังนั้น ครูที่ปรึกษาจะมีวิธีการอย่างไรที่จะให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ยอมรับตนเอง และแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม

2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการธรรมชาติ และส่งผลให้เกิด

พฤติกรรมเพื่อสนองความต้องการของตน และมีความแตกต่างกันไป ครูที่ปรึกษาจะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้ความต้องการของนักเรียน ได้ตอบสนองอย่างเพียงพอและทำให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตน ไปสู่การรู้จักและเข้าใจตนเองตรงกับสภาพความเป็นจริง ยอมรับ เชื่อมั่น และเห็นคุณค่าในตนเอง อันจะนำตนเองไปสู่ความสุขและความสำเร็จ ปรับตัวได้ เป็นต้น

3. พฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมบุคคลที่แสดงออก เกิดจากการเรียนรู้ และได้รับการ

เสริมแรง พฤติกรรมใดที่นักเรียนแสดงออกได้รับคำชมเชย ยกย่อง ก็จะเกิดความพึงพอใจ และจะแสดงออกเช่นนั้นอีก ดังนั้น ครูที่ปรึกษาจึงควรเสริมแรงทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อเป็นการกระตุ้นให้กำลังใจ และชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่กระทำนั้นถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทุกด้านตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4. พัฒนาการตามวัย ธรรมชาติของนักเรียนแต่ละคน มีความแตกต่างกันตามสภาพของ

ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา วิธีคิด ค่านิยมและความเชื่อ และในด้านจิตวิทยาแต่ละช่วงวัย จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน และด้านสังคมก็เช่นเดียวกัน ครูที่ปรึกษาต้องคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนแต่ละช่วงวัย และวิเคราะห์ความแตกต่างให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ธรรมชาติของนักเรียนในการเรียนรู้แต่ละช่วงวัยและนำไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ใบความรู้ที่ 2

การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในงานแนะแนว(2)

5. ประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิม นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ประสบการณ์และพื้นฐานทางครอบครัว-สิ่งแวดล้อมต่างกัน นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ให้ความรู้เอาใจใส่ ให้อิสระ อบอุ่นเป็นกันเองจะมีความสุข มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีสภาพบีบคั้น กดดัน อยู่ในสถานะอันตราย ทำให้เกิดความเครียด ความกังวล ขาดสมาธิในการเรียน สิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้การรับรู้ การเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนต่างกัน ดังนั้น ครูจึงต้องเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน ยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้ได้รับความรัก ความอบอุ่น และรู้สึกว่าสามารถประสบความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง อยากเรียน อยากรู้ เป็นต้น

6. ลีลาการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ผู้เรียนบางคนชอบฟังคำบรรยาย อธิบาย เข้าใจได้ด้วยเพียงแค่มองเห็น บางคนชอบการเคลื่อนไหว สัมผัส ทดลองทำปฏิบัติ บางคนเรียนรู้ได้ด้วยการคิดค้น ขบคิด แก้ปัญหาเห็นเป็นความท้าทาย ใคร่อยากรู้ อยากเรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นทางกายภาพ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ซึ่งส่งผลให้บุคคลมีศักยภาพแตกต่างกันไปด้วย ครูจึงจำเป็นต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียน ทุกคนอย่างถ่องแท้ ชัดเจน จึงจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนและการให้บริการแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

คัดลอกจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 94-95

ใบงานที่ 2

“ใช้หลักการทางจิตวิทยาในการเรียนการสอนหรือยัง”

1. ท่านสามารถนำหลักการทางจิตวิทยา ไปใช้ในการจัดการเรียนในแต่ละชั้นตอนอย่างไร

1.1 ใช้ในขั้นเตรียมการสอน

.....

1.2 ใช้ในขณะดำเนินการสอน

.....

1.3 ใช้ในขั้นติดตามและประเมินการสอน

.....

2. ท่านคิดว่าครูที่ปรึกษาสามารถนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ในงานแนะแนวได้อย่างไรบ้าง
โปรดยกตัวอย่างพฤติกรรมของครูที่ปรึกษาตามประเด็นต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาทัศนคติ เช่น เสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อตนเอง

.....

2.2 การตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เช่น ไม่เปรียบเทียบความสามารถของเด็ก

.....

2.3 การส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

2.3.1 ส่งเสริมพัฒนาการทางกาย เช่น

.....

2.3.2 ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ เช่น

.....

2.3.1 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม เช่น

.....

2.3.1 ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา เช่น

.....

ชุดฝึกอบรม
องค์ประกอบที่ 3
“มีความรู้ด้านจิตวิทยา”

เชิญเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูน
ความรู้ความเข้าใจในงานแนะแนว

โปรดศึกษาและปฏิบัติตามใบงานที่กำหนดไว้

ชุดฝึกอบรม องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”

♦องค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสำหรับการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้าง

ให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติที่เหมาะสม และเสริมสร้างแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”

กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”

การอบรมเชิงปฏิบัติการในองค์ประกอบที่ 2 นี้ใช้เวลาดำเนินการรวม 3 ชั่วโมง 30 นาที

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างด้วยจิตวิทยา”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถระบุพฤติกรรมที่แสดงออกถึงกลไกการป้องกันตนเองได้
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกถึงความสอดคล้องระหว่างกลไกการป้องกันตนเอง และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

แนวคิด

การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนที่มีสมรรถภาพทางกาแนะแนว จะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “มารู้จัก.... กลไกการป้องกันตนเอง”
2. ใบงานที่ 1 “กลไกการป้องกันตนเอง”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแบ่งเป็น 2 กลุ่มและนั่งเป็นวงกลม ได้จำนวน 2 วงกลม
- 1.2 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 แก่สมาชิกทุกคน
- 1.3 สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในประเด็นที่ว่าพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกเป็นกลไกการป้องกันตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกศึกษาอภิปรายร่วมกันว่า ได้ข้อคิดอย่างไรจากใบงานที่ 1 และร่วมกันสรุป

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ให้สมาชิกศึกษาใบความรู้ที่ 1 “มารู้จัก... กลไกการป้องกันตนเอง”
- 3.2 ให้สมาชิกร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นจากใบความรู้ที่ 1 แล้วหาผลสรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ผู้วิจัยให้ข้อคิดแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม เรื่องการมีพื้นฐานทางจิตวิทยาจะนำไป
ช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนได้รับ
โอกาสพัฒนาตนเอง สร้างชีวิต สุขและความสำเร็จได้

การประเมินผล

9. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
10. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
11. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
12. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	สามารถระบุพฤติกรรมในการแสดงออกเรื่องกลไกการป้องกันตนเองได้			
2	มีแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและให้การปรึกษา ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม			

ผู้ประเมิน

ใบความรู้ที่ 1

“มารู้จัก.. กลไกการป้องกันตนเอง”

“กลไกการป้องกันตนเอง” เป็นกระบวนการทางจิตที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เพื่อแก้ปัญหาจัดการความคับข้องใจ และรักษาสมดุลหรือความปกติของจิต โดยใช้วิธีการปรับตัวได้หลายวิธี ดังนี้

1. ปรับตัวแบบต่อสู้ พฤติกรรมที่แสดงออก คือ

1.1 เรียกร้องความสนใจ(Attention Getting) เมื่อบุคคลไม่ได้รับความสนใจ จะแสดง พฤติกรรมเพื่อเรียกร้องความสนใจ

1.2 การก้าวร้าว(Aggressive) เป็นการต่อสู้เมื่อถูกขัดขวางทางความคิด ความต้องการด้วยการทำลายผู้อื่นทั้งกายและวาจา

1.3 การชดเชย (Compensation) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- การทดแทน(Substitution) เป็นการหาสิ่งอื่นมาทดแทนสิ่งที่เสียไป
- การทดเทิด(Sublimation) เป็นการชดเชยอีกแบบหนึ่ง เพื่อลดความคับข้องใจเนื่องจากความต้องการทางเพศ

1.4 การเลียนแบบ(Identification) เป็นการนำเอาคุณลักษณะของคนอื่นมาเป็นของตน

1.5 การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง(Rationalization) แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

- แบบองุ่นเปรี้ยว (Sour Grapes) หวังสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วไม่สมหวัง ก็บอกว่าสิ่งนั้นไม่มีค่าหรือไม่มีประโยชน์
- แบบมะนาวหวาน(Sweet Lemon) เป็นการปลอบใจตนเองว่า สิ่งที่มีอยู่หรือได้มานั้น เป็นสิ่งที่ดีทั้ง ๆ ที่อาจจะไม่ดีก็ได้

1.6 การกล่าวโทษผู้อื่น(Projection) เป็นการโยนความคิดของตนเองไปให้ผู้อื่น

1.7 การอวดอ้างตนเอง(Egocentricism) เป็นการยกตนเอง อวดอ้างสรรพคุณ เพื่อลบปมด้อยตนเอง

2. ปรับตัวแบบถอยหนี พฤติกรรมที่แสดงออก คือ

2.1 การถอยหนี (Withdraw) เป็นการหลีกเลี่ยง ไม่เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น

2.2 การเก็บกด(Repression) เป็นการเก็บความคิดความรู้สึกเจ็บปวด อับอาย ไม่เก็บไว้ในจิตไร้สำนึกโดยไม่รู้ตัว

2.3 การถดถอย (Regression) เป็นการแสดงพฤติกรรมถอยหลัง ไปสู่อดีตที่เคยทำให้ตนมีความสุข

2.4 การฝันกลางวัน(Fantasy) เป็นการวาดฝัน จินตนาการสิ่งที่ตนมีความต้องการแต่ ไม่สามารถจะทำได้ จึงสร้างวิมานในอากาศขึ้น เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 59 และ 60

ใบงานที่ 1

กลไกการป้องกันตนเอง

ให้ท่าน “จับคู่” สถานการณ์ที่สอดคล้องกับกลไกการป้องกันตนเอง

กลไกการป้องกันตนเอง	สถานการณ์
1. เรียกร้องความสนใจ	(ก) แวหวนพุดกับสายชลว่า “มีรถมาส่งไม่เห็นจะดีเลย ทำให้ไม่ได้พกกำไลข้อมือ” <u>ตอบ</u> _____
2. ก้าวร้าว	(ข) ไพฑูรย์อยากมีรถยนต์ขับไปรับสาว ๆ ขณะที่ยังต้องรับทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา <u>ตอบ</u> _____
3. ทดแทน	(ค) คุณป้าดูสายใจว่าวางกระโถนไว้ไม่เป็นที่เป็นทาง ทำให้ตนเองเดินสะดุด <u>ตอบ</u> _____
4. เลียนแบบ	(ง) เอื้อยชอบบอกคนอื่นเสมอว่าเป็นผู้จัดการโรงเรียน ทั้ง ๆ ที่เอื้อยเป็นเจ้าหน้าที่การเงิน <u>ตอบ</u> _____
5. อดทนปรีชา	(จ) แม้นั้นจะเรียนไม่เก่ง แต่ใคร ๆ ก็รู้จักกันในฐานะนักกีฬาของโรงเรียน <u>ตอบ</u> _____
6. มนะนาหวน	(ฉ) อรสาหลงทะเบียนเรียนวิชาปรัชญาผิดชั้น แล้วพบว่าครูที่สอนวิชานี้ เป็นครูที่ตนเองเคยเรียน ด้วยมาแล้ว และสอบตกวิชาที่ครูสอน อรสาจึงรีบขอเปลี่ยนวิชาเรียน <u>ตอบ</u> _____
7. กล่าวโทษผู้อื่น	(ช) สำราญผู้ไม่กล้าเถียงใครในที่ทำงาน แต่ชอบดุด่าภรรยาเมื่อกลับบ้านเสมอ <u>ตอบ</u> _____
8. อดทนตัวเอง	(ซ) ญาตชอบแต่งตัวให้ดูเช่ ๆ เพื่อหนุ่ม ๆ หน้าปากซอยจะได้สนใจมอง <u>ตอบ</u> _____
9. ถอยหนี	(ฌ) รจนาเริ่มไม่มั่นใจในการเดินรำหะวะซ่า ซ่า ซ่า หลังจากที่โดนเพื่อน ๆ แชว <u>ตอบ</u> _____
10. เก็บกด	(ญ) ลำลีชอบพุดใส่ร้ายคนอื่นเป็นประจำ เพราะคนอื่นไปขัดผลประโยชน์ของลำลี <u>ตอบ</u> _____
11. ถอดถอน	(ฎ) ชุติศักดาตัวนี้ก็สวยดีนะ แม้จะสู้ชุติศักดาบาร์บี้ของแท้ไม่ได้ <u>ตอบ</u> _____
12. ผันกลางวัน	(ฏ) วันชัยขึ้นชอบทรงผมของดารายักษ์คนหนึ่ง จึงไปทำผมทรงนั้นบ้าง <u>ตอบ</u> _____

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษานำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาและหลักการแนะแนวเบื้องต้นมาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอนและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

แนวคิด

การเสริมสร้างสมรรถนะในการเป็นครูที่ปรึกษาให้สามารถค้นพบ รู้จัก ยอมรับและเข้าใจนักเรียน โดยคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและยังสามารถนำความรู้พื้นฐานจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลายมาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “การนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการเรียนการสอน”
2. ใบงานที่ 1 “ใช้หลักการแนะแนวในการเรียนการสอนหรือยัง”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แจกใบงานที่ 1 ให้สมาชิกศึกษา
- 1.2 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 และอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

- 2.1 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายร่วมกันจากใบงานที่ 1
- 2.2 สรุปสาระสำคัญจากใบความรู้ที่ 1

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 สมาชิกอภิปรายและตอบคำถามจากใบงานที่ 1

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ผู้วิจัยและสมาชิกอภิปรายเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรม
- 4.2 ผู้วิจัยให้ข้อคิดแก่สมาชิกว่าเมื่อสมาชิกค้นพบ รู้จัก ยอมรับ และเข้าใจนักเรียนก็จะสามารถนำความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา พฤติกรรมวัยเด็กตอนปลายมาประยุกต์และบูรณาการในการเรียนการสอน

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	สามารถบอกจุดมุ่งหมายของการแนะแนวได้			
2	สามารถนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการดูแลนักเรียนได้			
3	ระบุความสำคัญของการจัดบริการแนะแนวให้นักเรียนได้			
4	อภิปรายถึงวิธีการจัดกิจกรรมในคาบเรียนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพนักเรียน			

ผู้ประเมิน

ใบความรู้ที่ 1
การนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการดูแลนักเรียน

หลักการแนะแนว		การดูแลนักเรียน
1. ด้านความมีศักดิ์ศรี ความมีค่าของความเป็นมนุษย์	➤	เห็นคุณค่าของนักเรียนทุกคน ไม่ดูหมิ่นความไม่เท่าเทียมกัน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักเรียน
2. ด้านสิทธิของแต่ละบุคคล	➤	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกตามความต้องการโดยไม่บังคับ
3. ด้านศักยภาพ	➤	ท้าทาย ส่งเสริมอย่างเต็มที่ให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจใช้ปัญญาแก้ปัญหา
4. ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล	➤	คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลทุกด้าน ให้ได้รับการพัฒนาตามความเหมาะสม โดยจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
5. ด้านสาเหตุแห่งพฤติกรรม	➤	หาเหตุผล เข้าใจ และให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน
6. ปัญหาของแต่ละบุคคลหนึ่งย่อมกระทบถึงบุคคลอื่น	➤	การเฝ้าระวังรักษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายด้วยความเข้าใจและมีเมตตา
จุดมุ่งหมายของการแนะแนว		

1. ส่งเสริม โดยการ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความต้องการ ความถนัด ความสนใจ
2. ป้องกัน โดยการ ให้ความรู้เพื่อป้องกันปัญหา และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอีก
3. ช่วยเหลือ โดยการ ให้การปรึกษาในรายที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน นักเรียนสามารถเข้าใจตนเองหลังจากได้รับการปรึกษา

ดัดแปลงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 96 และ 138

ใบความรู้ที่ 1

การนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการดูแลนักเรียน(2)

การจัดบริการแนะแนวให้แก่ผู้เรียน

1. บริการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับนักเรียน เพื่อให้รู้สาเหตุและแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ
2. บริการให้ข้อเสนอแนะ ในกรณีที่นักเรียน ขาดข้อมูลความรู้แห่งสาเหตุนั้น
3. บริการให้การปรึกษา ในกรณีที่นักเรียน เกิดปัญหาซับซ้อนต้องพูดคุยให้การปรึกษา
4. บริการจัดวางตัวบุคคล การลงมือช่วยเหลือนักเรียน ตามควรแก่กรณีแห่งสาเหตุนั้น ๆ เช่น จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมเมื่อผู้เรียน เรียนอ่อน จัดหาทุนให้ เมื่อขาดเงินทุน เป็นต้น
5. บริการติดตามและประเมินผล เพื่อจะได้ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

คัดลอกจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 141

วิธีจัดกิจกรรมในคาบเรียน

1. แบบบรรยาย(โดยไม่มีสิ่งประกอบ ประกอบสื่อ ประกอบการสาธิต ประกอบการอภิปราย)
เป็นการพูด บอก อธิบายเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ศึกษาเองได้ยาก ให้ผู้เรียนทราบ
2. แบบอภิปรายมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน เช่น ทักษะการแสดงตัว การพูด การใช้ภาษา มารยาทสังคม การยอมรับผู้อื่น และการแสดงความคิดเห็น
3. แบบสืบสวนสอบสวน ใช้ฝึกการแก้ปัญหาและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน ใช้ความพยายามที่จะค้นคำตอบ และให้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยพัฒนาทักษะด้านการคิดการแก้ปัญหา
4. แบบเล่นเกมส์ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และช่วยพัฒนาบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย การเสียสละ และฝึกทักษะการแก้ปัญหาได้อีกด้วย
5. แบบใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อการพัฒนาการทำงานร่วมกันในกลุ่ม
6. แบบใช้บทบาทสมมติเพื่อให้นักเรียน เกิดความเข้าใจและยอมรับตนเองและผู้อื่น และเป็น แนวทางในการแก้ไข ปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมของตน รวมทั้งช่วยลดความตึงเครียดในใจ ของผู้แสดง ช่วยฝึกทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการพัฒนานักเรียน ด้านการปรับตัวทางสังคม
7. ใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก ค่านิยม ได้แสดงบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ของตน เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น เข้าใจวิธีการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ฝึกทักษะการแก้ปัญหา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเรียนด้วยความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา
8. ใช้ศูนย์การเรียนรู้หรือศูนย์กิจกรรม ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ใบงานที่ 1

“ใช้หลักการแนะแนวในการดูแลนักเรียนหรือยัง”

1. ท่านคิดว่าสามารถนำหลักการแนะแนว ไปผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชาได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านได้นำหลักการแนะแนวไปใช้ในขณะสอนนักเรียนบ้างหรือไม่ ถ้าใช่ ใช้หลักการข้อใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าวิธีการจัดกิจกรรมในคาบเรียนใด ที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเองได้มากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 3 “มีความรู้ด้านจิตวิทยา”

กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ ทำความเข้าใจ บริการการให้การปรึกษาและปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพแนะแนวได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมระบุนความสำคัญของบริการการให้การปรึกษาและการมีจรรยาวิชาชีพแนะแนวได้

แนวคิด

ครูที่ปรึกษาที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว นอกจากการมีเจตคติทางบวกต่องาน แนะแนวแล้ว จะต้อง มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการการปรึกษาและจรรยาวิชาชีพแนะแนวอันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานช่วยเหลือและให้การปรึกษแก่นักเรียน ได้ถูกแนวทางอย่างเหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “บริการให้การปรึกษา”
2. ใบความรู้ที่ 2 “ขั้นตอนการปรึกษา”
3. ใบความรู้ที่ 3 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา”
4. ใบความรู้ที่ 4 “จรรยาวิชาชีพแนะแนว”
5. ใบงานที่ 1 “บริการให้การปรึกษาและขั้นตอนการให้การปรึกษา”
6. ใบงานที่ 2 “คุณครูขวัญตา”
7. ใบงานที่ 3 “จรรยาวิชาชีพแนะแนว”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบงานที่ 1 “บริการให้การปรึกษาและขั้นตอนการให้การปรึกษาแล้วตอบคำถามข้อ 1 และ ข้อ 2 ในใบงาน
- 1.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบงานที่ 2 “คุณครูขวัญตา” แล้ววิเคราะห์พฤติกรรมของ “คุณครูขวัญตา”
- 1.3 แบ่งสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็น ดังนี้

กลุ่มที่ 1 รูปแบบของการให้บริการการศึกษามีอย่างไรบ้างและขั้นตอนบทบาทและวิธีการให้การศึกษาคืออย่างไร

กลุ่มที่ 2 การเปิดเผยความลับของผู้อื่นเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใดและมีผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร “คุณครูขวัญตา” เป็นคนอย่างไร

ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ 1

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายในข้อ 1.3
- 2.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังนี้
 - 1) ถ้าท่านมีนักเรียนมาปรึกษาปัญหา ควรปฏิบัติตนเช่นไร
 - 2) ท่านคิดว่าจรรยาวิชาชีพเปรียบเหมือนเป็น “เกราะบังตน” ในการจัดการบริการแนะแนวหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ 3 ข้อ 1-5

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 1 “บริการให้การปรึกษา”

- 3.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 2 “ขั้นตอนการปรึกษา”
- 3.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังนี้
 - 1) การให้บริการการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีสิ่งใดบ้าง
 - 2) การมีจรรยาวิชาชีพมีความสำคัญต่อบุคคลใดบ้าง และมีประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานแนะแนวอย่างไร
- 3.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ 2 และใบงานที่ 3 ข้อ 6 และ 7

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดเห็นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า เพราะเหตุใดในวิชาชีพแนะแนว จึงต้องมีจรรยาวิชาชีพ แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 3 ข้อ 8
- 4.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 3 “จรรยาวิชาชีพแนะแนว” โดยเฉพาะข้อดีของการปฏิบัติตามจรรยาบรรณและร่วมกันอภิปรายว่า
 - (1) จรรยาวิชาชีพ เปรียบเสมือนเกราะที่ป้องกันความสุจริตในหน้าที่ของครูที่ปรึกษาจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - (2) ในการให้การปรึกษา ครูที่ปรึกษาจะต้องรักษาความลับของผู้มารับการปรึกษา เนื่องจากเป็นจรรยาบรรณในวิชาชีพที่สำคัญอย่างยิ่ง จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ 3 ข้อ 9 และ 10

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพและแนวได้อย่างเหมาะสม			
2	สามารถระบุความสำคัญของการมีจรรยาวิชาชีพ และแนวได้			

ผู้ประเมิน.....

ใบความรู้ที่ 1

บริการให้การปรึกษา

มี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. บริการให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการของการช่วยเหลือที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้บริการปรึกษาและผู้รับบริการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับบริการเป็นรายบุคคลไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ ให้สามารถจัดการปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีสติ มีเหตุผล เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาที่ประสบได้อย่างสร้างสรรค์ ทำให้ชีวิตของผู้รับบริการปรึกษาได้พัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางที่ดีขึ้น

2. บริการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นการให้บริการปรึกษาแก่ผู้รับบริการปรึกษาเป็นกลุ่มที่มีปัญหาหรือความต้องการคล้ายคลึงกัน มีความต้องการที่จะแก้ปัญหา ปรับปรุงตนเอง หรือพัฒนาตนเองโดยสมาชิกในกลุ่มจะปรึกษาร่วมกัน ได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้เรียนรู้แนวทางและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศของการยอมรับซึ่งกันและกัน ได้เปลี่ยนแปลงเจตคติ ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนความรู้สึกละแวกพฤติกรรมแสดงออกในทางสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะหาทางช่วยเหลือตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ให้สามารถแก้ปัญหาด้วยความรอบคอบและสัมฤทธิ์ผลเพื่อปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือกันในการตัดสินใจแก้ปัญหา ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. บริการให้การปรึกษาคอรัว เป็นการให้บริการปรึกษาที่มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวในการแก้ปัญหา ป้องกันปัญหา หาแนวทางในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ สามารถผ่านพ้นอุปสรรค มีพลังที่จะต่อสู้ชีวิตอย่างมีสติ และช่วยให้ครอบครัวเรียนรู้วิถีทางที่จะไม่ไปข้องแวะปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเป็นอันตราย ครอบครัว เสริมสร้างบรรยากาศในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความผูกพันกันยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

อนึ่ง บริการให้การปรึกษาทั้ง 3 รูปแบบนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะบุคลิกภาพ และเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีจรรยาวิชาชีพในการให้การปรึกษา

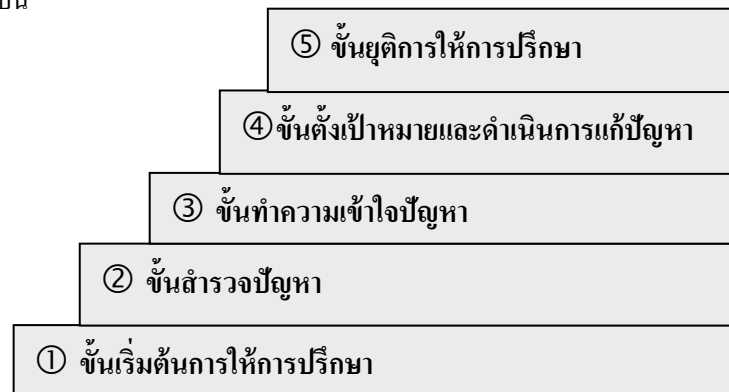
สรุปความจาก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2546) “การพัฒนาทักษะการให้บริการปรึกษา” ใน ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนว หน่วยที่ 5 หน้า 236 – 243 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ใบความรู้ที่ 2

ขั้นตอนการศึกษา

ขั้นตอน บทบาท และวิธีการให้การศึกษา

การให้ศึกษามีความแตกต่างกันในขั้นตอนของแต่ละทฤษฎีการให้การศึกษา แต่โดยทั่วไปจะมีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. **ขั้นเริ่มต้นการให้การศึกษา** เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับบริการ การสร้างสัมพันธภาพในขั้นเริ่มต้น จะมีผลต่อขั้นตอนต่อไป ดังนั้น ผู้ให้การศึกษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการ หรือทักษะที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกสบายใจ อบอุ่น ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับและความไว้วางใจ

2. **ขั้นสำรวจปัญหา** เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากการที่ผู้รับบริการเกิดความอบอุ่น วางใจ พร้อมทั้งเปิดเผยตัวเองให้ผู้ให้การศึกษาได้เรียนรู้โลกส่วนตัว ความคับข้องใจ ความคาดหวัง ความต้องการ และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้รับบริการ เพื่อที่จะสำรวจว่าอะไรคือปัญหาสำคัญที่ผู้รับบริการกำลังเผชิญอยู่ในระดับลึกซึ้งขึ้น

3. **ขั้นทำความเข้าใจปัญหา** เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้การศึกษาจะต้องใช้ทักษะหลาย ๆ อย่างเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจ และตระหนักว่าตนเองมีส่วนอย่างไรในการทำให้เกิดปัญหา และอะไรที่ทำให้ปัญหาคงอยู่ และพร้อมที่จะหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหานี้

4. **ขั้นดำเนินการแก้ไขปัญหานี้** ในขณะนี้ ผู้ให้การศึกษาตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหานี้และร่วมกันพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม และวางแผนปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานี้ ผู้ให้การศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริมและให้กำลังใจ ที่จะให้ผู้รับบริการสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ จนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

5. **ขั้นยุติการให้การศึกษา** มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าขั้นเริ่มต้น เพราะเป็นขั้นยุติความสัมพันธ์ ผู้ให้การศึกษาจึงมีบทบาทที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจกระบวนการ และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้การศึกษา ไปพัฒนาตนเองได้โดยลำพัง

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2542) ลูกเอช... ลูกศิษย์: ภูมิ

ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น หน้า 53 - 54

2. หากเคย ให้การปรึกษา ท่านมีขั้นตอนในการให้การปรึกษาเป็นอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 2

คุณครูขวัญตา

คุณครูขวัญตาเป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง คุณครูขวัญตาเป็นคนชอบแต่งตัว กิริยามารยาทเรียบร้อย พูดจาอ่อนหวาน แต่ชอบนำเรื่องส่วนตัวที่ปกปิดของเพื่อนครูด้วยกันมาเล่า (เพราะความมั่นใจในอารมณ์หรือความสนใจ) ทำให้เพื่อนครูด้วยกันเกิดความไม่ไว้วางใจ ไม่อยากคบหาสนิทสนมด้วย คุณครูขวัญตาจึงไม่ค่อยมีเพื่อนร่วมงานที่รู้ใจ เพราะเพื่อนครูทุกคนกลัวถูกเล่าความลับที่ไม่ต้องการเปิดเผย นิสัยอีกอย่างหนึ่งของคุณครูขวัญตา คือ ชอบเสริมแต่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อต้องการให้คนอื่นมองตนในมุมมองที่งดงามอยู่เสมอ

เช้าวันหนึ่ง ค.ณ.พิมผกา นักเรียนชั้น ป.6 ซึ่งสนิทสนมและชอบเอาใจครูขวัญตาด้วยการนำดอกไม้มาให้ทุก ๆ เช้า มาขอคำปรึกษากับครูขวัญตาว่าพี่ชายของตนได้พาเพื่อนมาเที่ยวบ้านขณะที่พ่อแม่ไม่อยู่ และเพื่อนของพี่ชายก็มาแสดงกิริยาลวนลามกับเธอ (เนื่องจากพิมผกาเป็นเด็กที่ค่อนข้างตัวโตและอวบอ้วน) โดยพี่ชายของเธอไม่ห้ามปรามเพื่อนและยังสนับสนุนด้วย เธอต้องหนีขึ้นไปอยู่ห้องคนเดียว ครึ่งค่อนมาก็มีอาการปวดและพยายามที่จะลวนลามเธอเช่นเดิม เธอกลัวมากไม่รู้จะปรึกษาใครดี ไม่กล้าบอกพ่อแม่เพราะพี่ชายพูดไว้ว่าจะทำร้ายร่างกายถ้าเธอบอกพ่อแม่ เธอจึงมาขอคำแนะนำจากครูขวัญตา

วันต่อมา ครูขวัญตากลับนำเรื่องของ ค.ณ.พิมผกาไปเล่าให้เพื่อนครูในโรงเรียนฟัง ความลับจึงถูกเปิดเผย รู้กันทั่วโรงเรียนจน ค.ณ.พิมผกาได้รับความอับอายไปทั่ว ในที่สุดเธอต้องย้ายโรงเรียนไปที่ใหม่

ถ้าท่านเป็นเพื่อนครูของครูขวัญตา ท่านมีความรู้สึกละอายใจต่อพฤติกรรมของครูขวัญตา

ที่	พฤติกรรมของครูขวัญตา	ใช่	ไม่ใช่	เหตุผล
1	มีเจตคติทางบวกต่อตนเอง			
2	มีเจตคติทางบวกต่อผู้อื่น			
3	มีเจตคติทางบวกต่องานและงาน			
4	เป็นครูที่ปรึกษาที่ดี			
5	เพื่อนร่วมงานไว้วางใจ			
6	มองผลประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว			
7	เปิดเผยความลับของเพื่อนครู			
8	เปิดเผยความลับของนักเรียน			
9	เป็นพฤติกรรมที่ดี เหมาะสมแล้ว			
10	ควรปรับปรุงความประพฤติเสียใหม่			
11	เกี่ยวข้องกับจรรยาวิชาชีพและแนวหรือไม่			

ใบความรู้ที่ 3

จรรยาวิชาชีพแนะแนว

“จรรยาวิชาชีพแนะแนว” (professional ethics) หมายถึง กฎเกณฑ์ความประพฤติ หรือมารยาทในการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละสาขา เมื่อกำหนดขึ้นแล้วเรียกว่า “จรรยาบรรณ” คือ ประมวล กฎเกณฑ์ความประพฤติ หรือประมวลมารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ

✧ จรรยาบรรณวิชาชีพแนะแนว ✧

1. มีคุณธรรม ความสุจริต และจริงใจ
 2. รักษาความลับได้
 3. ไม่คัดค้านปัญหาให้แก่ผู้มาขอรับบริการโดยใช้มาตรการของตนเองเป็นเกณฑ์
 4. ให้การยอมรับนับถือในฐานะบุคคลของผู้มารับบริการ
 5. มีศรัทธา และเต็มใจในวิชาชีพของตน
 6. เป็นผู้ที่มีน้ำใจรักงานที่ทำจริง ๆ คือ สนใจ ชอบงานแนะแนว และมีความรับผิดชอบสูงในหน้าที่
 7. เป็นผู้ที่มีมนุษยศึกษาค้นคว้า และเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตอยู่เสมอ
 8. เป็นผู้ที่มีความสามารถ ตระหนักในความเด่นและด้อยของตนเอง พร้อมทั้งรู้แหล่งที่จะส่งผู้ขอรับบริการต่อไป เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือและบำบัด อันเป็นไปตามกระบวนการและหลักวิชา
 9. ไม่หลอกลวง หรือแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเอง
 10. เป็นผู้ที่มีหมั่นตรวจสอบตนเองอยู่เสมอในการปฏิบัติหน้าที่บริการ พิจารณาผลงานที่ตนทำอย่าง
2. เป็นระเบียบ ข้อกำหนดในการปฏิบัติตามวิชาชีพ ที่จะช่วยให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดี
 3. ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของงานแนะแนว
 4. ทำให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาและยอมรับในสังคม สามารถขอความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ ได้ดี
 5. ทำให้วิชาชีพครูแนะแนวพัฒนาเจริญก้าวหน้า สามารถพัฒนาตน พัฒนาเยาวชน
 6. เป็นการสร้างความเจริญแก่ประเทศชาติ

คัดจาก จงดี ชัยยืน(2534) การพัฒนาคุณธรรมและการปฏิบัติตนตามจรรยาวิชาชีพของครูแนะแนว ในเอกสารการ
สอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 4 หน้า 145 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

ใบงานที่ 3

จรรยาวิชาชีพแนะแนว

1. การเปิดเผยความลับของผู้อื่นเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด.....
.....
2. การเปิดเผยความลับของผู้อื่น มีผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร.....
.....
3. ครูขวัญตาเป็นคนอย่างไร.....
.....
4. ถ้าท่านมีนักเรียนมาปรึกษาปัญหา ควรปฏิบัติตนเช่นไร.....
.....
5. ท่านคิดว่าจรรยาวิชาชีพ เปรียบเสมือน “เกราะบังตน” ในการจัดบริการแนะแนวหรือไม่เพราะเหตุใด.....
.....
6. การมีจรรยาวิชาชีพมีความสำคัญต่อบุคคลใดบ้าง.....
.....
7. การมีจรรยาวิชาชีพมีประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานแนะแนวอย่างไร.....
.....
8. เพราะเหตุใดในวิชาชีพแนะแนว จึงต้องมีจรรยาวิชาชีพ.....
.....
9. จรรยาวิชาชีพเปรียบเสมือนเกราะที่ปกป้องความสุจริตในหน้าที่ของครูที่ปรึกษาจริงหรือไม่เพราะเหตุใด.....
.....
10. ในการให้การปรึกษา ครูที่ปรึกษาจะต้องรักษาความลับของผู้มารับการปรึกษาเนื่องจากเป็นจรรยาบรรณในวิชาชีพที่สำคัญอย่างยิ่ง จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด.....
.....
.....
.....
.....

ชุดฝึกอบรม
องค์ประกอบที่ 4
“มีทักษะการให้การศึกษา”

เชิญเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูน
ความรู้ความเข้าใจในงานแนะแนว

โปรดศึกษาและปฏิบัติตามใบงานที่กำหนดไว้

ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา”

♦องค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา” เป็นชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรม 4 กิจกรรม ที่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์(ERGA) เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ครูที่ปรึกษา โดยมุ่งเสริมสร้างให้ครูที่ปรึกษามีคุณสมบัติในการเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีทักษะ ความชำนาญในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี”

กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”

กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”

กิจกรรมที่ 14 ปัจฉิมนิเทศ “แนะแนวนั้นไฉไร ช่างยืน”

การอบรมเชิงปฏิบัติการในองค์ประกอบที่ 1 นี้ใช้เวลาดำเนินการรวม 4 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา”

กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การศึกษาที่ดี”

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ สำนวญตนเอง และเตรียมความพร้อมในการให้การศึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน ได้อย่างถูกต้อง

แนวคิด

การเป็นครูที่ปรึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีสมรรถภาพทางการแนะแนว จะต้องมีความ พร้อม ที่จะพัฒนาตนเองในการให้การศึกษาเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียนไวท์บอร์ด
2. ใบความรู้ที่ 1 “บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของผู้ให้การศึกษา”
3. ใบงานที่ 1 “เมื่อดอกไม้บาน”
4. ใบงานที่ 2 “แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การศึกษา”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 “เมื่อดอกไม้บาน” แล้วให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบอกลักษณะ ที่พึงประสงค์ และลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ให้การศึกษา เขียนลงบนกลีบดอกไม้
- 1.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม 2 คน แสดงบทบาทสมมติ ดังนี้

แสดงบทบาทเป็น	เรื่องที่แสดง
ด.ญ.สายสุดา นักเรียนชั้น ป.6/3	มีปัญหาเรื่องทะเลาะกับเพื่อน เพื่อน ไม่คุยด้วย
ครูณวิวรรณ ครูที่ปรึกษาชั้น ป.6/3	ให้การศึกษาแก่ ด.ญ.สายสุดา เรื่องทะเลาะกับเพื่อน

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันสรุปว่า ผู้ให้การศึกษาในบทบาทสมมติ มีลักษณะที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ตรงกับข้อใดที่ท่านเขียนไว้บนกลีบ ดอกไม้
- 2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามที่ว่า ท่านคิดว่าผู้เรียนวัยเด็กตอนปลาย ต้องการภาพลักษณ์ของครูที่ปรึกษาแบบใด ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 3

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 1 “บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษา”
- 3.2 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 “แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การศึกษา” และให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมกรอกแบบสำรวจบุคลิกภาพตนเองขณะให้การศึกษาแก่นักเรียนตามความเป็นจริงลงในใบงานที่ 2 แล้วให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมตรวจผลการตอบจากแบบการตอบ
- 3.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยกับเหตุผลในแบบการตอบข้อใดบ้างหรือไม่ แล้วหาผลสรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ให้ครูที่ปรึกษาช่วยกันตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- 1) จริงหรือไม่ที่ว่า สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียน จะบรรลุเป้าหมายของการให้ การศึกษาเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง การแสดงออกถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริงของครูที่ปรึกษา และการมองในแง่บวก
- 2) จริงหรือไม่ที่ว่า ครูที่ปรึกษาต้องมีความรู้ มีประสบการณ์และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพทั้งทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคมและทางสติปัญญา ให้เป็นบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

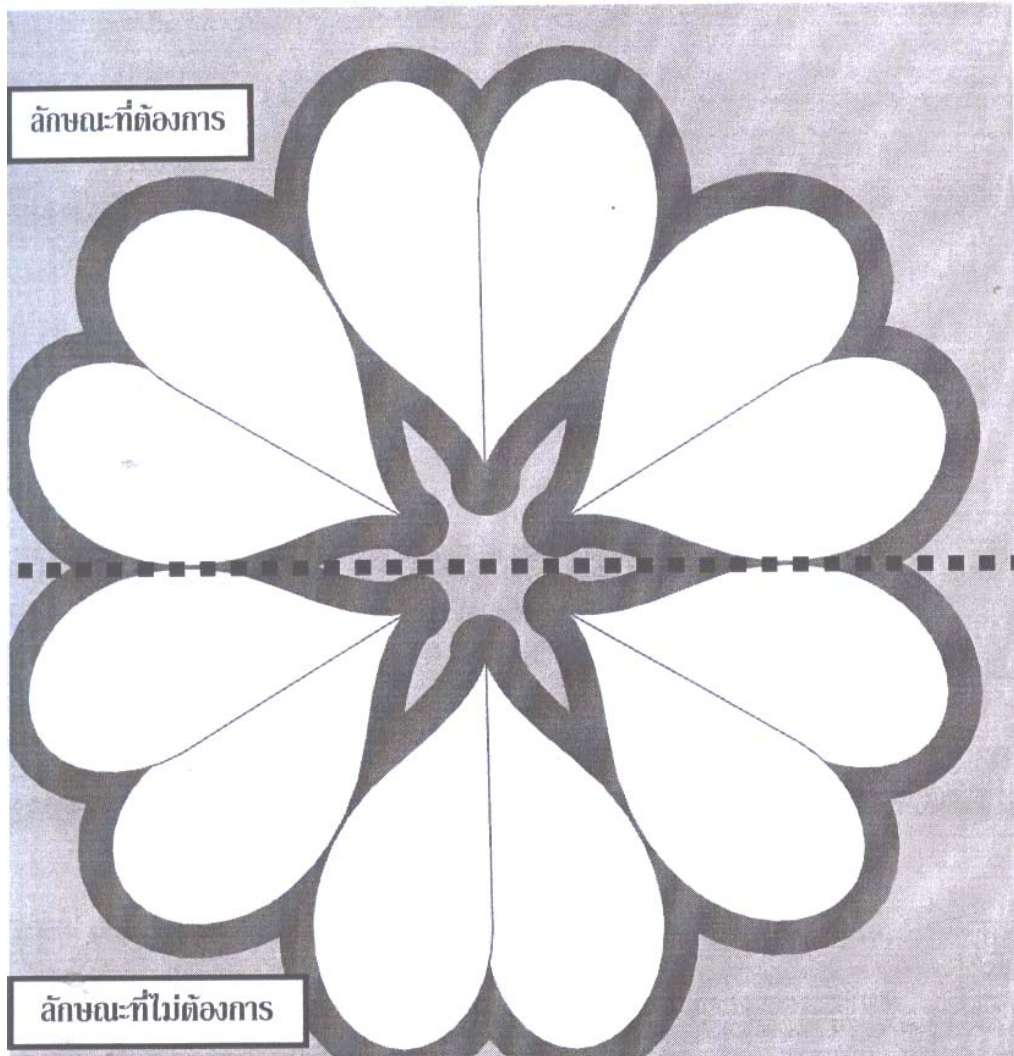
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	ได้เรียนรู้แนวทางการสำรวจตนเอง และการเตรียมความพร้อมในการให้การศึกษาเบื้องต้นแก่ผู้เรียน			
2	รู้บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของผู้ให้การศึกษา			

ผู้ประเมิน

ใบงานที่ 1
เมื่อดอกไม้บาน

1. ให้ท่านเขียนลักษณะบุคคลที่ต้องการไปขอการปรึกษาเมื่อมีปัญหา ลงบนกลีบดอกไม้แต่ละส่วน
2. ให้ท่านเขียนลักษณะบุคคลที่ไม่ต้องการ เมื่อไปขอรับการปรึกษา ลงบนกลีบดอกไม้แต่ละส่วน

3. ท่านคิดว่าผู้เรียนวัยเด็กตอนปลายต้องการภาพลักษณ์ของครูที่ปรึกษาแบบใด

ใบความรู้ที่ 1

บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของผู้ให้การศึกษา

1. **บุคลิกภาพทางกาย** มีสุขภาพดี มีการแต่งกายที่เหมาะสม ไม่กล่าววาจาให้ร้ายผู้อื่น มีทักษะในการถาม การฟัง หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสและกิริยาท่าทางสุภาพอ่อนโยน
2. **บุคลิกภาพทางอารมณ์** มีความมั่นคงทางอารมณ์ ใจเย็น มีอารมณ์ขัน ใจดีต่อความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น อ่อนน้อมและเก็บความลับได้ดี
3. **บุคลิกภาพทางสังคม** มีความเป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือในการทำงานและประสานงานกับผู้อื่นได้ดี ขอมรับตนเอง และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่อง ขอมรับในเอกลักษณ์ของผู้อื่น เคารพในสิทธิส่วนบุคคล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความเมตตาขอความช่วยเหลือผู้อื่น
4. **บุคลิกภาพทางสติปัญญา** มีความคิดริเริ่ม มีเหตุผล มีทักษะในการแก้ไขปัญหา มีความสุขุม รอบคอบ หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ และความรู้ที่เกี่ยวข้องในงานวิชาชีพ

การพัฒนบุคลิกภาพของครูที่ปรึกษา ทำได้โดย

1. **ตระหนักในคุณค่าของบุคลิกภาพ** สังเกตบุคลิกภาพของครูที่ปรึกษาที่ประสบความสำเร็จ สังเกตความรู้สึกละอายใจของตนเองในฐานะของผู้ไปขอการปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ศึกษาผลงานวิจัยหรือข้อเขียนที่เกี่ยวกับความสำคัญของบุคลิกภาพของนักวิจัยหรือผู้มีประสบการณ์
2. **สำรวจบุคลิกภาพของตนเอง** พิจารณาตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวัน สังเกตจากปฏิกิริยาหรือท่าทีที่บุคคลอื่นแสดงออกกับตน ถามความเห็นจากบุคคลใกล้ชิดหรือจากนักเรียนโดยตรง ใช้เครื่องมือบางอย่างช่วยในการสำรวจ
3. **หาแนวทาง/ขั้นตอนการปรับปรุงบุคลิกภาพที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้** กำหนดลักษณะและพฤติกรรมสุดท้ายที่ต้องการ ศึกษาวิธีการที่จะช่วยให้สามารถฝึกฝนตนเองไปสู่พฤติกรรมสุดท้ายที่ต้องการ กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะฝึก กำหนดวิธีการและกำหนดช่วงเวลาเพื่อปรับปรุงตนเองในแต่ละพฤติกรรมย่อย
4. **ปรับปรุงและประเมินผลการพัฒนบุคลิกภาพ** ด้วยตนเอง ขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือจากผู้มีประสบการณ์

คัดลอกและปรับปรุงจาก ประดิษฐ์ อุประมัย (2534) “การพัฒนบุคลิกภาพของครูแนะแนว” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 3 หน้า 84 และ 93-103 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ใบงานที่ 2

แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การศึกษา

ลักษณะต่อไปนี้ เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ในการให้การศึกษาผู้เรียนหรือไม่

ข้อ	ลักษณะของข้าพเจ้าขณะให้การศึกษาแก่ผู้เรียน	สมควร	ไม่สมควร
1	ขณะดำเนินการให้การศึกษา ข้าพเจ้าชอบทำตนให้ปราศจากความรู้สึก เรียบเฉย ทั้งสีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียง		
2	ข้าพเจ้าชอบที่จะวางตัวเป็นทางการไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นใคร		
3	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการใช้คำพูดคลุมเครือ หรือคำที่เข้าใจยากขณะให้การศึกษา		
4	ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราอาจใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาเฉพาะได้บ้างกับผู้เรียนบางรายที่เข้าใจภาษานั้น ๆ ตรงกัน		
5	ข้าพเจ้ามักอดทนต่อการบรรยายเรื่องส่วนตัวอย่างยืดยาวและซ้ำ ๆ ของผู้เรียน การคัดบทหรือเปลี่ยนเรื่องพูดอาจทำให้บรรยากาศเสียได้		
6	ข้าพเจ้าคิดว่าอาจมีการโต้แย้งความคิดของผู้เรียนได้บ้างถ้าจำเป็น		
7	บางครั้งข้าพเจ้าก็เสนอความเห็นแก่ผู้เรียนบ้างเมื่อจำเป็น ส่วนการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้เรียน		
8	เมื่อมีบรรยากาศดีจึงเคยคิดขณะดำเนินการให้การศึกษา ข้าพเจ้าพอใจที่จะปล่อยให้ผู้เรียนแสดงออกทางอารมณ์ให้ถึงที่สุด แทนการลดจุดเครียด		
9	บางครั้งข้าพเจ้าพยายามให้คนอื่นคิดและทำตามที่ข้าพเจ้าต้องการ เมื่อพยายามไม่ได้ผล มักแอบเสียใจ		
10	เมื่อใครแสดงการลบหลู่ ไม่เป็นมิตร บางทีข้าพเจ้าก็หัวเราะเยาะใจเจ็บ ๆ		
11	ข้าพเจ้าคิดว่าวิธีการให้การศึกษาของข้าพเจ้ามีอะไรเหนือกว่าผู้อื่นในบางจุด		
12	ข้าพเจ้าชอบชี้แจงเหตุผลในการกระทำที่ผิดพลาดของตน		
13	ข้าพเจ้าชอบตั้งเป้าหมายหรือมาตรฐานซึ่งเอาชนะได้ยาก		
14	เมื่อใครมีความเห็นไม่ตรงกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะเพิกเฉย หรือไม่ก็แสดงการคัดค้านตามความคิดของเขา		
15	ข้าพเจ้ามักทุกข์ใจเมื่อช่วยเหลือใครไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามแล้ว		
16	เมื่อได้รับคำชม ข้าพเจ้ามักไม่เชื่อว่าจริง และมักรีบปฏิเสธกลับไปก่อน		
17	ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงการใช้วิธีชี้แนะ สั่งสอน เทศนาอบรม แต่ถ้าใครถามความเห็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะรีบชี้แจงทันที		
18	ข้าพเจ้าชอบวางตนให้คนอื่นสามารถเข้าถึงได้		
19	ข้าพเจ้ามักชอบพูดต่อมคนในทุกเรื่องกับผู้ที่ข้าพเจ้าช่วยเหลือ		
20	ข้าพเจ้ามั่นใจพอสมควร ที่จะเป็นผู้ให้การศึกษาที่ประสบความสำเร็จได้		

คัดลอกและปรับปรุงจาก ปราณี งามสุด (2534) ทักษะการให้บริการศึกษาแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม ในเอกสารการสอนชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 13 หน้า 585-6 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

แนวการตอบ
ใบงานที่ 2 แบบสำรวจบุคลิกภาพในการให้การศึกษา

ข้อ	แนวตอบ	เหตุผล
1	ไม่สมควร	ควรมีชีวิตชีวา สนใจ ตั้งใจให้การศึกษา
2	ไม่สมควร	ควรให้ความเป็นกันเอง เป็นธรรมชาติ
3	สมควร	ควรพูดสั้น พูดชัด ตรงประเด็น
4	ไม่สมควร	เพื่อสื่อความเข้าใจได้ตรงกัน
5	ไม่สมควร	ควรตัดบทด้วยคำพูดนุ่มนวล
6	สมควร	ควรโต้แย้งได้ด้วยคำพูดนุ่มนวล
7	สมควร	ควรมีความเป็นตัวของตัวเองบ้าง โดยไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้เรียน
8	ไม่สมควร	ควรลดจุดเครียดโดยเบนความสนใจชั่วคราว
9	ไม่สมควร	ควรยอมรับผู้อื่น และไม่หวั่นไหวที่เขาไม่เหมือนเรา แสดงความเชื่อมั่น
10	ไม่สมควร	ควรมีความเชื่อมั่นในตน
11	สมควร	แสดงความเชื่อมั่นในตนเอง
12	ไม่สมควร	ไม่ควรแก้ต่าง เมื่อผิดยอมรับผิด แสดงความเชื่อมั่นในตนเอง
13	สมควร	แสดงให้เห็นความเชื่อมั่นในตนเอง
14	ไม่สมควร	ควรแสดงเหตุผลของตนบ้าง สะท้อนให้เห็นความเชื่อมั่นในตนเอง
15	ไม่สมควร	ต้องทำใจได้ว่าปัญหาบางอย่างแก้ไม่ได้
16	ไม่สมควร	ควรยอมรับตนเองในทางดิ่งงามได้
17	ไม่สมควร	ควรมีความเป็นธรรมชาติ ที่จะไม่ชี้แจงสั่งสอนด้วยความพยายาม
18	สมควร	แสดงความพร้อมในการช่วยผู้อื่น
19	ไม่สมควร	ควรมีจุดดี ที่จะแสดงต่อผู้อื่นได้
20	สมควร	แสดงให้เห็นความตั้งใจจริงในการพัฒนาตนเอง

คัดลอกและปรับปรุงจาก ปราณี รามสูต (2534) ทักษะการให้บริการปรึกษาแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม
 ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 13 หน้า 585-586 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา”

กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความชำนาญ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถระบุทักษะที่สำคัญของการให้การศึกษาได้
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกฝนตนเองจนมีความชำนาญในทักษะที่สำคัญได้อย่างเหมาะสม

แนวคิด

การเสริมสร้างทักษะในการให้การศึกษาเบื้องต้นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการช่วยเหลือและให้การศึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกแนวทางอย่างเหมาะสมตามควร

แก่นกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การศึกษา”
2. ใบงานที่ 1 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การศึกษา”
3. ใบงานที่ 2 “สรุปทักษะสำคัญในการให้การศึกษา”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบงานที่ 1 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การศึกษา” แล้วตอบคำถาม ข้อที่ 1 และข้อ 2 ในใบงาน

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์ พิจารณาแนวการตอบคำถามในใบงาน
- 2.2 ให้ผู้วิจัยสรุปข้อคิดแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเบื้องต้นในการให้การศึกษาเพื่อประโยชน์ในการ ช่วยเหลือนักเรียนได้

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 1 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การศึกษา”
- 3.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันสรุปทักษะเบื้องต้นที่สำคัญในการให้การศึกษา ลงในใบงานที่ 2

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

- 4.1 ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดเห็นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า การมีทักษะเบื้องต้นในการให้การศึกษา จะทำให้ สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ถูกต้อง
- 4.2 แบ่งสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกการให้การศึกษาเบื้องต้น โดยแสดงบทบาทสมมติของผู้รับการศึกษา ผู้ให้การศึกษาและผู้สังเกตการณ์ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	ได้ฝึกฝนวิธีการให้ทักษะการศึกษาเบื้องต้น			

ผู้ประเมิน.....

ใบความรู้ที่ 1

ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา

ผู้ให้การปรึกษาคควรฝึกฝนตนให้มีความสามารถในการให้การปรึกษาจนมีความชำนาญในทักษะที่สำคัญดังนี้

1. **ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ** เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจ เกิดความอบอุ่น เกิดความมั่นใจว่าผู้ให้การปรึกษาเป็นมิตรใหม่ มิใช่ศัตรู(ในบทบาทของครูที่ปรึกษา จะไม่มีการลงโทษตำหนิผู้เรียน) เป็นผู้ที่พร้อมจะเข้าใจ เห็นใจ และยอมรับในสิ่งที่ผู้รับบริการเป็นอยู่ ไม่ว่าผู้รับบริการจะอยู่ในสภาพเช่นไร ผู้ให้การปรึกษาจะแสดงออกด้วยคำพูด น้ำเสียง กิริยาท่าทางที่เมตตา อ่อนโยน และจริงใจ

2. **ทักษะการฟัง** การฟังจะดูเป็นเรื่องธรรมดา แต่แท้จริงเป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนกันพอสมควร ทั้งนี้เพราะ

✧ คนส่วนใหญ่ไม่สามารถทนฟังใครพูดนาน ๆ ได้ โดยเฉพาะผู้มีปัญหาที่อาจพูดวกไปเวียนมาพูดพล่ามไม่รู้จักจบ หรือไม่อาจพูดได้อย่างราบรื่นเป็นปกติ ฉะนั้นผู้ให้การปรึกษาจะต้องฝึกให้ออดทนฟังได้ ต้องแสดงให้รู้ว่าเราฟังอย่างตั้งใจ และให้ความสำคัญแก่ผู้พูด

✧ คนส่วนใหญ่ฟังไม่เป็น จับประเด็นสำคัญไม่ได้ ไม่เข้าใจความหมาย และความรู้สึกที่อยู่เบื้องหลังคำพูด หรือกิริยาท่าทางที่แสดงออก ฉะนั้นผู้ให้การปรึกษาจึงต้องรู้จักฟัง รู้จักสังเกต

✧ คนส่วนใหญ่จะอึดอัดเมื่ออีกฝ่ายเงียบไม่พูด ซึ่งแท้จริงแล้วความเงียบอาจมีความหมายหลายอย่าง เช่น ไม่มีเรื่องจะพูด เกิดความไม่พอใจ ไปสะกิดในเรื่องบางเรื่อง หรือกำลังคิด ฯลฯ

ฉะนั้นไม่ควรด่วนสรุป และไม่ควรเร่งรัดให้ผู้รับบริการต้องพูด แต่ควรรอจังหวะที่เหมาะสม

3. **ทักษะการถาม** การถามเป็นศิลปะที่สำคัญมากในการให้การปรึกษา เพราะถ้าถามไม่เป็น นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์แล้ว ยังเป็นการทำลายบรรยากาศที่ดี เช่น การถามแบบสอบซัก(เหมือนทนายหรือตำรวจ) หรือถามตรง ๆ ในเรื่องที่ค่อนข้างจะเป็นเรื่องที่ไม่ชอบเปิดเผย การถามแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปลายปิด และปลายเปิด

✧ ปลายปิด คือ คำถามที่กำหนดให้ได้ตอบในลักษณะสั้น ๆ เช่น ใช่ ไม่ใช่ ซึ่งไม่ช่วยให้เราทราบข้อมูล หรือความรู้สึกมากนัก

✧ ปลายเปิด คือ คำถามที่เปิดกว้างให้ผู้ตอบแสดงออกได้เต็มที่ ทำให้ทราบข้อมูลหรือความรู้สึกได้กว้างขวาง อันจะเป็นประโยชน์ในการที่ผู้รับบริการได้ระบายออกเต็มที่ และผู้ให้การปรึกษาจะได้เข้าใจผู้รับบริการได้อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ ยังมีคำถามประเภทต่าง ๆ เช่น ถามตรง ๆ ถามแบบอ้อม ๆ ถามให้คิดวิเคราะห์ ถามให้สรุปความ ถามให้อภิปราย เป็นต้น การถามควรมีจังหวะพอสมควร ไม่ใช่ถามติด ๆ กัน หรือป้อนคำถามที่เดียวหลายคำถาม ซึ่งทำให้ยากที่ผู้รับบริการจะลำดับความคิดได้ทัน

4. **ทักษะการเสริมกำลังใจ** ในบางกรณีผู้รับบริการอาจรู้สึกท้อแท้ ไม่มีค่า ไม่ได้รับความสำเร็จ และอยู่ในสภาพที่อ่อนด้า หดหู่กำลังใจ ในกรณีนี้ ผู้ให้การปรึกษาคควรจะให้กำลังใจ ให้ผู้รับบริการเห็นคุณค่าใน

บางส่วนที่คนมองข้าม หรือปลุกปลอบให้รู้จักสร้างความหวังและกำลังใจ โดยกระตุ้นให้เห็นทางเลือกใหม่ ๆ หรือให้เห็นตัวอย่างจากกรณีของบุคคลอื่นที่ผ่านความล้มเหลวมาก่อน หรือการให้พิจารณาความจริงของชีวิตที่ต้องมีการต่อสู้เพื่อการพัฒนา เป็นต้น

5. ทักษะการสะท้อนคำพูด บางครั้งผู้รับบริการเองก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า ตนเองมีความต้องการอย่างใดกันแน่ จึงพูดไปเรื่อย สับสนวุ่นวาย จับต้นชนปลายไม่ถูก ผู้ให้การปรึกษาจึงต้องรู้จักสะท้อนคำพูด เหมือนกับสะท้อนภาพให้ผู้รับบริการได้รู้จักความคิดและความรู้สึกของตนเอง หรือรู้สึกได้ว่าได้พูดอะไรออกไปบ้าง และสิ่งที่พูดนั้นเป็นสาระที่แท้จริง มีความหมายตามที่พูดจริงหรือไม่

6. ทักษะการทำความเข้าใจ ในบางครั้งการสื่อความอาจไม่ชัดเจน ซึ่งอาจเกิดจากการขาดทักษะในการสื่อความของผู้รับบริการ หรืออาจเนื่องจากผู้ให้การปรึกษาก็ไม่มีความกระจ่างในตนเอง ฉะนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงต้องให้ผู้รับบริการแปลความหรือสรุปความ หรืออธิบายแยกแยะประเด็นคำพูดให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเองชัดเจน และผู้ให้การปรึกษาเข้าใจผู้รับบริการถูกต้องยิ่งขึ้น

7. ทักษะการยอมรับ เข้าใจ เห็นใจ นอกจากทักษะการฟัง และการใช้คำพูดทั้งในด้านการกระตุ้นให้ผู้รับบริการแสดงออก และให้ผู้รับบริการเข้าใจในความคิด ความรู้สึกจากคำพูด และการแสดงออกของตนแล้ว ผู้ให้การปรึกษาคงจะได้แสดงออกให้ผู้รับบริการทราบว่าตนกำลังรับฟังด้วยความตั้งใจ ยอมรับ เข้าใจ และเห็นใจในตัวผู้รับบริการเช่น พยักหน้า การมองผู้รับบริการด้วยสายตาอ่อนโยน เพื่อที่ผู้รับบริการจะได้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและกล้าแสดงออกมากขึ้น หรือกล้าวิเคราะห์วิจารณ์ตนเองมากขึ้น เพราะมั่นใจว่าผู้ให้การปรึกษายอมรับและเข้าใจ ไม่ประณามลงโทษซ้ำเติมเหมือนคนอื่น ๆ

8. ทักษะการเผชิญหน้ากับความจริง คนที่มีปัญหาส่วนใหญ่มักไม่กล้าเผชิญความจริง แม้ว่าบางครั้งจะเป็นการช่วยให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง แต่การไม่ยอมรับความจริงนี้ จะเป็นอุปสรรคทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ จึงจำเป็นที่ผู้ให้การปรึกษาจะต้องใช้วิธีการทำให้ผู้รับบริการมีความกล้าที่จะยอมรับความจริง ยอมรับข้อบกพร่อง ยอมรับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปว่าเป็นเรื่องธรรมดา ธรรมชาติของชีวิตที่ไม่มีความสมบูรณ์เที่ยงแท้ถาวร ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีท่าทียอมรับทั้งด้านดีและไม่ดี จึงจะทำให้ผู้รับบริการกล้าที่จะเปิดเผย และแก้ไขสิ่งที่ตนไม่ยอมรับเหล่านั้น

“การฟัง” “การถาม” “การทำความเข้าใจ” และ “การสร้างสัมพันธภาพ”

คือ ทักษะที่จำเป็นในการให้การปรึกษา

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2542) ลูกเอช ลูกศิษย์: คู่มือครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น หน้า 54-57

2. หากเคย ให้การปรึกษา ท่านสามารถยกตัวอย่างเรื่องที่ท่านเคยให้คำปรึกษาโดยใช้ทักษะใดบ้าง และผลการให้การปรึกษาเป็นอย่างไร

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple sets of three horizontal dashed lines, providing a guide for letter height and placement. The lines are evenly spaced across the entire page, which is otherwise blank.

1. ให้ท่านสรุปทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการให้การปรึกษาแก่ผู้รับการปรึกษาโดยสังเขป

[illegible]

แผนการเรียนรู้

ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา”

กิจกรรมที่ 13 “ศึกษาประสบการณ์เพิ่มเติม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกฝนวิธีการให้การศึกษา และเสริมสร้างประสบการณ์ในการให้การศึกษาเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถสรุปแนวปฏิบัติในการให้การศึกษาได้ถูกต้อง

แนวคิด

การให้การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ให้การศึกษาควรมีความรู้และทักษะที่สำคัญในการศึกษา ทั้งยังควรมีการเสริมสร้างทักษะในการให้การศึกษาเบื้องต้นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้สามารถช่วยเหลือและให้การศึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกแนวทางตามความเหมาะสมตามควรแก่กรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “การพัฒนาทักษะการให้การศึกษา”
2. ใบความรู้ที่ 2 “การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพของการให้การศึกษา”
3. ใบงานที่ 1 “มาฟังนิทานกันไหม”
4. วัสดุชิ้นเรื่อง “แนวปฏิบัติในการให้การศึกษา”

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบงานที่ 1 “มาฟังนิทานกันไหม” แล้วตอบคำถาม ข้อ 1 และข้อ 2 ในใบงาน

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

- 2.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม วิเคราะห์ พิจารณาแนวการตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 ในใบงานว่า เป็นจริงตามคำสอนของอิสลามหรือไม่
- 2.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามในใบงานที่ 1 ข้อ 3 และผู้ให้บริการสรุปข้อคิด แก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า
 - (1) ในการแก้ปัญหาใด ๆ ควรต้องใช้สติปัญญาคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหา
 - (2) หากผู้เรียนยังคิดหาแนวทางไม่ได้ หรือมองเห็นแนวทางที่ยังไม่ชัดเจน ครูที่ปรึกษาจึงเป็นผู้ที่ผู้เรียนเลือกที่จะมาขอการศึกษา

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

- 3.1 ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า ครูสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งมีประสบการณ์ และเข้าใจในกระบวนการให้การปรึกษา ซึ่งได้แก่ขั้นตอน บทบาท วิธีการให้การปรึกษาและทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา(ตามใบความรู้ที่ 6/2 “ขั้นตอนการให้การปรึกษา” และใบความรู้ที่ 6/3 “ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา” ในกิจกรรมที่ 2 แนวแนวดี ชีวิตมีสุข หน้า 35-37)
- 3.2 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 1 “การพัฒนาทักษะการให้การปรึกษา” และใบความรู้ที่ 2 การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพของการให้การปรึกษา” แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 1 ข้อ 4
- 3.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมชมวีดิทัศน์เรื่อง “แนวปฏิบัติการให้การปรึกษา” แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปเทคนิคที่สำคัญเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ การฟัง การถาม

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ(50 นาที)

ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า

- (1) การมีทักษะในการให้การปรึกษา จะทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถเข้าใจปัญหาและให้การช่วยเหลือผู้เรียนได้ถูกต้อง ตรงประเด็น
- (2) ผู้ที่มีประสบการณ์มากย่อมได้เปรียบผู้ที่มีประสบการณ์น้อย การที่จะเข้าใจปัญหาผู้อื่นมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความเข้าใจปัญหาของตน ความเข้าใจที่เกิดจากประสบการณ์ที่ตนเคยพบเห็นมา ฉะนั้น ผู้ที่มีประสบการณ์มากย่อมเข้าใจปัญหาผู้อื่นมาก

แบ่งสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกการให้การปรึกษา โดยการแสดงบทบาทของผู้รับการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาและผู้สังเกตการณ์ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
☐ ต้องแก้ไข ☐ พอใช้ ☐ ดี ☐ ดีมาก
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการให้บริการ ปรึกษา			
2	รู้หลักการสร้างสัมพันธภาพในการให้บริการปรึกษา			
3	ได้พัฒนาทักษะการให้การปรึกษาแก่ผู้เรียน			

ผู้ประเมิน.....

ใบงานที่ 1

มาฟังนิทานกันไหม

นิทานเรื่อง **นกกากับเหยือกน้ำ**

นกกาตัวหนึ่งรู้สึกกระหายน้ำเป็นกำลัง แลเห็นเหยือกใบหนึ่งมีน้ำอยู่เล็กน้อย จนไม่อาจจะงอกหัวลงกินได้ นกกาพยายามผลักให้เหยือกล้มลง หัวจะกินน้ำที่ไหลจากเหยือก แต่เหยือกนั้นหนักและแข็งแรง นกกาจึงคิดหาอุบายใหม่ จิกก้อนกรวดใส่ลงไปในเหยือกทีละก้อนจนน้ำขึ้นมาอยู่สูงพอที่จะชะงอกหัวลงไปกินได้ นกกาได้กินน้ำซึ่งมีเพียงเล็กน้อยในเหยือกด้วย

โหวพริบดังนี้

ผกาดี อุตตโมทย์(2543) เรื่องเล่าของอิสป หน้า 158 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ผีเสื้อ

1. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า
2. ท่านคิดว่าเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เราควรจะทำอย่างไร
3. ท่านคิดว่าผู้เรียนทุกคนสามารถจะแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ทุกครั้งไป หรือไม่และถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ผู้เรียนจะทำอย่างไร
4. ท่านคิดว่า ถ้าท่านเป็นผู้ให้การปรึกษาแก่ผู้เรียน ท่านต้องการจะพัฒนาตนเองในด้านใดบ้างจึงจะทำให้ท่านสามารถให้การปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวการตอบ

1. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “สติปัญญาช่วยให้ชีวิตอยู่รอด”
2. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับเรา เราควรจะใช้ปัญญาในการแก้ปัญหานั้น เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน

ใบความรู้ที่ 1

การพัฒนาทักษะการให้การปรึกษา

ทักษะการใส่ใจ จัดเป็นทักษะเบื้องต้น หรือเป็นแก่นของทักษะการช่วยเหลือ ซึ่งครอบคลุมทักษะของการตอบสนอง และทักษะการฟัง ที่จะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่พึงประสงค์ในการให้การปรึกษา

ทักษะ	พฤติกรรมใส่ใจ	พฤติกรรมเชิงรุก	พฤติกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพ
1. การสบสายตา	◆ สบสายตาตรง ๆ ◆ มองรอบสายตาดำรงเป็นบางครั้ง	◆ สบสายตาตรง ๆ ◆ หลีกเลี่ยงการสบสายตาเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะขณะที่กำลังใช้ความคิด	◆ หลบสายตาบ่อย ◆ จะสบสายตาเฉพาะเรื่องที่ สนใจ ส่วนเรื่องที่ไม่สนใจก็จะหลีกเลี่ยงการสบสายตา หรืออาจใช้สายตาเชิงจับจ้องหรือทำตาดู หรือส่อแววก้าว
2. ภาษากายหรือภาษาท่าทาง	◆ เอียงตัวไปข้างหน้าข้าง ๆ หรือข้างหลังเล็กน้อย แสดงท่าทางถึงการสนใจฟัง ◆ ใบหน้าของครูที่ปรึกษาตรงกับใบหน้าของนักเรียน ◆ นั่งท่าสบาย ๆ สงบและนิ่ง ส่วนใหญ่จะเคลื่อนไหวที่คอและใบหน้าบ้างโดยการพยักหน้าหรือออกเสียงตอบรับอยู่ในคอ	◆ เอนตัวไปทางนักเรียนมากขึ้น ◆ แสดงท่าทางประกอบคำพูดเพื่อบ่งชี้เรื่องที่สำคัญแต่ละเรื่อง ◆ แสดงความคิดเห็น เช่น เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ◆ นิ่งในทำสนใจอีกฝ่ายอย่างตั้งใจ ขยับกายไปตามจังหวะของการสนทนา	◆ นิ่งฟังหลังห่างออกไปหรือนิ่งเอนกายไปข้างหลัง ◆ คอเชิด หน้าเชิด หรือคอเอียง ◆ นิ่งเปลี่ยนอิริยาบถบ่อย ◆ นิ่งตัวงอ ◆ นิ่งนิ่งเหมือนถูกตรึง ◆ นิ่งกอดคอ ขว้าง หวัง มีขีดแก้อีหรือถืออะไรไว้ ◆ นิ่งอยู่ไม่สุข
3. ภาษาลือคำหรือภาษาพูด	◆ เปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษาเรื่องที่ต้องการพูด จะไม่เป็นคนชักชวนให้นักเรียนพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อน ◆ เปิดโอกาสให้นักเรียนระบายอารมณ์ ความรู้สึก	◆ รอจังหวะที่จะเพิ่มความกระตือรือร้นในแต่ละประเด็น เมื่อถึงจังหวะที่จะแสดงความคิดเห็น แนะนำ หรือให้ข้อคิด จะกระทำต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่อง ๆ	◆ มักเปลี่ยนหัวข้อเรื่อง ยังไม่ทันฟังเรื่องหนึ่งจบ ก็ขอฟังอีกเรื่องหนึ่งหรือพูดตัดบทไปอีกเรื่อง ◆ พูดเร็ว ◆ พูดแทรก และเร่งให้นักเรียน เล่าเรื่องให้จบเร็ว ๆ

ใบความรู้ที่ 1
การพัฒนาทักษะการให้การปรึกษา(2)

ทักษะ	พฤติกรรมใส่ใจ	พฤติกรรมเชิงรุก	พฤติกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพ
	นึกคิดโดยไม่รีบเร่งที่จะโต้ตอบหรือตัดบทหรือเปลี่ยนเรื่องพูด ◆ การโต้ตอบเป็นจังหวะ พร้อมทั้งจะใช้การสะท้อนความรู้สึกร่วม การเงี่ยบ การตอบรับสั้น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดต่อไปเรื่อย ๆ	ไม่กวนหรือกั๊ก ◆ การใช้การแนะนำ กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่เป็นปริศนา ◆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถามในคำอธิบายหรือสิ่งที่นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจให้ถูกจังหวะ ◆ มีหลักการในการชี้แจงแต่ละประเด็น และสรุปเป็นเรื่อง ๆ	◆ พูดมากกว่าปล่อยให้ นักเรียนได้พูด ได้คิด ได้ไตร่ตรอง ◆ โต้ตอบเร็วจนนักเรียนต้องคอยติดตามมากกว่าที่จะมีโอกาสได้ขบคิด ทบทวนและพิจารณาถึงเนื้อเรื่องที่พูดออกไปจนพูดหรือฟังแล้วก็ลืมเอง
4. ประสิทธิภาพของการสนทนา การใช้ภาษากาย และภาษาพูด	◆ รู้จัก “ฟัง” อย่างสนใจ ใส่ใจ เข้าถึงปัญหาที่ลึก ๆ อยู่ในความรู้สึก ◆ รู้ถึงความสำคัญของการสัมผัสในบางครั้ง ว่ามีอิทธิพลต่อความรู้สึกของนักเรียนอย่างยาวนาน	◆ รู้จักใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจถึงปัญหาในแต่ละประเด็น ◆ รู้จักจังหวะเวลาในการ “โต้ตอบ” และตอบว่าอย่างไร จึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ผลตามที่ตั้งใจ	◆ ยึดติดอยู่กับเทคนิคหรือสไตล์ของตัวเองจนเกินไป ลืมความสำคัญในการ “รู้จักฟังใจ” ของนักเรียน หรือชอบคิดว่าความคิดของตัวเองถูก จึงต้องให้นักเรียนคอยรับฟังแต่ประการเดียว

คัดลอกและปรับปรุงจาก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2546) “การพัฒนาทักษะการให้การปรึกษา” ในประมวลสาระสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ใบความรู้ที่ 2

การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพของการให้การปรึกษา

สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียน จะบรรลุเป้าหมายของการให้การปรึกษาเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง การแสดงออกถึงความ เป็นตัวตนที่แท้จริงของครูที่ปรึกษาและการมองนักเรียนในแง่บวก ดังนี้

ทักษะ	องค์ประกอบของทักษะที่ต้องพัฒนา	ความมุ่งหมาย
1. ความ เข้าใจ (ความเข้าใจ อย่างแท้จริง)	◆ แสดงความปรารถนาที่จะเข้าใจ โดยฝึกให้ครูที่ปรึกษาสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนอย่างแท้จริง สามารถเข้าถึงจิตใจของนักเรียน และสามารถสื่อให้นักเรียนรู้ว่าครูที่ปรึกษาเข้าใจเรื่องราวและความรู้สึกของนักเรียน ◆ อภิปรายเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญที่สุดของนักเรียน โดยฝึกให้ครูที่ปรึกษาสื่อข้อความสั้น ๆ ที่สอดคล้องกับความคิดและความรู้สึกของนักเรียน ที่สัมพันธ์กับเรื่องราวที่นักเรียนกังวลหรือปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ◆ ฝึกให้ครูที่ปรึกษาคิดไปกับนักเรียน ติดตามเรื่องราวของนักเรียน ไม่ใช่คิดให้นักเรียน	◆ เพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์และเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียน ◆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าครูที่ปรึกษาเข้าใจอย่างแท้จริง จากการที่สามารถล้วงเอาข้อมูลหรือเรื่องราวต่างๆ ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนกระจ่างเข้าใจ และสัมผัสเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ◆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตรวจสอบเรื่องราวของตนเองต่อไป
2. ความจริง แท้(ความ สอดคล้อง สมเหตุสมผล) ความเป็น ตัวตนที่ แท้จริง	◆ ครูที่ปรึกษาจะต้องมีพฤติกรรมให้เหมาะสมกับการมีบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษา โดยจะต้องไม่เสแสร้ง หรือแสดงท่าความเป็นนักรู้ แน่ไม่สอดคล้องกับภาษาถ้อยคำที่แสดงออกไป ◆ การฝึกให้ครูที่ปรึกษามีความจริงแท้นี้ ฝึกโดย 1) ฝึกให้ครูที่ปรึกษาใช้ภาษาท่าทางต่างๆ ที่สอดคล้องกัน โดยแสดงออกทางการสบตา การนั่ง การโน้มตัวเข้าหาหน้านักเรียน ไม่จ้องมอง หรือแสดงท่าทางที่ ไม่จริงใจ 2) ฝึกให้ครูที่ปรึกษาแสดงบทบาทของการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ โดยไม่แสดงอำนาจหรือแสดง	◆ เพื่อลดช่องว่างหรือลดระยะห่างทางอารมณ์ระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียน

ใบความรู้ที่ 2

การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพของการให้การปรึกษา(2)

ทักษะ	องค์ประกอบของทักษะที่ต้องพัฒนา	ความมุ่งหมาย
	ทำทางว่า “ตนเองเป็นผู้รู้ดี” ส่วนนักเรียนนั้น “แย่มาก” ทั้งนี้ เพราะนักเรียนสามารถสัมผัสได้ว่าครูที่ปรึกษาจริงใจ หรือให้ความเป็นกันเองหรือบทบาทของครูที่ปรึกษาที่แสดงออกนั้นอาจทำให้นักเรียนไม่พอใจก็ได้ หากครูที่ปรึกษาทำท่าสนทนมนจนเกินไป หรือใช้วาจา สายตาที่ไม่เหมาะสม 3) ฝึกให้ครูที่ปรึกษามีความสอดคล้องโดยใช้คำพูด การแสดงออกและความรู้สึกที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เพราะ หากคำพูด การแสดงออกและความรู้สึกไม่สอดคล้องกันอาจทำให้นักเรียน สับสน หรือเข้าใจผิดหรือบางครั้งอาจ ทำให้นักเรียนไม่พอใจ 4) ฝึกให้ครูที่ปรึกษาแสดงออกตามธรรมชาติ โดยสื่อให้นักเรียนทราบว่า ครูที่ปรึกษาเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างแท้จริง และเคารพในความเป็นปูลุชนของนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะต้องไม่แสดงออกอย่างไม่จริงใจ ต้องไม่ใช่ เล่ห์เพทุบาย หรือใช้อุบายหลอกล่อ 5) การเปิดเผยและการไม่ปิดบังตน การฝึกให้ครูที่ปรึกษาเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง และการไม่ปิดบังตนเองนี้เป็นทักษะที่ซับซ้อน เพราะการเปิดเผยหรือไม่ปิดบังตนเองนี้เป็นการสื่อข้อมูล หรือเรื่องราวของครูที่ปรึกษาให้ผู้เรียนทราบโดยทั่วไป รูปแบบของการเปิดเผยเรื่องราวของตนเองของครู ที่ปรึกษานี้จะต้องใช้การสื่อสารด้วย “ภาษาถ้อยคำ” เท่านั้น ไม่ควรใช้ภาษาท่าทาง เพราะอาจจะทำให้แปลความหมายผิด ๆ และทำให้เข้าใจผิดได้ แม้ว่าการเปิดเผยเรื่องราวของตนเองของครูที่ปรึกษาจะช่วย ให้บรรยากาศของการให้การปรึกษาดีขึ้น ช่วยลดระยะห่างของ บทบาทของครูที่ปรึกษาและนักเรียน ทำให้รู้สึกใกล้ชิดกันขึ้น และอาจจะช่วยให้นักเรียนประทับใจ และเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวของตนเองดีขึ้น และพร้อมที่จะพัฒนาวิถีชีวิตของตนเอง แต่ครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาว่า เมื่อใดจึงจะเหมาะสม	

ใบความรู้ที่ 2

การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพของการให้การปรึกษา(3)

ทักษะ	องค์ประกอบของทักษะที่ต้องพัฒนา	ความมุ่งหมาย
3. การ มองในแง่ บวก(การ เคารพใน ความเป็น ปुरुชน ของ นักเรียน)	ที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง มิใช่ว่าถ้านักเรียนต้องการทราบ ก็จะต้องบอกนักเรียน อีกทั้งควรจะฝึกวิธีการพูดเกี่ยวกับการนำประสบการณ์หรือเรื่องราวของตนเองมาเปิดเผยว่าสมควรจะพูดอะไร อย่างไร ◆ “การมองในแง่บวก” หมายถึง ความสามารถของครูที่ปรึกษาที่จะให้ความนับถือ หรือเห็นคุณค่าของนักเรียน ว่านักเรียนก็เป็นบุคคลที่มีค่าหรือมีคุณค่า และมีเกียรติ ดังนั้นการสื่อสารในแง่บวกที่บ่งบอกถึงการให้เกียรติเคารพในความเป็นปुरुชนของนักเรียนจึงมีความสำคัญโดยจะต้องฝึกครูที่ปรึกษาในเรื่องต่อไปนี้ 1) ข้อผูกมัด ในที่นี้หมายถึงความเต็มใจที่จะทำงานกับนักเรียน และสนใจที่จะให้บริการปรึกษา โดยครูที่ปรึกษาจะต้องตรงต่อเวลาที่นัดหมายไว้ จะต้องรักษาความลับและต้องสามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ในการให้การปรึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน เพราะฉะนั้นจึงต้องฝึกให้ครูที่ปรึกษาตรงต่อเวลา และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ก็จะทำให้นักเรียนสามารถรู้สึกได้ว่าครูที่ปรึกษาไม่เต็มใจ และไม่พร้อมที่จะให้บริการ 2) ความพยายามที่จะเข้าใจนักเรียน ต้องแสดงให้นักเรียนเห็นว่าได้พยายามที่จะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาจะต้องฝึกการใช้คำถามเพื่อจะได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียน ต้องฝึกการฟังด้วยความใส่ใจ รู้จักใช้เทคนิคสะท้อนความรู้สึก การทวนคำหรือข้อความการให้กำลังใจ การเผชิญ การตีความ การเปิดใจ และการสรุปและสื่อให้นักเรียนทราบ โดยใช้ทั้งภาษาล้อคำและภาษาท่าทาง ว่าครูที่ปรึกษาเข้าใจ เรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งนักเรียนสามารถรับรู้ได้ว่าครู ที่ปรึกษาพยายามทุ่มเทความรู้ความสามารถที่จะเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดทั้งเป็นกำลังใจที่จะแก้ปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	◆ เพื่อสื่อให้นักเรียนเห็นว่าครูที่ปรึกษาเต็มใจที่จะให้บริการ ◆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าครูที่ปรึกษาให้ความสนใจ ขอมรับ และให้เกียรตินักเรียน ◆ เพื่อสื่อให้นักเรียนเห็นว่าครูที่ปรึกษาขอมรับเรื่องราวของผู้เรียนอย่างอบอุ่น ใส่ใจในความทุกข์สุขของนักเรียนและพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือ

ใบความรู้ที่ 2

การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพของการให้บริการ(4)

ทักษะ	องค์ประกอบของทักษะที่ต้องพัฒนา	ความมุ่งหมาย
	3) เจตคติที่จะไม่ตัดสินหรือลงความเห็นว่ามีดีหรือไม่ดี ในการให้การปรึกษาครูที่ปรึกษาจะไม่ใช้ความรู้สึกของตนในการตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินการกระทำ ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนว่ามีดีหรือไม่ดี ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงต้องฝึกให้ครูที่ปรึกษารู้จักและมีทักษะในการสื่อความในแง่บวก พยายามมองด้านบวกของนักเรียน ไม่ตำหนิ ไม่ประเมิน ไม่ชี้นำ หรือไม่ครอบงำความคิดของนักเรียน ตลอดทั้งฝึกที่จะใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางที่แสดงถึงการยอมรับเรื่องราวของนักเรียนด้วยความอบอุ่น และฝึกการสื่อความ ทางบวก เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าตนกำลังถูกตำหนิ ดังนั้นครูที่ปรึกษาจะต้องไม่ตัดสินในเรื่องใด ๆ ของนักเรียน แต่ต้องสื่อความที่จะให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน เพราะเขามีสิทธิที่จะตัดสินชีวิตของตนเอง 4) ความอบอุ่น ครูที่ปรึกษาจะต้องแสดงออกถึงความอบอุ่น โดยแสดงออกถึงความเป็นมิตรโดยการยิ้ม ทักทาย แสดงท่าทางว่าให้การยอมรับ ความห่วงใย เอื้ออาทร และ เข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจ บรรยากาศของการแสดงออกถึงความอบอุ่นนี้ นักเรียนก็สามารถสัมผัสความอบอุ่นนี้ได้จากภาษาท่าทางที่ครูที่ปรึกษาแสดงออก ซึ่งได้แก่ ระดับน้ำเสียง การแสดงออกทางใบหน้า ท่าทาง การสบตา การสัมผัส ระยะนั่งใกล้ชิดหรือไกลเกินไป ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องฝึกทักษะในการแสดงออก ที่แสดงถึงความอบอุ่นโดยใช้ภาษาท่าทางดังกล่าวนี้	

คัดลอกและปรับปรุงจาก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์(2546) “การพัฒนาทักษะการให้บริการปรึกษา” ใน ประมวลสารชุด วิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาวิทยาลัยจิตการแนะแนว หน่วยที่ 5 หน้า 236-243 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

แผนการเรียนรู้
ชุดฝึกอบรมองค์ประกอบที่ 4 “มีทักษะการให้การศึกษา”

กิจกรรมที่ 14 ปัจฉิมนิเทศ “แนะแนวนั้นไชรยังยืน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนวและสามารถนำความรู้ หลักการแนะแนว รวมทั้งความรู้ด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย มาเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนต่าง ๆ ในโครงการพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก โรงเรียนพิชญศึกษา ปีการศึกษา 2552-2553

แนวคิด

การมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนว และการนำความรู้หลักการแนะแนวเบื้องต้น ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย รวมทั้งการนำทักษะในการให้การศึกษาเบื้องต้น มาประยุกต์และบูรณาการในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา มาเป็นแนวทางในการช่วยเหลือและให้การศึกษาแก่นักเรียนได้ถูกแนวทางอย่างเหมาะสมตามกรณี

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ใบความรู้ที่ 1 “เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว”
2. ใบงานที่ 1 “เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว”
3. ใบงานที่ 2 “โครงการพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก”
4. แบบทดสอบการวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการฝึกอบรม
5. แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการฝึกอบรม

การเตรียมการล่วงหน้า

1. ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ ก่อนการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบงานที่ 1 “เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว”
- 1.2 แบ่งสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายในประเด็นดังนี้
 - (1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของงานแนะแนว จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่างไร
 - (2) งานแนะแนวทำให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างไร

1.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบงานที่ 2/1 “โครงการพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก” ซึ่งเป็นโครงการแนะแนวของโรงเรียนพิชญศึกษา ปีการศึกษา 2552 – 2553 (ฉบับร่าง) ที่ประกอบด้วยกิจกรรม(ตามขั้นตอนงานแนะแนว) เป้าหมาย และช่วงเวลาการดำเนินการ

1.4 แบ่งสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่ว่า

- (1) การจัดกิจกรรมแนะแนว ตามขั้นตอนต่าง ๆ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- (2) ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมอีกหรือไม่

1.5 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ 2/2 ข้อ 1, ข้อ 2

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายในข้อ 1.2 และ 1.4

ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายดังนี้

- (1) การจัดกิจกรรมหน้าเสาธง มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- (2) การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- (3) ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ทุกกิจกรรม คือผู้ใดบ้าง

2.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ 2/2 ข้อ 3, 4 และ 5

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

3.1 ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 “เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว”

3.2 ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดเห็นแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมว่า

- (1) การมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนว การมีความรู้หลักการแนะแนวเบื้องต้น ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย และการมีทักษะในการให้การปรึกษาเบื้องต้น เปรียบเสมือนอาวุธที่สามารถนำมาประยุกต์และบูรณาการในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาได้เหมาะสม และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างแท้จริง
- (2) การจัดกิจกรรมแนะแนวทุกกิจกรรม ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทุกคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทความรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

4.1 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียนว่า

- (1) มีความจำเป็นหรือไม่ในขณะนี้ ที่ต้องพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนในเชิงรุก
- (2) จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความประสงค์ของนักเรียนควรจัดกิจกรรมเท่าที่ทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่เท่านั้น

4.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมบันทึกลงในใบงานที่ 2/2 ข้อ 6, 7 และ 8

4.3 ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามที่ว่า ท่านมีความรู้สึกรู้สึอย่างไรกับการมีส่วนร่วมในหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเมื่อได้เฝ้าดูพัฒนาการของนักเรียน (ลูกศิษย์) ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนจบการศึกษา แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 2/2 ข้อ 9

4.4 ผู้วิจัยนำคำกลอนบทนี้ให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมอ่าน

เมื่อไม่เรียนโยเล่าเจ้าจะรู้	เมื่อไม่ดูโยเล่าเจ้าจะเห็น
เมื่อไม่ทำโยเล่าเจ้าจะเป็น	ก็ยากเย็นขัดสนจนปัญญา
ถ้ามันเรียนเรียนอะไรก็ต้องรู้	ถ้ามันดูดูอะไรก็ต้องเห็น
ถ้ามันทำทำอะไรก็ต้องเป็น	ไม่เที่ยวเล่นเห็นแก่สบาย “ภายนอกหน้าเจริญ”

และให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามต่อไปนี้

- (1) ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวในคำกลอนที่ยกมานี้หรือไม่
- (2) ท่านสามารถนำแนวคิดจากคำกลอนนี้สู่การพัฒนาตนในการให้บริการแนะแนวได้หรือไม่ อย่างไร

ปิดการอบรม

1. ผู้วิจัยและสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมที่เข้าร่วมโครงการอบรมร่วมกันอภิปรายจุดแข็งและจุดอ่อนของการฝึกอบรมครั้งนี้
2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิกผู้เข้ารับการอบรมในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบ Post Test ประเมินชุดการฝึกอบรม
4. ปิดการอบรม

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความสนใจขณะปฏิบัติกิจกรรมของครูที่ปรึกษา

○ ต้องแก้ไข	○ พอใช้	○ ดี	○ ดีมาก
-------------	---------	------	---------
2. สังเกตการให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามใบงานของครูที่ปรึกษา

○ ต้องแก้ไข	○ พอใช้	○ ดี	○ ดีมาก
-------------	---------	------	---------
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา

○ ต้องแก้ไข	○ พอใช้	○ ดี	○ ดีมาก
-------------	---------	------	---------
4. การประเมินตนเองจากแบบประเมิน

แบบประเมินตนเอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับ		ข้อเสนอแนะ
		มาก	น้อย	
1	เข้าใจหลักการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักเรียน			
2	สามารถนำความรู้ทางจิตวิทยามาใช้ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน			
3	มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ ขั้นตอนและวิธีการให้การปรึกษา			
4	ได้พัฒนาทักษะการให้การปรึกษาแก่นักเรียน			

ใบความรู้ที่ 1

เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว

จากการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นสิ่งที่มีคุณค่า จนไม่สามารถนำอะไรมาเปรียบเทียบกับหรือแลกเปลี่ยนได้ คือ เกิดความรู้สึภกาศภูมิใจในตนเอง มีความมั่นใจ เชื่อมมั่นในชีวิต ในการกระทำของตน เห็นคุณค่าของชีวิตและจะพยายามพัฒนาตนให้มีสติปัญญา ความพร้อม ความสามารถที่จะไปช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น แต่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นก่อนตัวเราคือ ประโยชน์ตน ที่ทำให้พึ่งตนเองได้ แล้วพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ถ้าเราได้ตระหนักในคุณค่าชีวิตว่า ชีวิตเรามีอยู่เพื่อทำประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่นเช่นนี้ คุณค่าของงานที่เราทำจะเสมือนคุณค่าของชีวิตด้วย งานคือชีวิต การทำงานของเราจะเป็นความสุขให้แก่ชีวิต มีความสุขที่ได้ทำงาน

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า สิ่งที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาตระหนักถึงคุณค่าของงานแนะแนวนั้น มาจากความรู้สึภกของจิตใจต่อความเข้าใจในความหมายของงานแนะแนว และการมีใจรักศรัทธาต่องานช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์นั้น มาจากการเห็นคุณค่าของงาน

การทำงานด้วยศรัทธา รักใฝ่ใจในงาน อุทิศเวลา ไม่เหน็ดเหนื่อยในการทำงาน มีความรับผิดชอบและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงาน และการทำงานตามหลักการของวิชาชีพ จะทำให้มีความก้าวหน้าของงานอยู่ตลอดเวลา

ท่านเริ่มมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนวหรือยังคะ ?

แนวทางการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างเจตคติในทางบวกต่องานแนะแนว

- ✧ การตระหนักถึงคุณค่าของงานแนะแนว ซึ่งมาจากความรู้สึภกของจิตใจ ต่อความเข้าใจในความหมายของงานแนะแนว
- ✧ งานแนะแนวเป็นงานที่ทำหน้าที่หรือบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม
- ✧ การเห็นคุณค่าของงาน การทำงานด้วยศรัทธาในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
- ✧ การแนะแนวทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง เป็นเครื่องมือฝึกฝนตน พัฒนาศักยภาพของเราให้สมบูรณ์เพิ่มพูนความชำนาญ
- ✧ มีความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นให้มีกำลังใจสู่ชีวิต

คัดลอกและปรับปรุงจาก จงดี ชัยยืน(2534) “4.4.1 การตระหนักในคุณค่างานแนะแนว : การพัฒนาคุณธรรมและการปฏิบัติตนตามจรรยาวิชาชีพครูแนะแนว” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ การแนะแนว หน่วย 4 หน้า 151 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โปรดปฏิบัติตามใบงานที่ 1

ใบงานที่ 1

เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว

1. วันหนึ่ง ครูวรรณศิริ ครูสอนภาษาไทย มาโรงเรียนแต่เช้า พอเวลาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ไปที่ห้องพักครูบนโต๊ะทำงานครูวรรณศิริ ได้เห็นบันทึกสั้น ๆ ลายมือหัวหน้าฝ่ายวิชาการวางอยู่บนโต๊ะ

เรียน ครูวรรณศิริ

ผลการสอบปลายภาคของ ค.ญ.สิริกานต์ นักเรียนชั้น ป.6/1
ทั้งหมด 10 วิชา ไม่ผ่าน 8 วิชา ในฐานะครูเป็นที่ปรึกษาของ
ค.ญ.สิริกานต์ ขอให้หาวิธีแก้ไขและช่วยเหลือด่วน

จาก

พช. ผอ. ศิริวรรณ แสนดี

ถ้าท่านเป็นครูวรรณศิริ ท่านจะดำเนินการให้ความช่วยเหลืออย่างไร ?

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

2. ครูที่ปรึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องทำงานด้านวิชาการควบคู่ไปกับการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในทุก ๆ เรื่อง ท่านล่ะ... พร้อมหรือยัง ที่จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่เขา

☐ พร้อมแล้ว

☐ ยังไม่พร้อม เพราะ _____

_____v

คัดลอกและปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 159 -160

ใบงานที่ 2/1

โครงการพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก โรงเรียนพิษณุศึกษา

ปีการศึกษา 2552 – 2553 (ฉบับร่าง)

ที่	กิจกรรม	เป้าหมาย	ปี 2552										ปี 2553									
			6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	สำรวจข้อมูลรายบุคคล																					
1.1	การสังเกตของครูที่ปรึกษา	ป้องกันปัญหา(ทุกระดับชั้น)																				
1.2	กิจกรรมหน้าเสาธง	ป้องกันปัญหา(ทุกระดับชั้น)																				
1.3	การไม่แต่งชุดนักเรียนในวันศุกร์	ป้องกันปัญหา(ทุกระดับชั้น)																				
2	บริการสนเทศ																					
2.1	นันทนาการเพื่อคุณภาพชีวิต	พัฒนา (ทุกระดับชั้น)																				
2.2	กิจกรรมหน้าเสาธง	พัฒนา (ทุกระดับชั้น)																				
2.3	ปฐมนิเทศ ปฐมิมนิเทศ	พัฒนา (ทุกระดับชั้น)																				
2.4	นิเทศการ	ป้องกัน-พัฒนา(ทุกระดับชั้น)																				
2.5	แนะแนวการศึกษา	พัฒนา (ทุกระดับชั้น-นอกโรงเรียน)																				
3	ให้การปรึกษา																					
3.1	ด้านการศึกษา	แก้ไข พัฒนา(ทุกระดับชั้น)																				
3.2	ด้านอาชีพ	แก้ไข พัฒนา(ทุกระดับชั้น)																				
3.3	ด้านส่วนตัว-สังคม	แก้ไข ป้องกันพัฒนา (ทุกระดับชั้น)																				
3.4	รายการชี้-รายการกลุ่ม-ครอบครัว	เฉพาะรายที่ป้องกันและแก้ไขปัญหา																				
4	จัดวางตัวบุคคล																					
4.1	กิจกรรมชมรม	พัฒนา (ทุกระดับชั้น)																				
4.2	ทุนการศึกษา-ศึกษาต่อ	พัฒนา (ทุกระดับชั้น)																				
5	ติดตามและประเมินผล																					
5.1	ด้านส่วนตัว-สังคม	เฉพาะรายที่ป้องกันและแก้ไขปัญหา																				

ใบงานที่ 2/2

โครงการพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก โรงเรียนพิษณุศึกษา

ปีการศึกษา 2552 – 2553

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนต่าง ๆ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร.....
.....
.....
2. ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด.....
.....
.....
3. การจัดกิจกรรมหน้าเสาธง มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร.....
.....
.....
4. การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อคุณภาพชีวิต มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร.....
.....
.....
5. ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ทุกกิจกรรม คือผู้ใดบ้าง.....
.....
.....
6. มีความจำเป็นหรือไม่ในขณะนี้ ที่ต้องพัฒนางานแนะแนวในเชิงรุก.....
.....
.....
7. จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความประสงค์ของนักเรียน.....
.....
.....
8. ท่านเห็นว่าควรจัดกิจกรรมเท่าที่/หรือตามทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่เท่านั้น.....
.....
.....
9. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับการมีส่วนร่วมในหน้าที่ครูที่ปรึกษา เมื่อได้เฝ้าดูพัฒนาการของนักเรียน (ลูกศิษย์) ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน จนจบการศึกษา.....
.....
.....

มาทำ “แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาหลังการฝึกอบรม”
 และ “แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม”
 กันหน่อยนะคะ

3. คู่มือการใช้เครื่องมือเพื่อการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

เครื่องมือวัดสำหรับชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพินิจศึกษา ในครั้งนี้ จำแนกเป็นสองประเภทได้แก่ (1) เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา และ (2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุด ฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาระดับประถมศึกษา 4-6 โรงเรียนพินิจศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษามี 4 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว มีจำนวนคำถาม 30 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 3 แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย มีจำนวนคำถาม 10 ข้อ และ ฉบับที่ 4 แบบวัดทักษะการเป็นผู้ให้การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแนะแนว มีจำนวนคำถาม 20 ข้อ

3.1.1 วัตถุประสงค์ของการใช้เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาในครั้งนี้ คือ เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูที่ปรึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.1.2 ระยะเวลาการทดลองใช้เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา เพื่อให้การใช้ชุดฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้กำหนด ระยะเวลาการใช้เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาต้องปฏิบัติดังนี้

เครื่องมือ	ก่อนฝึกอบรม	หลังฝึกอบรม
(1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว (30 ข้อ)	วัดก่อนการฝึกอบรม	วัดหลังการฝึกอบรม
(2) แบบวัดความรู้พื้นฐาน และความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว (20 ข้อ)	วัดก่อนการฝึกอบรม	วัดหลังการฝึกอบรม
(3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย(10 ข้อ)	วัดก่อนการฝึกอบรม	วัดหลังการฝึกอบรม
(4) แบบวัดทักษะการเป็นผู้ให้การศึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษา(20 ข้อ)	วัดก่อนการฝึกอบรม	วัดหลังการฝึกอบรม

3.1.3 รายละเอียดแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีดังต่อไปนี้

(1) แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว มีจำนวนคำถาม 30 ข้อ ดังนี้

โปรดเขียนชื่อผู้ทำแบบทดสอบ นาย/นาง/นางสาว

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
	วัดเจตคติต่อตนเอง		
1	ฉันพอใจกับจุดเด่นที่มีอยู่ในตัวของฉัน		
2	ฉันเป็นคนพูดความจริง		
3	ฉันชอบแสดงความคิดเห็น		
4	ฉันเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น		
5	ฉันยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตัวฉัน		
6	ฉันคิดว่าการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ของฉันถูกต้องเสมอ		
7	หลาย ๆ ครั้งฉันรู้สึกว่าคุณเป็นคนไม่มีความหมาย		
8	ฉันไม่เชื่อว่าจะมีใครจริงใจกับฉัน		
9	ฉันรู้สึกว่าไม่มีใครที่น่าไว้วางใจ		
10	ฉันคิดว่าการคบหาสมาคมกันในสังคมเป็นสิ่งลวงตา		
	วัดเจตคติต่อผู้อื่น		
11	ฉันเชื่อว่าธรรมชาติของคนทุกคนเป็นคนดี		
12	ฉันคิดว่าคนอื่นเป็นคนมีเหตุผล		
13	ฉันคิดว่าความคิดของผู้อื่นน่าสนใจ		
14	ฉันคิดว่า “เรามีส่วนเลวบ้างช่วงหัวเขา จึงเลือกเอาส่วนดีเขามีอยู่”		
15	ใครจะทุกข์อย่างไรก็ช่างเขา เราไม่เกี่ยว		
16	ฉันสามารถแสดงความรักและความเห็นใจผู้อื่น		
17	ฉันเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น		
18	การได้ทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นทำให้มีความสุข		
19	ฉันคิดว่าฉันยอมรับผู้อื่นได้		
20	ฉันคิดว่าการรับฟังความคิดเห็นจากหลาย ๆ คน ก่อให้เกิดความขัดแย้ง		
	วัดเจตคติต่องานแนะแนว		
21	ฉันสามารถเป็นครูแนะแนวที่ดีได้		
22	การทำหน้าที่แนะแนวเป็นการเพิ่มภาระงานประจำของครู		
23	การทำหน้าที่แนะแนวเป็นงานที่ยากเกินกว่าครูทั่วไปจะทำได้		
24	งานแนะแนวเป็นงานที่ดี มีแต่คุณประโยชน์		
25	งานแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่ขาดไม่ได้		
26	งานแนะแนวเป็นงานปิดทองหลังพระ ยากที่ใครจะมองเห็น		

(2) แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว มีจำนวนคำถาม 20 ข้อ ดังนี้

โปรดเขียนชื่อผู้ทำแบบทดสอบ นาย/นาง/นางสาว

แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว

คำชี้แจง ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

โดยทำเครื่องหมาย ○ (วงกลม) ล้อมรอบข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (ข้อละ 1 คะแนน)

1. ความหมายของการแนะแนว คือข้อใด

- ก. การบอกทางที่ดีให้
- ข. การช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน
- ค. การให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่นักเรียน
- ง. การช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจเอง

ความหมายของการแนะแนว 1

2. เป้าหมายของการแนะแนว คือข้อใด

- ก. แนะนำ ป้องกัน ส่งเสริม
- ข. ส่งเสริม ป้องกัน ช่วยเหลือ
- ค. ตัดสินใจให้ ป้องกัน ส่งเสริม
- ง. แนะนำ ช่วยเหลือ ตัดสินใจให้

เป้าหมายของการแนะแนว 1

3. ดัชนีวัดความสำเร็จของงานแนะแนวในโรงเรียน ดูได้จากข้อใด

- ก. นักเรียนพึงตนเองได้
- ข. นักเรียน เรียนหนังสือเก่ง
- ค. นักเรียนจบออกไปแล้วได้งานทำมาก
- ง. นักเรียนมีวินัยและมีกิริยามารยาทเรียบร้อย

จุดมุ่งหมายการแนะแนว 1

4. คำกล่าวที่ว่า “ไม่ยังต่างปล้อง ฟัน้องยังต่างกัน” นั้น

สอดคล้องกับ ปรัชญาแนะแนวข้อใด

- ก. คนทุกคนมีคุณค่า
- ข. คนทุกคนมีปัญหา
- ค. คนทุกคนมีศักดิ์ศรี
- ง. คนทุกคนแตกต่างกัน

ปรัชญาการแนะแนว 1

5. ตามหลักของการแนะแนว นักเรียนทุกคนเหมือนกันในแง่ใด

- ก. ลิทธิและศักดิ์ศรี
- ข. ความสามารถ
- ค. ศักยภาพ
- ง. พัฒนาการ

หลักการแนะแนว 1

6. หลักการสำคัญของการแนะแนวคือข้อใด

หลักการแนะแนว 2

- ก. ให้การชี้แนะแก่นักเรียนในการตัดสินใจ
- ข. ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน
- ค. ให้นักเรียนได้ใช้ปัญญาและศักยภาพของตนอย่างเต็มที่
- ง. ให้นักเรียนแต่ละคนมีวินัย และมีกิจกรรมรายาพียบร้อย

7. ข้อใดคือหลักการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

หลักการแนะแนว 3

- ก. คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน
- ข. คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของผู้อื่น
- ค. คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน โดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
- ง. ให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

8. ผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาตามหลักการแนะแนว คือข้อใด

หลักการแนะแนว 4

- ก. ผู้ปกครอง
- ข. ผู้รับบริการ
- ค. บิดา มารดา
- ง. ครูผู้ให้การแนะแนว

9. การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการแนะแนว หมายถึงข้อใด

กระบวนการแนะแนว 1

- ก. การแก้ปัญหามีระบบ
- ข. การใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหา
- ค. การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- ง. การใช้มติส่วนใหญ่ตามหลักประชาธิปไตย

10. บริการแนะแนวที่จัดว่าเป็นหัวใจของการแนะแนวคือข้อใด

กระบวนการแนะแนว 2

- ก. บริการสนเทศ
- ข. บริการสำรวจข้อมูล
- ค. บริการให้การปรึกษา
- ง. บริการจัดวางตัวบุคคล

11. กิจกรรมแนะแนวข้อใดจัดเป็นงานในบริการสนเทศ

กระบวนการแนะแนว 3

- ก. การฝึกงาน การจัดทุนการศึกษา
- ข. กิจกรรมชมรม กิจกรรมครู-นักเรียน
- ค. กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่
- ง. กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ

12. บริการจัดวางตัวบุคคลมีลักษณะตรงกับข้อใด

- ก. การให้การปริญารายบุคคล
- ข. การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ค. จัดผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามถนัด
- ง. การทำระเบียบสะสมเป็นรายบุคคล

กระบวนการแนะแนว 4

13. กระบวนการแนะแนวช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. สามารถเรียนอย่างมีความสุข
- ข. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนใฝ่รู้
- ค. ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การจัดการ
- ง. พัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับวัยและละแวกสภาพ

กระบวนการแนะแนว 5

14. การให้นักเรียนรู้จักปรับตัว แก้ปัญหา และพัฒนาตนเอง จัดอยู่ในบริการแนะแนวด้านใด

- ก. ด้านอาชีพ
- ข. ด้านจิตวิทยา
- ค. ด้านการศึกษา
- ง. ด้านชีวิตส่วนตัวและสังคม

ขอบข่ายการแนะแนว 1

15. หลักสูตรแบบใดที่สอดคล้องกับหลักการแนะแนว

- ก. หลักสูตรที่ยึดความพร้อมของครู
- ข. หลักสูตรที่ยึดความต้องการของชุมชน
- ค. หลักสูตรที่ยึดความต้องการของนักเรียน
- ง. หลักสูตรที่ยึดความต้องการของผู้ปกครอง

พัฒนางานแนะแนว 1

16. กิจกรรมแนะแนวที่รวมอยู่ในส่วนของกิจกรรมพัฒนานักเรียนนั้น

มีความสำคัญเพราะเหตุใด

- ก. ช่วยในการพัฒนานักเรียน แต่ไม่ถือเกณฑ์ผ่านหลักสูตร
- ข. ช่วยในการพัฒนานักเรียน แต่ไม่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุคุณสมบัติที่พึงประสงค์
- ค. ช่วยให้นักเรียนบรรลุคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และถือเป็นเกณฑ์ผ่านหลักสูตร
- ง. ช่วยให้นักเรียนบรรลุคุณสมบัติที่พึงประสงค์ แต่ไม่ถือเป็นเกณฑ์ผ่านหลักสูตร

พัฒนางานแนะแนว 2

17. บุคคลสำคัญที่ช่วยให้การแนะแนวในโรงเรียนประสบความสำเร็จ คือข้อใด

- ก. ผู้บริหาร
- ข. ครูแนะแนว
- ค. ครูที่ปรึกษา
- ง. ทุกคนที่กล่าวมา

แนะแนวแบบมีส่วนร่วม 1

18. ข้อใดคือทักษะที่สำคัญของขั้นตอนเริ่มต้นในการให้การปรึกษา

- ก. การฟัง
- ข. การถาม
- ค. การทำความเข้าใจ
- ง. การสร้างสัมพันธภาพ

กระบวนการให้การปรึกษา 1

19. ครูที่ปรึกษาควรมีทักษะในการให้การปรึกษาเบื้องต้นใดบ้าง

- ก. การสร้างสัมพันธภาพ การฟัง การถาม
- ข. การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การทำความเข้าใจ
- ค. การถาม การสะท้อนความรู้สึก การทำความเข้าใจ
- ง. การสร้างสัมพันธภาพ การถาม การสะท้อนความรู้สึก

ทักษะให้การปรึกษา 1

20. การตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และมีใจรัก สรพธาต้องงานช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

ตรงกับข้อใด

- ก. ปรัชญาการแนะแนว
- ข. ทักษะในการให้การปรึกษาเบื้องต้น
- ค. การมีเจตคติทางบวกต่องานแนะแนว
- ง. กระบวนการและขอบข่ายงานแนะแนว

เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว 1

ข้อคำถามปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง: การแนะแนวกับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 27-30

ตรวจคำตอบ คำถามมีทั้งหมด 20 ข้อ ตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

เฉลยคำตอบ ข้อ 1 ง. ข้อ 2 ข. ข้อ 3 ก. ข้อ 4 ง. ข้อ 5 ก. ข้อ 6 ก. ข้อ 7 ก. ข้อ 8 ข.

ข้อ 9 ก. ข้อ 10 ค. ข้อ 11 ง. ข้อ 12 ค. ข้อ 13 ง. ข้อ 14 ง. ข้อ 15 ค.

ข้อ 16 ข. ข้อ 17 ง. ข้อ 18 ง. ข้อ 19 ข. ข้อ 20 ค.

การแปลความหมาย

16 - 20 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ดีมาก

11 - 15 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ดี

6 - 10 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับพอใช้

ต่ำกว่า 5 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

ท่านควรศึกษาทบทวนความรู้จากบทเรียน และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนอีกครั้ง
จะช่วยให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

(3) แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย มีจำนวนคำถาม 10 ข้อ ดังนี้

โปรดเขียนชื่อผู้ทำแบบทดสอบ นาย/นาง/นางสาว

แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย

คำชี้แจง ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

โดยทำเครื่องหมาย ○ (วงกลม) ล้อมรอบข้อที่ต้องการ (ข้อละ 1 คะแนน)

1. ความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์(Maslow) คือข้อใด

ก. ต้องการความรัก

ข. ต้องการความปลอดภัย

ค. ต้องการเด่น ดี มีเกียรติ

ง. ต้องการความสำเร็จแห่งตน

ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ 1

2. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน คือข้อใด

ก. พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการอบรมเลี้ยงดู

ข. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และพันธุกรรม

ค. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

ง. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และการอบรมเลี้ยงดู

ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ 1

3. โรงเรียนจะมีส่วนช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างไร

ก. การปกครองดูแลนักเรียนด้วยระเบียบวินัย

ข. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสอนของครู

ค. การปกครองดูแลนักเรียนเป็นแบบประชาธิปไตย

ง. การจัดการเรียนการสอนตามตำราเรียนอย่างเคร่งครัด

ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ 2

4. ครูควรจัดกิจกรรมข้อใดเพื่อส่งเสริมนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ให้เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น

ก. จัดกิจกรรมที่ปลูกฝังระเบียบวินัย กฎ กติกา

ข. จัดกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติงานนาน ๆ เพื่อจะได้รู้จักควบคุมกล้ามเนื้อได้ดี

ค. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง

ง. จัดกิจกรรมให้มีความเคลื่อนไหว และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย 1

5. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะพัฒนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายได้

ถูกต้องที่สุด

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย 2

- ก. นักเรียนหญิงย่างเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่านักเรียนชาย
- ข. นักเรียนวัยนี้มักคำนึงถึงเรื่องเก่า ๆ และชีวิตที่ผ่านมา
- ค. นักเรียนวัยนี้มีพัฒนาการทางสมองสูงเกือบเท่าผู้ใหญ่
- ง. นักเรียนวัยนี้มักกระทำตามความคิดเห็นของตนเองอย่างไม่มีเหตุผล

6. ความต้องการทางสังคมของวัยเด็กตอนปลายที่ชัดเจนมากที่สุดคือข้อใด

- ก. ต้องการทำตามคำแนะนำของครู
- ข. ต้องการทำตามคำแนะนำของเพื่อน
- ค. ต้องการทำตามคำแนะนำของพ่อแม่และครู
- ง. ต้องการทำตามคำแนะนำของเพื่อนและครู

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย 3

7. พฤติกรรมที่แสดงว่าวัยเด็กตอนปลาย “ขาด” ความมั่นใจในตนเอง คือข้อใด

- ก. แต่งกายตามเพื่อน และกระทำตามเพื่อน
- ข. แสดงทำเป็นผู้นำ และทำตามความคิดเห็นของผู้อื่น
- ค. ยึดความเห็นของตนเองเป็นสำคัญ แต่งกายตามแบบของตนเอง
- ง. ยึดความเห็นของตนเองเป็นสำคัญ แต่งกายตามเพื่อน แสดงทำเป็นผู้นำ

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย 4

8. ความขัดแย้งระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายกับครูที่ปรึกษา

เนื่องมาจากสาเหตุข้อใดมากที่สุด

- ก. ผู้ใหญ่ไม่ให้ความรักความสนใจ
- ข. ผู้ใหญ่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของวัยเด็กตอนปลาย
- ค. วัยเด็กตอนปลายต้องการคำแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่
- ง. วัยเด็กตอนปลายมีอายุน้อย มีประสบการณ์ในชีวิตน้อย

พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย 4

9. เมื่อนักเรียนวัยเด็กตอนปลายถูกผู้ใหญ่ตำหนิแล้วไม่สามารถโต้ตอบได้

จะมีลักษณะตรงกับข้อใด

- ก. การถดถอย
- ข. พฤติกรรมเก็บกด
- ค. การกล่าวโทษผู้อื่น
- ง. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง

กลไกการป้องกันตนเอง 1

10. **ด.ช.สมยศ** ลงแข่งฟุตบอลให้โรงเรียน เขาเตะฟุตบอลไม่เข้าประตูหลายครั้ง **ด.ช.สมยศ**บอกกับเพื่อนว่า “วันนี้ฝนตกมาก สนามและ พื้นสนามไม่เรียบ และรองเท้าที่ใช้ก็หลวม” คำพูดของ **ด.ช.สมยศ** สอดคล้องกับกลไกป้องกันตนเองข้อใด

ก. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง

ข. การกล่าวโทษผู้อื่น

ค. การถดถอย

ง. การทดแทน

กลไกการป้องกันตนเอง 2

ข้อคำถามปรับปรุงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง: การแนะแนวกับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว หน้า 29-30

ตรวจคำตอบ คำถามมีทั้งหมด 10 ข้อ ตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เฉลยคำตอบ ข้อ 1 ง. ข้อ 2 ก. ข้อ 3 ค. ข้อ 4 ค. ข้อ 5 ค. ข้อ 6 ข. ข้อ 7 ง. ข้อ 8 ข.
ข้อ 9 ข. ข้อ 10 ข.

การแปลความหมาย

9 - 10 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ดีมาก

6 - 8 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ดี

3 - 5 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับพอใช้

ต่ำกว่า 2 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง
ท่านควรศึกษาทบทวนความรู้จากบทเรียน และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนอีกครั้งจะช่วยให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

(4) แบบวัดการเป็นผู้ให้การศึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษา มีจำนวนคำถาม 20 ข้อ ดังนี้

โปรดเขียนชื่อผู้ทำแบบทดสอบ นาย/นาง/นางสาว

แบบวัดการเป็นผู้ให้การศึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

โดยทำเครื่องหมาย ○ (วงกลม) ล้อมรอบข้อที่ต้องการ (ข้อละ 1 คะแนน)

- การยอมรับตนเอง โดยการรู้ข้อดีและข้อเสียของตนเอง มีคุณค่าต่อลักษณะใดมากที่สุด
 - เป็นครูที่ปรึกษาที่ดีได้
 - สามารถพัฒนาตนเองได้
 - สามารถปฏิบัติงานแนะแนวได้ดี
 - สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เจตคติทางบวก 1
- ครูที่ปรึกษาที่รู้จัก ยอมรับ และเข้าใจนักเรียน เป็นบุคคลที่มีลักษณะตรงกับข้อใด
 - รู้ปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างดี
 - รู้ประวัติของนักเรียนเป็นอย่างดี
 - ยอมรับความแตกต่างของนักเรียน
 - รู้ความลับของนักเรียนเป็นอย่างดี

นำหลักจิตวิทยาไปใช้ 1
- การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูที่ปรึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างถ่องแท้ ชัดเจนมากที่สุดในด้านใด
 - ประสบการณ์ พื้นฐานความรู้ และรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน
 - รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน อัตมโนทัศน์ และพัฒนาการตามวัย
 - ความต้องการพื้นฐานและพฤติกรรมมนุษย์ อัตมโนทัศน์ และพัฒนาการตามวัย
 - ความต้องการพื้นฐานและพฤติกรรมมนุษย์ และรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน

นำหลักจิตวิทยาไปใช้ 2
- วิภา เข้ามาเป็นครูได้ 1 ภาคเรียน วันหนึ่งวิภาเกิดโต้เถียงกับวารกรณ์ วิภาไปฟ้องครูที่ปรึกษาของวารกรณ์ให้ทำโทษวารกรณ์ ถ้าท่านเป็นครูที่ปรึกษาที่มีความรู้ด้านการแนะแนว ท่านจะบอกให้วิภาเข้าใจธรรมชาตินักเรียนวัยเด็กตอนปลายในข้อใด
 - นักเรียนมีความคิดที่มีเหตุผล ปรับตัวได้ตามสถานการณ์
 - นักเรียนเผชิญความจริง ต้องการการประนีประนอม
 - นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ได้เสมอ โดยเฉพาะกับผู้ใหญ่
 - นักเรียนอารมณ์รุนแรง ไม่คงที่ มีอารมณ์ค้าง ขาดการควบคุม

นำหลักจิตวิทยาไปใช้ 3

5. วรรณศิริ เป็นครูที่ปรึกษาชั้น ป.6/1 พบว่านักเรียนในห้องส่วนใหญ่ชอบพูดเสียงดัง ไม่เกรงใจใคร พุดจาโดยใช้ภาษาแสลง และชอบแต่งกายผิดจากห้องอื่น ถ้าท่านเป็นครูวรรณศิริ ท่านทราบหรือไม่ ว่าพฤติกรรมของนักเรียนน่าจะเกิดจากเหตุผลข้อใดมากที่สุด
- ก. การยึดครูเป็นศูนย์กลาง
ข. การเรียกร้องความสนใจ
ค. การยึดสังคมเป็นศูนย์กลาง
ง. การยึดเพื่อนเป็นศูนย์กลาง
6. การหาเหตุผลเข้าใจ และให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการนำหลักการแนะแนวด้านใดไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- ก. ด้านศักยภาพ
ข. ด้านสิทธิของแต่ละบุคคล
ค. ด้านสาเหตุแห่งพฤติกรรม
ง. ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. การจัดกิจกรรมแนะแนวในคาบเรียนเพื่อให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของตนรวมทั้งเกิดความเข้าใจที่จะยอมรับตนเองและผู้อื่น ควรใช้วิธีการแบบใด
- ก. แบบเล่นเกมส์
ข. แบบใช้บทบาทสมมติ
ค. แบบสืบสวนสอบสวน
ง. หลายแบบผสมผสานกัน
8. พนันดานักเรียนชั้น ป.6/2 มาปรึกษาครูสุนันทา ครูที่ปรึกษาเรื่องเพื่อนที่เรียนอยู่ห้องเดียวกัน ทอดทั้งคนไม่ให้เข้ากลุ่ม ซึ่งทำให้ตนเสียใจมาก ทำใจไม่ได้ และรู้สึกว่าเป็นคนไม่มีคุณค่า การให้การปรึกษาในขั้นต้นของครูสุนันทาควรเป็นแบบใด
- ก. การให้การปรึกษาพร้อมเพื่อน
ข. การให้การปรึกษาพร้อมผู้ปกครอง
ค. การให้การปรึกษารายบุคคลเฉพาะกรณี
ง. การให้การปรึกษาโดยเชิญทุกคนที่เกี่ยวข้อง
9. การมีประสบการณ์มาก รวมทั้งการมีทักษะในการให้การปรึกษา จะทำให้ครู ที่ปรึกษามีความสามารถในข้อใดมากกว่าข้ออื่น
- ก. เป็นที่รักและนับถือของนักเรียน
ข. เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน
ค. เข้าใจปัญหา ช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง ตรงประเด็น
ง. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเมื่อทำกิจกรรมกับนักเรียน

นำหลักจิตวิทยาไปใช้ 4

นำหลักการแนะแนวไปใช้ 1

นำหลักการแนะแนวไปใช้ 2

ทักษะการให้การปรึกษา 1

ทักษะการให้การปรึกษา 2

10. สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียน จะบรรลุเป้าหมายของการให้การปรึกษาเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อใดมากที่สุด

ทักษะการให้การปรึกษา 3

- ก. เข้าใจในประเด็นปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง และกระตุ้นให้ยอมรับตน
- ข. เข้าใจในประเด็นปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง และการมองนักเรียนในแง่บวก
- ค. เข้าใจในประเด็นปัญหาของนักเรียนเป็นบางส่วน และการมองนักเรียนในแง่บวก
- ง. เข้าใจในประเด็นปัญหาของนักเรียนเป็นบางส่วน และแสดงตัวตนที่แท้จริงของครูที่ปรึกษา

11. ความใจเย็น ใจต่อความต้องการและความรู้สึกผู้อื่น อดทน และเก็บความลับได้ดี เป็นบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษาทางด้านใด

บุคลิกภาพครูที่ปรึกษา 1

- ก. บุคลิกภาพทางกาย
- ข. บุคลิกภาพทางสังคม
- ค. บุคลิกภาพทางอารมณ์
- ง. บุคลิกภาพทางสติปัญญา

12. กุลวดี เป็นครูที่ปรึกษาที่เข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหานักเรียนจึงมีนักเรียนมาปรึกษาปัญหากับกุลวดีอยู่เสมอ ท่านคิดว่ากุลวดีมีทักษะในเรื่องใดชัดเจนที่สุด

บุคลิกภาพครูที่ปรึกษา 2

- ก. การให้การปรึกษา
- ข. พัฒนาการของวัยรุ่น
- ค. การให้ข้อเสนอแนะเป็นกลุ่ม
- ง. การให้ข้อเสนอแนะรายบุคคล

13. รายวิชาที่สอนในระดับประถมศึกษา ซึ่งควรใช้ความรู้ทางจิตวิทยาและการแนะแนวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุด คือวิชาใด

แนะแนวเชิงรุก 1

- ก. พฤติกรรมผู้บริโภค
- ข. การพัฒนาบุคลิกภาพ
- ค. มารยาทและการสมาคม
- ง. พลศึกษา สุขศึกษา และนันทนาการ

14. ครูฉวีวรรณเป็นครูที่ปรึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเป็นเวลา 4 ปี เป็นที่รักของครูและนักเรียน ชอบช่วยเหลือและเป็นกันเองกับนักเรียน นักเรียนหญิงหลายคนชอบมาขอคำปรึกษาเรื่องส่วนตัวเป็นประจำ แต่ครูฉวีวรรณชอบนำเรื่องส่วนตัวของนักเรียนที่ทราบมาเล่าให้บุคคลอื่นฟัง ท่านคิดว่าการทำงานของครูฉวีวรรณเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

จรรยาวิชาชีพ 1

- ก. เหมาะสม เพราะผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนควรรู้
- ข. เหมาะสม เพราะผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะนักเรียนบางคนขอร้องครูไม่ให้เล่าให้ใครฟัง
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะผู้ให้การศึกษาควรรักษาความลับของผู้รับการศึกษา

15. จุฬพพร ครูที่ปรึกษาของลลิตา ให้การปรึกษาปัญหาแก่มารดาและบิดาของลลิตา เพื่อหาทางแก้ปัญหาาร่วมกันในเรื่องการคบเพื่อนของลลิตา จนได้ทางออกที่เหมาะสมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ครูจุฬพพรได้กระทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาในเรื่องใด

กล้าตัดสินใจ 1

- ก. การมีเมตตาและความจริงใจ
- ข. การมีจรรยาวิชาชีพแน่วแน่
- ค. การมีความรู้หลักการแนะแนวเบื้องต้น
- ง. การกล้าแสวงหาแนวทางเพื่อเผชิญปัญหา

16. สมใจเป็นครูที่ปรึกษาของชานน วันหนึ่งครูสมใจได้รับข่าวว่าชานน ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนต่างโรงเรียนได้รับบาดเจ็บ และถูกส่งตัวไปโรงพยาบาล แต่ชานน เป็นนักเรียนที่ครูสมใจไม่ค่อยชอบเท่าใดนัก เพราะค่อนข้างดื้อและเกร ถ้าท่านเป็นครูสมใจท่านจะไปเยี่ยมชานนหรือไม่ เพราะเหตุใด

มีอุเบกขา 1

- ก. ไป เพราะครูใหญ่สั่งให้ไปเยี่ยม
- ข. ไม่ไป เพราะเหตุการณ์ไม่ได้เกิดในโรงเรียน
- ค. ไม่ไป เพราะชานนเป็นนักเรียนที่ดื้อและเกร
- ง. ไป เพราะเป็นการให้กำลังใจลูกศิษย์ที่อาจต้องการความช่วยเหลือ

17. สมชาย เป็นนักเรียนชายแต่มีกิริยา กระตือกระตั้ง แต่งหน้าและทาปากมาโรงเรียน หากท่านเป็นครูที่ปรึกษาท่านเห็นว่าปัญหาลักษณะนี้เกิดจากสาเหตุใด

เอกลักษณ์ทางเพศ 1

- ก. มีสาเหตุจากการเลียนแบบ
- ข. มีสาเหตุจากการถ่ายทอดพันธุกรรม
- ค. เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน
- ง. ยังไม่อาจสรุปได้แน่ชัดเกิดจากเหตุใด

18. จากกรณีของสมชายในข้อ 17 ท่านยอมรับบุคลิกภาพของสมชายได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ยอมรับไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่ผิดธรรมชาติ
- ข. ยอมรับได้ เพราะเพื่อน ๆ นักเรียนในห้องชอบสมชายมาก
- ค. ยอมรับไม่ได้ ต้องแก้ไขเพราะไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม
- ง. ยอมรับได้ เพราะบุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกสร้างเอกลักษณ์แห่งตน

เอกลักษณ์ทางเพศ 2

19. บัญชา เป็นครูที่ปรึกษาสอนวิชาพลศึกษา นักเรียนรักและเคารพครูบัญชามาก โดยเฉพาะอำพล เป็นนักเรียนที่ครูบัญชาฝึกซ้อมกีฬาให้ทุกวัน ต่อมาครูบัญชาทราบว่าอำพลเริ่มคบเพื่อนไม่ดีและชักชวนกันหนีเรียน พ่อแม่ดักเตือนก็โกรธและไม่ฟัง ถ้าท่านเป็นครูบัญชาท่านจะอย่างไรกับอำพลซึ่งเป็นลูกศิษย์ของท่าน เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ห้ามปรามเพราะเป็นเรื่องส่วนตัว
- ข. ให้การปรึกษาเบื้องต้น เพื่อให้ความช่วยเหลือ
- ค. ว่ากล่าวอย่างรุนแรง และบังคับให้เลิกคบเพื่อนไม่ดี
- ง. สอนให้หนักขึ้นทุกวัน เพราะจะทำให้เขาไม่มีเวลาว่าง

เอกลักษณ์ทางเพศ 3

20. ขจวพร มีความสุขและภาคภูมิใจเมื่อเห็นลูกศิษย์ที่สอนมาตั้งแต่ชั้น ป.4- ป.6

รวม 3 ปี จบออกไปแล้วสามารถสอบเข้าเรียนต่อมัธยม 1 โรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้เกือบ

ทุกคน ท่านคิดว่าสิ่งที่ขจวพรภาคภูมิใจ น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด

- ก. นักเรียนสอบเข้าได้เพราะทำตามคำแนะนำของขจวพร
- ข. นักเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยจากการอบรมของโรงเรียน
- ค. นักเรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพแห่งบุคคล และมีความสุข
- ง. นักเรียนสอบเข้าได้เพราะทางบ้านมีฐานะดี ผู้ปกครองให้การสนับสนุน

ฉันทำได้ 1

ตรวจคำตอบ คำถามมีทั้งหมด 20 ข้อ ตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

เฉลยคำตอบ ข้อ 1 ข. ข้อ 2 ค. ข้อ 3 ค. ข้อ 4 ง. ข้อ 5 ข. ข้อ 6 ค. ข้อ 7 ข. ข้อ 8 ก.

ข้อ 9 ค. ข้อ 10 ข. ข้อ 11 ค. ข้อ 12 ก. ข้อ 13 ข. ข้อ 14 ง. ข้อ 15 ง.

ข้อ 16 ง. ข้อ 17 ง. ข้อ 18 ง. ข้อ 19 ข. ข้อ 20 ค.

การแปลความหมาย

16 - 20 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ดีมาก

11 - 15 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ดี

6 - 10 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ พอใช้

ต่ำกว่า 5 คะแนน แสดงว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง
ท่านควรศึกษาทบทวนความรู้จากบทเรียน และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนอีกครั้งจะช่วยให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

3.2 เกณฑ์คำถามของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับข้อคำถามของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน มีเกณฑ์คำถามที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์คำถามของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ก่อนและหลังการฝึกอบรม

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อ	ร้อยละ	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัด
- กิจกรรมปฐมบท	1) สัมพันธภาพที่ดี 2) การรับทราบจุดประสงค์และการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม 3) การมีเจตคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น	-	-	ตอนที่ 1 “มีเจตคติที่ดี” กิจกรรมที่ 1 กิจกรรม “รู้จัก รู้ใจ เข้าใจ”	
1. เสริมสร้างเจตคติทางบวก	1) เจตคติทางบวกต่อตนเอง 2) เจตคติทางบวกต่อผู้อื่น 3) เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว	10 10 10	33.3 33.3 33.3	กิจกรรมที่ 2 “รู้จักคุณค่าในตน”	แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว
		30	100		
2. ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนว	1) ความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว - ความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนว - ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว - บริการแนะแนวและขอบข่ายงานแนะแนว - การพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน - การแนะแนวแบบมีส่วนร่วม - บริการให้การปรึกษา ขั้นตอนการให้การปรึกษา และทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา - เจตคติทางบวกต่องานแนะแนว	3 5 6 2 1 2 1	15 25 30 10 5 10 5	กิจกรรมที่ 3 “รู้จักคุณค่าคน”	แบบวัดความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับงานแนะแนว
		20	100		
	2) ความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาเด็กตอนปลาย - ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ - ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ - พัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย - กลไกการป้องกันตนเอง	1 2 5 2	10 20 50 20	กิจกรรมที่ 4 “รู้จักคุณค่างานแนะแนว”	แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย
		10	100		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อ	ร้อยละ	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัด
3. ทักษะการเป็นครูที่ปรึกษา 3.1 สร้างสัมพันธ์ดี	1) สัมพันธภาพที่ดี 2) การมีเจตคติทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่องานแนะแนว	1	5	ตอนที่ ๒ “มีความรู้ด้านการแนะแนว”	แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว
3.2 การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	1) ความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน - การนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้ในการเรียนการสอน - การนำหลักการแนะแนวไปใช้ในการเรียนการสอน	4 2	20 10	กิจกรรมที่ 5 “มีแนวความรู้”	
3. ทักษะในการให้การปรึกษา	1) บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการให้การปรึกษา	2	10	กิจกรรมที่ 6 “มุ่งสู่การพัฒนา”	
	2) ทักษะในการให้การปรึกษาที่จำเป็น เบื้องต้น	3	15	กิจกรรมที่ 7 “ศึกษาความแตกต่าง”	
4. ทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว	1) นำความรู้มาประยุกต์และบูรณาการในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา	1	5	ตอนที่ ๓ “มีความรู้ด้านจิตวิทยา” กิจกรรมที่ 8 “เสริมสร้างจิตวิทยา” กิจกรรมที่ 9 “เร่งพัฒนานักเรียน”	แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว
	2) รู้เข้าใจ การปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพ	1	5	กิจกรรมที่ 10 “พากเพียรตามจรรยา”	
	3) กล้าเผชิญปัญหาทุกรูปแบบ	1	5	ตอนที่ ๔ “มีทักษะการให้การปรึกษา”	
มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อ	ร้อยละ	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัด

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อ	ร้อยละ	กิจกรรม	เครื่องมือ ที่ใช้วัด
4. ทักษะในการปฏิบัติงาน แนะแนว(ต่อ)	4) มีเมตตา ความจริงใจ และมีอุเบกขา	1	5	กิจกรรมที่ 11 “เป็นผู้ให้การ ปรึกษาที่ดี”	แบบวัดทักษะการ เป็นครู ที่ปรึกษา กับการปฏิบัติงาน แนะแนว
	5) เข้าใจพฤติกรรม เอกลักษณะและบทบาท ทางเพศของวัยเด็กตอนปลาย	3	15	กิจกรรมที่ 12 “มีทักษะความ ชำนาญ” กิจกรรมที่ 13 “ศึกษา ประสบการณ์ เพิ่มเติม”	
5. บัณฑิตนิเทศ	1) การประเมินผลตนเองหลังฝึกฝน 2) ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	1	5	กิจกรรมที่ 14 บัณฑิตนิเทศ “แนะแนวนั้น ไซร์ ยั่งยืน”	
		20	100		

หมายเหตุ: แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ก่อนและหลังการฝึกอบรม ใช้ข้อคำถามชุดเดียวกัน

3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ

3.3.1 วัตถุประสงค์ของการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อ ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา ในครั้งนี้คือ เพื่อทราบความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อ ชุดฝึกอบรม หลังการใช้ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในเรื่องของ (1) วัตถุประสงค์ของการใช้ชุดฝึกอบรม (2) กิจกรรมการฝึกอบรม และ (3) ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม

3.3.2 ระยะเวลาการใช้เครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา คือ วัดหลังกิจกรรมที่ 14

3.3.3 รายละเอียดแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา มีดังนี้

**แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็น
ครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้น ป.4-6
โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี**

ชื่อ / สกุล วัน/เดือน/ปี

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาระดับชั้น ป.4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา

2. เมื่อท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุดฝึกอบรมเสร็จแล้ว ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น เพื่อนำไปปรับปรุงกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น

เกณฑ์การประเมิน ระดับความคิดเห็น

4 หมายถึง	มากที่สุด
3 หมายถึง	มาก
2 หมายถึง	ปานกลาง
1 หมายถึง	น้อย

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
1	วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเป็นไปตามที่ท่านต้องการ				
2	ใบความรู้และใบงานช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น				
3	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม				
4	เวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการเรียนรู้ และกิจกรรมเหมาะสม				
5	รูปแบบของแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมและเข้าใจง่าย				
6	ขั้นตอนการจัดแผนการเรียนรู้และกิจกรรมทำให้เข้าใจง่ายขึ้น				
7	แผนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้น่าสนใจและได้ความรู้				
8	หลังการใช้ชุดฝึกอบรมแล้วทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น				
9	ความรู้ที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้				
10	หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมครั้งนี้ อยากเข้าร่วมใช้ชุดฝึกอบรมแบบนี้อีก				

ข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
ชุลีกร พู่ฟุ้ง

บรรณานุกรมชุดฝึกอบรม

- กองบรรณาธิการ (2548, 28 กุมภาพันธ์) หน้าขาว มติชนรายวัน หน้า 13
- โกศล มีคุณ และเจียรนัย ทรงชัยกุล (2546) “การบริหารงานแนะแนว” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
 ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนว หน่วยที่ 3 หน้า 161 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- จงดี ยิ่งยืน (2534) “การพัฒนาคุณธรรมและการปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพของครูแนะแนว”
 ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 4 หน้า 145 และ
 151 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ณัฐยา สามพระยา การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครู
 ที่ปรึกษา สำหรับครูโรงเรียนบริหารธุรกิจภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต
- ธรรมโฆษ (2543) นิทานปรัชญาชีวิต : อุเทศพจน์ หน้า 197 -198 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 มหามงกุฎราชวิทยาลัย
- นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2533) “กิจกรรมและเครื่องมือสำรวจการเข้าใจตนเอง” ใน เอกสารการสอน
 ชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 13 หน้า 607-611 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- “แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ” หน้า 43 – 48 คั่นคืนวันที่ 24 ธันวาคม 2548
 จาก [lib.kku.ac.th/fulltext/Art/2543/art004-cja\[2\].pdf](http://lib.kku.ac.th/fulltext/Art/2543/art004-cja[2].pdf)
- บุษบากร ดัชนีวรรณ (2545) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตาม
 แนวคิดของอุปเปอร์สมิธและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขलगันคร
 จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว
 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน้า 45- 46
- ประดินันท์ อุปรมัย(2534) “การพัฒนานุคลิกภาพของครูแนะแนว” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
 ประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 3 หน้า 84 และ 93-103 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- ประคินันท์ อุปรมัย และปรีชา วิหคโต (2545) “12.2.1 มนุษย์สัมพันธ์ในการประสานงาน
 แนว : การประสานงานแนวในสถานศึกษาและชุมชน” ใน เอกสารการ
 สอนชุดวิชาหลักและระบบงานแนวในสถานศึกษา หน่วยที่ 12 หน้า 512-513
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ปราณี रामสูต (2534) ทักษะการให้บริการปรึกษาแบบรายบุคคลและรายกลุ่มในเอกสารการสอน
 ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 13 หน้า 585-586 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ศกาวดี อุตตโมทย์ (2543) เรื่องเล่าของอิสป หน้า 158 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ผีเสื้อ
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2546) “การพัฒนาทักษะการให้บริการปรึกษา” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
 ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนว หน่วยที่ 5 หน้า 233-243 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- มานพ สวามีชัย (2536) “จิตวิทยาทั่วไป” กรุงเทพมหานคร บริษัทพัฒนาวิชาการ (2535) จำกัด
 หน้า 184
- รชมน สุขชุม (2533) “การพัฒนาอัตรากำลังของข้าราชการครูระดับบริหารโดยกระบวนการ
 Sensitivity Training” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา
 และการแนะแนว) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ หน้า 56-57, 170-171
- รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ (2546) “บุคลิกภาพของนักแนะแนว” ในประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์
 วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนว หน่วยที่ 4 หน้า 222-223 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2547) “กลวิธีการพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียนด้วยชุดฝึกอบรม” ปี
 ใน 25 ปี ศึกษาสาตร์ : *ประมวลบทความทางการศึกษา* หน้า 104-08 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- เลขา ปิยะอักษร (2543) การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ใน *เอกสารการสอนชุด
 วิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก* หน่วยที่ 10 หน้า 570 นนทบุรี

- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ (2540) ปลอคภัยไว้ก่อน คู่มือการปฏิบัติงาน : การใช้
กระบวนการ เน้นแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาระดับ
กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 13-14
- _____. (2542) ลูกเอ๋ย...ลูกศิษย์ : คู่มือครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น กรุงเทพมหานคร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 53-57
- _____. (2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การเน้นแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ฉบับที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการเน้นแนว กรุงเทพมหานคร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 149-51
- _____. (2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การเน้นแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ฉบับที่ 2 ครูสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานกับการเน้นแนว กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 32-47, 49-50, 54, 59-60, 66-69, 94-96, 99, 138, 141,
159-160
- สมร ทองดี (2531) “การพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมของนักเรียนวัยรุ่น” ใน เอกสารการ
สอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 4 หน้า 126-138 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เอกราช ธรรมบท (2537) นิทานอีสป หนึ่งในวรรณกรรมอมตะโลก หน้า 19 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์คลาสสิก
- อำนาจ เจริญศิลป์ (2547) เกมประกอบการสอน หน้า 24-25 กรุงเทพมหานคร ชูนนันทการพิมพ์

ภาคผนวก ข

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- สำเนาหนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือและเก็บข้อมูลเพื่อวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ สมร ทองดี

วุฒิการศึกษา : กศ.บ. (ประถมศึกษา) มศว. ประสานมิตร, M.S. in Ed. (Guidance & Counseling)

สถานที่ทำงาน : ที่ปรึกษางานแนะแนวโรงเรียนพิษณุศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน : ข้าราชการ บำนาญ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. (รองศาสตราจารย์

ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาการแนะแนวมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)

2. นางวรรณพร ภิรมย์รัตน์ ศึกษาพิเศษ 9

ตำแหน่งงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

วุฒิการศึกษา : M.A in Ed. (Southeast Missouri State University U.S.A)

สถานที่ทำงาน : ที่ปรึกษาโรงเรียนพิษณุศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน : เป็นหัวหน้าเขตปฏิบัติการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ

3. นางศิริกร สุขพันธ์ ข้าราชการบำนาญ (ครู คศ.3)

วุฒิการศึกษา : กศ.บ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

สถานที่ทำงาน : ที่ปรึกษาทางการแนะแนวโรงเรียนพิษณุศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน : เป็นหัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนปากเกร็ด จ.นนทบุรี

4. นางสมศรี รัตนโรจนฤทธิ์

วุฒิการศึกษา :

- วทป. วิชาเอกพลศึกษา วิชาโทจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนวมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศษ.บ. การวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ศษ.ม. การประเมินการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนพิษณุศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน : เป็นหัวหน้างานวัดและประเมินผล โรงเรียนพิษณุศึกษา

5. นางสุดารัตน์ ลิ้มเสรี ครู คศ.2

วุฒิการศึกษา : - ปริญญาโท จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จ.นนทบุรี

ประสบการณ์การทำงาน : เป็นหัวหน้างานงานแนะแนวโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

10 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

ข้าพเจ้า นางชุลีกร พู่ฟุ้ง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการแนะแนว มีความประสงค์ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเพื่อเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาท้ายนี้ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางชุลีกร พู่ฟุ้ง)

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
เพื่อโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาท้ายนี้

(รศ.ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ที่ ศธ.0522.16. (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ. สมร ทองดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางชุลีกร พุ่ม นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการปรึกษาเบื้องต้นสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา
และการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆนักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503 2870

โทรสาร 0-2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16. (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวรรณพร ภิรมย์รัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางชุลีกร พุ่มง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการปรึกษาเบื้องต้นสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา
และการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆนักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503 2870

โทรสาร 0-2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16.(ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางศิริกร สุขพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางชลธิกร พุ่มง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการปรึกษาเบื้องต้นสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา
และการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503 2870

โทรสาร 0-2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16.(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสมศรี รัตนโรจนฤทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางชุลีกร พุ่มง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการปรึกษาเบื้องต้นสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา
และการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503 2870

โทรสาร 0-2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16.(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

จังหวัดนนทบุรี 11120

กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวรัตน์ ลิ่มเสรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุกกร พุ่มง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการปรึกษาเบื้องต้นสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา
และการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆนักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503 2870

โทรสาร 0-2503 3566-7

ที่ พศ 02/2553

1 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือวิจัยทางการแนะแนว

เรียน ดร. สุนงนาท สุตะบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบวัดเจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่องานแนะแนว	จำนวน 12 ชุด
	2. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว	จำนวน 12 ชุด
	3. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย	จำนวน 12 ชุด
	4. แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว	จำนวน 12 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางชุลีกร พู่ฟุ้ง ได้เข้ารับการศึกษาลัทธิศรัทธาบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา สำหรับครูโรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี”

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว ข้าพเจ้าได้จัดทำเครื่องมือสำหรับการฝึกอบรม ได้แก่ แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา 4 ด้าน (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยลำดับที่ 1 - 4) และนำมาทดลองใช้กับครูโรงเรียนเอกชน ประเภทประถมศึกษาขนาดใหญ่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (ความเที่ยง) ของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ครูของโรงเรียนพิชญศึกษา ทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน จำนวน 40 ชุด ดังกล่าว

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางชุลีกร พู่ฟุ้ง)

หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนพิชญศึกษา

ที่โรงเรียนพิษณุศึกษา

วันที่ 3 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขออนุญาตบุคลากรทำกิจกรรมในงานวิจัย

เรียน ท่านผู้อำนวยการ

เนื่องด้วยดิฉัน นางสาวสุลิตรา พุ่มพวง มีความประสงค์ขอทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิษณุศึกษา จ.นนทบุรี” ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากบุคลากรของโรงเรียน จึงใคร่ขออนุญาตให้บุคลากรที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้ เข้าร่วมกิจกรรมในวันศุกร์ที่ 7 พ.ค. 2553 ตั้งแต่เวลา 08.00-17.00 น.

1. นางสาวสุลิตรา	บุณนาค	ป.4/1
2. นางสาวปาณิสรา	เนาวดี	ป.4/2
3. นางสาวจอมขวัญ	ทองสำรี	ป.4/4
4. นางสาวรจนา	กำแพง	ป.4/5
5. นางสาวอรรณ	บัวผาง	ป.4/6
6. นางสาวอรรณ	แสงจันทร์ศิริพร	ป.4/7
7. นางรัตติกาล	เมื่อน้อย	ป.5/3
8. นางสาวสุริน	น้อยวงษ์	ป.5/4
9. นางสาวสุปรียา	จิตต์บรรเทา	ป.5/5
10. นางจุฬาร	ดิสมจิตร	ป.6/1
11. นางฉวีวรรณ	แสนสุทธิ	ป.6/4
12. นางบุญนำ	ศรีพันอ้วน	ป.6/5

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้บุคลากรดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุลิตรา พุ่มพวง)

หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน

๓ พ.ค. ๕๓

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครูที่ปรึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนพิชญศึกษา

วันที่ 6 – 7 พฤษภาคม 2553 เวลา 8.30 – 16.30 น.

ณ ห้อง Fun Language (อาคาร 2) โรงเรียนพิชญศึกษา

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	ระดับชั้น ที่สอน	ลงชื่อ		พ
			เข้า	บ่าย	
1.	นางฉวีวรรณ แสนสุทธิ	ป.6	ฉวีวรรณ	ฉวีวรรณ	
2.	นางบุญนา ศรีพันธ์	ป.6	บุญนา	บุญนา	
3.	นางจุฬาร ดิสมจิตร	ป.6	จุฬาร	จุฬาร	
4.	นางสุริน น้อยวงษ์	ป.5	สุริน	สุริน	
5.	นางสาวสุปรียา จิตต์บรรเทา	ป.5	สุปรียา	สุปรียา	
6.	นางรัตติกาล เมืองน้อย	ป.5	รัตติกาล	รัตติกาล	
7.	นางสุวรรณี บุญนาค	ป.4	สุวรรณี	สุวรรณี	
8.	นางสาวรจนา กำแพง	ป.4	รจนา	รจนา	
9.	นางอังคณา บัวผาง	ป.4	อังคณา	อังคณา	
10.	นางสาวจอมขวัญ ทองสารี	ป.4	จอมขวัญ	จอมขวัญ	
11.	นางสาวอรวรรณ แสงจันทร์ศิริพร	ป.4	อรวรรณ	อรวรรณ	
12.	นางสาวปณิสรา เนาวดี	ป.4	ปณิสรา	ปณิสรา	

ขอขอบคุณในความร่วมมือนี้อย่างดี

นางชุลีกร พุฒิ

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา
ที่มีต่อชุดฝึกอบรม

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภทคือ

1. ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
2. เครื่องมือวัด ซึ่งประกอบด้วย (1) แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาและ (2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม

1. ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงเนื้อหา
ของชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา

ผู้ช่วยชาวนคนที่ กิจกรรม	1	2	3	4	5	IOC
กิจกรรมที่ 1	0.8	0.8	0.8	0.9	1.0	0.86
กิจกรรมที่ 2	0.8	0.8	0.9	0.9	1.0	0.88
กิจกรรมที่ 3	0.7	0.8	0.9	1.0	1.0	0.88
กิจกรรมที่ 4	0.9	0.8	1.0	1.0	1.0	0.94
กิจกรรมที่ 5	1.0	0.8	1.0	0.9	1.0	0.94
กิจกรรมที่ 6	1.0	0.8	1.0	0.8	1.0	0.92
กิจกรรมที่ 7	1.0	0.9	0.9	1.0	1.0	0.96
กิจกรรมที่ 8	0.9	0.8	0.9	1.0	1.0	0.92
กิจกรรมที่ 9	1.0	0.9	1.0	0.9	1.0	0.96
กิจกรรมที่ 10	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	0.98
กิจกรรมที่ 11	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.96
กิจกรรมที่ 12	1.0	0.9	1.0	1.0	1.0	0.98
กิจกรรมที่ 13	1.0	1.0	0.9	1.0	0.9	0.96
กิจกรรมที่ 14	1.0	1.0	0.9	1.0	1.0	0.98
ค่า IOC เฉลี่ย						0.93

2. การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

2.1 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงเนื้อหา
ของแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้าน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่	1	2	3	4	5	IOC
แบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา						
1. แบบวัดจตคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและ ต่องานแนะแนว	1.0	1.0	1.0	0.80	1	0.96
2. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านการแนะแนว	0.95	1.0	1.0	0.8	0.85	0.92
3. แบบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยเด็กตอนปลาย	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
4. แบบวัดทักษะการเป็นครูที่ปรึกษากับการปฏิบัติงานแนะแนว	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
	ค่า IOC เฉลี่ย					0.97

ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรม
ทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาที่มีต่อสมรรถภาพการ
เป็นครูที่ปรึกษา

ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมเป็นไปตามที่ท่านต้องการ	3.83	2.86	มากที่สุด
2. ใบความรู้และใบงานช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	4.00	0.00	มากที่สุด
3. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.75	2.6	มากที่สุด
4. เวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสม	4.00	0.00	มากที่สุด
5. รูปแบบของแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.00	0.00	มากที่สุด
6. ขั้นตอนการจัดแผนการเรียนรู้และกิจกรรมทำให้เข้าใจง่ายขึ้น	4.00	0.00	มากที่สุด
7. แผนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้ น่าสนใจและได้ความรู้	4.00	0.00	มากที่สุด
8. หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมแล้วทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	4.00	0.00	มากที่สุด
9. ความรู้ที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้	4.00	0.00	มากที่สุด
10. หลังจากใช้ชุดฝึกอบรมครั้งนี้ อยากเข้าร่วมใช้ชุดฝึกอบรม แบบนี้อีก	4.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.95	3.19	มากที่สุด

ภาคผนวก ง
วิเคราะห์ผลการใช้ชุดฝึกอบรม

การใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษา
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ได้ผลการวิเคราะห์
เปรียบเทียบคะแนนการทำแบบวัดสมรรถภาพการเป็นครูที่ปรึกษาก่อนและหลังการฝึกอบรม
ตามตาราง ที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรม

ผู้เข้ารับการอบรม คนที่	คะแนน ก่อน (T_1E)	คะแนน หลัง เข้ารับการอบรม (T_2E)	ทิศทาง ความแตกต่าง ($T_2E - T_1E$)	เครื่องหมาย
1	58	66	$T_2E > T_1E$	—
2	63	6	$T_2E > T_1E$	—
3	54	62	$T_2E > T_1E$	—
4	54	63	$T_2E > T_1E$	—
5	58	67	$T_2E > T_1E$	—
6	58	63	$T_2E > T_1E$	—
7	62	66	$T_2E > T_1E$	—
8	60	64	$T_2E > T_1E$	—
9	57	67	$T_2E > T_1E$	—
10	60	64	$T_2E > T_1E$	—
11	57	67	$T_1E < T_2E$	—
12	57	64	$T_1E < T_2E$	—

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรม

คะแนน ผู้เข้ารับการอบรม	คะแนนก่อน เข้ารับการอบรม	คะแนน หลัง เข้ารับการอบรม	ผลต่าง ของคะแนน	อันดับ	R ⁺	R ⁻
คนที่	(T ₁ E)	(T ₂ E)				
1	58	66	8	5	+5	-5
2	63	6	3	1	+1	-1
3	54	62	8	5	+5	-5
4	54	63	9	6	+6	-6
5	58	67	9	6	+6	-6
6	58	63	5	3	+3	-3
7	62	66	4	2	+2	-2
8	60	64	4	2	+2	-2
9	57	67	10	7	+7	-7
10	60	64	4	2	+2	-2
11	57	67	10	7	+7	-7
12	57	64	7	4	+4	-4

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางชุลีกร พู่ฟุ้ง
วัน เดือน ปีเกิด	3 ธันวาคม 2500
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	การศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2526)
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพิษณุศึกษา จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน